

DIREKTIVA 2014/25/EU EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 26. veljače 2014.****o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 53. stavak 1. te članak 62. i članak 114.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ⁽²⁾,u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽³⁾,

budući da:

(1) Uzimajući u obzir rezultate radnog dokumenta osoblja Komisije od 27. lipnja 2011. pod nazivom „Izvješće o ocjeni utjecaja i učinkovitosti zakonodavstva EU-a o javnoj nabavi čini se prikladnim zadržati pravila o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga budući da nacionalne vlasti još uvijek mogu utjecati na postupanje tih subjekata, uključujući na udio u njihovu kapitalu i sudjelovanje u njihovim upravnim, rukovodnim ili nadzornim tijelima. Drugi razlog zbog kojeg je potrebno nastaviti s uređivanjem nabave u tim sektorima jest zatvorenost tržišta u kojem subjekti u tim sektorima djeluju zbog postojanja posebnih ili isključivih prava, dodijeljenih od strane država članica, vezanih uz nabavu, pružanje ili rad mreža za pružanje dotične usluge.

⁽¹⁾ SL C 191, 29.6.2012., str. 84.

⁽²⁾ SL C 391, 18.12.2012., str. 49.

⁽³⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 15. siječnja 2014. (još nije objavljeno u Službenom listu) i Odluka Vijeća od 11. veljače 2014.

(2) Kako bi se osiguralo tržišno natjecanje pri nabavi koju provode subjekti koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga, potrebno je sastaviti propise za usklađivanje postupaka nabave s obzirom na ugovore iznad određene vrijednosti. Takvo je usklađivanje potrebno kako bi se osigurao učinak načela Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), a pogotovo slobodno kretanje robe, sloboda poslovnog nastana te sloboda pružanja usluga, kao i načela koja iz toga proizlaze, poput načela jednakog postupanja, zabrane diskriminacije, međusobnog priznavanja, proporcionalnosti i transparentnosti. S obzirom na prirodu sektora na koje se to odnosi, usklađivanje postupaka nabave na svim razinama Unije trebalo bi uspostaviti okvir za dobru trgovinsku praksu i omogućiti maksimalnu fleksibilnost uz istodobno osiguranje primjene tih načela.

(3) U slučaju nabave čija je vrijednost manja od pragova na koje se primjenjuju odredbe o usklađivanju Unije, potrebno je podsjetiti se na sudsku praksu Suda Europske unije u pogledu ispravne primjene pravila i načela UFEU-a.

(4) Javna nabava od ključne je važnosti u Strategiji Europa 2020., utvrđenoj u Komunikaciji Komisije od 3. ožujka naslovljenoj „Europa 2020., strategija za pametan, održiv i uključiv rast“, („strategija Europa 2020. za pametan, održiv i uključiv rast“) jer se radi o jednom od instrumenata utemeljenih na tržištu koji se koriste za postizanje pametnog, održivog i uključivog rasta, a kojima se osigurava najučinkovitije korištenje javnih sredstava. U tu svrhu pravila o javnoj nabavi donesena na temelju Direktive 2004/17/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾ te Direktive 2004/18/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁵⁾ trebala bi se revidirati i unaprijediti kako bi se povećala djelotvornost javne potrošnje, a pogotovo kako bi se olakšalo sudjelovanje malih i srednjih poduzeća (MSP-ovi) u javnoj nabavi te kako bi se dobavljačima omogućilo da bolje iskoriste javnu nabavu pri postizanju zajedničkih društvenih ciljeva. Također postoji potreba za pojašnjenjem temeljnih pojmova i koncepata kako bi se osigurala bolja pravna sigurnost i uzeli u obzir određeni aspekti povezane, dobro utvrđene sudske prakse Suda Europske unije.

⁽⁴⁾ Direktiva 2004/17/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. o usklađivanju postupaka nabave subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga (SL L 134, 30.4.2004., str. 1.).

⁽⁵⁾ Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća 2004/18/EZ od 31. ožujka 2004. o usklađivanju postupaka za sklapanje ugovora o javnim radovima, ugovora o javnoj nabavi robe te ugovora o javnim uslugama (SL L 134, 30.4.2004., str. 114.).

- (5) U provođenju ove Direktive trebalo bi uzeti u obzir Konvenciju Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom ⁽¹⁾, osobito u vezi s odabirom komunikacijskih sredstava, tehničkih specifikacija, kriterija za dodjelu i uvjetima izvršenja ugovora.
- (6) Prikladno je da je značenje pojma nabave što sličnije značenju koje se primjenjuje u skladu s Direktivom 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od ⁽²⁾, imajući na umu posebnosti sektora obuhvaćenih ovom Direktivom.
- (7) Trebalo bi ponoviti kako ništa u ovoj Direktivi ne obvezuje države članice da dodjeljuju ugovore ili eksternaliziraju usluge koje same žele pružiti ili ih organizirati na načine koji ne podrazumijevaju provedbu nabave u smislu ove Direktive. Pružanje usluga na temelju zakona, propisa ili ugovora o radu ne bi trebalo biti obuhvaćeno. U nekim državama članicama to može, na primjer, biti slučaj pružanja određenih usluga zajednici, poput opskrbe pitkom vodom.
- (8) Također je prikladno ponoviti da ova Direktiva ne bi trebala utjecati na zakonodavstvo država članica vezano uz socijalno osiguranje. Ne bi trebala ni obuhvaćati pitanje liberalizacije usluga od općeg gospodarskog interesa, ograničenih na javne ili privatne subjekte, ili pitanje privatizacije javnih subjekata koji pružaju usluge.

Također bi trebalo ponoviti da države članice imaju slobodu pri organizaciji pružanja obveznih društvenih usluga ili drugih usluga poput poštanskih usluga, bez obzira radi li se o uslugama od općeg gospodarskog interesa, negospodarskim uslugama od općeg interesa ili njihovoj kombinaciji. Prikladno je pojasniti da negospodarske usluge od općeg interesa ne bi trebale biti obuhvaćene područjem primjene ove Direktive.

- (9) Konačno, trebalo bi ponoviti da ova Direktiva ne dovodi u pitanje slobodu nacionalnih, regionalnih i lokalnih tijela da određuju, u skladu s pravom Unije, usluge od općeg gospodarskog interesa, njihov opseg i značajke usluge koju je potrebno pružiti, uključujući sve uvjete koji se odnose na kvalitetu usluge, kako bi pridonijeli ciljevima svoje javne politike. Ova Direktiva također ne

bi trebala dovoditi u pitanje ovlast nacionalnih, regionalnih i lokalnih tijela u pružanju, naručivanju i financiranju usluga od općeg gospodarskog interesa u skladu s člankom 14. UFEU-a i Protokola br. 26 o uslugama od općeg interesa priloženog TFEU-u i Ugovoru o Europskoj uniji (TEU). Dodatno, ova se Direktiva ne bavi uslugama financiranja općeg gospodarskog interesa ni sustavima potpore koju dodjeljuju države članice, osobito na socijalnom polju, u skladu s pravilima Unije o tržišnom natjecanju.

- (10) Ugovor bi se trebao smatrati ugovorom o radovima samo ako njegov predmet izričito obuhvaća obavljanje djelatnosti navedenih u Prilogu I., čak ako ugovor obuhvaća pružanje drugih usluga nužnih za obavljanje tih djelatnosti. Ugovori o uslugama, posebno u području usluga upravljanja imovinom, mogu u određenim okolnostima obuhvaćati radove. Međutim, ako su takvi radovi sporedni s obzirom na glavni predmet ugovora i moguća su posljedica ili nadopuna tog predmeta, činjenica da su takvi radovi uključeni u ugovor ne opravdava razlog da se ugovor o uslugama smatra ugovorom o radovima.

Međutim, s obzirom na raznolikost ugovora o radovima, naručitelji bi trebali biti u mogućnosti predvidjeti odredbu da se ugovori za projektiranje i izvođenje radova dodjeljuju ili odvojeno ili zajedno. Ova Direktiva nema namjeru propisivati zajedničko ili odvojeno dodjeljivanje ugovora.

- (11) Pri realizaciji posla u skladu sa zahtjevima koje je odredio naručitelj podrazumijeva se da je dotični naručitelj poduzeo mjere za određivanje vrste posla ili da je barem imao odlučujuću ulogu u njegovu osmišljavanju. Bez obzira realizira li ugovaratelj sve ili samo dio radova svojim vlastitim sredstvima ili osigurava njihovu realizaciju drugim sredstvima, to ne bi trebalo promijeniti klasifikaciju ugovora kao ugovora o radovima, sve dok ugovaratelj preuzima izravnu ili neizravnu obvezu koja je pravno provediva kao osiguranje da će radovi biti realizirani.

- (12) Pojam „javni naručitelji” te posebno pojam „javnopravna tijela” više su puta razmatrani u okviru sudske prakse Suda Europske unije. Kako bi se pojasnilo da se područje primjene ove Direktive *ratione personae* ne bi trebalo mijenjati, prikladno je zadržati definiciju na kojoj se temelji Sud te uvrstiti određeni broj pojašnjenja dobivenih sudskom praksom kao ključni čimbenik za razumijevanje samih definicija bez namjere mijenjanja značenja koncepata u skladu s objašnjenjem sudske prakse.

⁽¹⁾ Odobreno Odlukom Vijeća 2010/48/EZ od 26. studenoga 2009. o sklapanju, u ime Europske zajednice, Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom (SL L 23, 27.1.2010., str. 35.).

⁽²⁾ Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi I o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (vidjeti str. 65. ovog Službenog lista).

- U tu svrhu trebalo bi pojasniti da se tijelo koje posluje pod uobičajenim tržišnim uvjetima, čija je namjera ostvarenje prihoda te koje snosi gubitke koji proizlaze iz njegove djelatnosti ne bi trebalo smatrati „javnopravnim tijelom” jer se za potrebe u općem interesu, koje su za njega određene ili koje treba ispuniti, može smatrati da su industrijske ili trgovačke naravi. Slično tome, uvjet vezan uz podrijetlo financiranja dotičnog tijela također je preispitan u sudskoj praksi u sklopu koje je pojašnjeno, između ostalog, da financiranje „većim dijelom” podrazumijeva više od polovice te da takvo financiranje može obuhvaćati plaćanja od strane korisnika koja se primjenjuju, izračunavaju i prikupljaju u skladu s propisima javnog prava.
- (13) U slučaju mješovitih ugovora primjenjiva pravila trebala bi biti utvrđena s obzirom na glavni predmet ugovora ako se različiti dijelovi koji čine ugovor objektivno ne mogu razdijeliti. Stoga bi trebalo pojasniti način na koji bi naručitelji trebali utvrditi mogu li se različiti dijelovi razdijeliti ili ne. Takvo pojašnjenje trebalo bi se temeljiti na relevantnoj sudskoj praksi Suda Europske unije. Utvrđivanje bi trebalo izvršiti na osnovi pojedinačnih slučajeva u kojima izražene ili pretpostavljene namjere naručitelja da smatra različite aspekte koji čine mješoviti ugovor nerazdjeljivima ne bi trebale biti dovoljne, već bi trebale biti poduprte objektivnim dokazima koji opravdavaju te namjere i na temelju kojih se utvrđuje potreba sklapanja jedinstvenoga ugovora. Takva opravdana potreba za sklapanjem jedinstvenoga ugovora mogla bi, na primjer, biti prisutna u slučaju izgradnje jedne zgrade, čiji će jedan dio izravno koristiti naručitelj, a čijim će se drugim dijelom upravljati na osnovi koncesije, na primjer, za potrebe izgradnje javnog parkirališta. Trebalo bi pojasniti da potreba sklapanja jedinstvenog ugovora može proizaći iz tehničkih i/ili gospodarskih prilika.
- (14) U slučaju mješovitih ugovora koje je moguće razdijeliti, naručitelji uvijek imaju slobodu dodjele zasebnih ugovora za zasebne dijelove u okviru mješovitog ugovora. U tom bi slučaju trebalo odrediti odredbe koje se primjenjuju na svaki zasebni dio isključivo s obzirom na obilježja tog određenog ugovora. S druge strane, ako naručitelji odluče nabavom obuhvatiti druge elemente, bez obzira na njihovu vrijednost te bez obzira na pravni režim kojemu bi dodani elementi u suprotnom bili podložni, glavno načelo trebalo bi biti da u slučaju dodjele ugovora u skladu s odredbama ove Direktive kao samostalni ugovor, tada bi se ova Direktiva trebala primjenjivati na cjelokupni mješoviti ugovor.
- (15) Međutim, trebalo bi izraditi posebnu odredbu za mješovite ugovore koji obuhvaćaju obrambene ili sigurnosne aspekte ili dijelove koji nisu u okviru područja primjene UFEU-a. U takvim slučajevima neprimjenjivanje ove Direktive trebalo bi biti moguće pod uvjetom da je dodjela jedinstvenog ugovora opravdana iz objektivnih razloga te da odluka o dodjeli jedinstvenog ugovora nije donesena u svrhu izuzimanja ugovora iz primjene ove Direktive ili Direktive 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾. Trebalo bi pojasniti da se naručitelje ne bi trebalo sprečavati u primjeni ove Direktive na određene mješovite ugovore umjesto primjene Direktive 2009/81/EZ.
- (16) Nadalje, ugovori bi se mogli dodijeliti u svrhu ispunjavanja uvjeta nekoliko djelatnosti, moguće podložno različitim pravnim režimima. Trebalo bi pojasniti da bi onaj pravni režim koji se primjenjuje na jedinstveni ugovor koji obuhvaća nekoliko djelatnosti trebao biti podložan pravilima koja se primjenjuju na djelatnost kojoj je ugovor prvenstveno namijenjen. Određivanje djelatnosti kojoj je ugovor prvenstveno namijenjen može se temeljiti na analizi zahtjeva kojima određeni ugovor mora udovoljiti, a koju izvršava naručitelj u svrhu procjene vrijednosti ugovora i izrade dokumentacije o nabavi. U određenim slučajevima, kao što je nabava jednog komada opreme za obavljanje djelatnosti za koju podaci koji omogućavaju procjenu cijena uporabe ne bi bili raspoloživi, možda je objektivno nemoguće odrediti kojoj je djelatnost ugovor prvenstveno namijenjen. Trebalo bi navesti pravila koja se primjenjuju na takve slučajeve.
- (17) Trebalo bi pojasniti da bi se pojam „gospodarski subjekti” trebao tumačiti u širem smislu kako bi obuhvaćao sve osobe i/ili subjekte koji nude izvođenje radova, nabavu proizvoda ili pružanje usluga na tržištu, bez obzira na pravni oblik u kojem djeluju. Stoga bi poduzeća, podružnice, podređena društva, partnerstva, zadruge, trgovačka društva s ograničenom odgovornošću, sveučilišta, javna ili privatna, te ostali oblici tijela koji nisu fizičke osobe, trebali biti obuhvaćeni pojmom gospodarskog subjekta, bez obzira na to jesu li „pravne osobe” u svim okolnostima.

⁽¹⁾ Direktiva 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju postupaka nabave za određene ugovore o radovima, ugovore o nabavi robe i ugovore o uslugama koje sklapaju javni naručitelji ili naručitelji u području obrane i sigurnosti te izmjeni direktiva 2004/17/EZ i 2004/18/EZ (SL L 216, 20.8.2009., str. 76.).

- (18) Trebalo bi pojasniti da skupine gospodarskih subjekata, uključujući oblik privremenog udruženja, mogu sudjelovati u postupcima dodjele, a da pri tom ne moraju imati određeni pravni oblik. U onoj mjeri u kojoj je to nužno, na primjer kada je potrebna zajednička i solidarna odgovornost, moguće je zahtijevati određeni oblik ako je ugovor dodijeljen takvim skupinama.

Također bi trebalo razjasniti da bi naručitelji trebali moći jasno odrediti kako će skupine gospodarskih subjekata ispuniti kriterije i uvjete za kvalifikaciju i kvalitativni odabir određen u ovoj Direktivi koji su potrebni za gospodarske subjekte koji sudjeluju samostalno.

Izvršenje ugovora od strane skupina gospodarskih subjekata može zahtijevati određivanje uvjeta koji se ne nameću pojedinačnim sudionicima. Takvi uvjeti, koji bi trebali biti opravdani objektivnim razlozima i razmjerni, mogli bi na primjer uključivati zahtjeve za imenovanjem zajedničkog predstavnika ili glavnog partnera u svrhu postupka nabave ili zahtijevati podatke o njihovoj sastavu.

- (19) Kako bi se osiguralo stvarno otvaranje tržišta i pravedna ravnoteža u primjeni pravila o nabavi u sektoru vodnoga gospodarstva, energetske i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga, potrebno je identificirati obuhvaćene subjekte na osnovi koja nije njihov pravni status. Stoga bi trebalo osigurati da se ne dovodi u pitanje jednako postupanje prema naručiteljima koji djeluju u javnom sektoru i onima koji djeluju u privatnom sektoru. Također je potrebno, uz pridržavanje odredaba članka 345. UFEU-a, osigurati da se ne dovode u pitanje pravila kojima se uređuje sustav vlasništva u državama članicama.

- (20) Pojam posebnih ili isključivih prava ključan je pri određivanju područja primjene ove Direktive budući da su subjekti koja nisu ni javni naručitelji ni javna poduzeća u smislu ove Direktive podložna njezinim odredbama samo u mjeri u kojoj obavljaju jednu od djelatnosti obuhvaćenih na temelju takvih prava. Stoga je prikladno pojasniti da se prava koja su dodijeljena putem postupka koji se temelji na objektivnim kriterijima, posebno na temelju zakonodavstva Unije, te za koja je osigurana odgovarajuća objava u javnosti ne smatraju posebnim ili isključivim pravima za potrebe ove Direktive.

To bi zakonodavstvo trebalo obuhvaćati Direktivu 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, Direktivu 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. ⁽²⁾, Direktivu 97/67/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾, Direktivu 94/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾ te Uredbu (EZ) br. 1370/2007 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁵⁾.

Također bi trebalo pojasniti da taj popis zakonodavstva nije konačan te da se prava u bilo kojem obliku, uključujući prava putem akata o koncesiji, koja nisu dodijeljena putem drugih postupaka na temelju objektivnih kriterija te za koje je osigurana odgovarajuća objava u javnosti ne smatraju posebnim ili isključivim pravima za potrebe određivanja područja primjene ove Direktive ratione personae. Pojam isključivih prava također bi se trebao koristiti u kontekstu određivanja bi li korištenje pregovaračkog postupka bez prethodne objave poziva na nadmetanje bilo opravdano jer radove može izvršiti, robu nabaviti ili usluge pružiti samo određeni gospodarski subjekt zbog zaštite određenih isključivih prava.

Međutim, imajući na umu različite ratio legis koje su temelj tih odredaba, trebalo bi pojasniti da pojam isključivih prava ne treba imati jednako značenje u dva konteksta. Stoga bi trebalo pojasniti da se subjekt, kojemu je dodijeljeno isključivo pravo za pružanje određene usluge na određenom zemljopisnom području putem postupka koji se temelji na objektivnim kriterijima za koje je osiguran odgovarajući stupanj transparentnosti, ne bi smatrao, ako se radi o privatnom tijelu, naručiteljem, ali bi ipak bio jedini subjekt koji bi mogao pružiti dotičnu uslugu u tom području.

⁽¹⁾ Direktiva 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 2003/55/EZ (SL L 211, 14.8.2009., str. 94.).

⁽²⁾ Direktiva 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2003/54/EZ (SL L 211, 14.8.2009., str. 55.).

⁽³⁾ Direktiva 97/67/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 1997. o zajedničkim pravilima za razvoj unutarnjeg tržišta poštanskih usluga u Zajednici i poboljšanje kvalitete usluga (SL L 15, 21.1.1998., str. 14.).

⁽⁴⁾ Direktiva 94/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 1994. o uvjetima za davanje i korištenje odobrenja za traženje, istraživanje i proizvodnju ugljikovodika (SL L 164, 30.6.1994., str. 3.).

⁽⁵⁾ Uredba (EZ) br. 1370/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2007. o uslugama javnog željezničkog i cestovnog prijevoza putnika i stavljanju izvan snage uredaba Vijeća (EEZ) br. 1191/69 i (EEZ) br. 1107/70 (SL L 315, 3.12.2007., str. 1.).

- (21) Neki subjekti su aktivni na područjima proizvodnje, prijenosa ili distribucije kako grijanja tako i hlađenja. Mogli bi biti nesigurnosti oko toga koja pravila se primjenjuju na aktivnosti vezane uz grijanja, a koja na aktivnosti vezane uz hlađenje. Stoga je potrebno pojasniti da javni naručitelji, javna poduzeća i privatne tvrtke koje su aktivne u sektoru grijanja podliježu ovoj Direktivi, međutim, u slučaju privatnih poduzeća, uz dodatni uvjet da djeluju na temelju posebnih ili isključivih prava. S druge strane, javni naručitelji koji djeluju u području hlađenja podliježu pravilima Direktive 2014/24/EU, budući da javna i privatna poduzeća ne podliježu pravilima nabave, bez obzira na to djeluju li privatna poduzeća na temelju posebnih ili isključivih prava. Trebalo bi konačno razjasniti da je potrebno razmotriti ugovore koji su dodijeljeni za obavljanje ugovora u području grijanja i u području hlađenja prema odredbama ugovora za obavljanje nekoliko djelatnosti kako bi se odredilo koja će se pravila o javnoj nabavi, ako ih ima, primijeniti na njihovu dodjelu.
- (22) Prije planiranja bilo kakve izmjene područja primjene ove Direktive i Direktive 2014/24/EU za ovaj sektor, potrebno je ispitati situaciju u sektoru hlađenja kako bi se prikupilo dovoljno podataka, osobito onih vezanih uz konkurentsku situaciju, razinu prekogranične nabave i mišljenja zainteresiranih strana. Budući da bi primjena Direktive 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ u ovom sektoru mogla znatno utjecati na otvaranje tržišta, bilo bi primjereno provesti ispitivanje tijekom procjene utjecaja Direktive 2014/24/EU.
- (23) Bez širenja područja primjene ove Direktive, trebalo bi pojasniti da upućivanja na isporuku električne energije u ovoj Direktivi obuhvaćaju proizvodnju, veleprodaju i maloprodaju električne energije.
- (24) Naručitelji koji djeluju u sektoru pitke vode mogu također obavljati druge djelatnosti vezane uz vodu, poput projekata u području hidrauličkog inženjerstva, navodnjavanja, isušivanja vode ili odlaganja i pročišćavanja otpadnih voda. U takvim bi slučajevima naručitelji trebali primijeniti postupke nabave koji su predviđeni u ovoj Direktivi za sve svoje djelatnosti vezane uz vodu, bez obzira na to o kojem se dijelu „vodenog ciklusa” radi. Međutim, ona vrsta pravila o nabavi koja se predlaže za isporuku proizvoda nije primjerena za nabavu vode, s obzirom na potrebu za nabavom vode od izvora u blizini područja u kojemu će se ona koristiti.
- (25) Prikladno je isključiti nabavu koja se provodi za potrebe istraživanja nafte i plina jer je za taj sektor ustanovljeno da je podložan takvom konkurentskom pritisku da disciplina u području nabave uvedena pravilima Unije o nabavi više nije potrebna. Budući da je vađenje nafte i plina i dalje obuhvaćeno područjem primjene ove Direktive, možda može postojati potreba za razlikovanjem pojmova traženja i vađenja. U skladu s tim „traženje” bi trebalo obuhvaćati aktivnosti poduzete kako bi se provjerilo jesu li nafta i plin prisutni u određenoj zoni, te, ako je tako, jesu li komercijalno iskoristivi, a „vađenje” bi se trebalo smatrati „proizvodnjom” nafte i plina. U skladu s ustaljenom praksom u slučaju kupnje, „proizvodnja” bi trebala obuhvaćati „razvoj”, odnosno uspostavljanje odgovarajuće infrastrukture za buduću proizvodnju (naftne platforme, plinovodi, terminali itd.).
- (26) Javni naručitelji trebali bi koristiti sva sredstva koja su im na raspolaganju u okviru nacionalnog prava kako bi se spriječilo narušavanje postupaka nabave koje proizlazi iz sukoba interesa. To bi moglo uključivati postupke za utvrđivanje, sprečavanje i uklanjanje sukoba interesa.
- (27) Odlukom Vijeća 94/800/EZ od 22. prosinca 1994. ⁽²⁾ posebno je odobren Sporazum Svjetske trgovinske organizacije o javnoj nabavi, („GPA”). Cilj GPA-a jest uspostava multilateralnog okvira uravnoteženih prava i obveza vezanih uz javne ugovore s ciljem postizanja liberalizacije i širenja svjetske trgovine. Za ugovore obuhvaćene priložima 3., 4. i 5. i Općim napomenama Dodatku 1. Europske unije GPA-u, te za ugovore obuhvaćene drugim relevantnim međunarodnim sporazumima kojima je Unija obvezana, naručitelji bi trebali ispuniti obveze na temelju tih sporazuma tako da primjenjuju ovu Direktivu u slučaju gospodarskih subjekata iz trećih zemalja koje su potpisnice tih sporazuma.
- (28) GPA se primjenjuje na ugovore iznad određenih pragova, određenih u GPA-u te izraženih u obliku posebnih prava vučenja. Pragovi utvrđeni ovom Direktivom trebali bi biti usklađeni kako bi se osiguralo da su u skladu s istovjetnim pragovima GPA-a izraženima u eurima. Također bi trebalo osigurati periodične korekcije

⁽¹⁾ Direktiva 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o dodjeli ugovora o koncesiji (vidjeti str. 1. ovog Službenog lista).

⁽²⁾ Odluka Vijeća 94/800/EZ od 22. prosinca 1994. o sklapanju u ime Europske zajednice, s obzirom na pitanja iz njezine nadležnosti, sporazuma postignutih u Urugvajskom krugu multilateralnih pregovora (1986.–1994.) (SL L 336, 23.12.1994., str. 1.).

pragova izraženih u eurima kako bi ih se prilagodilo, putem isključivo matematičke operacije, s obzirom na moguće varijacije vrijednosti eura u odnosu na ta posebna prava vučenja.

Osim tih periodičnih matematičkih prilagodbi, povećanje pragova utvrđenih GPA-om trebalo bi ispitati tijekom sljedećeg kruga pregovora o njemu.

Kako bi se izbjeglo udvostručavanje pragova također je prikladno, ne dovodeći u pitanje međunarodne obveze Unije, nastaviti s primjenom istih pragova za sve naručitelje, bez obzira na sektor u kojem djeluju.

- (29) Trebalo bi pojasniti da, u svrhu procjene vrijednosti ugovora, sva primanja moraju biti uzeta u obzir, bez obzira jesu li primljena od naručitelja ili trećih strana.

Također bi trebalo pojasniti da bi, za potrebe procjene pragova, pojam slične robe trebalo tumačiti kao proizvode koji su namijenjeni istovjetnoj ili sličnoj upotrebi, poput zalihe asortimana robe ili raznih predmeta uredskog namještaja. Gospodarski subjekt koji je aktivan u određenom području najvjerojatnije bi bio sklon smatrati tu robu dijelom svojeg uobičajenog asortimana proizvoda.

- (30) U svrhu procjene vrijednosti određene nabave, trebalo bi pojasniti da bi trebalo dopustiti da se procjena vrijednosti temelji na podjeli nabave samo ako je to opravdano objektivnim razlozima. Na primjer, to bi moglo biti opravdano za procjenu vrijednosti ugovora na razini zasebnih operativnih jedinica naručitelja, pod uvjetom da je dotična jedinica samostalno nadležna za svoju nabavu. To se može pretpostaviti za slučajeve u kojima zasebna operativna jedinica samostalno provodi postupke nabave i donosi odluke o kupnji, ima zasebnu proračunsku liniju za dotične nabave, sklapa ugovore samostalno i financira ih iz proračuna kojim raspolaže. Podjela nije opravdana u slučajevima kada naručitelj samo organizira nabavu na decentralizirani način.

- (31) Budući da je upućena državama članicama, ova Direktiva ne primjenjuje se na nabavu koju provode međunarodne organizacije u svoje ime i za svoj račun. Međutim, postoji potreba za pojašnjenjem u kojoj mjeri bi se ova Direktiva trebala primjenjivati na nabavu uređenu posebnim međunarodnim pravilima.

- (32) Trebalo bi ponoviti da usluge arbitraže i mirenja, kao i druge slične oblike alternativnog rješavanja sporova, obično pružaju tijela ili pojedinci koji su imenovani ili odabrani na način koji ne može biti reguliran pravilima o nabavama. Trebalo bi pojasniti da se ova Direktiva ne odnosi na ugovore o uslugama za pružanje takvih usluga, neovisno o njihovom nazivu u okviru nacionalnog prava.

- (33) Određeni broj pravnih usluga obavljaju pružatelji usluga koje je imenovao sud u određenoj državi članici te podrazumijevaju odvjetničko zastupanje klijenata u sudskom postupku, moraju ih pružati javni bilježnici ili moraju biti povezane s izvršavanjem službenih ovlasti. Takve pravne usluge najčešće pružaju tijela ili pojedinci imenovani ili izabrani na način koji nije moguće urediti pravilima o nabavi, kao što je na primjer imenovanje državnih odvjetnika u određenim državama članicama. Te bi pravne usluge stoga trebalo isključiti iz područja primjene ove Direktive.

- (34) Prikladno je napomenuti da je konceptu financijskih instrumenata, kako je određeno u ovoj Direktivi, pridano isto značenje kao u ostalom zakonodavstvu vezanom uz unutarnje tržište te bi, s obzirom na nedavno uspostavljanje Europskog fonda za financijsku stabilnost i Europskog stabilizacijskog mehanizma, trebalo propisati da bi djelatnosti koje se provode uz pomoć tog fonda i tog mehanizma trebale biti izuzete iz područja primjene ove Direktive. Trebalo bi konačno pojasniti da bi zajmovi, bez obzira na to jesu li povezani s izdavanjem vrijednosnih papira ili drugih financijskih instrumenata ili drugih radnji s njima, trebali biti izuzeti iz područja primjene ove Direktive.

- (35) Trebalo bi ponoviti da je člankom 5. stavkom 1. Uredbe (EZ) br. 1370/2007 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ izričito predviđeno da se direktive 2004/17/EZ i 2004/18/EZ primjenjuju na ugovore o javnim uslugama odnosno ugovore o javnim uslugama autobusnog ili tramvajskog prijevoza putnika, dok se Uredba (EZ) br. 1370/2007 primjenjuje na koncesije za usluge javnog autobusnog ili tramvajskog prijevoza putnika. Također bi trebalo ponoviti da se ta Uredba i dalje primjenjuje na ugovore o javnim uslugama te na koncesije za usluge javnog željezničkog prijevoza putnika ili prijevoza putnika podzemnom željeznicom. Kako bi se pojasnilo

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 1370/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2007. o uslugama javnog željezničkog i cestovnog prijevoza putnika i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 1191/69 i (EEZ) br. 1107/70 (SL L 315, 3.12.2007., str. 1.).

vezu između ove Direktive i Uredbe (EZ) br. 1370/2007, trebalo bi izričito navesti da se ova Direktiva ne bi trebala primjenjivati na ugovore o uslugama za pružanje usluga javnog željezničkog prijevoza putnika ili prijevoza putnika podzemnom željeznicom, dodjela kojih bi ugovora trebala i dalje biti podložna toj Uredbi. Ako se Uredbom (EZ) br. 1370/2007 prepušta nacionalnom zakonodavstvu da polazi od pravila utvrđenih tom Uredbom, države članice trebale bi moći u svom nacionalnom pravu odrediti da ugovori o uslugama javnog željezničkog prijevoza putnika ili prijevoza putnika podzemnom željeznicom moraju biti dodijeljeni poštovanjem postupka dodjele ugovora koji je u skladu s njihovim općim pravilima o javnoj nabavi.

- (36) Ova se Direktiva ne bi trebala primjenjivati na određene usluge u hitnim slučajevima ako ih pružaju neprofitne organizacije ili udruženja, budući da bi bilo teško zadržati posebne karakteristike tih organizacija ako bi se pružatelji usluga trebali birati u skladu s postupcima iz ove Direktive. Međutim, ovo izuzeće se ne bi trebalo proširiti van strogo nužnog okvira. Trebalo bi stoga izričito navesti da se ne bi trebale isključiti usluge kola hitne pomoći za prijevoz pacijenata. U tom je kontekstu nadalje nužno razjasniti da CPV skupina 601 „Usluge cestovnog prijevoza” ne obuhvaća usluge kola hitne pomoći koje se nalaze u CPV razredu 8514. Trebalo bi dakle pojasniti da bi usluge, koje su pokrivenne, CPV oznakom 85143000-3 koje uključuju samo usluge kola hitne pomoći za prijevoz pacijenata trebale biti podložne posebnom režimu utvrđenom za socijalne i druge posebne usluge („blagi režim”). Stoga bi, općenito, ugovori za pružanje usluga kola hitne pomoći također bili podložni blagom režimu ako bi vrijednost usluga kola hitne pomoći za prijevoz pacijenata bila veća od vrijednosti ostalih usluga kola hitne pomoći.
- (37) U određenim slučajevima, javni naručitelj ili udruženja javnih naručitelja može biti jedini izvor određene usluge, u pogledu čijeg pružanje ima isključivo pravo u skladu sa zakonima, propisima ili objavljenim upravnim odredbama koji su usklađeni s UFEU-om. Trebalo bi pojasniti da se ova Direktiva ne treba primjenjivati na dodjeljivanje ugovora o uslugama tom javnom naručitelju ili udruženju.
- (38) Postoji znatna pravna nesigurnost po pitanju mjere u kojoj bi ugovori sklopljeni među javnim naručiteljima trebali biti obuhvaćeni pravilima o javnoj nabavi. Relevantna sudska praksa Suda Europske unije različito se

tumači u pojedinim državama članicama te čak među pojedinim javnim naručiteljima. Budući da bi ta sudska praksa bila jednako primjenjiva na javne naručitelje koji djeluju u sektorima obuhvaćenima ovom Direktivom, prikladno je osigurati da se primjenjuju ista pravila te da se jednako tumače u ovoj Direktivi te u Direktivi 2014/24/EU.

- (39) Mnogi su naručitelji organizirani kao gospodarska skupina koja se može sastojati od skupa zasebnih poduzeća; svako od tih poduzeća često ima specijaliziranu ulogu u ukupnom kontekstu gospodarske skupine. Prikladno je stoga izuzeti određene ugovore o uslugama, nabavi robe i radovima koji se dodjeljuju povezanom društvu čija je glavna djelatnost pružanje takvih usluga, nabava takve robe ili izvođenje takvih radova udruženju u čijem je sastavu, a ne njihovo nuđenje na tržištu. Također je potrebno izuzeti određene ugovore o uslugama, nabavi robe i radovima koje naručitelj dodjeljuje zajedničkom pothvatu koji je osnovalo više naručitelja u svrhu obavljanja djelatnosti obuhvaćenih ovom Direktivom i u čijem je sastavu taj naručitelj. Međutim, potrebno je osigurati da to izuzimanje ne dovede do narušavanja tržišnog natjecanja koje bi išlo u prilog poduzećima ili zajedničkim pothvatima povezanim s tim naručiteljima; potrebno je osigurati odgovarajući niz pravila, posebno vezanih uz gornje granice u okviru kojih poduzeća mogu ostvariti dio svoga prometa na tržištu i iznad kojeg bi izgubili mogućnost da im budu dodijeljeni ugovori bez poziva za nadmetanje, te vezanih uz sastav zajedničkih pothvata i stabilnost veza između tih zajedničkih pothvata i naručitelja od kojih se ti pothvati sastoje.
- (40) Također je prikladno pojasniti interakciju između odredaba o suradnji među tijelima javne vlasti te odredaba o dodjeli ugovora povezanim društvima ili u kontekstu zajedničkih pothvata.
- (41) Poduzeća bi se trebala smatrati povezanim ako između naručitelja i dotičnog poduzeća postoji izravan ili neizravan prevladavajući utjecaj ili ako su oboje podložni prevladavajućem utjecaju nekog drugog poduzeća; u ovom kontekstu privatno sudjelovanje ne bi trebalo biti relevantno samo po sebi. Provjera je li neko poduzeće povezano s određenim naručiteljem ili ne trebala biti što je moguće lakša za provesti. Sukladno tome, a budući da bi moguće postojanje takvog izravnog ili neizravnog prevladavajućeg utjecaja već trebalo biti provjereno zbog odluke o tome trebaju li se konsolidirati godišnji

financijski izvještaji dotičnih poduzeća i subjekata, poduzeća bi se trebala smatrati povezanim kad god su njihovi godišnji financijski izvještaji konsolidirani. Međutim, pravila Unije o konsolidiranim financijskim izvještajima nisu primjenjiva u određenom broju slučajeva, npr. zbog veličine dotičnih poduzeća ili zato jer nisu ispunjeni određeni uvjeti u odnosu na njihov pravni oblik. U takvim slučajevima kada nije primjenjiva Direktiva 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, bit će potrebno provjeriti je li prisutan izravni ili neizravni prevladavajući utjecaj uzimajući u obzir vlasništvo, financijski udio ili pravila prema kojima se poduzeća ravnaju.

- (42) Trebalo bi poticati sufinanciranje programa istraživanja i razvoja industrijskih subjekata. Stoga bi trebalo pojasniti da se ova Direktiva primjenjuje samo ako ne postoji takvo sufinanciranje i ako su rezultati aktivnosti istraživanja i razvoja namijenjeni određenom naručitelju. Time se ne bi trebala isključiti mogućnost da pružatelj usluge koji je provodio te aktivnosti objavi izvještaj o tim aktivnostima sve dok naručitelj zadržava isključivo pravo korištenja rezultata istraživanja i razvoja pri izvršavanju vlastite djelatnosti. Međutim, fiktivno širenje rezultata istraživanja i razvoja ili bilo kakvo simbolično sudjelovanje u naknadi troškova pružatelju usluga ne bi trebalo spriječiti primjenu ove Direktive.
- (43) Ova se Direktiva ne bi trebala primjenjivati ni na ugovore čija je namjena omogućiti izvršavanje djelatnosti koja je podložna ovoj Direktivi niti na projektne natječaje organizirane u svrhu obavljanja takve djelatnosti ako je u državi članici u kojoj se ta djelatnost obavlja ona izravno izložena natjecanju na tržištima kojima pristup nije ograničen. Stoga je potrebno zadržati postupak, koji se primjenjuje na sve sektore ili njihove dijelove obuhvaćene ovom Direktivom, koji će omogućiti uzimanje u obzir učinaka sadašnjeg ili budućeg otvaranja tržišnom natjecanju. Takvim bi se postupkom trebala osigurati pravna sigurnost za dotične subjekte, kao i odgovarajući proces odlučivanja kojim bi se u kratkom roku osigurala ujednačena primjena prava Unije u ovom području. Za potrebe pravne sigurnosti trebalo bi pojasniti da se sve odluke donesene prije stupanja na snagu ove Direktive, vezane uz primjenjivost odgovarajućih odredaba određenih u članku 30. Direktive 2004/17/EZ, i dalje primjenjuju.
- (44) Izravna izloženost tržišnom natjecanju trebala bi biti procijenjena na temelju objektivnih kriterija, uzimajući u obzir specifične značajke dotičnog sektora ili njegovih

djelova. Međutim, ta je procjena ograničena kratkim rokovima koji se primjenjuju te potrebi da se oslanja na podatke dostupne Komisiji – bilo iz izvora već dostupnih ili na temelju podataka pribavljenih u kontekstu primjene na članka 35. – što se ne može zamijeniti dugotrajnijim metodama, uključujući, posebno, javne analize namijenjene gospodarskim subjektima. Procjena izravne izloženosti tržišnom natjecanju koja se može izvršiti u kontekstu ove Direktive ne dovodi u pitanje potpunu primjenu zakona o tržišnom natjecanju.

- (45) Procjena o tome je li određeni sektor ili njegovi dijelovi izravno izloženi tržišnom natjecanju trebala bi se provesti s obzirom na određeno područje u kojoj relevantni gospodarski subjekti obavljaju određenu djelatnost ili njezine dijelove, odnosno s obzirom na takozvano relevantno zemljopisno tržište. Budući da je taj pojam od ključne važnosti za procjenu, trebalo bi odrediti njegovu definiciju na temelju postojećih pojmova u pravu Unije. Također bi trebalo pojasniti da se relevantno zemljopisno tržište ne mora poklapati s državnim područjem dotične države članice; stoga bi trebalo biti moguće ograničiti odluke vezane uz primjenjivost izuzeća na dijelove državnog područja dotične države članice.
- (46) Trebalo bi se smatrati da su provedba i primjena odgovarajućeg zakonodavstva Unije, čime se otvara određeni sektor ili jedan njegov dio, dovoljna osnova za pretpostavku da postoji slobodan pristup dotičnom tržištu. Takvo odgovarajuće zakonodavstvo treba odrediti u prilogu koji Komisija može ažurirati. Prilikom ažuriranja tog priloga, Komisija bi posebno trebala uzeti u obzir moguće donošenje mjera koje za nužnu posljedicu imaju istinsko otvaranje tržišnom natjecanju sektora, osim onih za koje je zakonodavstvo već navedeno u tom Prilogu, poput sektora nacionalnog putničkog željezničkog prometa.
- (47) Ako se na temelju provedbe odgovarajućeg zakonodavstva Unije ne može pretpostaviti slobodan pristup određenom tržištu, trebalo bi pokazati da je taj pristup slobodan, de jure i de facto. Ako država članica proširi primjenu pravnog akta Unije o otvaranju određenog sektora tržišnom natjecanju na situacije koje nisu obuhvaćene područjem primjene tog pravnog akta, na primjer primjenom Direktive 94/22/EZ ⁽²⁾ na sektor ugljena ili primjenom Direktive 2012/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾ na putnički prijevoz na nacionalnoj razini, ta bi se okolnost trebala uzeti u obzir pri procjeni je li pristup sektoru slobodan.

⁽¹⁾ Direktiva 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i vezanim izvješćima za određene vrste poduzeća, o izmjeni Direktive 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i o stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ (SL L 182, 29.6.2013., str. 19.).

⁽²⁾ Direktiva 94/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 1994. o uvjetima za davanje i korištenje odobrenja za traženje, istraživanje i proizvodnju ugljikovodika (SL L 164, 30.6.1994., str. 3.).

⁽³⁾ Direktiva 2012/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 21. studenoga 2012. o uspostavi jedinstvenog Europskog željezničkog prostora (preinačena) Tekst značajan za EGP (SL L 343, 14.12.2012., str. 32.).

(48) Neovisna nacionalna tijela, poput sektorskih regulatora ili tijela nadležnih za tržišno natjecanje, najčešće posjeduju stručne vještine, informacije i znanje korisno pri procjeni jesu li određena djelatnost ili njezini dijelovi izravno izloženi tržišnom natjecanju na tržištima kojima pristup nije ograničen. Zahtjevi za izuzimanje trebali bi stoga, prema potrebi, biti popraćeni ili bi trebali obuhvaćati nedavna stajališta o stanju u određenom sektoru vezanom uz tržišno natjecanje koja je donijelo neovisno nacionalno tijelo nadležno s obzirom na određenu djelatnost.

U nedostatku obrazloženog i utemeljenog stajališta koje je donijelo neovisno nacionalno tijelo nadležno s obzirom na određenu djelatnost, bilo bi potrebno više vremena za procjenu zahtjeva za izuzimanje. Rokove u okviru kojih Komisija mora provesti svoje procjene tih zahtjeva stoga bi trebalo na odgovarajući način izmijeniti.

(49) Komisija bi uvijek trebala biti obvezna proučiti zahtjeve koji su usklađeni s detaljnim pravilima o primjeni postupaka za određivanje je li određena djelatnost, ili njezini dijelovi, izravno izložena tržišnom natjecanju na tržištima kojima pristup nije ograničen. Međutim, trebalo bi također pojasniti kako ti zahtjevi mogu biti toliko složeni da možda nije uvijek moguće u primjenjivim rokovima osigurati donošenje provedbenih akata kojima se određuje je li određena djelatnost, ili njezini dijelovi, izravno izložena tržišnom natjecanju na tržištima kojima pristup nije ograničen.

(50) Trebalo bi pojasniti da bi Komisija trebala biti u mogućnosti zatražiti od država članica ili naručitelja da dostave, dopune ili pojasne određene informacije. Komisija bi za to trebala odrediti odgovarajući rok, a pri tome bi trebala, uzimajući također u obzir potrebu poštovanja rokova za donošenje provedbenog akta od strane Komisije, uzeti u obzir čimbenike poput složenosti zatraženih informacija i dostupnosti informacija.

(51) Zaposlenje i zanimanje doprinose integraciji u društvo te su ključni elementi pri jamčenju jednakih mogućnosti za sve. U tom kontekstu zaštićene radionice mogu biti od znatne važnosti. Isto vrijedi i za ostala socijalna poduzeća čiji je glavni cilj pružanje podrške društvenoj i profesionalnoj integraciji ili ponovnoj integraciji osoba s

invaliditetom ili osoba u nepovoljnom položaju, poput nezaposlenih osoba, članova manjina u nepovoljnom položaju ili ostalih društveno marginaliziranih skupina. Međutim, takve radionice ili poduzeća možda ne bi mogli dobiti ugovore pod uobičajenim uvjetima tržišnog natjecanja. Zato je primjereno predvidjeti da države članice mogu takvim radionicama ili poduzećima rezervirati pravo da sudjeluju u postupcima dodjele javnih ugovora ili određenim njihovim grupama ili da mogu ograničiti izvršenje ugovora u okviru programa zaštićenih radnih mjesta.

(52) U svrhu odgovarajuće integracije okolišnih, socijalnih i radnih zahtjeva u postupke javne nabave, od osobite je važnosti da države članice i naručitelji poduzmu odgovarajuće mjere za osiguravanje poštovanja obveza u području prava okoliša, socijalnog i radnog prava koje se odnose na mjesto na kojemu se izvode radovi ili pružaju usluge i temelje se na zakonima, propisima, presudama i odlukama nacionalnog prava i prava Unije, kao i na kolektivnim sporazumima, pod uvjetom da su takva pravila, kao i njihova primjena u skladu s pravom Unije. Isto tako, obveze koje proizlaze iz nacionalnih sporazuma koje su ratificirale sve države članice i koji su navedeni u Prilogu XIV. trebale bi se primjenjivati tijekom izvršenja ugovora. Međutim, to ne bi smjelo, niti na koji način, spriječiti primjenu uvjeta zapošljavanja koji su povoljniji za radnike.

Odgovarajuće bi se mjere trebale primjenjivati u skladu s temeljnim načelima prava Unije, osobito s ciljem osiguravanja jednakog postupanja. Takve bi se odgovarajuće mjere trebale primjenjivati u skladu s Direktivom 96/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ i na način koji osigurava jednako postupanje i ne diskriminira gospodarske subjekte i radnike iz drugih država članica.

(53) Trebalo bi se smatrati da se usluge pružaju na mjestu na kojem se izvodi značajan rad. Kada se usluge pružaju na daljinu, na primjer usluge pozivnih centara, trebalo bi se smatrati da se te usluge pružaju na mjestu na kojem se izvode, neovisno o mjestima i državama članica na koje su te usluge usmjerene.

⁽¹⁾ Direktiva 96/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 1996. o upućivanju radnika u okviru pružanja usluga (SL L 18, 21.1.1997., str. 1.).

- (54) Relevantne obveze mogle bi se odražavati u klauzulama ugovora. Također bi trebalo biti moguće u javne ugovore uključiti klauzule kojima se osigurava sukladnost s kolektivnim ugovorima u skladu s pravom Unije koje se odnosi na javne ugovore. Nepoštovanje relevantnih obveza moglo bi se smatrati teškim prekršajem određenog gospodarskog subjekta kojim je taj gospodarski subjekt podložan isključivanju iz postupka dodjele javnog ugovora.
- (55) Kontrola poštovanja odredaba prava okoliša, socijalnog i radnog prava trebao bi se provoditi u svim fazama postupka nabave, kod primjene općih načela o izboru sudionika i dodjele ugovora, kod primjene kriterija za isključenje, i kod primjene odredaba o izuzetno niskim ponudama. Potrebno provjeravanje u tu svrhu trebalo bi se provoditi u skladu s odgovarajućim odredbama glave II., poglavlja III., odjeljka 3. ove Direktive, osobito onima koje uređuju načine dokazivanja i osobne izjave.
- (56) Ništa u ovoj Direktivi ne bi trebalo spriječiti nametanje ili provedbu mjera nužnih za zaštitu javne politike, javnog morala, javne sigurnosti, zdravlja, ljudskog života i životinjskog svijeta, očuvanje biljnog svijeta ili drugih okolišnih mjera, posebno kako bi se osigurao održivi razvoj, pod uvjetom da su te mjere u skladu s UFEU-om.
- (57) Istraživanje i razvoj, uključujući okolišne i društvene inovacije, među glavnim su pokretačima budućeg rasta te su stavljeni u središte strategije Europa 2020. za pametan, održiv i uključiv rast. Naručitelji bi trebali na najbolji mogući način strateški iskoristiti javnu nabavu kako bi potakli inovacije. Kupnja inovativnih proizvoda, radova i usluga od ključne je važnosti za poboljšanje učinkovitosti i kvalitete javnih usluga te za suočavanje s važnim društvenim izazovima. Tom se kupnjom doprinosi postizanju najbolje vrijednosti za novac te širih gospodarskih, okolišnih i društvenih dobrobiti vezanih uz osmišljavanje novih ideja, pretvorbu tih ideja u inovativne proizvode i usluge te promoviranje održivog gospodarskog rasta.
- Trebalo bi ponoviti da je niz modela nabave opisan u Komunikaciji Komisije od 14. prosinca 2007. pod nazivom „Predkomercijalna nabava: poticanje inovacija kako bi se zajamčile održive visokokvalitetne javne usluge u Europi.” u kojoj su obrađeni slučajevi nabave onih usluga istraživanja i razvoja koje nisu obuhvaćene područjem primjene ove Direktive. Ti modeli bili bi dostupni, no ova bi Direktiva također trebala doprinijeti olakšavanju javne nabave inovacija te pomoći državama članicama u ostvarivanju ciljeva Unije vezanih uz inovacije.
- (58) Zbog važnosti inovacije, naručitelje bi trebalo poticati da što češće dozvoljavaju varijante. Pažnju naručitelja trebalo bi slijedom toga usmjeriti na potrebu definiranja minimalnih kriterija koje varijante moraju ispuniti prije nego što utvrde da se mogu podnijeti te varijante.
- (59) Ako potrebu za razvojem inovativnog proizvoda ili usluge ili inovativnih radova te za naknadnom kupnjom te robe, usluga ili radova nije moguće zadovoljiti rješenjima koja su već dostupna na tržištu, naručitelji bi trebali imati pristup posebnom postupku nabave s obzirom na ugovore u području primjene ove Direktive. Tim posebnim postupkom naručiteljima bi trebalo omogućiti da uspostave dugoročno inovacijsko partnerstvo za razvoj i naknadnu kupnju novog, inovativnog proizvoda, usluge ili radova pod uvjetom da taj inovativni proizvod, usluga ili inovativni radovi mogu zadovoljiti dogovorene razine uspješnosti i troškova bez potrebe za posebnim postupkom nabave za tu kupnju. Partnerstvo za inovacije trebalo bi se temeljiti na postupovnim pravilima koja se primjenjuju na pregovaračke postupke s prethodnom objavom poziva na nadmetanje, a ugovori bi se trebali dodjeljivati isključivo na temelju najboljeg odnosa cijene i kvalitete, što je najprikladnije za uspoređivanje ponuda za inovativna rješenja. Bez obzira na to radi li se o vrlo velikim projektima ili manjim inovativnim projektima, partnerstvo za inovacije trebalo bi biti strukturirano na način da može omogućiti potrebno „tržišno privlačenje”, potičući razvoj inovativnog rješenja bez zatvaranja tržišta. Naručitelji stoga ne bi trebali koristiti partnerstvo za inovacije na način kojim se sprečava, ograničava ili narušava tržišno natjecanje. U određenim slučajevima, uspostava partnerstva za inovacije između nekoliko partnera mogla bi doprinijeti izbjegavanju takvih učinaka.
- (60) Sudeći po iskustvu, natjecateljski dijalog, predviđen Direktivom 2014/24/EU, pokazao se korisnim u slučajevima u kojima javni naručitelji ne mogu utvrditi načine zadovoljavanja svojih potreba ili nisu u mogućnosti procijeniti što se nudi na tržištu u pogledu tehničkih, financijskih ili pravnih rješenja. Takva situacija pogotovo može nastati u slučaju inovativnih projekata, pri provedbi velikih integriranih projekata na području prometne infrastrukture, velikih računalnih mreža ili projekata

koji obuhvaćaju složeno ili strukturirano financiranje. Državama članicama stoga bi trebalo dopustiti da naručiteljima omoguće pristup tom alatu. Prema potrebi, trebalo bi poticati javne naručitelje da imenuju voditelja projekta kako bi se osigurala dobra suradnja između gospodarskih subjekata i javnog naručitelja tijekom postupka dodjele.

- (61) S obzirom na štetne učinke na tržišno natjecanje, pregovarački postupci bez prethodne objave poziva na nadmetanje trebali bi se koristiti samo u vrlo iznimnim okolnostima. Te iznimke trebale bi biti ograničene na slučajeve u kojima objava nije moguća, zbog izuzetne hitnosti uslijed nepredvidivih događaja koji se ne mogu pripisati naručitelju ili na slučajeve u kojima je odmah jasno da objava ne bi dalje potakla tržišno natjecanje ili dovela do boljih rezultata nabave i zato što objektivno postoji samo jedan gospodarski subjekt koji može izvršiti ugovor. To može biti slučaj umjetnina jer identitet umjetnika suštinski određuje jedinstvenu prirodu i vrijednost samog umjetničkog predmeta. Isključivost se također može utvrditi iz drugih razloga, no samo slučajeve objektivne isključivosti mogu opravdati upotrebu pregovaračkog postupka bez prethodnog poziva na nadmetanje, ako slučaj isključivosti nije prouzročio sam naručitelj u svrhu budućeg postupka nabave.

Naručitelji koji se pozivaju na tu iznimku trebali bi obrazložiti nepostojanje razumnih alternativnih ili zamjenskih rješenja, poput upotrebe alternativnih distribucijskih kanala, čak i izvan države članice naručitelja, ili uzimanja u obzir funkcijski usporedivih radova, robe i usluga.

Ako je slučaj isključivosti nastao iz tehničkih razloga, ti razlozi trebaju biti točno određeni i opravdani za svaki pojedinačan takav slučaj. Ti razlozi mogu obuhvaćati slučajeve u kojima gospodarski subjekt nema tehničkih mogućnosti za izvođenje tražene izvedbe ili potrebu za korištenjem posebnog znanja, alata ili sredstava koje posjeduje samo jedan gospodarski subjekt. Tehnički razlozi također mogu proizaći iz posebnih zahtjeva interoperabilnosti koji moraju biti ispunjeni kako bi se osigurala učinkovitost radova, robe ili usluga koje je potrebno nabaviti.

Naposljetku, postupak nabave nije koristan ako je roba kupljena izravno na tržištu robe, uključujući trgovinske

platforme za robu poput poljoprivrednih proizvoda, sirovina i burze energije, ako su reguliranom i nadziranom multilateralnom trgovinskom strukturom zajamčene tržišne cijene.

- (62) Trebalo bi razjasniti da odredbe koje se odnose na zaštitu povjerljivih informacija niti na koji način ne sprečavaju javnu objavu dijelova sklopljenih ugovora koji nisu povjerljive prirode, uključujući sve naknadne izmjene.
- (63) Elektronički oblici informiranja i komunikacije mogu uvelike pojednostaviti objavu ugovora te povećati djelotvornost i transparentnost postupaka nabave. Ti bi oblici trebali postati standardnim oblicima komunikacije i razmjene informacija u postupcima nabave jer uvelike povećavaju mogućnosti gospodarskih subjekata da sudjeluju u postupcima nabave na cijelom unutarnjem tržištu. U tu svrhu prijenos obavijesti u elektroničkom obliku, elektronička dostupnost dokumentacije o nabavi te, nakon prijelaznog razdoblja od 30 mjeseci, potpuna elektronička komunikacija, što podrazumijeva komunikaciju elektroničkim putem u svim fazama postupka, uključujući prijenos zahtjeva za sudjelovanje te posebno prijenos ponuda (elektroničko podnošenje), trebali bi postati obvezujući. Države članice i naručitelji trebali bi imati izbor da, ako to žele, po tom pitanju budu još aktivniji. Također bi trebalo pojasniti da obvezujuća upotreba elektroničkih načina komunikacije u skladu s ovom Direktivom ne bi trebala obvezivati naručitelje da obrađuju ponude elektroničkim putem te ne bi trebala učiniti obveznim elektroničko ocjenjivanje ili automatsku obradu. Nadalje, u skladu s ovom Direktivom, nijedan element postupka javne nabave nakon dodjele ugovora ili interna komunikacija naručitelja ne bi smjeli biti obuhvaćeni obvezom korištenja elektroničkih načina komunikacije.
- (64) Naručitelji bi trebali, osim u određenim specifičnim situacijama, koristiti elektronička sredstva komunikacije koja nisu diskriminirajuća, općenito su dostupna i interoperabilna s proizvodima informacijske i komunikacijske tehnologije (ICT) u općoj uporabi i koja ne ograničavaju pristup gospodarskih subjekata postupku nabave. Korištenje takvih sredstava komunikacije također bi trebalo voditi računa o dostupnosti osobama s invaliditetom. Trebalo bi pojasniti da obveza korištenja elektroničkih sredstava u svim fazama postupka nabave ne bi bila prikladna ni ako korištenje elektroničkih sredstava zahtijeva upotrebu specijaliziranih alata ili formata datoteka koji nisu široko dostupni, a također ne bi bila prikladna ako bi se komunikacija mogla odvijati samo korištenjem specijalizirane uredske opreme. Naručitelji stoga ne bi trebali biti obvezni zahtijevati korištenje elektroničkih načina komunikacije tijekom postupka podnošenja ponuda u određenim slučajevima koji bi trebali biti iscrpno navedeni. Ova Direktiva propisuje da bi takvi slučajevi trebali obuhvaćati situacije u kojima se zahtijeva

korištenje specijalizirane uredske opreme koja nije široko dostupna naručiteljima, poput pisača širokog formata. U nekim postupcima nabave u dokumentaciji o nabavi i moglo bi se zahtijevati podnošenje fizičkih ili umanjenih modela koji ne mogu biti dostavljeni naručiteljima elektroničkim putem. U takvim situacijama model bi trebao biti dostavljen naručiteljima putem pošte ili druge odgovarajuće kurirske službe.

Međutim, trebalo bi pojasniti da bi korištenje drugih načina komunikacije trebalo biti ograničeno na one elemente ponude za koje se ne zahtijeva korištenje elektroničkih načina komunikacije.

Prikladno je pojasniti da bi, u slučaju da je to potrebno iz tehničkih razloga, naručitelji trebali biti u mogućnosti utvrditi maksimalnu veličinu datoteka koje mogu biti podnesene.

- (65) Mogući su iznimni slučajevi u kojima bi naručiteljima trebalo biti dopušteno da ne koriste elektronička sredstva komunikacije ako je nekorištenje takvih sredstava komunikacije nužno za zaštitu osobito osjetljive naravi podataka. Trebalo bi razjasniti da, kada korištenje elektroničkih alata koji nisu široko dostupni može pružiti potrebnu razinu zaštite, trebalo bi koristiti takve elektroničke alate. To bi na primjer moglo biti u slučaju kada naručitelji zahtijevaju korištenje posebnih sigurnih sredstava komunikacije kojima pružaju pristup.
- (66) Različiti tehnički formati ili procesi i standardi razmjene poruka mogli bi možda narušiti interoperabilnost, ne samo unutar svake države članice, već također i pogotovo među državama članicama. Na primjer, kako bi sudjelovali u postupku nabave u kojem se dozvoljava ili zahtijeva korištenje elektroničkih kataloga, odnosno formata za predstavljanje i organiziranje informacija na način koji je zajednički svim sudjelujućim ponuditeljima te koji se može elektronički obrađivati, gospodarski subjekti bili bi, u odsustvu standardiziranog pristupa, primorani prilagoditi svoje kataloge svakom postupku nabave, što bi podrazumijevalo pružanje vrlo sličnih informacija u različitim formatima ovisno o specifikacijama određenog naručitelja. Standardizacija formata kataloga stoga bi poboljšala razinu interoperabilnosti, povećala učinkovitost te također smanjila trud koji gospodarski subjekti moraju uložiti.

- (67) Pri razmatranju potrebe za osiguravanjem ili poboljšavanjem interoperabilnosti među različitim tehničkim formatima ili procesa i standarda razmjene poruka na način da korištenje određenih standarda postane obvezujuće, te ako se primjeni taj pristup, pri razmatranju pitanja standarda koje bi trebalo propisati, Komisija bi trebala posebice uzeti u obzir mišljenja zainteresiranih strana. Komisija bi također trebala razmotriti mjeru u kojoj gospodarski subjekti i naručitelji već primjenjuju određenu normu u praksi te mjeru u kojoj je ta norma uspješna. Prije nego li odluči da korištenje bilo koje određene tehničke norme postaje obvezujuće, Komisija bi također trebala pažljivo razmotriti troškove koji bi time mogli nastati, pogotovo u pogledu prilagodbi postojećim rješenjima e-nabave, uključujući infrastrukturu, procese ili softver.

Ako te norme nije razvila međunarodna, europska ili nacionalna organizacija za normizaciju, te bi norme trebale udovoljavati zahtjevima koji se primjenjuju u slučaju normi za ICT, kako je određeno u Uredbi (EU) 1025/2012 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.

- (68) Prije određivanja razine sigurnosti za elektroničku komunikaciju koja će se koristiti u raznim fazama postupka dodjele, države članice i naručitelji trebali bi procijeniti razmjernost između, s jedne strane, zahtjeva čija je svrha osiguravanje ispravne i pouzdane identifikacije pošiljatelja poruke i integriteta njezinog sadržaja te, s druge strane, rizika pojave problema kao u slučajevima u kojima je poruke poslao drugi pošiljatelj, a ne onaj koji je naznačen. Uzimajući u obzir da su sve druge stvari jednake, to bi značilo da razinu sigurnosti potrebnu, na primjer, u slučaju poruke e-pošte u kojoj se zahtijeva potvrda točne adrese na kojoj će se održati informativni sastanak, nije potrebno postaviti na istu razinu kao u slučaju same ponude koja podrazumijeva obvezujuću ponudu gospodarskog subjekta. Slično tome, procjena razmjernosti mogla bi dovesti do niže razine sigurnosti koja je potrebna u slučaju ponovne predaje elektroničkih kataloga ili u slučaju podnošenja ponuda u kontekstu malih nadmetanja na temelju okvirnog sporazuma ili za pristup dokumentaciji o nabavi.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1025/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o europskoj normizaciji, o izmjeni direktiva Vijeća 89/686/EEZ i 93/15/EEZ i direktiva 94/9/EZ, 94/25/EZ, 95/16/EZ, 97/23/EZ, 98/34/EZ, 2004/22/EZ, 2007/23/EZ, 2009/23/EZ i 2009/105/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Odluke Vijeća 87/95/EEZ i Odluke br. 1673/2006/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 316, 14.11.2012., str. 12.).

- (69) Iako bi ključni elementi postupka nabave, poput dokumentacije o nabavi, zahtjeva za sudjelovanje, potvrde interesa i ponuda, uvijek trebali biti u pisanom obliku, usmena komunikacija s gospodarskim subjektima trebala bi u ostalim slučajevima još uvijek biti moguća, pod uvjetom da je sadržaj te komunikacije u zadovoljavajućoj mjeri dokumentiran. To je potrebno kako bi se osigurala odgovarajuća razina transparentnosti koja omogućuje provjeru poštuje li se načelo jednakog postupanja. Posebno je važno da usmena komunikacija s ponuditeljima koja bi mogla utjecati na sadržaj i ocjenjivanje ponuda bude u dovoljnoj mjeri i na prikladan način dokumentirana, primjerice sastavljanjem pisanih bilješki ili audiosnimki ili sažetaka glavnih elemenata te komunikacije.
- (70) Diljem tržišta javne nabave u Uniji postoji snažna tendencija agregacije potražnje od strane javnih kupaca s ciljem postizanja ekonomije razmjera, uključujući niže cijene te niže transakcijske troškove, te s ciljem poboljšanja i profesionalizacije upravljanja nabavom. To se može postići koncentriranjem kupnji po broju naručitelja ili po obujmu i vrijednosti tijekom određenog razdoblja. Međutim, agregacija i centralizacija kupnji trebala bi se pažljivo pratiti kako bi se izbjegla suvišna koncentracija kupovne moći te stvaranje tajnih sporazuma te kako bi se sačuvala transparentnost i tržišno natjecanje te mogućnost pristupa tržištu za mala i srednja poduzeća.
- (71) Služenje okvirnim sporazumima može predstavljati djelotvornu metodu nabave diljem Unije; međutim, postoji potreba za povećanjem tržišnog natjecanja na način da se poboljša transparentnost nabave i pristup nabavi koja se provodi putem okvirnih sporazuma. Stoga je prikladno revidirati odredbe koje se primjenjuju na te sporazume, pogotovo na način da se predvidi da se dodjela posebnih ugovora na temelju takvih sporazuma provodi na temelju objektivnih pravila i kriterija, na primjer provedbom malog nadmetanja, te na način da se ograniči trajanje okvirnih sporazuma.
- (72) Također bi trebalo pojasniti da se ugovori koji se temelje na okvirnom sporazumu trebaju dodijeliti prije završetka trajanja samog okvirnog sporazuma, dok se trajanje pojedinih ugovora koji se temelje na okvirnom sporazumu ne treba podudarati s trajanjem tog okvirnog sporazuma, nego bi moglo, po potrebi biti kraće ili dulje. Osobito bi trebalo omogućiti određivanje duljine pojedinih ugovora koji se temelje na okvirnom sporazumu uzimajući u obzir čimbenike poput vremena koje je potrebno za njihovo izvršenje; kada je održavanje opreme s očekivanim korisnim vijekom duljim od osam godina uključeno ili kada je potrebno znatno osposobljavanje osoblja za izvođenje ugovora.
- Također bi trebalo pojasniti da bi mogli postojati slučajevi kada je moguće dopustiti da trajanje samih okvirnih sporazuma bude dulje od četiri godine. Takvi slučajevi, koji bi trebali biti valjano opravdani, osobito predmetom okvirnog sporazuma, mogli bi se na primjer pojaviti kada je gospodarskom subjektu potrebna oprema za koju je razdoblje amortizacije dulje od osam godina i koja mora biti dostupna u svakom trenutku tijekom cijelog trajanja okvirnog sporazuma. U posebnom kontekstu komunalnih poduzeća koja pružaju ključne usluge javnosti, može se pojaviti potreba u određenim slučajevima za duljim okvirnim sporazumi i duljim trajanjem pojedinačnih ugovora, npr. u slučaju okvirnog sporazuma koji je namijenjen osiguranje redovitog i izvanrednog održavanja mreža što može zahtijevati skupu opremu kojom upravlja osoblje koje je prošlo visoko specijaliziranu ad hoc obuku, što ima za cilj osiguravanje nastavka usluga i najveće moguće smanjenje mogućih smetnji.
- (73) S obzirom na stečeno iskustvo, također postoji potreba za prilagodavanjem pravila na kojima se temelje dinamički sustavi nabave kako bi se naručiteljima omogućilo da u potpunosti iskoriste prednosti koje su im na raspolaganju putem tog instrumenta. Sustave je potrebno pojednostaviti, a posebice bi se njima trebalo upravljati u okviru ograničenog postupka, na taj način uklanjajući potrebu za indikativnim ponudama koje su jedna od glavnih teškoća povezanih s dinamičkim sustavima nabave. Stoga bi svakom gospodarskom subjektu koji podnese zahtjev za sudjelovanje i ispunjava kriterije za odabir trebalo dozvoliti sudjelovanje u postupcima nabave koji se izvršavaju putem dinamičkog sustava nabave tijekom razdoblja njegove valjanosti.
- Ta tehnika nabave omogućuje naručitelju da na raspolaganju ima posebno širok spektar ponuda te da na taj način osigura optimalno korištenje javnih sredstava putem rasprostranjenog tržišnog natjecanja povezanog sa široko korištenim ili lako dostupnim proizvodima, radovima ili uslugama koje su široko dostupne na tržištu.
- (74) Obrada tih zahtjeva za sudjelovanje trebala bi biti izvršena u roku od najviše deset radnih dana, pod uvjetom da se izvrši ocjenjivanje kriterija za odabir na temelju zahtjeva za dokumentiranje koje su odredili naručitelji, ako je to primjenjivo u skladu s pojednostavljenim odredbama Direktive 2014/24/EU. Međutim, kada je dinamički sustav nabave uspostavljen po prvi put, naručitelji bi mogli, nakon prve objave obavijesti o nadmetanju ili poziva na potvrdu interesa, primiti tako velik broj zahtjeva za sudjelovanje da bi im moglo biti potrebno više vremena za obradu zahtjeva. To bi trebalo biti prihvatljivo, pod uvjetom da nije pokrenuta nijedna određena nabava dok se zahtjevi ne obrade.

Naručitelji bi stoga trebali biti u mogućnosti sami osmisliti način na koji namjeravaju obraditi zahtjeve za sudjelovanje pa, na primjer, mogu odlučiti da će obradu izvršavati samo jednom tjedno, pod uvjetom da se poštuju rokovi za obradu svakog zahtjeva za sudjelovanje. Naručitelji koji koriste kriterije za isključenje ili odabir predviđene Direktivom 2014/24/EU u kontekstu dinamičkog sustava nabave trebali bi primjenjivati relevantne odredbe iz te Direktive na jednak način kao i javni naručitelji koji upravljaju dinamičkim sustavom nabave u skladu s Direktivom 2014/24/EU.

- (75) Kako bi se unaprijedile mogućnosti malih i srednjih poduzeća vezane uz sudjelovanje u velikom dinamičkom sustavu nabave, poput sustava kojim upravlja središnje tijelo za nabavu, određeni javni naručitelj ili naručitelj trebao bi biti u mogućnosti izraziti sustav u objektivno utvrđenim kategorijama proizvoda, radova ili usluga. Te kategorije trebale bi biti utvrđene na temelju objektivnih čimbenika koji bi mogli, primjerice, obuhvaćati najveći dozvoljeni obuhvat određenih ugovora koji se dodjeljuju za tu kategoriju ili određeno zemljopisno područje u kojem će se posebni ugovori izvršavati. Ako je dinamički sustav nabave razdijeljen u kategorije, javni naručitelj ili naručitelj trebao bi primjenjivati kriterije za odabir koji su razmjerni značajkama određene kategorije.

- (76) Trebalo bi pojasniti kako elektroničke dražbe obično nisu prikladne u slučaju određenih ugovora o radovima i određenih ugovora o uslugama čiji je predmet intelektualni rad, poput projektiranja radova, jer predmetom elektroničke dražbe mogu biti samo elementi prikladni za automatsko elektroničko ocjenjivanje, bez intervencije ili razmatranja od strane naručitelja, odnosno elementi koji se mogu kvantitativno odrediti kako bi se mogli izraziti u brojevima i postocima.

Međutim, također bi trebalo pojasniti da se elektroničke dražbe mogu koristiti u postupcima nabave čiji je cilj nabava određenog prava intelektualnog vlasništva. Također je prikladno ponoviti da iako naručitelji i dalje mogu primjenjivati kriterije za odabir koji im omogućuju da smanje broj natjecatelja ili ponuditelja ako dražba još nije započela, nije dozvoljeno daljnje smanjivanje broja ponuditelja koji sudjeluju u elektroničkoj dražbi nakon što je dražba započela.

- (77) Nove tehnike elektroničke kupnje, poput elektroničkih kataloga, neprestano se razvijaju. Elektronički katalogi format su za predstavljanje i organiziranje informacija na način koji je zajednički svim sudjelujućim ponuditeljima te koji se može elektronički obrađivati. Primjer mogu biti ponude u obliku proračunskih tablica. Naručitelji bi trebali moći zahtijevati upotrebu elektroničkih kataloga u svim dostupnim postupcima u kojima se zahtijeva upotreba elektroničkih načina komunikacije. Elektroničkim katalogima potiče se tržišno natjecanje te pojednostavljuje javna nabava, pogotovo u kontekstu uštede vremena i novca. Međutim, trebalo bi utvrditi određena pravila kako bi se osiguralo da je takva upotreba u skladu s ovom Direktivom i s načelima jednakog postupanja, zabrane diskriminacije i transparentnosti. Stoga korištenje elektroničkih kataloga za predstavljanje ponuda ne bi trebalo značiti da se gospodarski subjekti mogu ograničiti samo na podnošenje svojeg općeg kataloga. Gospodarski subjekti trebali bi uz to prilagoditi svoje opće kataloge s obzirom na određeni postupak nabave. Takvom prilagodbom jamči se da katalog koji je predan u okviru određenog postupka nabave sadrži samo proizvode, radove ili usluge za koje su gospodarski subjekti procijenili, nakon aktivnog preispitivanja, da udovoljavaju zahtjevima naručitelja. Pri tome bi se gospodarskim subjektima trebalo dozvoliti da kopiraju podatke navedene u njihovom općem katalogu, no ne bi smjeli podnijeti opći katalog kao takav. Nadalje, ako su zajamčeni sljedivost, jednako postupanje i predvidljivost, naručitelji bi trebali biti u mogućnosti sastaviti ponude vezane uz određenu nabavu na temelju prethodno primljenih elektroničkih kataloga, pogotovo u slučajevima u kojima je ponovno pokrenuto nadmetanje na temelju okvirnog sporazuma ili u slučajevima u kojima se koristi dinamički sustav nabave.

Ako ponudu generira naručitelj, određeni gospodarski subjekt trebao bi biti u mogućnosti provjeriti sadrži li ponuda koju je sastavio naručitelj značajne greške. Ako ponuda sadrži značajne greške, gospodarski subjekt ne bi trebao biti vezan tom ponudom, koju je sastavio naručitelj, osim ako je greška ispravljena.

U skladu sa zahtjevima pravila o elektroničkim načinima komunikacije, naručitelji bi trebali izbjegavati neopravdano sprječavanje pristupa gospodarskih subjekata postupcima nabave u kojima ponude moraju biti u obliku elektroničkih kataloga te kojima je zajamčena sukladnost s općim načelima zabrane diskriminacije i jednakog postupanja.

(78) Tehnike središnje nabave sve se više koriste u većini država članica. Središnja tijela za nabavu nadležna su za stjecanja, upravljanje dinamičkim sustavima nabave ili dodjelu ugovora/okvirnih sporazuma za druge javne naručitelje ili naručitelje, uz naknadu ili bez naknade. Naručitelji za koje je sklopljen okvirni sporazum trebali bi biti u mogućnosti koristiti okvirni sporazum za pojedinačne ili ponavljajuće nabave. S obzirom na velike količine koje se nabavljaju, te tehnike mogu pridonijeti povećanju tržišnog natjecanja i trebale bi pomoći profesionalizirati javnu nabavu. Stoga bi trebalo predvidjeti definiciju Unije koja se odnosi na središnja tijela za nabavu dodijeljena naručiteljima. Trebalo bi pojasniti da središnja tijela za nabavu funkcioniraju na dva različita načina.

Što se tiče prvog načina, ta bi tijela trebala biti u mogućnosti postupati u svojstvu veletrgovaca kupnjom, stvaranjem zalih ili preprodajom ili, što se tiče drugog načina, ta bi tijela trebala moći postupati u svojstvu posrednika na način da dodjeljuju ugovore, upravljaju dinamičkim sustavima nabave ili sklapaju okvirne sporazume koje će koristiti naručitelji.

Takva posrednička uloga mogla bi se u nekim slučajevima izvršavati autonomnim provođenjem relevantnih postupaka dodjele, bez primanja detaljnih uputa od strane naručitelja; u drugim slučajevima, ta bi se uloga mogla izvršavati provođenjem relevantnih postupaka dodjele u skladu s uputama naručitelja, u njihovo ime i za njihov račun.

Nadalje, trebalo bi propisati pravila za dodjelu odgovornosti za poštovanje obveza u skladu s ovom Direktivom, također u slučaju pravnih lijekova, kako u središnjem tijelu za nabavu tako i među naručiteljima koji provode nabavu iz ili putem njega. Ako je isključivo naručitelj obvezan provoditi postupke nabave, on bi također trebao biti isključivo i izravno odgovoran za zakonitost postupaka. Ako naručitelj provodi određene dijelove postupka, na primjer ponovno pokretanje nadmetanja na temelju okvirnog sporazuma ili dodjelu pojedinih ugovora temeljenih na dinamičkom sustavu nabave, naručitelj je odgovoran za faze nabave koje provodi.

(79) Naručitelji bi trebali biti u mogućnosti dodijeliti ugovor o uslugama za izvršavanje aktivnosti središnje nabave središnjem tijelu za nabavu bez primjene postupaka

predviđenih ovom Direktivom. Također bi trebalo biti dozvoljeno da ti ugovori o uslugama obuhvaćaju izvršavanje pomoćnih aktivnosti nabave. Takvi ugovori o uslugama za izvršavanje pomoćnih aktivnosti nabave trebali bi, ako ih ne izvršava središnje tijelo za nabavu u okviru pružanja središnjih aktivnosti nabave određenom naručitelju, biti dodijeljeni u skladu s ovom Direktivom. Također bi trebalo ponoviti da se ova Direktiva ne bi trebala primjenjivati ako su središnje ili pomoćne aktivnosti nabave pružene na neki drugi način, a ne putem ugovora u svrhu ostvarivanja financijskog interesa koji podrazumijeva nabavu u smislu ove Direktive.

(80) Jačanje odredaba vezanih uz središnja tijela za nabavu ne bi ni na koji način trebalo sprječavati trenutne prakse povremene zajedničke nabave, odnosno manje institucionaliziran i sustavan oblik zajedničke nabave ili ustaljenu praksu angažiranja pružatelja usluga koji pripremaju postupke nabave i upravljaju njima u ime i za račun naručitelja te u skladu s njegovim uputama. Naprotiv, određene značajke zajedničke nabave trebalo bi pojasniti jer zajednička nabava može imati važnu ulogu, ne samo u slučaju inovativnih projekata.

Zajednička nabava može biti u različitim oblicima, od koordinirane nabave na način da se pripreme zajedničke tehničke specifikacije vezane uz radove, robu ili usluge koje će nabavljati više naručitelja, od kojih svaki provodi zaseban postupak nabave, do slučajeva u kojima određeni naručitelji zajednički provode jedan postupak nabave na način da zajednički djeluju ili na način da se jednom naručitelju povjeri upravljanje postupkom nabave u ime svih naručitelja.

Ako više naručitelja zajednički provodi postupak nabave, oni zajednički preuzimaju odgovornost za ispunjavanje svojih obveza na temelju ove Direktive. Međutim, ako naručitelji zajednički provode samo neke dijelove postupka nabave, zajednička odgovornost trebala bi se primjenjivati samo na one dijelove postupka koji su zajednički provedeni. Svaki naručitelj trebao bi sam biti odgovoran za postupke ili dijelove postupaka koje provodi samostalno, poput dodjele ugovora, sklapanja okvirnog sporazuma, upravljanja dinamičkim sustavom nabave ili ponovnog pokretanja nadmetanja na temelju okvirnog sporazuma.

- (81) Elektronička komunikacija posebno je prikladna za pružanje podrške praksama i alatima središnje nabave zbog mogućnosti koje takva komunikacija pruža u pogledu ponovnog korištenja i automatske obrade podataka te svođenja troškova informiranja i transakcija na najmanju moguću mjeru. Korištenje elektroničkih načina komunikacije trebalo bi stoga najprije učiniti obvezujućim za središnja tijela za nabavu, a u isto vrijeme olakšati usklađivanje praksi diljem Unije. To bi trebalo biti popraćeno općom obvezom korištenja elektroničkih načina komunikacije u svim postupcima nabave nakon prijelaznog razdoblja od 30 mjeseci.

- (82) Zajedničko dodjeljivanje ugovora koje provode naručitelji iz različitih država članica trenutačno je suočeno s određenim pravnim poteškoćama vezanim uz sukobe nacionalnih prava. Bez obzira na činjenicu da je Direktivom 2004/17/EZ implicitno dozvoljena zajednička prekogranična javna nabava, naručitelji su još uvijek suočeni sa znatnim pravnim i praktičnim poteškoćama pri nabavi od središnjih tijela za nabavu u drugim državama članicama ili pri zajedničkoj dodjeli ugovora. Kako bi se naručiteljima pružila mogućnost da u najvećoj mogućoj mjeri iskoriste dobrobiti potencijala unutarnjeg tržišta u pogledu ekonomije razmjera i dijeljenja rizika, između ostalog i za inovativne projekte koji podrazumijevaju veći rizik od rizika koji može podnijeti jedan naručitelj, te bi se poteškoće trebale ispraviti. Stoga bi trebalo utvrditi nova pravila o zajedničkoj prekograničnoj nabavi kako bi se olakšala suradnja među naručiteljima te povećale dobrobiti unutarnjeg tržišta na način da se stvore prekogranične poslovne prilike za dobavljače i pružatelje usluga. U tim pravilima trebali bi biti utvrđeni uvjeti za prekogranično korištenje središnjih tijela za nabavu te određeno mjerodavno zakonodavstvo vezano uz javnu nabavu, uključujući mjerodavno zakonodavstvo po pitanju pravnih lijekova u slučaju zajedničkih prekograničnih postupaka, koje nadopunjuje pravila o sukobu zakona iz Uredbe (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾. Osim toga, naručitelji iz različitih država članica trebali bi moći osnovati zajedničke subjekte uspostavljene na temelju nacionalnog prava ili prava Unije. Potrebno je odrediti posebna pravila za takav oblik javne nabave.

Međutim, naručitelji ne bi trebali koristiti mogućnost zajedničke prekogranične nabave u svrhu zaobilazanja obvezujućih pravila javnog prava, u skladu s pravom Unije, koja se na njih primjenjuju u državama članicama u kojima su smješteni. Takva bi pravila mogla, primjerice, obuhvaćati odredbe o transparentnosti i pristupu dokumentima ili o posebnim zahtjevima kako bi se održala sljedivost u slučaju osjetljive robe.

- (83) Tehničke specifikacije koje sastavljaju kupci trebaju omogućiti otvorenost javne nabave tržišnom natjecanju kao i postići ciljeve održivosti. Radi toga bi trebalo biti moguće predati ponude koje uzimaju u obzir raznolikost mjerila tehničkih rješenja i tehničkih specifikacija na tržištu, uključujući one koje su sastavljene na temelju kriterija uspješnosti povezanih s životnim vijekom i održivosti postupka proizvodnje radova, roba i usluga.

Zbog toga bi tehničke specifikacije trebale biti sastavljene na način kojim se izbjegava prijetvorno sužavanje nadmetanja uvođenjem zahtjeva kojima se prednost daje određenom gospodarskom subjektu na način da ti zahtjevi odražavaju ključne značajke robe, usluga ili radova koje obično nudi taj gospodarski subjekt. Taj se cilj općenito najbolje postiže sastavljanjem tehničkih specifikacija s obzirom na funkcionalne i izvedbene zahtjeve. Funkcionalni i izvedbeni zahtjevi također su prikladan način za poticanje inovacija pri javnoj nabavi te bi se trebali što češće koristiti. U slučaju upućivanja na europski standard ili, u odsustvu tog standarda, na nacionalni standard, naručitelji bi trebali razmotriti ponude koje se temelje na drugim istovjetnim rješenjima koji udovoljavaju zahtjevima naručitelja te su istovjetni s obzirom na sigurnost. Gospodarski bi subjekti trebali biti zaduženi za dokazivanje istovjetnosti s traženom oznakom.

Kako bi dokazali istovjetnost, trebalo bi biti moguće od ponuditelja zahtijevati da podnesu dokaz o provjeri od treće strane. Međutim, drugi prikladni načini dokazivanja poput tehničke dokumentacije proizvođača također bi trebali biti prihvatljivi ako dotični gospodarski subjekt nema pristup takvim potvrdama ili izvješćima o testiranju ili nema mogućnost pribavljanja tih dokumenata u relevantnom roku, pod uvjetom da dotični gospodarski subjekt time dokazuje da radovi, roba ili usluge udovoljavaju zahtjevima ili kriterijima navedenim u tehničkim specifikacijama, kriterijima dodjele ili uvjetima izvršenja ugovora.

- (84) U slučaju nabave u svrhu korištenja od strane osoba, bez obzira je li namijenjena široj javnosti ili osoblju naručitelja, naručitelji trebaju utvrditi tehničke specifikacije kako bi se u obzir uzeli kriteriji dostupnosti za osobe s invaliditetom ili izvedba prilagođena svim korisnicima, osim u valjano opravdanim slučajevima.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze (Rim I) (SL L 177, 4.7.2008., str. 6.).

(85) Naručitelji koji žele nabaviti radove, robu ili usluge s posebnim okolišnim, društvenim ili drugim značajkama trebali bi biti u mogućnosti koristiti određene oznake, poput Europskog znaka za okoliš, (među)narodnih znakova za okoliš ili bilo koju drugu oznaku pod uvjetom da su zahtjevi koji se odnose na oznake vezani uz predmet ugovora, poput opisa proizvoda i njegove prezentacije, uključujući zahtjeve vezane uz pakiranje. Nadalje, od ključne je važnosti da su ti zahtjevi sastavljeni i doneseni na temelju kriterija koji se mogu objektivno provjeriti, korištenjem postupka u kojem mogu sudjelovati zainteresirane strane, poput državnih tijela, potrošača, proizvođača, distributera i okolišnih organizacija. Također je važno da je oznaka dostupna svim zainteresiranim stranama. Trebalo bi razjasniti da zainteresirane strane mogu biti javna ili privatna tijela, poduzeća ili svaki oblik nevladine organizacije (organizacija koja ne pripada vladi i nije konvencionalno profitno poduzeće).

Isto tako, trebalo bi pojasniti da određena nacionalna ili vladina tijela ili organizacije mogu biti uključeni u određivanje zahtjeva za oznaku koji se mogu koristiti u vezi s nabavom tijela javne vlasti, a da ta tijela ili organizacije ne izgube svoj status trećih strana. Upućivanja na oznake ne bi smjela sprječavati inovacije.

(86) Kod sastavljanja tehničkih specifikacija, naručitelji bi trebali uzeti u obzir zahtjeve koji proizlaze iz prava Unije u području prava zaštite podataka, osobito u vezi s planiranjem obrade osobnih podataka (tehnička zaštita podataka).

(87) Javna nabava trebala bi biti prilagođena potrebama malih i srednjih poduzeća (MSP-ova). Naručitelje bi trebalo poticati da koriste kodeks najbolje prakse iz radnog dokumenta Komisije od 25. lipnja 2008. pod nazivom „Europski kodeks najbolje prakse za olakšavanje pristupa MSP-ova ugovorima o javnoj nabavi”, koji daje upute MSP-ovima za korištenje okvira javne nabave i tako olakšava njihovo sudjelovanje. U tu svrhu trebalo bi jasno predvidjeti da se ugovori mogu dijeliti u grupe. Takva razdioba mogla bi se izvršiti na kvantitativnoj osnovi, kako bi veličina pojedinih ugovora bila bolje prilagođena kapacitetima malih i srednjih poduzeća, ili na kvalitativnoj osnovi, u skladu s različitim djelatnostima i specijalizacijama koje su obuhvaćene, kako bi se sadržaj pojedinih ugovora bolje prilagodio specijaliziranim sektorima malih i srednjih poduzeća ili bio u skladu s različitim naknadnim fazama projekta. Naručitelji bi trebali sami odrediti veličinu i predmet grupa, a također bi trebali, u skladu s relevantnim pravilima o izračunavanju prosječne vrijednosti nabave, biti u mogućnosti dodijeliti određene grupe bez primjene postupaka iz ove Direktive.

Države članice trebale bi imati mogućnost uložiti dodatne napore kako bi olakšale sudjelovanje malih i srednjih poduzeća na tržištu javne nabave na način da uvedu obvezu razmatranja prikladnosti razdiobe ugovora u grupama na manje ugovore na način da od naručitelja zahtijevaju da opravdaju svoju odluku o tome da se ugovori ne razdjeljuju u grupe ili o tome da je razdioba u grupe obvezna u određenim uvjetima. U istu svrhu države članice trebale bi biti slobodne staviti na raspolaganje mehanizme za izravna plaćanja podugovarateljima.

(88) Ako su ugovori razdijeljeni u grupe, naručitelji bi trebali biti u mogućnosti ograničiti broj grupa za čije se izvođenje može natjecati određeni gospodarski subjekt, primjerice kako bi se očuvalo tržišno natjecanje ili osigurala pouzdanost robe; također bi trebali biti u mogućnosti ograničiti broj grupa čije se izvršenje može dodijeliti pojedinom ponuditelju.

Međutim, cilj olakšavanja većeg pristupa MSP-ova javnoj nabavi mogao bi biti otežan ako naručitelji budu obvezni dodjeljivati ugovor grupu po grupu čak i kad bi to značilo da se moraju prihvatiti značajno nepovoljnija rješenja u usporedbi s dodjelom koja obuhvaća nekoliko ili sve grupe. Kada je mogućnost korištenja takve metode jasno unaprijed navedena, tada bi trebalo omogućiti naručiteljima provođenje usporedne procjene ponuda kako bi se utvrdilo bi li, ako se uzmu zajedno ponude koje je podnio pojedini ponuditelj za određenu kombinaciju grupa, udovoljile kriterijima za dodjelu utvrđenima u skladu s ovom Direktivom. u odnosu na te grupe bolje od ponuda za dotične pojedinačne grupe ako bi se razmatrale odvojeno. U tom slučaju, naručitelji bi trebali moći dodijeliti ugovor dotičnom ponuditelju kombinirajući dotične grupe. Trebalo bi pojasniti da bi naručitelji trebali provoditi takvu usporednu procjenu utvrđujući prvo koje ponude najbolje udovoljavaju kriterijima za dodjelu utvrđenima za svaku pojedinu grupu i tada ih usporediti s ponudama koje je podnio pojedini ponuditelj za određenu kombinaciju grupa, uzetih zajedno.

(89) Kako bi postupci bili brži i učinkovitiji, rokovi za sudjelovanje u postupcima nabave trebali bi biti što kraći te bi trebalo izbjeći stvaranje nepotrebnih prepreka pristupu gospodarskih subjekata u unutarnjem tržištu, a pogotovo malih i srednjih poduzeća. Stoga bi trebalo imati na umu da bi pri određivanju rokova za primanje ponuda i zahtjeva za sudjelovanje naručitelji trebali posebno uzeti u obzir složenost ugovora i vrijeme potrebno za sastavljanje ponuda, čak ako to zahtijeva utvrđivanje rokova dužih od minimalnih rokova predviđenih ovom Direktivom. Korištenje elektroničkih načina informiranja i komunikacije, posebice potpuna elektronička dostupnost dokumentacije o nabavi gospodarskim subjektima, ponuditeljima i natjecateljima te elektronička razmjena komunikacije, dovodi do veće transparentnosti i uštede

vremena. Stoga bi trebalo predvidjeti smanjenje minimalnih rokova primjenjivih na otvorene postupke, u skladu s pravilima određenima u GPA-u te pod uvjetom da su ti rokovi usklađeni s određenim načinom prijenosa predviđenim na razini Unije. Nadalje, naručitelji bi trebali imati mogućnost daljnjeg smanjenja rokova za primanje ponuda u otvorenim postupcima u slučajevima u kojima zbog hitnih okolnosti uobičajeni rokovi primjenjivi na otvorene postupke nisu prikladni, no time se ne priječi provođenje otvorenog postupka s kraćim rokom. Samo u iznimnim slučajevima, u kojima uslijed iznimne hitnosti, uzrokovane događajima koje određeni naručitelj nije mogao predvidjeti, a koji se ne mogu pripisati tom naručitelju, provođenje redovitog postupka nije moguće ni uz skraćene rokove, naručitelji bi trebali, u mjeri u kojoj je to neophodno, imati mogućnost dodijeliti ugovore na temelju pregovaračkog postupka bez prethodne objave poziva na nadmetanje. To se može odnositi na slučaj u kojemu se, uslijed prirodnih katastrofa, zahtijeva hitno djelovanje.

- (90) Trebalo bi pojasniti da potreba da se osigura dovoljno vremena gospodarskim subjektima da sastave prilagođene ponude može za posljedicu imati da se početno zadani vremenski rokovi trebaju produljiti. To bi se osobito dogodilo u slučajevima kada se rade značajne izmjene u dokumentaciji o nabavi. Također bi se trebalo odrediti da se u tom slučaju značajne izmjene trebaju shvatiti kao izmjene koje obuhvaćaju osobito tehničke specifikacije zbog kojih bi gospodarski subjekti trebali dodatno vrijeme kako bi ih razumjeli i adekvatno na njih odgovorili. Trebalo bi međutim pojasniti da takve promjene ne bi trebale biti u tolikoj mjeri značajne da bi bilo dopušteno prihvaćanje drugih kandidata osim onih koji su već prvotno izabrani ili uključivanje dodatnih sudionika u postupak nabave. To bi osobito mogao biti slučaj kada izmjenom ugovor ili okvirni sporazum postaju značajno različiti po svojoj naravi od prvotno navedenog u dokumentaciji o nabavi.

- (91) Trebalo bi pojasniti da bi informacije o određenim odlukama donesenim tijekom postupka nabave, uključujući odluku o tome da se ugovor neće dodijeliti ili da se neće sklopiti okvirni sporazum, trebali poslati naručitelji bez da natjecatelji ili ponuditelji moraju sami zatražiti dobivanje takvih informacija. Trebalo bi također ponoviti da je Direktivom Vijeća 92/13/EEZ⁽¹⁾ predviđena obveza

naručitelja da, bez da to trebaju tražiti natjecatelji ili ponuditelj, dostave tim natjecateljima i ponuditeljima sažetak relevantnih razloga za neke od središnjih odluka koje su donesene tijekom postupka nabave. Naposljetku, trebalo bi pojasniti da bi natjecatelji i ponuditelji trebali biti u mogućnosti zatražiti detaljnije informacije o tim razlozima, a da bi im naručitelji trebali biti obvezni pružiti te razloge osim ako postoji opravdani razlog zbog kojeg naručitelji ne bi trebali tako postupiti. Ti bi razlozi trebali biti određeni u ovoj Direktivi. Kako bi se osigurala potrebna transparentnost u kontekstu postupaka nabave koji obuhvaćaju pregovore i dijaloge s ponuditeljima, ponuditelji koji su podnijeli prihvatljivu ponudu trebali bi, osim ako postoje ozbiljni razlozi protiv toga, biti u mogućnosti zatražiti informacije o provođenju i napretku postupka.

- (92) U mjeri u kojoj je to usklađeno s potrebom postizanja cilja dobre poslovne prakse uz maksimalnu fleksibilnost, prikladno je predvidjeti primjenu Direktive 2014/24/EU u pogledu zahtjeva vezanih uz ekonomsku i financijsku sposobnost te dokaznu dokumentaciju. Naručiteljima bi stoga trebalo dozvoliti da primijene kriterije za odabir predviđene u toj Direktivi te, ako tako učine, trebalo bi ih obvezati da primjenjuju određene druge odredbe koje se posebno tiču gornje granice zahtjeva za minimalnim prometom te kao i korištenje europske jedinstvene dokumentacije o nabavi.

- (93) Naručitelji bi trebali moći zahtijevati primjenu mjera ili programa upravljanja okolišem tijekom izvršavanja ugovora. Programi upravljanja okolišem, bez obzira na to jesu li prijavljeni u okviru instrumenata Unije, poput Uredbe (EZ) br. 1221/2009 Europskog parlamenta i Vijeća⁽²⁾, mogu ukazivati na to da gospodarski subjekt posjeduje tehničke mogućnosti potrebne za izvršenje ugovora. Opis mjera koje provodi gospodarski subjekt kako bi osigurao istu razinu zaštite okoliša trebao bi biti prihvaćen, kao svojevrsni dokaz, kao alternativna programa registracije upravljanja okolišem ako određeni gospodarski subjekt nema pristup takvim programima registracije upravljanja okolišem ili ako nema mogućnost pribavljanja tih programa unutar relevantnog roka.

⁽¹⁾ Direktiva Vijeća 92/13/EEZ od 25. veljače 1992. o usklađivanju zakona i drugih propisa o primjeni pravila Zajednice u postupcima nabave subjekata koji djeluju u sektoru vodnoga gospodarstva, energetskom, prometnom i telekomunikacijskom sektoru (SL L 395, 30.12.1989., str. 33.).

⁽²⁾ Uredba (EZ) br. 1221/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o dobrovoljnom sudjelovanju organizacija u sustavu upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja Zajednice (EMAS) te stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 761/2001 i odluka Komisije 2001/681/EZ i 2006/193/EZ (SL L 342, 22.12.2009., str. 1.).

(94) Pojam kriterija za dodjelu ima središnje mjesto u ovoj Direktivi, stoga je važno da se relevantne odredbe predstave na što je moguće jednostavniji način. To se može postići korištenjem terminologije „ekonomski najpovoljnija ponuda” kao glavni koncept, budući da bi sve pobjedničke ponude naposljetku trebale biti odabrane u skladu s onim što pojedini naručitelj smatra da je ekonomski najpovoljnije rješenje od ponuđenih. Kako bi se izbjegla zamjena s kriterijem dodjele koji je trenutačno poznat kao „ekonomski najpovoljnija ponuda” u Direktivama 2004/17/EZ i 2004/18/EZ, za taj bi koncept trebalo koristiti različitu terminologiju, „najbolji omjer između cijene i kvalitete”. Stoga bi ga se trebalo tumačiti u skladu sa sudskom praksom vezanu za te Direktive, osim kada ova Direktiva navodi jasno značajno različito rješenje.

(95) Ugovori bi trebali biti dodijeljeni na temelju objektivnih kriterija kojima se osigurava sukladnost s načelima transparentnosti, zabrane diskriminacije i jednakog postupanja, s ciljem osiguravanja objektivne usporedbe relativne vrijednosti ponuda kako bi se odredilo, uz poštovanje uvjeta učinkovitog nadmetanja, koja ponuda je ekonomski najpovoljnija. Trebalo bi izričito navesti da se ekonomski najpovoljnija ponuda treba procjenjivati na temelju najboljeg omjera između cijene i kvalitete, što bi uvijek trebalo uključiti element cijene ili troška. Isto tako, trebalo bi pojasniti da bi se takva procjena ekonomski najpovoljnije ponude mogla provoditi i samo na temelju ili cijene ili isplativosti. Stoga je primjereno podsjetiti da naručitelji mogu odrediti određene standarde kvalitete uz korištenje tehničkih specifikacija ili uvjete izvršenja ugovora.

Kako bi se u javnoj nabavi potaknula veća usmjerenost na kvalitetu, države članice trebale bi biti ovlaštene zabraniti ili ograničiti procjenjivanje ekonomski najpovoljnije ponude samo na temelju cijene ili troška, ako to smatraju potrebnim.

Kako bi se osigurala sukladnost s načelom jednakog postupanja pri dodjeli ugovora, naručitelji bi trebali biti obvezni osigurati potrebnu transparentnost kako bi omogućili da su svi ponuditelji na odgovarajući način obaviješteni o kriterijima i postupcima koji će se primjenjivati pri donošenju odluke o dodjeli ugovora. Naručitelji bi stoga trebali biti obvezni navesti kriterije za dodjelu ugovora i relativni ponder pripisan svakom od tih kriterija. Naručiteljima bi trebalo, međutim, biti dozvoljeno odstupanje od te obveze navođenja pondera koji se pripisuje tim kriterijima u opravdanim slučajevima, za koje moraju biti u mogućnosti navesti razloge, ako ponderi ne mogu biti utvrđeni unaprijed, posebno zbog složenosti ugovora. U takvim slučajevima javni naručitelji trebali bi navesti kriterije prema njihovoj važnosti, od najvažnijeg prema manje važnom.

(96) Članak 11. UFEU-a, zahtjeva da zahtjevi zaštite okoliša budu uključeni u definiciju i provedbu politika i aktivnosti Unije, pogotovo u svrhu promicanja održivog razvoja. U ovoj Direktivi pojašnjen je način na koji naručitelji mogu doprinijeti zaštiti okoliša i promicanju održivog razvoja, a u isto vrijeme osigurati da mogu pribaviti najbolju vrijednost za novac za svoje ugovore.

(97) Kod ocjene najboljeg omjera između cijene i kvalitete, naručitelji bi trebali odrediti ekonomske i kvalitativne kriterije za dodjelu vezane uz predmet ugovora na temelju kojih će procijeniti ponude kako bi utvrdili koja je, po mišljenju naručitelja, ekonomski najpovoljnija ponuda. Primjenom tih kriterija trebala bi biti moguća usporedna procjena razine uspješnosti svake ponude koja se procjenjuje s obzirom na predmet ugovora, kako je utvrđeno u tehničkim specifikacijama. U kontekstu najboljeg omjera između cijene i kvalitete, ova Direktiva obuhvaća nepotpun popis mogućih kriterija za dodjelu. Naručitelje bi trebalo poticati da odaberu kriterije za dodjelu putem kojih će osigurati visokokvalitetne radove, robu i usluge koje su najbolje prilagođene njihovim potrebama.

Odabranim kriterijima za dodjelu na naručitelje se ne bi trebala prenositi neograničena sloboda izbora i tim bi kriterijima trebala biti zajamčena mogućnost djelotvornog i poštenog nadmetanja te bi trebali biti popraćeni zahtjevima kojima se omogućuje učinkovita provjera informacija koje su pružili ponuditelji.

Kako bi se osigurala ekonomski najpovoljnija ponuda, odluka o dodjeli ugovora ne bi se trebala temeljiti isključivo na kriterijima koji nisu vezani uz troškove. Kvalitativni kriteriji trebali bi stoga biti popraćeni kriterijem troška koji bi, ovisno o izboru naručitelja, mogao biti cijena ili mogao biti utemeljen na pristupu isplativosti, poput troškova životnog vijeka. Međutim, kriteriji za dodjelu ne bi trebali utjecati na primjenu nacionalnih odredaba kojima se utvrđuje naknada za određene usluge ili u kojima su određene fiksne cijene za određenu robu.

(98) Kada nacionalne odredbe određuju naknadu za određene usluge ili fiksne cijene za određenu robu, trebalo bi razjasniti da je i dalje moguća procjena vrijednosti za novac na temelju drugih čimbenika osim same cijene ili naknade ovisno o dotičnoj usluzi ili proizvodu, ti bi čimbenici na primjer mogli uključiti uvjete isporuke i plaćanja, aspekte usluga nakon prodaje, (npr. raspon savjetodavnih usluga i usluga zamjene) ili okolišne ili društvene aspekte (npr. jesu li knjige tiskane na recikliranom papiru ili papiru od drva iz održivih izvora, trošak pripisan okolišnim vanjskim učincima i je li unaprijedena

socijalna integracija osoba u nepovoljnom položaju ili članova ranjivih skupina među osobama koje su angažirane za izvršenje ugovora). S obzirom na brojne mogućnosti procjenjivanja vrijednosti za novac na temelju bitnih kriterija, trebalo bi izbjegavati pristup određivanja grupa kao jedino sredstvo za dodjelu ugovora.

(99) Ako je kvaliteta zaposlenog osoblja relevantna za razinu uspješnosti izvršenja ugovora, naručitelji bi također trebali biti u mogućnosti kao kriterij za dodjelu koristiti organizaciju, kvalifikacije i iskustvo osoblja angažiranog za izvršenje određenog ugovora jer to može utjecati na kvalitetu izvršenja ugovora i shodno tome na ekonomsku vrijednost ponude. To, bi, primjerice, mogao biti slučaj u ugovorima o intelektualnim uslugama, poput usluga savjetovanja ili arhitektonskih usluga. Naručitelji koji koriste tu mogućnost trebali bi osigurati, odgovarajućom primjenom ugovornih sredstava, da osoblje angažirano za izvršenje ugovora učinkovito udovoljava određenim kriterijima kvalitete te da takvo osoblje može biti zamijenjeno samo uz pristanak naručitelja čime se osigurava da zamjensko osoblje pruža jednakovrijednu razinu kvalitete.

(100) Od ključne je važnosti u potpunosti iskoristiti potencijal javne nabave kako bi se postigli ciljevi strategije Europa 2020. za pametan, održiv i uključiv rast. U ovom kontekstu, trebalo bi podsjetiti da je javna nabava ključna za poticanje inovacija, što je od velike važnosti za budući rast u Europi. S obzirom na važne razlike među pojedinim sektorima i tržištima, ne bi, međutim, bilo prikladno odrediti opće obvezujuće zahtjeve u slučaju nabave vezane uz okoliš, društvo ili inovacije.

U propisima Unije već su određeni obvezujući zahtjevi nabave za postizanje posebnih ciljeva u sektoru vozila u cestovnom prijevozu (Direktiva 2009/33/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹⁾) te u sektoru uredske opreme (Uredba (EZ) br. 106/2008 Europskog parlamenta i Vijeća⁽²⁾). Uz to, definicija zajedničkih metodologija za troškove životnog vijeka znatno je unapređivala.

⁽¹⁾ Direktiva 2009/33/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o promicanju čistih i energetski učinkovitih vozila u cestovnom prijevozu (SL L 120, 15.5.2009., str. 5).

⁽²⁾ Uredba (EZ) br. 106/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. siječnja 2008. o programu Zajednice za označavanje energetske učinkovitosti za uredsku opremu (SL L 39, 13.2.2008., str. 1.).

Stoga je prikladno s tim nastaviti te ostaviti u okviru zakonodavstva vezanog uz određeni sektor određivanje obvezujućih ciljeva u okviru određenih politika i uvjeta prisutnih u relevantnom sektoru te promicati razvoj i korištenje europskih pristupa troškovima životnog vijeka kao dodatnog temelja za korištenje javne nabave u svrhu promicanja održivog rasta.

(101) Te mjere vezane uz određene sektore trebalo bi nadopuniti prilagodbom direktiva 2004/17/EZ i 2004/18/EZ kojima se ovlašćuje naručitelje da svojim strategijama nabave pridonose ciljevima strategije Europa 2020 za pametan, održiv i uključiv rast. Stoga bi trebalo pojasniti da naručitelji, osim u slučajevima procjene samo na temelju cijene, mogu odrediti ekonomski najpovoljniju ili najjeftiniju ponudu korištenjem pristupa troškova životnog vijeka. Pojam troškova životnog vijeka podrazumijeva sve troškove životnog vijeka radova, robe ili usluga.

Ti troškovi podrazumijevaju interne troškove poput troškova potrebnog istraživanja, razvoja, proizvodnje, prijevoza, korištenja, održavanja i odlaganja nakon isteka roka trajanja, ali mogu obuhvaćati i troškove pripisane vanjskim učincima okoliša, poput onečišćenja prouzročeno eksploatacijom sirovina korištenih u dobivanju proizvoda ili prouzročeni samim proizvodom ili njegovom proizvodnjom, pod uvjetom da se takvi troškovi mogu novčano izraziti i pratiti. Metode koje naručitelji koriste za procjenu troškova pripisanih okolišnim eksternalijama trebale bi se unaprijed odrediti na objektiv i nediskriminirajući način te bi trebale biti dostupne svim zainteresiranim stranama. Takve metode mogu se uspostaviti na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini, no kako bi se izbjeglo narušavanje tržišnog natjecanja putem prilagođenih metoda, te bi metode trebale biti općenite, odnosno ne bi se trebale određivati posebno za svaki pojedini postupak javne nabave. Na razini Unije trebalo bi razviti zajedničke metodologije za izračunavanje troškova životnog vijeka za određene kategorije robe ili usluga. Kada te zajedničke metodologije budu razvijene, njihovo korištenje trebalo bi postati obavezno.

Nadalje, trebalo bi ispitati izvodivost određivanja zajedničke metodologije za troškove društvenog životnog vijeka, uzimajući u obzir postojeće metodologije poput Smjernica za procjenu društvenog životnog vijeka proizvoda koje su donesene u okviru Programa Ujedinjenih naroda za okoliš.

- (102) Nadalje, u svrhu bolje integracije društvenih pitanja i pitanja okoliša u postupke nabave, naručitelji bi trebali biti u mogućnosti koristiti kriterije za dodjelu ili uvjete izvršenja ugovora vezane uz radove, robu ili usluge koje će se pružati u sklopu javnog ugovora u bilo kojem aspektu i u bilo kojoj fazi njihovog životnog vijeka, od eksploatacije sirovina za proizvod do faze odlaganja proizvoda, uključujući čimbenike obuhvaćene određenim postupkom proizvodnje, pružanja ili trgovine i njezinih uvjeta tih radova, robe ili usluga ili obuhvaćene određenim postupkom tijekom kasnije faze njihovog životnog vijeka, čak ako ti čimbenici nisu dio njihovog materijalnog sadržaja. Kriteriji i uvjeti vezani uz takav postupak proizvodnje ili pružanja mogu obuhvaćati uvjete da proizvodnja kupljenih proizvoda nije obuhvaćala korištenje otrovnih kemikalija ili da se kupljene usluge pružaju korištenjem energetski učinkovitih strojeva.

U skladu sa sudskom praksom Suda Europske unije, to također uključuje kriterije za dodjelu ili uvjete izvršenja ugovora vezane uz nabavu ili korištenje proizvoda u okviru pravedne trgovine tijekom izvršavanja ugovora koji će se dodijeliti. Uvjeti izvršenja ugovora vezani uz pitanja okoliša mogu, primjerice, obuhvaćati isporuku, pakiranje i odlaganje proizvoda, a u slučaju ugovora o radovima i uslugama, smanjenje otpada i učinkovitost resursa.

Međutim, uvjet o povezanosti s predmetom ugovora isključuje kriterije i uvjete vezane uz opću poslovnu politiku koji se ne mogu smatrati čimbenicima svojstvenima za određeni postupak proizvodnje ili izvođenje kupljenih radova, nabave robe ili pružanja usluga. Naručiteljima stoga ne bi trebalo biti dozvoljeno zahtijevati od ponuditelja da imaju uspostavljenu politiku poslovne, društvene ili okolišne odgovornosti.

- (103) Od ključne je važnosti da su kriteriji za dodjelu ili uvjeti izvršenja ugovora vezani uz društvene aspekte postupka proizvodnje povezani s radovima, robom ili uslugama koje će se pružati na temelju ugovora. Uz to, ti bi se kriteriji trebali primjenjivati sukladno Direktivi 96/71/EZ, u skladu s tumačenjem Suda Europske unije, te ne bi trebali biti odabrani ili se ne bi trebali primjenjivati na način kojim se izravno ili neizravno diskriminira gospodarske subjekte iz drugih država članica ili trećih zemalja koje su stranke GPA-a ili Sporazuma o slobodnoj trgovini čija je stranka Unija. Stoga bi zahtjevi vezani uz osnovne radne uvjete utvrđeni u Direktivi 96/71/EZ, poput onih o minimalnim plaćama, trebali ostati u okviru nacionalnog zakonodavstva ili u okviru kolektivnih ugovora koji se primjenjuju sukladno pravu Unije u kontekstu te Direktive.

Uvjeti izvršenja ugovora mogli bi također biti namijenjeni poticanju promicanja jednakosti žena i muškaraca na radu, povećanom sudjelovanju žena na tržištu rada i usklađivanju rada i privatnog života, zaštiti okoliša ili dobrobiti životinja te u suštini biti u skladu s temeljnim konvencijama Međunarodne organizacije rada (ILO) i poticati angažiranje više osoba u nepovoljnom položaju nego što se zahtijeva na temelju nacionalnog zakonodavstva.

- (104) Mjere usmjerene na zaštitu zdravlja osoblja angažiranog u postupku proizvodnje, davanje prednosti društvenoj integraciji osoba u nepovoljnom položaju ili članova ranjivih skupina među osobama angažiranim za izvršenje ugovora ili mjere usmjerene na osposobljavanje vještina potrebnih u okviru određenog ugovora također mogu biti predmetom kriterija za dodjelu ili uvjeta izvršenja ugovora pod uvjetom da su te mjere vezane uz radove, robu ili usluge koje se pružaju u okviru ugovora. Na primjer, ti se kriteriji ili uvjeti mogu odnositi, između ostalog, na zapošljavanje osoba koje duže vrijeme traže posao, na provedbu mjera osposobljavanja nezaposlenih osoba ili mladih osoba tijekom izvršavanja ugovora koji će se dodijeliti. U tehničkim specifikacijama naručitelji mogu odrediti takve društvene zahtjeve koji izravno obilježavaju određeni proizvod ili uslugu, poput dostupnosti za osobe s invaliditetom ili izvedbe prilagođene svim korisnicima.

- (105) Javni ugovori ne bi se trebali dodjeljivati gospodarskim subjektima koji su sudjelovali u aktivnostima zločinačke organizacije ili koji su bili proglašeni krivima za korupciju, prijevare na štetu financijskih interesa Unije, kaznena teroristička djela, pranje novaca ili financiranje terorizma. Izbjegavanje plaćanja poreza ili doprinosa za socijalno osiguranje također bi trebalo voditi obvezujućem isključenju na razini Unije. Države članice trebale bi, međutim, omogućiti odstupanje od tih obvezujućih isključenja u iznimnim situacijama u kojima je zbog bitnih zahtjeva u općem interesu dodjela ugovora nužna. To se, primjerice, može primjenjivati na slučajeve u kojima se hitno potrebna cjepiva ili oprema za slučajeve nužde mogu otkupiti jedino od gospodarskog subjekta na koji se inače primjenjuje jedna od obvezujućih osnova za isključenje. S obzirom da naručitelji, koji nisu javni naručitelji, možda nemaju pristup nepobitnom dokazu o predmetnom pitanju, potrebno je tim naručiteljima prepustiti izbor o tome hoće li primjenjivati uvjete za isključenje koji su navedeni u Direktivi 2014/24/EU. Stoga treba ograničiti obvezu primjene članka 57. stavaka 1. i 2. Direktive 2014/24/EU samo na naručitelje koji su javni naručitelji.

(106) Naručiteljima bi se također trebala pružiti mogućnost isključenja gospodarskih subjekata koji su dokazano nepouzdana jer su, primjerice, prekršili okolišne ili društvene obveze, uključujući pravila o dostupnosti za osobe s invaliditetom, ili su počinili ostale oblike teških poslovnih prekršaja, poput kršenja pravila o tržišnom natjecanju ili prava intelektualnog vlasništva. Trebalo bi razjasniti da teški poslovni prekršaji mogu dovesti u pitanje integritet gospodarskog subjekta i tako ga isključiti iz dodjele javnog ugovora neovisno o tome bi li inače imao tehničke i ekonomske sposobnosti za izvršenje ugovora.

Uzimajući u obzir činjenicu da će naručitelj biti odgovoran za posljedice svojih mogućih pogrešnih odluka, naručitelji bi također trebali biti slobodni razmotriti slučaj postojanja teškog poslovnog prekršaja, u kojem, prije donošenja konačne i obvezujuće odluke o postojanju obvezujućih osnova za isključenje, mogu na bilo koji prikladan način dokazati da je gospodarski subjekt prekršio svoje obveze, uključujući obveze vezane uz plaćanje poreza ili doprinosa za socijalno osiguranje, osim ako je drugačije predviđeno nacionalnim pravom. Također bi trebali biti u mogućnosti isključiti natjecatelje ili ponuditelje čija je izvedba u prethodnim javnim ugovorima ili ugovorima s drugim naručiteljima imala velike nedostatke vezane uz bitne zahtjeve, primjerice, ako natjecatelji ili ponuditelji nisu izvršili isporuku ili svoje obveze, ako su isporučeni proizvod ili pružena usluga imali znatne nedostatke zbog kojih su bili neiskoristivi za potrebe kojima su namijenjeni ili ako su se natjecatelji ili ponuditelji ponašali na neprimjeren način koji dovodi u pitanje pouzdanost gospodarskog subjekta. U nacionalnom pravu trebalo bi predvidjeti maksimalno trajanje takvog isključenja.

Pri primjeni fakultativnih osnova za isključenje, trebalo bi posvetiti osobitu pozornost načelu proporcionalnosti. Manje nepravilnosti bi samo u iznimnim okolnostima trebale dovesti do isključenja gospodarskog subjekta. Ipak, ponovljeni slučajevi manjih nepravilnosti mogu dati povod sumnji u pouzdanost gospodarskog subjekta koja može opravdati njegovo isključenje.

(107) Ako su naručitelji obvezni ili odluče primjenjivati takve kriterije za isključenje, oni bi trebali primijeniti Direktivu 2014/24/EU s obzirom na mogućnost da gospodarski subjekt donese mjere sukladnosti usmjerene na ispravljanje posljedica kaznenih djela ili neprimjerena ponašanja te usmjerene na učinkovito sprečavanje budućeg neprimjerenog ponašanja.

(108) Ponude koje su izuzetno jeftine s obzirom na radove, robu ili usluge mogle bi biti utemeljene na tehnički, ekonomski ili pravno nevjerodostojnim pretpostavkama ili praksama. Ako ponuditelj ne može pružiti zadovoljavajuće objašnjenje, naručitelj bi trebao biti ovlašten odbiti ponudu. Odbijanje ponude trebalo bi biti obvezujuće u slučajevima u kojima je naručitelj ustanovio da izuzetno niska ponudena cijena ili troškovi proizlaze iz nesukladnosti s obvezujućim pravom Unije ili nacionalnim pravom koje je usklađeno s njime u području socijalnog prava, radnog prava ili prava okoliša ili s odredbama međunarodnog radnog prava.

(109) Uvjeti izvršenja ugovora služe za utvrđivanje posebnih zahtjeva vezanih uz izvršenje ugovora. Za razliku od kriterija za dodjelu ugovora koji predstavljaju temelj za usporednu procjenu kvalitete ponuda, uvjeti izvršenja ugovora podrazumijevaju fiksne objektivne zahtjeve koji ne utječu na procjenu ponuda. Uvjeti izvršenja ugovora trebali bi biti usklađeni s ovom Direktivom ako nisu izravno ili neizravno diskriminirajući te ako su povezani s predmetom ugovora, koji obuhvaća sve čimbenike angažirane u specifičnom postupku proizvodnje, pružanja ili komercijalizacije. Ti uvjeti obuhvaćaju uvjete vezane uz postupak izvršenja ugovora, ali ne obuhvaćaju zahtjeve vezane uz opću poslovnu politiku.

(110) Važno je da podugovaratelji poštuju primjenjive obveze u području prava okoliša, socijalnog i radnog prava utvrđene pravom Unije, nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima ili međunarodnim odredbama prava okoliša, socijalnog i radnog prava navedenima u ovoj Direktivi, pod uvjetom da su takva pravila i njihova primjena u skladu s pravom Unije, što se osigurava kroz odgovarajuće aktivnosti nadležnih nacionalnih tijela u okviru njihove odgovornosti i nadležnosti, kao što su inspekcije rada ili agencije za zaštitu okoliša.

Također je važno osiguravanje određene transparentnosti u podugovarateljskom lancu, jer to naručiteljima pruža informaciju o tome tko je prisutan na gradilištima na kojima se izvode radovi za njih ili koja poduzeća pružaju usluge unutar zgrada ili na zgradama, infrastrukturnama ili područjima kao što su gradske vijećnice, općinske škole, sportski objekti, luke ili auto ceste, za koje su naručitelji odgovorni ili nad kojima imaju

izravan nadzor. Trebalo bi pojasniti da se obveza dostavljanja traženih podataka u svakom slučaju odnosi na glavnog ugovaratelja, ili na temelju posebnih klauzula koje će svaki naručitelj trebati uključiti u sve postupke nabave, ili na temelju obveza koje bi države članice propisale glavnom ugovaratelju kroz opće primjenjive odredbe.

Također bi trebalo pojasniti da bi se uvjeti koji se odnose na provedbu poštovanja primjenjivih obveza u području prava okoliša, socijalnog i radnog prava utvrđenih pravom Unije, nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima ili međunarodnim odredbama prava okoliša, socijalnog i radnog prava navedenima u ovoj Direktivi, pod uvjetom da su takva pravila, i njihova primjena u skladu s pravom Unije, trebali primjenjivati uvijek kad zakon države članice predviđa mehanizam zajedničke odgovornosti između podugovaratelja i glavnog ugovaratelja. Nadalje, trebalo bi izričito navesti da bi države članice trebale moći ići dalje, na primjer proširiti obveze u vezi transparentnosti, omogućujući izravna plaćanja podugovarateljima ili omogućujući ili zahtijevajući od javnih naručitelja da provjere da podugovaratelji nisu u nekoj od situacija u kojoj bi isključenje gospodarskog subjekta bilo opravdano. Kada se te mjere primjenjuju na podugovaratelje, trebalo bi osigurati usklađenost s odredbama koje se primjenjuju na glavne ugovaratelje kako bi postojanje obvezujuće osnove za isključenje rezultiralo zahtjevom da glavni ugovaratelj zamijeni dotičnog podugovaratelja. Kada takva provjera pokaže da se radi o neobvezujućoj osnovi za isključenje, trebalo bi pojasniti da javni naručitelji mogu zatražiti zamjenu. Ipak, trebalo bi izričito navesti da javni naručitelji mogu biti obvezani zatražiti zamjenu dotičnog podugovaratelja ako bi isključenje glavnih ugovaratelja u takvim slučajevima bilo obvezno.

Trebalo bi također izričito navesti da države članice i dalje mogu propisati stroža pravila o odgovornosti u okviru nacionalnog prava ili donositi propise u okviru nacionalnog prava o izravnim plaćanjima podugovarateljima.

- (111) Uzimajući u obzir trenutne rasprave o horizontalnim odredbama kojima se uređuju odnosi s trećim zemljama u pogledu javne nabave, prikladno je privremeno zadržati dosadašnji sustav koji se primjenjuje na sektor komunalnih usluga u skladu s člancima 58. i 59. Direktive 2004/17/EZ. Stoga se te odredbe ne bi trebale mijenjati, uključujući odredbu o donošenju provedbenih akata ako

poduzeća u Uniji imaju poteškoće u pristupanju tržištima u trećim zemljama. S obzirom na te okolnosti, te provedbene akte i dalje bi trebalo donositi Vijeće.

- (112) Trebalo bi ponoviti da se Uredba Vijeća (EEZ, Euratom) br. 1182/71 ⁽¹⁾ primjenjuje na računanje rokova sadržanih u ovoj Direktivi.

- (113) Potrebno je pojasniti uvjete u kojima izmjene ugovora tijekom njegova izvršavanja zahtijevaju pokretanje novog postupka nabave, uzimajući u obzir relevantnu sudsku praksu Suda Europske unije. Pokretanje novog postupka nabave potrebno je u slučaju materijalnih izmjena prvotnog ugovora, pogotovo u slučaju izmjena opsega i sadržaja uzajamnih prava i obveza stranki, uključujući raspodjelu prava intelektualnog vlasništva. Takve izmjene ukazuju na namjeru stranki da ponovno pregovaraju o ključnim uvjetima tog ugovora. To posebno može biti slučaj ako bi izmijenjeni uvjeti utjecali na rezultate postupka da su bili dio prvotnog postupka.

Izmjene ugovora čiji su rezultat nezatne izmjene vrijednosti ugovora do određene razine uvijek bi trebale biti moguće bez potrebe provođenja novog postupka nabave. S tim ciljem te kako bi se osigurala pravna sigurnost, ova bi Direktiva trebala predvidjeti pragove „de minimis” ispod kojih nije potrebno provoditi novi postupak nabave. Izmjene ugovora iznad tih pragova trebale bi biti moguće bez potrebe provođenja novog postupka nabave u onoj mjeri u kojoj su u skladu s relevantnim uvjetima iz ove Direktive.

- (114) Naručitelji se mogu naći u situacijama kada su potrebni dodatni radovi, roba ili usluge; u tim slučajevima može biti opravdana izmjena prvotnog ugovora bez novog postupka nabave, osobito kada su dodatne isporuke namijenjene za djelomične zamjene ili za proširenje postojećih usluga, robe ili instalacija, kada bi promjena dobavljača obvezivala naručitelja da nabavi materijal, radove ili usluge s drukčijim tehničkim svojstvima, što bi dovelo do neusklađenosti ili nerazmjernih tehničkih poteškoća u radu i održavanju.

⁽¹⁾ Uredba Vijeća (EEZ, Euratom) br. 1182/71 od 3. lipnja 1971. o utvrđivanju pravila koja se primjenjuju na razdoblja, datume i rokove (SL L 124, 8.6.1971., str. 1).

(115) Naručitelji mogu biti suočeni s vanjskim okolnostima koje nisu mogli predvidjeti u trenutku dodjele ugovora, posebno ako izvršenje ugovora obuhvaća duže razdoblje. U tom slučaju potreban je određeni stupanj fleksibilnosti kako bi se ugovor prilagodio tim okolnostima bez provođenja novog postupka nabave. Pojam nepredvidivih okolnosti podrazumijeva okolnosti koje nisu mogle biti predviđene usprkos temeljnoj pripremi prvotne dodjele od strane naručitelja, uzimajući u obzir sva dostupna sredstva, narav i obilježja određenog projekta, dobru praksu u određenom području te potrebu osiguranja prikladnog odnosa između sredstava potrošenih na pripremu dodjele i njezine predviđene vrijednosti.

Međutim, to se ne može primjenjivati u slučajevima u kojima izmjena uzrokuje promjenu naravi cjelokupne nabave, primjerice, zamjenom radova, robe ili usluga koje je potrebno nabaviti nečim različitim ili temeljnom promjenom vrste nabave, jer se u takvim slučajevima može pretpostaviti mogući utjecaj na rezultate.

(116) U skladu s načelima jednakog postupanja i transparentnosti, uspješan ponuditelj ne bi trebao, primjerice, ako je ugovor raskinut zbog nedostataka u izvedbi, biti zamijenjen drugim gospodarskim subjektom bez ponovnog nadmetanja. Međutim, uspješan ponuditelj koji izvršava ugovor trebao bi moći, posebno ako je ugovor dodijeljen većem broju poduzeća, iskusiti određene strukturne promjene tijekom izvršavanja ugovora, poput isključivo internih reorganizacija, preuzimanja, spajanja i kupnji ili insolventnosti. Takve strukturne promjene ne bi trebale automatski podrazumijevati potrebu za provođenjem novih postupaka nabave za sve ugovore koje taj ponuditelj izvršava.

(117) Naručitelji bi trebali, u pojedinim ugovorima, imati mogućnost izmjena u obliku revizijskih klauzula ili opcija, no takve klauzule ne bi im trebale omogućiti neograničenu diskreciju. U ovoj Direktivi trebalo bi stoga odrediti mjeru do koje je moguće mijenjati prvotni ugovor. Stoga bi trebalo pojasniti da dovoljno jasno sastavljene revizijske klauzule ili opcije mogu na primjer predvidjeti indeksaciju cijena ili osigurati da je na primjer komunikacijska oprema koja se isporučuje tijekom određenog razdoblja prikladna i u slučaju izmjene komunikacijskih protokola ili drugih tehnoloških izmjena. Također bi trebalo biti moguće predvidjeti u

okviru dovoljno jasnih klauzula prilagodbe ugovora izazvane tehničkim poteškoćama koje su se pojavile tijekom izvođenja ili održavanja. Trebalo bi također podsjetiti da bi ugovori mogli, na primjer, uključivati i standardno održavanje kao i predvidjeti aktivnosti izvanrednog održavanja koje bi mogle biti potrebne za osiguravanje kontinuiteta javnih usluga.

(118) Naručitelji su ponekad suočeni s okolnostima koje zahtijevaju rani raskid javnih ugovora kako bi se zajamčila sukladnost s obvezama prema pravu Unije u području javne nabave. Države članice stoga bi trebale osigurati da naručitelji imaju mogućnost, pod uvjetima određenima nacionalnim pravom, raskinuti javni ugovor tijekom njegova trajanja ako tako zahtijeva pravo Unije.

(119) Rezultati radnog dokumenta službi Komisije od 27. lipnja 2011. naslovljenog „Izvešće o evaluaciji: Utjecaj i učinkovitost zakonodavstva EU-a o javnoj nabavi” upućuju na potrebu preispitivanja izuzimanja određenih usluga iz potpune primjene Direktive 2004/18/EZ. Zbog toga bi potpunu primjenu ove Direktive trebalo proširiti kako bi obuhvatila brojne usluge

(120) Određene kategorije usluga zbog svoje naravi i dalje su ograničene prekogranične dimenzije, pogotovo usluge koje su poznate kao usluge osobama, poput određenih društvenih, zdravstvenih ili obrazovnih usluga. Te usluge pružaju se u određenom kontekstu koji se znatno razlikuje među pojedinim državama članicama zbog različitih tradicija u kulturama. Stoga bi trebalo uspostaviti poseban sustav za ugovore o tim uslugama čiji je prag veći od onog koji se primjenjuje na druge usluge.

Isključivo u kontekstu nabave u tim sektorima, usluge osobama u vrijednosti ispod tog praga najčešće neće biti od interesa pružateljima iz drugih država članica osim ako postoje konkretne naznake koje dokazuju suprotno, poput financiranja Unije namijenjenog prekograničnim projektima.

Ugovori za usluge osobama čija vrijednost prelazi taj prag trebali bi biti u skladu s načelom transparentnosti na razini Unije. S obzirom na važnost konteksta kulture te osjetljivost tih usluga, državama članicama trebala bi se omogućiti diskrecija po pitanju organizacije izbora pružatelja usluge na način koji one smatraju najprikladnijim. Pravila ove Direktive uzimaju u obzir taj imperativ te uvjetuju samo poštovanje osnovnih načela transparentnosti i jednakog postupanja te osiguravanja da naručitelji mogu primijeniti posebne kriterije kvalitete pri odabiru pružatelja usluga, poput kriterija koji su određeni u Dobrovoljnom europskom okviru za kvalitetu društvenih usluga, koji je objavio Odbor za socijalnu zaštitu. Kod određivanja postupaka koji će se upotrijebiti za dodjelu ugovora za usluge osobama, države članice bi trebale uzeti u obzir članak 14. UFEU-a i Protokol br. 26. Istodobno bi se države članice trebale držati svojih ciljeva za pojednostavljenje i za olakšavanje administrativnog opterećenja za naručitelje i gospodarske subjekte; trebalo bi pojasniti da bi to moglo također izazvati oslanjanje na pravila koja se odnose na ugovore o uslugama koje nisu obuhvaćene određenim sustavom.

Države članice i naručitelji imaju slobodu da sami pružaju te usluge ili da organiziraju društvene usluge na način koji ne podrazumijeva sklapanje javnih ugovora, na primjer financiranjem takvih usluga ili izdavanjem dozvola ili dodjelom ovlaštenja svim gospodarskim subjektima koji ispunjavaju uvjete koje je unaprijed odredio naručitelj, bez ograničenja ili kvota, pod uvjetom da takav sustav dozvoljava dovoljnu mjeru oglašavanja i da je u skladu s načelima transparentnosti i zabrane diskriminacije.

- (121) Na sličan način, hotelijerske i ugostiteljske usluge najčešće nude subjekti koji se nalaze na određenom mjestu pružanja tih usluga pa te usluge imaju ograničenu prekograničnu dimenziju. Te bi usluge stoga trebale biti obuhvaćene samo blagim režimom, uz prag od 1 000 000 EUR. Veliki ugovori o hotelijerskim i ugostiteljskim uslugama iznad tog praga mogu biti od interesa za razne gospodarske subjekte, poput putničkih agencija i ostalih posrednika, također na prekograničnoj osnovi.
- (122) Na sličan način određene pravne usluge odnose se samo na pitanja nacionalnog prava te ih stoga pružaju samo subjekti koji se nalaze dotičnoj državi članici te posljedično također imaju ograničene prekogranične dimenzije. Te bi usluge stoga trebale biti obuhvaćene samo blagim režimom, uz prag od 1 000 000 EUR. Veliki ugovori o
- pravnim uslugama iznad tog praga mogu biti od interesa za razne gospodarske subjekte, poput međunarodnih pravnih poduzeća, također na prekograničnoj osnovi, pogotovo ako se bave pravnim pitanjima koja proizlaze iz ili se temelje na pravu Unije ili drugim međunarodnim pravima ili uključuju više od jedne zemlje.
- (123) Iskustvo je pokazalo da su brojne druge usluge, poput spasilačkih usluga, vatrogasnih usluga ili zatvorskih usluga, najčešće od prekograničnog interesa samo u vremenu kada se nakupi dovoljna kritična masa putem njihove relativno visoke vrijednosti. U onoj mjeri u kojoj nisu isključene iz područja primjene ove Direktive, trebalo bi ih uključiti u okviru blagog režima. U mjeri u kojoj se njihovo pružanje zapravo temelji na ugovorima, druge kategorije usluga, poput istražiteljskih usluga ili usluga u području sigurnosti, najčešće bi bile od prekograničnog interesa samo počevši od praga od 1 000 000 EUR te bi stoga samo tada trebale podlijegati blagom režimu.
- (124) S ciljem osiguravanja kontinuiteta javnih usluga, ova bi Direktiva trebala omogućiti da sudjelovanje u postupcima nabave za određene usluge u području zdravstvenih, socijalnih i usluga vezanih uz kulturu može biti rezervirano za organizacije koje se temelje na vlasništvu zaposlenika ili aktivnom sudjelovanju zaposlenika u upravljanju, a za postojeće organizacije, poput zadruga, da sudjeluju u pružanju tih usluga krajnjim korisnicima. Ova se odredba područjem primjene ograničava isključivo na određene zdravstvene, socijalne i povezane usluge, određene usluge obrazovanja i stručnog osposobljavanja, knjižnice, arhive, muzeje i ostale usluge vezane uz kulturu, usluge vezane uz sport i usluge za privatna kućanstva, te nije namijenjena obuhvaćanju niti jednog izuzetka predviđenog ovom Direktivom. Takve bi usluge trebale biti obuhvaćene blagim režimom.
- (125) Prikladno je utvrditi te usluge korištenjem specifičnih položaja u „Jedinstvenom rječniku nabave (CPV)” donesenom Uredbom (EZ) br. 2195/2002 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, odnosno hijerarhijski strukturiranoj nomenklaturi podijeljenoj u odjeljke, skupine, razrede, kategorije i potkategorije. Kako bi se izbjegla pravna nesigurnost, trebalo bi pojasniti da upućivanje na odjeljak ne podrazumijeva implicitno upućivanje na podređene pododjeljke. Takva sveobuhvatna pokrivenost trebala bi biti izričito određena na način da se spomenu svi relevantni položaji, prema potrebi u obliku niza kodova.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 2195/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. studenoga 2002. o Jedinstvenom rječniku javne nabave (CPV) (SL L 340, 16.12.2002., str. 1.).

(126) Projektni natječaji najčešće se koriste u području prostornog planiranja, arhitekture i inženjerstva ili obrade podataka. Međutim, trebalo bi ponoviti da bi se ti fleksibilni instrumenti također mogli koristiti u druge svrhe te da može biti propisano da će se naknadni ugovori o uslugama dodijeliti pobjedniku ili jednom od pobjednika projektnog natječaja putem pregovaračkog postupka bez objave.

(127) Rezultati ocjenjivanja pokazuju da još uvijek postoji potreba za poboljšanjem primjene pravila Unije o javnoj nabavi. U svrhu učinkovitije i usklađene primjene pravila, od ključne je važnosti steći dobar uvid u moguće strukturne probleme i opća kretanja u nacionalnim politikama nabave kako bi se učinkovitije pristupilo rješavanju mogućih problema. Taj bi se uvid trebao steći prikladnim praćenjem čiji bi se rezultati redovito objavljivali kako bi se omogućila utemeljena rasprava o mogućim poboljšanjima pravila i praksi javne nabave. S tako dobrim uvidom mogao bi se također dobiti uvid u primjenu pravila o javnoj nabavi u okviru provedbe projekata koje sufinancira Unija. Države članice trebale bi biti slobodne same odlučiti na koji način i tko bi trebao biti zadužen za izvršavanje tog praćenja u praksi; time bi također trebale biti slobodne odlučiti o tome hoće li se praćenje temeljiti na ex-post kontroli zasnovanoj na uzorcima ili na sustavnoj ex-ante kontroli postupaka javne nabave obuhvaćenih ovom Direktivom. Također bi trebalo biti moguće pokrenuti pitanje mogućih problema pri ogovarajućim tijelima; to ne podrazumijeva nužno da osobe koje su izvršile praćenje imaju aktivnu legitimaciju pred sudovima.

Bolje smjernice, informacije i potpora naručiteljima i gospodarskim subjektima također bi mogli znatno doprinijeti poboljšanju djelotvornosti javne nabave putem veće razine znanja, veće pravne sigurnosti i profesionalizacije praksi nabave. Takve smjernice trebalo bi staviti na raspolaganje naručiteljima i gospodarskim subjektima kad god je to potrebno radi poboljšanja ispravne primjene pravila. Smjernice koje je potrebno pružiti mogle bi obuhvaćati sva pitanja relevantna u području javne nabave, poput planiranja nabave, postupaka, izbora tehnika i instrumenata te dobrih praksi pri provođenju postupaka. U pogledu pravnih pitanja smjernice ne moraju nužno podrazumijevati cjelokupnu pravnu analizu određenih pitanja; te bi smjernice mogle biti ograničene na opće prepoznavanje elemenata koji bi trebali biti uzeti u obzir za naknadnu detaljnu analizu pitanja, na primjer na način da se odredi sudska praksa

koja bi mogla biti relevantna ili smjernice ili ostali izvori u kojima se obrađuje to određeno pitanje.

(128) Direktivom 92/13/EEZ predviđeni su određeni postupci pravne zaštite koji su stavljeni na raspolaganje barem svakoj osobi koja je zainteresirana ili je bila zainteresirana za dobivanje određenog ugovora te koja je oštećena ili je suočena s tim rizikom uslijed navodnog kršenja prava Unije u području javne nabave ili kršenja nacionalnih pravila koja prenose to pravo. Ova Direktiva ne bi trebala utjecati na te postupke pravne zaštite. Međutim, građani, zainteresirane strane, bez obzira jesu li u organiziranom obliku, te ostale osobe ili tijela kojima nisu dostupni postupci pravne zaštite na temelju Direktive 92/13/EEZ imaju, kao porezni obveznici, legitimni interes za pouzdane postupke nabave. Stoga bi im trebalo omogućiti da, osim putem sustava za preispitivanje na temelju Direktive 92/13/EEZ te bez nužne potrebe iznošenja na sudovima, ukažu na moguća kršenja ove Direktive nadležnom tijelu ili strukturi. Kako bi se izbjeglo udvostručavanje postojećih tijela ili struktura, države članice trebale bi moći osigurati mogućnost obraćanja općim nadzornim tijelima ili strukturama, sektorskim nadzornim tijelima, općinskim nadzornim tijelima, tijelima nadležnima za tržišno natjecanje, javnom pravobranitelju ili nacionalnim revizorskim tijelima.

(129) Kako bi se u potpunosti iskoristio potencijal javne nabave u svrhu postizanja ciljeva strategije Europa 2020. za pametan, održiv i uključiv rast, nabava vezana uz okoliš, društvo i inovacije također će morati odigrati svoju ulogu. Stoga je važno pribaviti pregled razvoja u području strateške nabave kako bi se stekao utemeljeni uvid u opće trendove na cjelokupnoj razini u tom području. U tom kontekstu također se, naravno, mogu koristiti već pripremljeni, prikladni izvještaji.

(130) S obzirom na potencijal malih i srednjih poduzeća u pogledu stvaranja radnih mjesta, rasta i inovacija, važno je poticati njihovo sudjelovanje u javnoj nabavi, putem odgovarajućih odredaba u ovoj Direktivi te putem inicijativa na nacionalnoj razini. Nove odredbe predviđene ovom Direktivom trebale bi doprinijeti poboljšanju razine uspjeha, što podrazumijeva udio malih i srednjih poduzeća u ukupnoj vrijednosti dodijeljenih ugovora. Nije prikladno nametnuti obvezujuće udjele uspješnosti, međutim, nacionalne inicijative usmjerene na poticanje sudjelovanja malih i srednjih poduzeća trebalo bi pomno pratiti s obzirom na njihovu važnost.

- (131) Već je uspostavljen niz postupaka i metoda rada vezanih uz komunikaciju i kontakte Komisije s državama članicama, poput komunikacije i kontakata vezanih uz postupke utvrđene na temelju članaka 258. i 260. UFEU-a, Mreže za rješavanje problemâ unutarnjeg tržišta (SOLVIT) i inicijative EU Pilot, koji nisu izmijenjeni ovom Direktivom. Međutim, uz njih trebalo bi uspostaviti jedinstveno mjesto u svakoj državi članici za suradnju s Komisijom koje bi funkcioniralo kao jedinstvena pristupna točka za pitanja vezana uz javnu nabavu u određenoj državi članici. Tu funkciju mogu izvršavati osobe ili strukture koje su već u redovitom kontaktu s Komisijom radi pitanja vezanih uz javnu nabavu, poput nacionalnih kontaktnih mjesta, članova Savjetodavnog odbora za javnu nabavu, članova Mreže nabave ili nacionalnih koordinacijskih tijela.
- (132) Sljedivost i transparentnost pri donošenju odluka u postupcima nabave od ključne je važnosti za osiguravanje pouzdanih postupaka, uključujući učinkovitu borbu protiv korupcije i prijevare. Javni naručitelji stoga bi trebali čuvati primjerke sklopljenih ugovora velike vrijednosti kako bi mogli omogućiti pristup tim dokumentima zainteresiranim stranama u skladu s primjenjivim pravilima o pristupu dokumentima. Nadalje, naručitelji bi trebali dokumentirati ključne elemente i odluke u pojedinim postupcima nabave u izvješću o nabavi. Kako bi se u najvećoj mogućoj mjeri izbjeglo administrativno opterećenje, trebalo bi biti dopušteno da se u izvješću o nabavi upućuje na podatke koji su već navedeni u relevantnoj obavijesti o dodjeli ugovora. Elektroničke sustave za objavu tih obavijesti, kojima upravlja Komisija, također bi trebalo poboljšati s ciljem olakšavanja unosa podataka te olakšavanja izdvajanja globalnih izvješća i razmjene podataka među sustavima.
- (133) Radi administrativnog pojednostavljenja te u svrhu smanjenja opterećenja država članica, Komisija bi trebala povremeno pregledati je li razina kvalitete i cjelovitosti podataka sadržanih u obavijestima koje su objavljene vezano uz postupke javne nabave dovoljna kako bi Komisija mogla izdvojiti statističke podatke koje bi u suprotnom morale podnijeti države članice.
- (134) Učinkovita administrativna suradnja potrebna je radi razmjene informacija potrebnih za provođenje postupaka dodjele u prekograničnim situacijama, pogotovo u pogledu provjere osnove za kriterije za isključenje i odabir te primjene standarda kvalitete i okolišnih standarda. Informacijski sustav unutarnjeg tržišta (IMI), uspostavljen Uredbom (EU) br. 1024/2012 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ mogao bi predstavljati korisno elektroničko sredstvo za olakšavanje i poboljšanje administrativne suradnje u upravljanju razmjenom informacija na temelju jednostavnih i jedinstvenih postupaka kojima se uklanjaju jezične prepreke. Stoga bi se trebao čim prije pokrenuti pilot-projekt kako bi se ispitala prikladnost širenja IMI-ja na razmjenu podataka u okviru ove Direktive.
- (135) U svrhu prilagodbe brzom tehničkom, gospodarskom i regulatornom razvoju, ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a trebalo bi dodijeliti Komisiji s obzirom na brojne elemente ove Direktive koji nisu od ključne važnosti. Zbog potrebe usklađivanja s međunarodnim sporazumima, Komisija bi trebala biti ovlaštena za izmjenu tehničkih postupaka za metode izračunavanja vezane uz pragove te bi također trebala biti ovlaštena za povremeno revidiranje tih pragova; upućivanja na nomenklaturu CPV mogu biti podvrgnuta regulatornim izmjenama na razini Unije te je potrebno unijeti te izmjene u tekst ove Direktive; tehnički detalji i značajke uređaja za elektroničko zaprimanje trebali bi biti ažurirani s obzirom na tehnološki razvoj; također je potrebno ovlastiti Komisiju za propisivanje obveznog poštovanja određenih tehničkih standarda elektroničke komunikacije kako bi se osigurala interoperabilnost tehničkih formata, procesa i razmjene poruka u postupcima nabave koji se provode uz korištenje elektroničke komunikacije, uzimajući u obzir tehnološki razvoj; Komisija bi također trebala biti ovlaštena donijeti popis pravnih akata Unije kojima se uspostavljaju zajedničke metodologije za izračun troškova životnog vijeka; trebalo bi hitno prilagoditi popis međunarodnih društvenih i okolišnih konvencija te popis zakonodavstva Unije čija primjena navodi na zaključak o slobodnom pristupu određenom tržištu, kao i Prilog II. u kojem je naveden popis pravnih akata koje je potrebno uzeti u obzir pri procjeni postojanja posebnih ili isključivih prava kako bi obuhvatio mjere donesene na sektorskoj osnovi. Kako bi zadovoljila tu potrebu, Komisija bi trebala biti ovlaštena za ažuriranje popisa. Od posebne je važnosti da Komisija u okviru svog pripremnog rada održava odgovarajuća savjetovanja, uključujući i ona na stručnoj razini. Tijekom pripreme i sastavljanja delegiranih akata, Komisija bi trebala osigurati da se relevantni dokumenti istodobno, pravovremeno i prikladno dostave Europskom parlamentu i Vijeću.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1024/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o administrativnoj suradnji putem Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2008/49/EZ („Uredba IMI“) (SL L 316 od 14.11.2012., str. 1.).

(136) U primjeni ove Direktive Komisija bi se trebala savjetovati s odgovarajućim skupinama stručnjaka iz područja e-nabave uz osiguravanje uravnoteženog sastava između najvažnijih zainteresiranih strana.

poput razine prekogranične nabave, sudjelovanja malih i srednjih poduzeća, transakcijskih troškova te ravnoteže između troškova i koristi.

(137) Kako bi se osigurali ujednačeni uvjeti za provedbu ove Direktive, na primjer za postupak slanja i objave podataka iz Priloga IX. te postupke sastavljanja i slanja obavijesti te za standardne obrasce za objavu obavijesti, Komisiji bi trebalo dodijeliti provedbene ovlasti. Te bi se ovlasti trebale izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća o ⁽¹⁾.

U skladu s člankom XXII. stavkom 7. GPA-a, o njemu će se voditi daljnji pregovori tri godine nakon njegova stupanja na snagu te povremeno nakon toga. U tom kontekstu trebala bi se preispitati prikladnost razine pragova, imajući na umu utjecaj inflacije s obzirom na dugo razdoblje bez promjene pragova u GPA-u; u slučaju da je uslijed toga potrebno izmijeniti razinu pragova, Komisija bi, prema potrebi, trebala donijeti prijedlog pravnog akta kojim se izmjenjuju pragovi određeni u ovoj Direktivi.

(138) Savjetodavni postupak trebao bi se koristiti za donošenje provedbenih akata koji se tiču standardnih obrazaca za objavu obavijesti, koji nemaju nikakav utjecaj na financijski aspekt niti prirodu i područje primjene obveza koje proizlaze iz ove Direktive. Naprotiv, ti akti imaju isključivo administrativnu svrhu i namijenjeni su olakšavanju primjene pravila određenih u ovoj Direktivi.

(140) S obzirom na to da cilj ove Direktive, odnosno koordinacija zakona i drugih propisa država članica koje se primjenjuju na neke postupke javne nabave, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se on na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.

Nadalje, odluke o tome je li određena djelatnost izravno izložena tržišnom natjecanju na tržištima slobodnog pristupa trebale bi biti donesene u skladu s uvjetima kojima se osiguravaju ujednačeni uvjeti za provedbu te odredbe. Provedbene ovlasti stoga bi trebalo dodijeliti Komisiji također u pogledu detaljnih odredbi za provedbu postupka predviđenog u članku 35., u svrhu određivanja primjenjuje li se članak 34. te primjenjuju li se provedbeni akti. Te bi se ovlasti trebale izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Savjetodavni postupak trebalo bi koristiti za donošenje tih provedbenih akata.

(141) Direktivu 2004/17/EZ trebalo bi staviti izvan snage.

(139) Komisija bi trebala preispitati utjecaj primjene pragova na unutarnje tržište te o tome izvjestiti Europski parlament i Vijeće. Pri tome bi trebala uzeti u obzir čimbenike

(142) U skladu sa Zajedničkom političkom deklaracijom država članica i Komisije o obrazloženjima od 28. rujna 2011., u opravdanim se slučajevima države članice pridružuju obavješćivanju o svojim mjerama za prijenos pomoću jednog ili više dokumenata kojima se objašnjava odnos između sastavnih dijelova direktive i odgovarajućih dijelova nacionalnih instrumenata za prenošenje zakonodavstva EU-a. Uzimajući u obzir ovu Direktivu zakonodavac drži da je prijenos takvih dokumenata opravdan,

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

GLAVA I.:	PODRUČJE PRIMJENE, DEFINICIJE I OPĆA NAČELA
POGLAVLJE I.:	Predmet i definicije
Članak 1.:	Predmet i područje primjene
Članak 2.:	Definicije
Članak 3.:	Javni naručitelji
Članak 4.:	Naručitelji
Članak 5.:	Mješovita nabava koja obuhvaća istu djelatnost
Članak 6.:	Nabava koja obuhvaća nekoliko djelatnosti
POGLAVLJE II.:	Djelatnosti
Članak 7.:	Zajedničke odredbe
Članak 8.:	Plin i toplinska energija
Članak 9.:	Električna energija
Članak 10.:	Voda
Članak 11.:	Usluge prijevoza
Članak 12.:	Luke i zračne luke
Članak 13.:	Poštanske usluge
Članak 14.:	Vađenje nafte i plina te traženje ili vađenje ugljena ili drugih krutih goriva
POGLAVLJE III.:	Glavno područje primjene
ODJELJAK 1.:	PRAGOVI
Članak 15.:	Iznosi pragova
Članak 16.:	Metode za izračun procijenjene vrijednosti nabave
Članak 17.:	Revizija pragova
ODJELJAK 2.:	Izuzeti ugovori i projektni natječaji; posebne odredbe za nabavu koja uključuje obrambene i sigurnosne aspekte
Pododjeljak 1.:	Izuzeća primjenjiva na sve naručitelje i posebna izuzeća u sektorima vodnog gospodarstva i energetike
Članak 18.:	Ugovori dodijeljeni u svrhu daljnje prodaje ili iznajmljivanja trećim osobama
Članak 19.:	Dodjela ugovora i provedba projektnih natječaja u svrhe koje ne uključuju obavljanje obuhvaćene djelatnosti ili u svrhu obavljanja takve djelatnosti u trećoj zemlji

Članak 20.:	Dodjela ugovora i provedba projektnih natječaja u skladu s međunarodnim pravilima
Članak 21.:	Posebna izuzeća za ugovore o uslugama
Članak 22.:	Ugovori o uslugama dodijeljeni na osnovi isključivog prava
Članak 23.:	Ugovori koje dodjeljuju određeni naručitelji u svrhu kupnje vode i u svrhu nabave energije ili goriva za proizvodnju energije
Pododjeljak 2.:	Nabava koja uključuje obrambene i sigurnosne aspekte
Članak 24.:	Obrana i sigurnost
Članak 25.:	Mješovita nabava koja obuhvaća istu djelatnost i uključuje obrambene ili sigurnosne aspekte
Članak 26.:	Nabava koja obuhvaća nekoliko djelatnosti i uključuje obrambene ili sigurnosne aspekte
Članak 27.:	Ugovori i projektni natječaji koji uključuju obrambene ili sigurnosne aspekte koji se dodjeljuju ili organiziraju u skladu s međunarodnim pravilima
Pododjeljak 3.:	Posebni odnosi (suradnja, povezana društva i zajednički pothvati)
Članak 28.:	Ugovori između javnih naručitelja
Članak 29.:	Dodjela ugovora povezanim društvima
Članak 30.:	Dodjela ugovora zajedničkom pothvatu ili naručitelju koji je sastavni dio zajedničkog pothvata
Članak 31.:	Komunikacija podataka
Pododjeljak 4.:	Posebne situacije
Članak 32.:	Usluge istraživanja i razvoja
Članak 33.:	Ugovori podložni posebnim dogovorima
Pododjeljak 5.:	Djelatnosti izravno izložene tržišnom natjecanju i postupovne odredbe koje se na njih odnose
Članak 34.:	Djelatnosti izravno izložene tržišnom natjecanju
Članak 35.:	Postupak za određivanje primjenjuje li se članak 34.
POGLAVLJE IV.:	Opća načela
Članak 36.:	Načela nabave
Članak 37.:	Gospodarski subjekti
Članak 38.:	Rezervirani ugovori
Članak 39.:	Povjerljivost
Članak 40.:	Pravila koja se primjenjuju na komunikaciju

Članak 41.:	Nomenklature
Članak 42.:	Sukobi interesa
GLAVA II.:	PRAVILA O UGOVORIMA
POGLAVLJE I.:	Postupci
Članak 43.:	Uvjeti povezani s GPA-om i drugim međunarodnim sporazumima
Članak 44.:	Odabir postupaka
Članak 45.:	Otvoreni postupak
Članak 46.:	Ograničeni postupak
Članak 47.:	Pregovarački postupak s prethodnim pozivom na nadmetanje
Članak 48.:	Natjecateljski dijalog
Članak 49.:	Partnerstvo za inovacije
Članak 50.:	Korištenje pregovaračkog postupka bez prethodnog poziva na nadmetanje
POGLAVLJE II.:	Tehnike i instrumenti za elektroničku i zbirnu nabavu
Članak 51.:	Okvirni sporazumi
Članak 52.:	Dinamički sustavi nabave
Članak 53.:	Elektroničke dražbe
Članak 54.:	Elektronički katalozi
Članak 55.:	Središnje aktivnosti nabave i središnja tijela za nabavu
Članak 56.:	Povremena zajednička nabava
Članak 57.:	Nabave koje uključuju naručitelje iz različitih država članica
POGLAVLJE III.:	Provedba postupka
ODJELJAK 1.:	PRIPREMA
Članak 58.:	Prethodna provjera tržišta
Članak 59.:	Prethodno sudjelovanje natjecatelja ili ponuditelja
Članak 60.:	Tehničke specifikacije
Članak 61.:	Oznake
Članak 62.:	Izješća o testiranju, certifikaciji i drugi načini dokazivanja

Članak 63.:	Komunikacija tehničkih specifikacija
Članak 64.:	Varijante
Članak 65.:	Razdioba ugovora u grupe
Članak 66.:	Određivanje rokova
ODJELJAK 2.:	OBJAVLJIVANJE I TRANSPARENTNOST
Članak 67.:	Periodične indikativne obavijesti
Članak 68.:	Obavijesti o postojanju kvalifikacijskog sustava
Članak 69.:	Obavijesti o nadmetanju
Članak 70.:	Obavijest o dodjeli ugovora
Članak 71.:	Oblik i način objave obavijesti
Članak 72.:	Objava na nacionalnoj razini
Članak 73.:	Elektronička dostupnost dokumentacije o nabavi
Članak 74.:	Pozivi kandidatima
Članak 75.:	Obavješćivanje podnositelja zahtjeva za kvalifikaciju, natjecatelje i ponuditelje
ODJELJAK 3.:	ODABIR SUDIONIKA I DODJELA UGOVORA
Članak 76.:	Opća načela
Pododjeljak 1.:	Kvalifikacija i kvalitativni odabir
Članak 77.:	Kvalifikacijski sustavi
Članak 78.:	Kriteriji za kvalitativni odabir
Članak 79.:	Oslanjanje na sposobnosti drugih subjekata
Članak 80.:	Primjena osnova za isključenje i kriterija za odabir predviđenih Direktivom 2014/24/EU
Članak 81.:	Norme osiguravanja kvalitete i norme upravljanja okolišem
Pododjeljak 2.:	Dodjela ugovora
Članak 82.:	Kriteriji za dodjelu ugovora
Članak 83.:	Trošak životnog vijeka
Članak 84.:	Izuzetno niske ponude
ODJELJAK 4.:	PONUDE KOJE OBUHVATAJU PROIZVODE PODRIJETLOM IZ TREĆIH ZEMALJA I ODNOSI S TIM ZEMLJAMA

Članak 85.:	Ponude koje obuhvaćaju proizvode podrijetlom iz trećih zemalja
Članak 86.:	Odnosi s trećim zemljama u vezi s ugovorima o radovima, nabavi robe i uslugama
POGLAVLJE IV.:	Izvršenje ugovora
Članak 87.:	Uvjeti za izvršenje ugovora
Članak 88.:	Podugovaranje
Članak 89.:	Izmjena ugovora tijekom njihova trajanja
Članak 90.:	Raskid ugovora
GLAVA III.:	POSEBNI REŽIMI NABAVE
POGLAVLJE I.:	Društvene i druge posebne usluge
Članak 91.:	Dodjela ugovora za društvene i druge posebne usluge
Članak 92.:	Objava obavijesti
Članak 93.:	Načela dodjele ugovora
Članak 94.:	Rezervirani ugovori za određene usluge
POGLAVLJE II.:	Pravila kojima se uređuju projektni natječaji
Članak 95.:	Područje primjene
Članak 96.:	Obavijesti
Članak 97.:	Pravila o organiziranju projektnih natječaja, odabiru sudionika i ocjenjivačkog suda
Članak 98.:	Odluke ocjenjivačkog suda
GLAVA IV.:	UPRAVLJANJE
Članak 99.:	Provedba
Članak 100.:	Pojedinačna izvješća o postupcima za dodjelu ugovora
Članak 101.:	Nacionalno izvještavanje i statistički podaci
Članak 102.:	Administrativna suradnja
GLAVA V.:	DELEGIRANE OVLAŠTI, PROVEDBENE OVLAŠTI I ZAVRŠNE ODREDBE
Članak 103.:	Izvršavanje ovlasti
Članak 104.:	Žurni postupak
Članak 105.:	Postupak odbora
Članak 106.:	Prenošenje i prijelazne odredbe
Članak 107.:	Stavljanje izvan snage
Članak 108.:	Pregled
Članak 109.:	Stupanje na snagu
Članak 110.:	Adresati

PRILOZI

- PRILOG I.: Popis djelatnosti navedenih u članku 2. točki 2 podtočki (a)
- PRILOG II.: Popis pravnih akata Unije iz članka 4 stavka 3.
- PRILOG III.: Popis pravnih akata Unije iz članka 34. stavka 3.
- PRILOG IV.: Rokovi za donošenje provedbenih akata iz članka 35.
- PRILOG V.: Zahtjevi vezani uz alate i uređaje za elektroničko zaprimanje ponuda, zahtjeva za sudjelovanje, zahtjeva za kvalifikaciju, kao i planova i projekata u natječajima
- PRILOG VI. dio A: Podaci koje treba sadržavati periodična indikativna obavijest (iz članka 67.)
- PRILOG VI. dio B: Podaci koje trebaju sadržavati obavijesti o objavi periodične indikativne obavijesti na profilu kupca, a koja se ne koristi kao sredstvo pozivanja na nadmetanje (iz članka 67. stavka 1.)
- PRILOG VII.: Podaci koje trebaju sadržavati dokumentacija o nabavi povezana s elektroničkim dražbama (članak 53. stavak 4.)
- PRILOG VIII.: Definicija određenih tehničkih specifikacija
- PRILOG IX.: Obilježja objave
- PRILOG X.: Podaci koje treba sadržavati obavijest o postojanju kvalifikacijskog sustava (iz članka 44. stavka 4. točke (b) i članka 68.)
- PRILOG XI.: Podaci koje trebaju sadržavati obavijesti o nadmetanju (iz članka 69.)
- PRILOG XII.: Podaci koje trebaju sadržavati obavijesti o dodjeli ugovora (iz članka 70.)
- PRILOG XIII.: Sadržaj poziva na dostavu ponude, na sudjelovanje u dijalogu, na pregovore ili na potvrdu interesa predviđenih člankom 74.
- PRILOG XIV.: Popis međunarodnih društvenih konvencija i konvencija o okolišu iz članka 36. stavka 2.
- PRILOG XV.: Popis pravnih akata Unije iz članka 83. stavka 3.
- PRILOG XVI.: Podaci koje trebaju sadržavati obavijesti o izmjenama ugovora tijekom njegova trajanja (iz članka 89. stavka 1.)
- PRILOG XVII.: Usluge iz članka 91.
- PRILOG XVIII.: Podaci koje trebaju sadržavati obavijesti o ugovorima za društvene i druge posebne usluge (iz članka 92.)
- PRILOG XIX.: Podaci koje treba sadržavati obavijest o projektnom natječaju (iz članka 96. stavka 1.)
- PRILOG XX.: Podaci koje trebaju sadržavati rezultati obavijesti o projektnom natječaju (iz članka 96. stavka 1.)
- PRILOG XXI.: Korelacijska tablica

GLAVA I.

PODRUČJE PRIMJENE, DEFINICIJE I OPĆA NAČELA

POGLAVLJE I.

Predmet i definicije

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovom se Direktivom utvrđuju pravila o postupcima nabave koju provode naručitelji vezana uz ugovore te projektne natječaje čija procijenjena vrijednost nije manja od pragova utvrđenih u članku 15.

2. Nabava u smislu ove Direktive podrazumijeva kupnju, putem ugovora o nabavi robe, radovima ili uslugama radova, robe ili usluga koje nabavlja jedan ili više naručitelja od gospodarskih subjekata koje su ti naručitelji odabrali, pod uvjetom da su radovi, roba ili usluge namijenjene obavljanju neke od djelatnosti navedenih u člancima od 8. do 14.

3. Primjena ove Direktive podliježe članku 346. UFEU-a.

4. Ova Direktiva ne utječe na slobodu država članica da u skladu s pravom Unije same odrede usluge koje smatraju uslugama od općeg gospodarskog interesa, načine na koje bi se one trebale organizirati i financirati, sukladno propisima o državnoj potpori, te specifične obveze kojima podliježu. Isto tako, ova Direktiva ne utječe na odluku tijela javne vlasti kako i u kojoj mjeri žele sami vršiti javne funkcije u skladu s člankom 14. UFEU-a i Protokolom br. 26.

5. Ova Direktiva ne utječe na način na koji države članice organiziraju svoje sustave socijalnog osiguranja.

6. Ovom Direktivom nisu obuhvaćene negospodarske usluge od općeg interesa.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „ugovori o nabavi robe, radovima i uslugama” znači ugovori kojima se ostvaruje financijski interes, koji su sklopljeni u pisanom obliku između jednog ili više naručitelja te jednog ili više gospodarskih subjekata, a čiji je predmet izvođenje radova, nabava robe ili pružanje usluga;

2. „ugovori o radovima” znači ugovori čiji je predmet jedno od sljedećeg:

(a) izvođenje ili projektiranje i izvođenje radova vezanih uz jednu od djelatnosti u smislu Priloga I;

(b) izvođenje ili projektiranje i izvođenje posla;

(c) realizacija, na bilo koji način, posla u skladu sa zahtjevima koje je odredio naručitelj koji izvršava odlučan utjecaj na vrstu ili projektiranje posla;

3. „posao” znači rezultat visokogradnje ili niskogradnje uzet u cjelini koji je sam po sebi dovoljan da ispuní gospodarsku ili tehničku funkciju;

4. „ugovori o nabavi robe” znači ugovori čiji je predmet kupnja, leasing, najam ili kupnja na otplatu, sa ili bez mogućnosti kupnje robe. Ugovor o nabavi robe može kao sporedne obuhvaćati poslove postavljanja i instalacije;

5. „ugovori o uslugama” znači ugovori čiji je predmet pružanje usluga osim onih iz točke 8.;

6. „gospodarski subjekt” znači fizička ili pravna osoba ili naručitelj ili skupina tih osoba i/ili subjekata, uključujući svako privremeno udruženje poduzeća, koja na tržištu nudi izvođenje radova i/ili posla, isporuku robe ili pružanje usluga;

7. „ponuditelj” znači gospodarski subjekt koji je dostavio ponudu;

8. „natjecatelj” znači gospodarski subjekt koji traži poziv ili je pozvan na sudjelovanje u ograničenom ili pregovaračkom postupku, u natjecateljskom dijalogu ili u partnerstvu za inovacije;

9. „dokumentacija o nabavi” znači bilo koji dokument koji je sastavljen ili na koji naručitelj upućuje, a u kojemu se opisuju ili određuju elementi nabave ili postupka, uključujući obavijest o nadmetanju, periodičnu indikativnu obavijest ili obavijesti o postojanju sustava kvalifikacije ako se te obavijesti koriste kao sredstvo pozivanja na nadmetanje, tehničke specifikacije, opisnu dokumentaciju, predložene ugovorne uvjete, formate dokumenata koje podnose natjecatelji ili ponuditelji, informacije o općim primjenjivim obvezama te svu dodatnu dokumentaciju;
10. „aktivnosti središnje nabave” znači aktivnosti koje se kontinuirano provode u jednom od sljedećih oblika:
- (a) stjecanjem robe i/ili usluga namijenjenih naručiteljima,
- (b) dodjelom ugovora ili sklapanjem okvirnih sporazuma za radove, robu ili usluge namijenjenih naručiteljima;
11. „pomoćne aktivnosti nabave” znači aktivnosti koje obuhvaćaju pružanje podrške aktivnostima nabave, pogotovo u sljedećim oblicima:
- (a) u obliku tehničke infrastrukture koja naručiteljima omogućuje dodjelu javnih ugovora ili sklapanje okvirnih sporazuma za radove, robu ili usluge;
- (b) u obliku savjeta o provođenju ili izvedbi postupaka nabave;
- (c) u obliku pripreme i upravljanja postupcima nabave u ime i za račun određenog naručitelja;
12. „središnje tijelo za nabavu” znači naručitelj u smislu članka 4 stavka 1. ove Direktive ili javni naručitelj u smislu članka 2. stavka 1. točke 1. Direktive 2014/24/EU koji obavlja aktivnosti središnje nabave te, eventualno, pomoćne aktivnosti nabave.
- Nabava koju je provelo središnje tijelo za nabavu u svrhu obavljanja aktivnosti središnje nabave smatra se nabavom u svrhu obavljanja aktivnosti kako je opisano u člancima od 8. do 14. Članak 18. ne primjenjuje se na nabavu koju provodi središnje tijelo za nabavu u svrhu obavljanja aktivnosti središnje nabave;
13. „pružatelj usluga nabave” znači javno ili privatno tijelo koje nudi pomoćne aktivnosti nabave na tržištu;
14. „pisan” ili „u pisanom obliku” znači svaki iskaz koji se sastoji od riječi ili brojeva koji se mogu čitati, umnožavati i naknadno slati. To može uključivati podatke koji se prenose i pohranjuju elektroničkim putem;
15. „elektronička sredstva” znače elektronička oprema za obradu (uključujući digitalno sažimanje) i pohranu podataka koji se šalju, prenose i primaju žičanom vezom, radio-vezom, optičkim ili drugim elektromagnetskim sredstvima;
16. „životni vijek” znači sve uzastopne i/ili međusobno povezane faze, uključujući potrebno istraživanje i razvoj, proizvodnju, trgovinu i njezine uvjete, prijevoz, korištenje i održavanje tijekom postojanja proizvoda ili radova ili pružanja usluge, od stjecanja sirovina ili generiranja resursa do odlaganja, uklanjanja i završetka usluge ili uporabe;
17. „projektni natječaji” znače postupci koji omogućuju naručitelju stjecanje, uglavnom u području prostornog planiranja, arhitekture, inženjersva ili obrade podataka, plana ili projekta koji je odabrao ocjenjivački sud nakon provedenog nadmetanja sa ili bez dodjele nagrada;
18. „inovacija” znači provedba novog ili značajno poboljšanog proizvoda, usluge ili postupka, uključujući, ali ne ograničavajući se na postupke proizvodnje, građenja ili izgradnje, nove metode stavljanja na tržište ili nove metode organizacije u poslovnoj praksi, organizacije radnog mjesta ili vanjskih odnosa između ostalog s ciljem pomaganja rješavanja društvenih izazova ili kao potpora strategiji Europa 2020. za pametan, održiv i uključiv rast.
19. „oznaka” znači svaki dokument, potvrda ili certifikat kojim kojima se potvrđuje da su određeni radovi, proizvodi, usluge, procesi ili postupci zadovoljili određene zahtjeve;
20. „zahtjevi za oznaku” znači zahtjevi koje određeni radovi, proizvodi, usluge, procesi ili postupci moraju ispuniti da bi dobili dotičnu oznaku.

Članak 3.**Javni naručitelji**

1. Za potrebe ove Direktive „javni naručitelji” znači tijela državne, regionalne ili lokalne vlasti, javnopravna tijela ili udruženja koja je osnovalo jedno ili nekoliko takvih tijela vlasti ili jedno ili više takvih javnopravnih tijela.

2. „Regionalna tijela” uključuju sva tijela administrativnih jedinica navedena na popisu koji nije konačan u NUTS-u 1 i 2, kako je navedeno u Uredbi (EZ) br. 1059/2003 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾

3. „lokalna tijela” uključuju sva tijela administrativnih jedinica obuhvaćenih NUTS-om 3 te manjih administrativnih jedinica, kako je navedeno u Uredbi (EZ) br. 1059/2003;

4. „javnopravna tijela” znači tijela koja posjeduju sve od sljedećih značajki:

(a) uspostavljena su posebno u svrhu zadovoljavanja potreba u općem interesu, a nisu industrijske ili trgovačke naravi;

(b) imaju pravnu osobnost; i

(c) većim dijelom financiraju ih tijela državne, regionalne ili lokalne vlasti ili druga javnopravna tijela; ili su podložna upravljačkom nadzoru od strane tih tijela; ili imaju upravni, upraviteljski ili nadzorni odbor, a više od polovice članova tih odbora imenovala je država, regionalna ili lokalna tijela ili druga javnopravna tijela.

Članak 4.**Naručitelji**

1. Za potrebe ove Direktive, naručitelji su subjekti, koji:

(a) su javni naručitelji ili javna poduzeća i koji obavljaju jednu od djelatnosti navedenih u člancima od 8. do 14.;

(b) ako nisu javni naručitelji ili javna poduzeća, kao jednu od svojih djelatnosti imaju bilo koju od djelatnosti navedenih u člancima od 8. do 14. ili bilo koju kombinaciju tih djelatnosti i djeluju na temelju posebnih ili isključivih prava koja im je dodijelilo nadležno tijelo države članice.

2. „javno poduzeće” znači svako poduzeće u kojem javni naručitelji mogu imati, izravno ili neizravno, prevladavajući utjecaj na temelju svojeg vlasništva u njemu, svojeg financijskog sudjelovanja u njemu ili na temelju pravila kojima je ono uređeno;

Prevladavajući utjecaj u smislu članka 2. točke 5. od strane javnih naručitelja podrazumijeva se u bilo kojem od sljedećih slučajeva u kojima ti javni naručitelji, izravno ili neizravno:

(a) drže većinu upisanog kapitala poduzeća;

(b) kontroliraju većinu glasova koji se odnose na dionice koje je poduzeće izdalo;

(c) mogu imenovati više od polovice upravnog, rukovodnog ili nadzornog tijela poduzeća.

3. Za potrebe ovog članka, „posebna ili isključiva prava” znače prava koja dodjeljuje nadležno tijelo države članice na temelju bilo koje zakonodavne, regulatorne ili upravne odredbe čija je svrha ograničavanje obavljanja djelatnosti određenih u člancima od 8. do 14. na jednog ili više subjekata te koje stoga utječu na mogućnost drugih subjekata da obavljaju takvu djelatnost.

Prava koja su dodijeljena putem postupka za koji je osigurana odgovarajuća objava u javnosti i ako se dodjela tih prava temelji na objektivnim kriterijima ne smatraju se posebnim ili isključivim pravima u smislu prvog podstavka.

Takvi postupci uključuju:

(a) postupke nabave uz prethodnu objavu poziva na nadmetanje sukladno Direktivi 2014/24/EU, Direktivi 2009/81/EZ, Direktivi 2014/23/EU ili ovoj Direktivi;

(b) postupke u skladu s drugim pravnim aktima Unije navedenim u Prilogu II. kojima se osigurava odgovarajuća prethodna transparentnost za dodjelu ovlaštenja na temelju objektivnih kriterija.

4. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 103. u vezi s izmjenom popisa pravnih akata Unije određenog u Prilogu II. kada su na temelju donošenja novih pravnih akata, stavljanja izvan snage ili izmjene takvih pravnih akata takve izmjene opravdane.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 1059/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. svibnja 2003. o uspostavi zajedničkog razvrstavanja prostornih jedinica za statistiku (NUTS) (SL L 154, 21.6.2003., str. 1.).

Članak 5.

Mješovita nabava koja obuhvaća istu djelatnost

1. Stavak 2. odnosi se na mješovite ugovore čiji predmet su različite vrste nabave obuhvaćene ovom Direktivom.

Stavci od 1.b do 5. odnose se na mješovite ugovore čiji je predmet nabava obuhvaćena ovom Direktivom i nabava obuhvaćena drugim pravnim režimima.

2. Ugovori čiji su predmet dvije ili više vrsta nabave (radova, usluga ili roba) dodjeljuju se u skladu s odredbama primjenjivim na vrstu nabave koja je glavni predmet određenog ugovora.

U slučaju mješovitih ugovora čiji su predmet djelomično usluge u smislu glave III. poglavlja I. te djelomično ostale usluge, ili mješovitih ugovora koji se sastoje djelomično od usluga i djelomično od robe, glavni se predmet ugovora određuje na temelju veće procijenjene vrijednosti tih usluga ili robe.

3. Kada su različiti dijelovi određenog ugovora objektivno odvojivi, primjenjuje se stavak 4. Kada različiti dijelovi određenog ugovora objektivno nisu odvojivi, primjenjuje se stavak 5.

Kada je dio određenog ugovora obuhvaćen člankom 346. UFEU-a ili Direktivom 2009/81/EZ, primjenjuje se članak 25. ove Direktive.

4. U slučaju ugovora čiji je predmet nabava obuhvaćena ovom Direktivom te nabava koja nije obuhvaćena ovom Direktivom, naručitelji mogu odlučiti dodijeliti zasebne ugovore za zasebne dijelove ili dodijeliti jedinstveni ugovor. Ako naručitelji odluče dodijeliti zasebne ugovore za zasebne dijelove, odluka o tome koji se pravni režim odnosi na svaki od zasebnih ugovora donosi se na temelju značajki određenog zasebnog dijela.

Ako naručitelji odluče dodijeliti jedinstveni ugovor, ova se Direktiva primjenjuje, osim ako je drugačije propisano člankom 25. na mješoviti ugovor koji je u tu svrhu sklopljen, neovisno o vrijednosti dijelova koji bi inače spadali pod različite pravne režime i neovisno o tome kojem pravnom režimu bi ti dijelovi inače podlijegali.

U slučaju mješovitih ugovora koji sadrže elemente ugovora o nabavi robe, radovima i uslugama te koncesija, mješoviti se

ugovor dodjeljuje u skladu s ovom Direktivom, pod uvjetom da je procijenjena vrijednost dijela ugovora koji predstavlja ugovor obuhvaćen ovom Direktivom, izračunata u skladu s člankom 16., jednaka ili veća od relevantnog praga određenog u članku 15.

5. Ako se različiti dijelovi određenog ugovora objektivno ne mogu razdvojiti, određuje se primjenjivi pravni režim na temelju glavnog predmeta tog ugovora.

Članak 6.

Nabava koja obuhvaća nekoliko djelatnosti

1. U slučaju ugovora koji obuhvaćaju nekoliko djelatnosti, naručitelji mogu dodijeliti zasebne ugovore za potrebe svake zasebne djelatnosti. Ako javni naručitelji odluče dodijeliti zasebne ugovore, odluka o tome koje se pravilo odnosi na svaki od zasebnih ugovora donosi se na temelju značajki određenog zasebnog dijela.

Neovisno o članku 5., ako naručitelji odluče dodijeliti jedinstveni ugovor, primjenjuju se stavci 2. i 3. ovog članka. Međutim, ako je jedna od dotičnih djelatnosti obuhvaćena člankom 346. UFEU-a ili Direktivom 2009/81/EZ, primjenjuje se članak 26. ove Direktive.

Izbor između dodjele jedinstvenog ugovora ili dodjele više zasebnih ugovora ne može, međutim, biti donesena u svrhu izuzimanja ugovora ili ugovorâ iz područja primjene bilo ove Direktive ili, ako je primjenjivo, Direktive 2014/24/EU ili Direktive 2014/23/EU.

2. Na ugovor kojim se namjerava obuhvatiti nekoliko djelatnosti primjenjuju se pravila koja se primjenjuju na djelatnost za koju je on prvenstveno namijenjen.

3. U slučaju ugovora za koje je objektivno nemoguće utvrditi kojoj je djelatnosti ugovor prvenstveno namijenjen, primjenjiva pravila određuju se u skladu s točkama (a), (b) i (c):

(a) ugovor se dodjeljuje u skladu s Direktivom 2014/24/EU ako je jedna od djelatnosti kojoj je ugovor namijenjen podložna ovoj Direktivi te ako je druga djelatnost podložna spomenutoj Direktivi 2014/24/EU;

(b) ugovor se dodjeljuje u skladu s ovom Direktivom ako je jedna od djelatnosti kojoj je ugovor namijenjen podložna ovoj Direktivi te ako je druga djelatnost podložna Direktivi 2014/23/EU;

(c) ugovor se dodjeljuje u skladu s ovom Direktivom ako je jedna od djelatnosti kojoj je ugovor namijenjen podložna ovoj Direktivi te ako druga djelatnost nije podložna ovoj Direktivi, Direktivi 2014/24/EU ili Direktivi 2014/23/EU.

POGLAVLJE II.

Djelatnosti

Članak 7.

Zajedničke odredbe

Za potrebe članka 8., 9. i 10., „isporuka” uključuje stvaranje (proizvodnju), veleprodaju i maloprodaju.

Međutim, proizvodnja plina u obliku vađenja obuhvaćena je područjem primjene članka 14.

Članak 8.

Plin i toplinska energija

1. Što se tiče plina i toplinske energije, ova se Direktiva primjenjuje na sljedeće djelatnosti:

(a) pružanje fiksnih mreža ili upravljanje fiksnim mrežama s namjerom pružanja usluge javnosti u vezi s proizvodnjom, prijenosom ili distribucijom plina ili toplinske energije;

(b) isporuku plina ili toplinske energije takvim mrežama.

2. Isporuka plina ili toplinske energije od strane naručitelja koji nije javni naručitelj fiksnim mrežama koje pružaju uslugu javnosti ne smatra se relevantnom djelatnošću u smislu stavka 1. ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) proizvodnja plina ili toplinske energije od strane tog naručitelja neizbježna je posljedica obavljanja djelatnosti koja nije djelatnost iz stavka 1. ovog članka ili članka od 9. do 11.;

(b) jedini cilj isporuke javnoj mreži jest ekonomsko iskorištavanje takve proizvodnje i ne iznosi više od 20 % prometa tog naručitelja uzimajući u obzir prosjek prethodne tri godine, uključujući tekuću godinu.

Članak 9.

Električna energija

1. Što se tiče električne energije, ova se Direktiva primjenjuje na sljedeće djelatnosti:

(a) pružanje fiksnih mreža ili upravljanje fiksnim mrežama s namjerom pružanja usluge javnosti u vezi s proizvodnjom, prijenosom ili distribucijom električne energije;

(b) isporuku električne energije takvim mrežama.

2. Isporuka električne energije od strane naručitelja koji nije javni naručitelj fiksnim mrežama koje pružaju uslugu javnosti ne smatra se relevantnom djelatnošću u smislu stavka 1. ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) proizvodnja električne energije od strane tog naručitelja odvija se jer je potrošnja električne energije nužna kako bi se obavljala djelatnost osim djelatnosti iz stavka 1. ovog članka ili iz članka 8., 10. i 11.;

(b) isporuka javnoj mreži ovisi samo o vlastitoj potrošnji naručitelja i ne iznosi više od 30 % ukupne proizvodnje energije naručitelja uzimajući u obzir prosjek prethodne tri godine, uključujući tekuću godinu.

Članak 10.

Voda

1. U pogledu vode, ova se Direktiva primjenjuje na sljedeće djelatnosti:

(a) pružanje fiksnih mreža ili upravljanje fiksnim mrežama s namjerom pružanja usluge javnosti u vezi s proizvodnjom, prijenosom ili distribucijom pitke vode;

(b) isporuku pitke vode takvim mrežama.

2. Ova se Direktiva također primjenjuje na ugovore ili projektne natječaje koje dodjeljuju ili organiziraju naručitelji koji obavljaju djelatnost iz stavka 1. i koji su povezani s jednim od sljedećeg:

(a) projektima hidrauličkog inženjerstva, navodnjavanjem ili isušivanjem zemljišta, pod uvjetom da količina vode koja će se koristiti za isporuku pitke vode predstavlja više od 20 % ukupne količine vode koja se dobiva takvim projektima ili putem instalacija za navodnjavanje ili isušivanje,

(b) odlaganjem ili preradom otpadnih voda.

3. Isporuka pitke vode od strane naručitelja koji nije javni naručitelj fiksnim mrežama koje pružaju uslugu javnosti ne smatra se relevantnom djelatnošću u smislu stavka 1. ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) proizvodnja pitke vode od strane tog naručitelja obavlja se zbog toga što je njezina potrošnja potrebna za obavljanje djelatnosti koja nije djelatnost iz članaka od 8. do 11.;

(b) isporuka javnoj mreži ovisi samo o vlastitoj potrošnji naručitelja i ne iznosi više od 30 % ukupne proizvodnje pitke vode naručitelja uzimajući u obzir prosjek prethodne tri godine, uključujući tekuću godinu.

Članak 11.

Usluge prijevoza

Ova se Direktiva primjenjuje na djelatnosti koje se odnose na pružanje mreža ili upravljanje mrežama koje pružaju uslugu javnosti u području prijevoza željeznicom, automatiziranim sustavima, tramvajem, trolejbusom, autobusom ili žičarom.

Što se tiče prijevoznih usluga, smatra se da mreža postoji ako se usluga pruža pod poslovnim uvjetima koje je utvrdilo nadležno tijelo države članice, kao što su uvjeti o linijama koje se trebaju pružiti, kapacitetu koji se treba staviti na raspolaganje ili učestalosti usluge.

Članak 12.

Luke i zračne luke

Ova se Direktiva primjenjuje na djelatnosti vezane uz iskorištavanje zemljopisnog područja u svrhu osiguravanja zračnih luka

te morskih i riječnih luka ili druge terminalne opreme prijevoznicima u zračnom, pomorskom ili riječnom prometu.

Članak 13.

Poštanske usluge

1. Ova Direktiva primjenjuje se na djelatnosti vezane uz pružanje:

(a) poštanskih usluga;

(b) drugih usluga osim poštanskih usluga, pod uvjetom da takve usluge pruža subjekt koji također pruža poštanske usluge u smislu stavka 2. točke (b) ovog članka te pod uvjetom da uvjeti određeni u članku 34. stavku 1. nisu ispunjeni po pitanju usluga koje su obuhvaćene stavkom 2. točkom (b) ovog članka.

2. Za potrebe ovog članka i ne dovodeći u pitanje Direktivu 97/67/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾:

(a) „poštanska pošiljka”: je pošiljka adresirana u konačnom obliku u kojem se treba uručiti, bez obzira na težinu. Osim pismovnih pošiljaka, takve pošiljke također uključuju, primjerice, knjige, kataloge, novine, časopise i poštanske pakete koji sadrže robu sa ili bez trgovačke vrijednosti, bez obzira na težinu;

(b) „poštanske usluge”: su usluge koje se sastoje od praznjenja, razvrstavanja, usmjeravanja i isporuke poštanskih pošiljaka. To uključuje obje usluge koje su obuhvaćene, kao i usluge koje nisu obuhvaćene univerzalnom uslugom uspostavljenom sukladno Direktivi 97/67/EZ;

(c) „druge usluge osim poštanskih usluga”: znače usluge koje se pružaju u sljedećim područjima:

i. usluge upravljanja poštanskom službom (usluge i prije i poslije otpreme, uključujući „usluge upravljanja uredbenim uredom”),

ii. usluge koje se odnose na poštanske pošiljke koje nisu obuhvaćene točkom (a), poput neadresirane izravne pošte;

⁽¹⁾ Direktiva 97/67/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 1997. o zajedničkim pravilima za razvoj unutarnjeg tržišta poštanskih usluga u Zajednici i poboljšanje kvalitete usluga (SL L 15, 21.1.1998., str. 14.).

Članak 14.**Vađenje nafte i plina te traženje ili vađenje ugljena ili drugih krutih goriva**

Ova se Direktiva primjenjuje na djelatnosti koje se odnose na iskorištavanje zemljopisnog područja u svrhu:

- (a) vađenja nafte ili plina;

- (b) istraživanja ili vađenja ugljena ili drugih krutih goriva.

POGLAVLJE III.

Glavno područje primjene

O djeljak 1.

Pragovi**Članak 15.****Iznosi pragova**

Osim u slučajevima kada se ne primjenjuje na temelju izuzeća iz članaka od 18. do 23. ili u skladu s člankom 34. u vezi s obavljanjem dotične djelatnosti, ova se Direktiva primjenjuje na nabave čija je vrijednost bez poreza na dodanu vrijednost (PDV) jednaka ili veća od sljedećih pragova:

- (a) 414 000 EUR za ugovore o robi i uslugama te za projektne natječaje;

- (b) 5 186 000 EUR za ugovore o radovima;

- (c) 1 000 000 EUR za ugovore o uslugama za društvene i druge posebne usluge navedene u Prilogu XVII.

Članak 16.**Metode za izračun procijenjene vrijednosti nabave**

1. Izračun procijenjene vrijednosti nabave temelji se na ukupnom plativom iznosu, bez PDV-a, koju je procijenio naručitelj, uključujući sve mogućnosti i sva moguća obnavljanja ugovora kako je izričito određeno u dokumentaciji o nabavi.

Ako naručitelj nudi nagrade ili isplate natjecateljima ili ponuditeljima, mora ih uzeti u obzir pri izračunu procijenjene vrijednosti nabave.

2. Ako se naručitelj sastoji od zasebnih operativnih jedinica, u obzir se uzima ukupna procijenjena vrijednost za sve pojedine operativne jedinice.

Neovisno o prvom podstavku, kada je zasebna operativna jedinica samostalno nadležna za svoju nabavu ili njezine određene kategorije, vrijednosti se mogu procijeniti na razini dotične jedinice.

3. Metoda koja se koristi za izračunavanje procijenjene vrijednosti nabave ne smije biti odabrana s namjerom izuzimanja nabave iz područja primjene ove Direktive. Nabava ne smije biti podijeljena s ciljem njezina izuzimanja iz područja primjene ove Direktive ako za to ne postoje objektivni razlozi.

4. Ta procijenjena vrijednost valjana je u trenutku slanja poziva na nadmetanje ili, ako taj poziv na nadmetanje nije predviđen, u trenutku u kojem naručitelj započinje s postupkom ugovora o nabavi, na primjer, gdje je to primjereno, stupanjem u kontakt s gospodarskim subjektima u vezi s nabavom.

5. Što se tiče okvirnih sporazuma i dinamičkih sustava nabave, procijenjena vrijednost koja se uzima u obzir maksimalna je procijenjena vrijednost bez PDV-a svih ugovora predviđenih za ukupno razdoblje trajanja sporazuma ili sustava.

6. U slučaju partnerstava za inovacije, vrijednost koja se uzima u obzir jest najveća procijenjena vrijednost bez PDV-a aktivnosti istraživanja i razvoja koje će se provoditi tijekom svih faza predviđenog partnerstva kao i robe, usluga ili radova koji se trebaju razvijati i nabavljati po završetku predviđenog partnerstva.

7. Za potrebe članka 15. naručitelji uključuju u procijenjenu vrijednost ugovora o radovima troškove radova i ukupnu procijenjenu vrijednost svih roba ili usluga koje naručitelji stavljaju na raspolaganje izvođaču radova pod uvjetom da su one potrebne za izvođenje radova.

8. Ako predloženi posao ili predloženo pružanje usluga mogu rezultirati dodjelom ugovora u zasebnim grupama, u obzir se uzima ukupna procijenjena vrijednost svih tih grupa.

Ako je zbrojena vrijednost grupa jednaka ili veća od praga utvrđenog u članku 12., ova se Direktiva primjenjuje na dodjelu ugovora za svaku grupu.

9. Ako prijedlog za stjecanje sličnih roba može rezultirati dodjelom ugovora u obliku odvojenih grupa, u obzir se uzima ukupna procijenjena vrijednost svih tih grupa kada se primjenjuje članak 15. točke (b) i (c).

Ako je zbrojena vrijednost grupa jednaka ili veća od praga utvrđenog u članku 12., ova se Direktiva primjenjuje na dodjelu ugovora za svaku grupu.

10. Neovisno o stavcima 8. i 9., naručitelji mogu dodijeliti ugovore za pojedinačne grupe bez primjene postupaka predviđenih ovom Direktivom, pod uvjetom da je procijenjena vrijednost dotične grupe bez PDV-a manja od 80 000 EUR za robu ili usluge ili manja od 1 000 000 EUR za radove. Međutim, zbirna vrijednost tako dodijeljenih grupa bez primjene ove Direktive ne prelazi 20 % zbrojene vrijednosti svih grupa na koje je razdijeljen predloženi posao, predložena kupnja slične robe ili predloženo pružanje usluga.

11. U slučaju ugovora o robi ili uslugama koji su uobičajene naravi ili za koje se predviđa da će se obnoviti unutar danog razdoblja, izračun procijenjene vrijednosti ugovora temelji se na sljedećem:

(a) ili na ukupnoj stvarnoj vrijednosti uzastopnih ugovora iste vrste koji su sklopljeni tijekom prethodnih 12 mjeseci ili financijske godine, ako je moguće, prilagođenoj za izmjene u količini ili vrijednosti koje bi nastale tijekom 12 mjeseci nakon prvotnog ugovora;

(b) ili na ukupnoj procijenjenoj vrijednosti uzastopnih ugovora dodijeljenih tijekom 12 mjeseci nakon prve isporuke ili tijekom financijske godine ako je ona duža od 12 mjeseci.

12. S obzirom na ugovore o robi koji se odnose na leasing, zakup, najam ili kupnju na otplatu, vrijednost koja se uzima kao temelj za izračun procijenjene vrijednosti ugovora je sljedeća:

(a) u slučaju ugovora na određeno vrijeme, ako je to vrijeme manje od ili jednako 12 mjeseci, ukupna procijenjena vrijednost za vrijeme trajanja ugovora ili, ako je vrijeme trajanja ugovora dulje od 12 mjeseci, ukupna vrijednost, uključujući procijenjenu preostalu vrijednost;

(b) u slučaju ugovora bez određenog trajanja ili čije se trajanje ne može odrediti, mjesečna vrijednost pomnožena s 48.

13. S obzirom na ugovore o uslugama, temelj za izračun procijenjene vrijednosti ugovora jest, prema potrebi, sljedeći:

(a) usluge osiguranja: plative premije i drugi oblici naknada;

(b) bankarske i druge financijske usluge: naknade, provizije, kamate i druge vrste naknada;

(c) projektantski ugovori: naknade, provizije i drugi oblici naknada.

14. S obzirom na ugovore o javnim uslugama u kojima nije naznačena ukupna cijena, temelj za izračun procijenjene vrijednosti ugovora jest sljedeći:

(a) u slučaju ugovora na određeno vrijeme, ako je to vrijeme manje od ili jednako 48 mjeseci: ukupna vrijednost za njihovo puno trajanje;

(b) u slučaju ugovora koji nemaju određeno trajanje ili s trajanjem dužim od 48 mjeseci: mjesečna vrijednost pomnožena s 48.

Članak 17.

Revizija pragova

1. Svake dvije godine, počevši od 30. lipnja 2013., Komisija provjerava da pragovi određeni u članku 15. točkama (a) i (b) odgovaraju pragovima utvrđenima u Sporazumu Svjetske trgovinske organizacije o javnoj nabavi („GPA”) i prema potrebi ih revidira u skladu s ovim člankom. U skladu s metodom izračuna utvrđenom u GPA-u o javnoj nabavi Komisija računa vrijednosti tih pragova na osnovi prosječne dnevne vrijednosti eura u smislu posebnih prava vučenja (PPV) tijekom razdoblja od 24 mjeseca koje završava 31. kolovoza koji prethodi reviziji s učinkom od 1. siječnja. Vrijednost tako revidiranih pragova zaokružuje se prema potrebi na najbližu nižu vrijednost u tisućama eura kako bi se osiguralo da se poštuju važeći pragovi predviđeni GPA-om, a koji su iskazani u PPV-ima.

2. Svake dvije godine, počevši od 1. siječnja 2014. Komisija određuje vrijednosti pragova u nacionalnim valutama država članica čija valuta nije euro, navedenih u članku 15. točkama (a) i (b), revidiranih u skladu sa stavkom 1. ovog članka.

Istodobno, Komisija određuje vrijednost praga iz članka 15. točke (c) u nacionalnim valutama država članica čija valuta nije euro.

U skladu s metodom izračuna utvrđenoj u GPA-u određivanje tih vrijednosti temelji se na prosječnoj dnevnoj vrijednosti ovih valuta s obzirom na prag koji se primjenjuje izražen u eurima tijekom razdoblja od 24 mjeseca koje završava 31. kolovoza koji prethodi reviziji s učinkom od 1. siječnja.

3. Komisija objavljuje revidirane pragove navedene u stavku 1., njihove odgovarajuće vrijednosti u nacionalnim valutama navedene u stavku 2. prvom podstavku te vrijednost određenu u skladu sa stavkom 2. drugim podstavkom u *Službenom listu Europske unije* početkom mjeseca studenog nakon revizije.

4. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 103. kako bi metodologiju utvrđenu u ovom članku stavku 1. podstavku drugom prilagodila svim izmjenama metodologije iz GPA-a za reviziju pragova iz članka 15. točaka (a) i (b) te za određivanje odgovarajućih vrijednosti u nacionalnim valutama država članica čija valuta nije euro, koje ne sudjeluju u monetarnoj uniji, kako je navedeno u stavku 2. ovog članka.

Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 103. kako bi se po potrebi revidirali pragovi iz članka 15. točaka (a) i (b).

5. Ako je potrebno revidirati pragove iz članka 15. stavka 1. točaka (a) i (b), a zbog vremenskog ograničenja nije moguća primjena postupka utvrđenog u članku 103., a postoje razlozi za njihovu primjenu bez odlaganja, na delegirane se akte, donesene u skladu s ovim člankom, stavkom 4. podstavkom 2., primjenjuje postupak predviđen u članku 104.

Odjeljak 2.

Izuzeti ugovori i projektni natječaji; posebne odredbe za nabavu koja uključuje obrambene i sigurnosne aspekte

Pododjeljak 1.

Izuzeća primjenjiva na sve naručitelje i posebna izuzeća u sektorima vodnog gospodarstva i energetike

Članak 18.

Ugovori dodijeljeni u svrhu daljnje prodaje ili iznajmljivanja trećim osobama

1. Ova se Direktiva ne primjenjuje na ugovore dodijeljene u svrhu daljnje prodaje ili iznajmljivanja trećim osobama, pod uvjetom da naručitelj ne uživa nikakvo posebno ili isključivo pravo na prodaju ili iznajmljivanje predmeta takvih ugovora te ih drugi subjekti mogu slobodno prodati ili iznajmiti pod istim uvjetima kao i naručitelj.

2. Naručitelji su dužni, ako se to od njih zahtijeva, obavijestiti Komisiju o svim kategorijama proizvoda ili djelatnosti koje oni smatraju izuzetima sukladno stavku 1. Komisija može periodično objavljivati u *Službenom listu Europske unije*, u svrhu informiranja, popise kategorija proizvoda i djelatnosti koje ona smatra obuhvaćenima ovim izuzećem. Pritom Komisija poštuje sve osjetljive trgovačke aspekte koje naručitelji mogu naglasiti kada prosljeđuju ove podatke.

Članak 19.

Dodjela ugovora i provedba projektnih natječaja u svrhe koje ne uključuju obavljanje obuhvaćene djelatnosti ili u svrhu obavljanja takve djelatnosti u trećoj zemlji

1. Ova se Direktiva ne primjenjuje na ugovore koje naručitelji dodjeljuju u svrhe koje ne uključuju obavljanje njihovih djelatnosti koje su opisane u člancima od 5. do 11. ili radi obavljanja takvih djelatnosti u trećoj zemlji u uvjetima koji ne uključuju fizičku uporabu mreže ili zemljopisnog područja unutar Unije niti se primjenjuje na projektne natječaje koji se provode u takve svrhe.

2. Naručitelji su dužni, ako se od njih to zahtijeva, obavijestiti Komisiju o svim djelatnostima koje oni smatraju izuzetima sukladno stavku 1. Komisija može periodično objavljivati u *Službenom listu Europske unije*, u svrhu informiranja, popise kategorija djelatnosti koje ona smatra obuhvaćenima ovim izuzećem. Pritom će Komisija poštovati sve osjetljive trgovačke aspekte koje naručitelji mogu naglasiti kada prosljeđuju ove podatke.

Članak 20.

Dodjela ugovora i provedba projektnih natječaja u skladu s međunarodnim pravilima

1. Ova se Direktiva ne primjenjuje na ugovore i projektne natječaje koje naručitelj mora dodijeliti ili provesti u skladu s postupcima nabave koji se razlikuju od onih iz ove Direktive, a koji su utvrđeni bilo kojim od sljedećeg::

(a) pravni instrument koji stvara međunarodne pravne obaveze, poput međunarodnog sporazuma sklopljenog u skladu s Ugovorima između države članice i jedne ili više trećih zemalja ili njihovih dijelova, a koji obuhvaća radove, robu ili usluge namijenjene zajedničkoj provedbi ili korištenju projekta od strane država potpisnica;

(b) međunarodna organizacija.

Države članice obavješćuju o svim pravnim instrumentima iz ovog stavka prvog podstavka točke (a) obavješćuje se Komisiju koja može tražiti savjet od Savjetodavnog odbora za javne ugovore iz članka 105.

2. Ova se Direktiva ne primjenjuje na ugovore i projektne natječaje koje naručitelj dodjeljuje ili organizira u skladu s pravilima o nabavi koje određuju međunarodna organizacija ili međunarodna financijska institucija, ako ova organizacija ili institucija u cijelosti financira dotične ugovore ili projektne natječaje; u slučaju ugovora ili projektnih natječaja koje većim dijelom sufinancira međunarodna organizacija ili međunarodna financijska institucija, strane se usuglašavaju o mjerodavnim postupcima nabave.

3. Članak 27. primjenjuje se na ugovore i projektne natječaje koji uključuju obrambene i sigurnosne aspekte koji se dodjeljuju ili organiziraju prema međunarodnim pravilima. Na te ugovore i projektne natječaje ne primjenjuju se stavci 1. i 2. ovog članka.

Članak 21.

Posebna izuzeća za ugovore o uslugama

Ova se Direktiva ne primjenjuje na ugovore o uslugama za:

(a) stjecanje ili najam, bilo kakvim financijskim sredstvima, zemljišta, postojećih građevinskih objekata ili druge nepokretne imovine ili prava koja se njih tiču;

(b) usluge arbitraže i mirenja;

(c) za sljedeće pravne usluge:

i. pravno zastupanje stranke u smislu članka 1. Direktive Vijeća 77/249/EEZ u (¹):

— arbitraži ili mirenju u državi članici, trećoj zemlji ili pred instancom međunarodne arbitraže ili instancom za mirenje; ili

— sudskom postupku pred sudovima ili tijelima javne vlasti u državi članici ili trećoj zemlji ili pred međunarodnim sudovima ili institucijama;

ii. pravno savjetovanje koje odvjetnik pruža tijekom pripreme bilo kojeg od postupaka iz podtočke i. ove točke ili ako postoji konkretna naznaka i velika vjerojatnost da će predmet na koji se savjet odnosi postati tema takvih postupaka, pod uvjetom da je savjet pružio odvjetnik u smislu članka 1. Direktive 77/249/EEZ;

iii. usluge ovjeravanja i certificiranja dokumenata koje moraju pružiti javni bilježnici;

iv. pravne usluge koje pružaju skrbnici ili zakonski zastupnici maloljetnika ili druge pravne usluge čije je pružatelj imenovao sud dotične države članice ili su imenovani za izvođenje određenih zadataka pod nadzorom tih sudova;

v. druge pravne usluge koje su u državi članici povezane, čak i povremeno, s izvršavanjem službenih ovlasti;

(¹) Direktiva Vijeća 77/249/EEZ od 22. ožujka 1977. o olakšavanju učinkovitog ostvarivanja slobode pružanja odvjetničkih usluga (SL L 78, 26.3.1977., str. 17.).

- (d) financijske usluge u vezi s izdavanjem, prodajom, kupnjom ili prijenosom vrijednosnih papira ili drugih financijskih instrumenata u smislu Direktive 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ i operacije koje se provode u okviru Europskog fonda za financijsku stabilnost i Europskog stabilizacijskog mehanizma;
- (e) zajmove, bez obzira na to jesu li povezani s izdavanjem, prodajom, kupnjom ili prijenosom vrijednosnih papira ili drugih financijskih instrumenata;
- (f) ugovore o radu;
- (g) usluge javnog prijevoza putnika željeznicom ili podzemnom željeznicom;
- (h) civilna obrana, civilna zaštita i sprečavanje opasnosti koje pružaju neprofitne organizacije ili udruženja, i koje su obuhvaćene CPV oznakama 75250000-3, 75251000-0, 75251100-1, 75251110-4, 75251120-7, 75252000-7, 75222000-8; 98113100-9 i 85143000-3 osim usluga prijevoza pacijenata kolima hitne pomoći;
- i. ugovore za pružanje usluga radiotelevizijskog ili programskog emitiranja koji su dodijeljeni pružateljima audiovizualnih ili radijskih usluga. Za potrebe ove točke, „pružatelj medijske usluge” ima isto značenje kao u skladu s člankom 1. stavkom 1. točkom (d) Direktive 2010/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾. „Program” ima isto značenje kao u skladu s člankom 1. stavkom 1. točkom (b) Direktive 2010/13/EU, ali uključuje i radijske programe te materijale za radijske programe. Nadalje, za potrebe ove odredbe, „programski materijal” ima isto značenje kao „program”.

Članak 22.

Ugovori o uslugama dodijeljeni na osnovi isključivog prava

Ova se Direktiva ne primjenjuje na ugovore o uslugama dodijeljene subjektu koji je sam javni naručitelj ili udruženju javnih naručitelja na temelju isključivog prava koje oni uživaju u skladu sa zakonom, propisom ili objavljenom upravnom odredbom koji su u skladu s UFEU-om.

⁽¹⁾ Direktiva 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o tržištima financijskih instrumenata te o izmjeni direktiva Vijeća 85/611/EEZ i 93/6/EEZ i Direktive 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 93/22/EEZ (SL L 145, 30.4.2004., str. 1.).

⁽²⁾ Direktiva 2010/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2010. o koordinaciji određenih odredaba utvrđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama o pružanju audiovizualnih medijskih usluga (Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama) (SL L 95, 15.4.2010., str. 1.).

Članak 23.

Ugovori koje dodjeljuju određeni naručitelji u svrhu kupnje vode i u svrhu nabave energije ili goriva za proizvodnju energije

Ova se Direktiva ne primjenjuje:

- (a) na ugovore za nabavu vode ako ih sklapaju naručitelji koji se bave jednom od djelatnosti iz članka 10. stavka 1. ili objema;
- (b) na ugovore koje dodjeljuju naručitelji koji su i sami aktivni u energetske sektoru na način da su uključeni u djelatnost iz članka 8. stavka 1., članka 9. stavka 1. ili članka 14. za opskrbu:
- i. energijom;
 - ii. gorivom za proizvodnju energije.

Pododjeljak 2.

Nabava koja uključuje obrambene i sigurnosne aspekte

Članak 24.

Obrana i sigurnost

1. Za ugovore koji se dodjeljuju i projektne natječaje koji se provode u području obrane i sigurnosti ova se Direktiva ne primjenjuje na:

- (a) ugovore koji spadaju u područje primjene Direktive 2009/81/EZ;
- (b) ugovore na koje se Direktiva 2009/81/EZ ne primjenjuje u skladu s njenim člancima 8., 12. i 13.

2. Ova se Direktiva ne primjenjuje na ugovore i projektne natječaje koje nisu na drugi način izuzeti sukladno stavku 1. u mjeri u kojoj se zaštita osnovnih sigurnosnih interesa države članice ne može jamčiti s manje drastičnim mjerama, na primjer nametanjem zahtjeva s ciljem zaštite povjerljive naravi podataka koje naručitelj stavlja na raspolaganje, u okviru postupka dodjele ugovora kako je predviđeno ovom Direktivom.

Nadalje, u skladu s člankom 346. stavkom 1. točkom (a) UFEU-a, ova se Direktiva ne primjenjuje na ugovore i projektne natječaje koji nisu na drugi način izuzeti sukladno stavku 1. ovog članka u mjeri u kojoj bi država članica primjenom ove Direktive bila obvezna pružati podatke za koje smatra da bi njihova objava štetila osnovnim interesima njezine sigurnosti.

3. Ako su nabava i izvršenje ugovora ili projektnog natječaja proglašeni tajnima ili moraju biti popraćeni posebnim sigurnosnim mjerama u skladu sa zakonima i drugim propisima na snazi u državi članici, ova se Direktiva ne primjenjuje pod uvjetom da je država članica utvrdila da bitne predmetne interese nije moguće zaštititi manje drastičnim mjerama, poput onih iz prvog podstavka stavka 2.

Članak 25.

Mješovita nabava koja obuhvaća istu djelatnost i uključuje obrambene ili sigurnosne aspekte

1. U slučaju mješovitih ugovora koji obuhvaćaju istu djelatnost, a čiji je predmet nabava obuhvaćena ovom Direktivom i nabava drugih elemenata koje obuhvaća članak 346. UFEU-a ili Direktiva 2009/81/EZ primjenjuje se ovaj članak.

2. Kada je objektivno moguće odijeliti različite dijelove određenog ugovora, naručitelji mogu odlučiti dodijeliti zasebne ugovore za zasebne dijelove ili dodijeliti jedinstveni ugovor.

Ako naručitelji odluče dodijeliti zasebne ugovore za zasebne dijelove, odluka o tome koji se pravni režim odnosi na svaki od zasebnih ugovora donosi se na temelju značajki određenog zasebnog dijela.

Ako naručitelji odluče dodijeliti jedinstveni ugovor, primjenjuju se sljedeći kriteriji za određivanje primjenjivog pravnog režima:

(a) kada je dio dotičnog ugovora obuhvaćen člankom 346. UFEU-a, ugovor se može dodijeliti bez primjene ove Direktive, pod uvjetom da je dodjela jedinstvenog ugovora opravdana objektivnim razlozima;

(b) kada je dio dotičnog ugovora obuhvaćen Direktivom 2009/81/EZ, ugovor se može dodijeliti u skladu s tom

Direktivom, pod uvjetom da je dodjela jedinstvenog ugovora opravdana objektivnim razlozima. Ovom se točkom ne dovode u pitanje pragovi i izuzeća predviđeni tom Direktivom.

Odluka o dodjeli jedinstvenog ugovora ne smije se, međutim, donijeti radi izuzimanja ugovora od primjene odredaba ove Direktive ili Direktive 2009/81/EZ.

3. Stavak 2. treći podstavak točka (a) odnosi se na mješovite ugovore na koje bi se inače odnosila i točka (a) i točka (b) tog podstavka.

4. Kada različite dijelove pojedinog ugovora objektivno nije moguće razdijeliti, ugovor se može dodijeliti bez primjene ove Direktive kada uključuje elemente na koje se odnosi članak 346. UFEU-a; ili se može dodijeliti u skladu Direktivom 2009/81/EZ.

Članak 26.

Nabava koja obuhvaća nekoliko djelatnosti i uključuje obrambene ili sigurnosne aspekte

1. U slučaju ugovora koji obuhvaćaju nekoliko djelatnosti, naručitelji mogu dodijeliti zasebne ugovore za potrebe svake zasebne djelatnosti ili mogu dodijeliti jedan ugovor. Ako naručitelji odluče dodijeliti zasebne ugovore za zasebne dijelove, odluka o tome koji se pravni režim odnosi na svaki od zasebnih ugovora donosi se na temelju značajki određene zasebne djelatnosti.

Ako naručitelji odluče dodijeliti jedinstveni ugovor, primjenjuje se stavak 2. ovog članka. Izbor između dodjele jedinstvenog ugovora ili dodjele broja zasebnih ugovora ne donosi se s ciljem izuzimanja ugovora ili ugovorâ iz područja primjene ove Direktive ili Direktive 2009/81/EZ.

2. U slučaju ugovora čija je namjena obuhvaćanje neke djelatnosti koja podliježe ovoj direktivi i druge koja:

(a) podliježe Direktivi 2009/81/EZ; ili

(b) je obuhvaćena člankom 346. UFEU-a,

ugovor se može dodijeliti u skladu s Direktivom 2009/81/EZ u slučajevima navedenima u točki (a) i može se dodijeliti bez primjene ove Direktive u slučajevima navedenima u točki (b). Ovim se podstavkom ne dovode u pitanje pragovi i izuzeća predviđeni Direktivom 2009/81/EZ.

Ugovori određeni kao u prvom podstavku točki (a), koji pored toga uključuju nabavu ili druge elemente koji su obuhvaćeni člankom 346. UFEU-a mogu se dodijeliti bez primjene ove Direktive.

Međutim, uvjet za primjenu prvog i drugog podstavka je da dodjela jedinstvenog ugovora bude opravdana objektivnim razlozima, a odluka o dodjeli ugovora se ne donosi u svrhu isključivanja ugovora iz primjene ove Direktive.

Članak 27.

Ugovori i projektni natječaji koji uključuju obrambene ili sigurnosne aspekte koji se dodjeljuju ili organiziraju u skladu s međunarodnim pravilima

1. Ova se Direktiva ne primjenjuje na ugovore i projektne natječaje koji uključuju obrambene i sigurnosne aspekte koje naručitelj mora dodijeliti ili organizirati u skladu s postupcima nabave koji se razlikuju od onih utvrđenih u ovoj Direktivi, a koji su utvrđeni kako slijedi:

(a) u okviru međunarodnog sporazuma ili dogovora sklopljenog u skladu s Ugovorima između države članice i jedne ili više trećih zemalja ili njihovih dijelova, i koji obuhvaća radove, robu ili usluge namijenjene zajedničkoj provedbi ili korištenju projekta od strane država potpisnica;

(b) u okviru međunarodnog sporazuma ili dogovora koji se odnosi na razmještaj postrojbi i tiče se pothvata države članice ili treće zemlje;

(c) u okviru međunarodne organizacije.

O svim sporazumima ili dogovorima iz točke (a) prvog podstavka ovog stavka obavješćuje se Komisija koja može tražiti savjet od Savjetodavnog odbora za javnu nabavu iz članka 105.

2. Ova se Direktiva ne primjenjuje na ugovore i projektne natječaje koji uključuju obrambene ili sigurnosne aspekte, a koje naručitelj dodjeljuje u skladu s pravilima o nabavi koje određuje međunarodna organizacija ili međunarodna financijska institucija, ako ta organizacija ili institucija u cijelosti financira dotične ugovore i projektne natječaje. U slučaju ugovora ili projektne natječaja koje većim dijelom sufinancira međunarodna organizacija ili međunarodna financijska institucija, strane se usuglašavaju o mjerodavnim postupcima nabave.

Pododjeljak 3.

Posebni odnosi (suradnja, povezana društva i zajednički pothvati)

Članak 28.

Ugovori između javnih naručitelja

1. Ugovor koji javni naručitelj dodijeli drugoj pravnoj osobi na temelju privatnog ili javnog prava ne spada u područje primjene ove Direktive ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) nad tom pravnom osobom javni naručitelj obavlja nadzor sličan onom koji provodi nad svojim poslovnim jedinicama.

(b) nadzirana pravna osoba provodi više od 80 % svojih aktivnosti u izvršavanju zadataka koje joj je povjerio javni naručitelj koji nad njom provodi nadzor ili koje su joj povjerile druge pravne osobe nad kojima taj javni naručitelj provodi nadzor;

(c) nema izravnog učešća privatnog kapitala u pravnoj osobi pod nadzorom osim sudjelovanja privatnog kapitala koji nema značajke kontroliranja i blokiranja, a koji se zahtijeva nacionalnim zakonodavnim odredbama, u skladu u Ugovorima, i koji ne vrši odlučujući utjecaj na pravnu osobu pod nadzorom.

Smatra se da javni naručitelj nad pravnom osobom provodi nadzor sličan onom koji provodi nad svojim poslovnim jedinicama u smislu prvog podstavka točke (a) ako ima presudan utjecaj na strateške ciljeve i na važne odluke pravne osobe nad kojom se provodi nadzor. Takav nadzor može provoditi i druga pravna osoba nad kojom javni naručitelj na isti način provodi nadzor.

2. Stavak 1. također se primjenjuje ako pravna osoba pod nadzorom koja je javni naručitelj dodijeli ugovor svom javnom naručitelju koji nad njim provodi nadzor ili drugoj pravnoj osobi nad kojom isti javni naručitelj provodi nadzor, pod uvjetom da u pravnoj osobi kojoj se dodjeljuje ugovor nema izravnog učešća privatnog kapitala osim sudjelovanja privatnog kapitala koji nema značajke kontroliranja i blokiranja, a koji se zahtijeva nacionalnim zakonodavnim odredbama, u skladu s Ugovorima, i koji ne vrši odlučujući utjecaj na pravnu osobu pod nadzorom.

3. Javni naručitelj koji ne provodi kontrolu nad pravnom osobom na temelju privatnog ili javnog prava u smislu stavka 1. ipak može" dodijeliti javni ugovor toj pravnoj osobi bez primjene ove Direktive ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) nad tom pravnom osobom javni naručitelj provodi zajedno s drugim javnim naručiteljima nadzor sličan onom koji provodi nad svojim poslovnim jedinicama;

(b) ta pravna osoba provodi više od 80 % svojih aktivnosti u izvršavanju zadataka koje joj je povjerio javni naručitelj koji nad njom provodi nadzor ili koje su joj povjerile druge pravne osobe nad kojima taj javni naručitelj provodi nadzor;

(c) nema izravnog učešća privatnog kapitala u pravnoj osobi pod nadzorom osim sudjelovanja privatnog kapitala koji nema značajke kontroliranja i blokiranja, a koji se zahtijeva nacionalnim zakonodavnim odredbama, u skladu u Ugovorima, i koji ne vrši odlučujući utjecaj na pravnu osobu pod nadzorom.

Za potrebe prvog podstavka točke (a) smatra se da javni naručitelji provode zajedničku kontrolu nad pravnom osobom ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

i. tijela pravne osobe pod nadzorom nadležna za odlučivanje sastavljena su od predstavnika svih sudjelujućih javnih

naručitelja. Pojedinačni predstavnici mogu predstavljati nekoliko sudjelujućih javnih naručitelja ili sve njih;

ii. ti javni naručitelji mogu zajedno imati presudan utjecaj nad strateškim ciljevima i važnim odlukama pravne osobe pod nadzorom; i

iii. pravna osoba pod nadzorom nema interese suprotne interesima javnih naručitelja koji nad njom provode nadzor;

4. Ugovor koji je zaključen isključivo između dva ili više javnih naručitelja ne pripada području primjene ove Direktive kada su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) ugovor utvrđuje ili uspostavlja suradnju između uključenih javnih naručitelja s ciljem osiguravanja da se tražene javne usluge pružaju s ciljem ostvarivanja njihovih zajedničkih ciljeva;

(b) provedba te suradnje uspostavljena je isključivo na temelju potreba vezanih uz javne interese; i

(c) sudjelujući javni naručitelji ostvaruju na otvorenom tržištu manje od 20 % aktivnosti na koje se odnosi suradnja.

5. Za utvrđivanje postotnog udjela aktivnosti iz stavka 1. prvog podstavka točke (b), stavka 3. prvog podstavka točke (b) te stavka 4. točke (c) uzima se u obzir prosjek sveukupnog prometa ili drugo mjerilo koje se temelji na odgovarajućoj djelatnosti poput troškova koje je relevantna pravna osoba imala za usluge, robu i radove za razdoblje od tri godine prije dodjele ugovora.

Ako, zbog datuma kada je dotična pravna osoba osnovana ili kada je počela obavljati djelatnosti ili zbog reorganizacije njezinih djelatnosti, za promet ili drugo mjerilo koje se temelji na djelatnosti, poput troškova, nisu dostupni podaci za prethodne tri godine ili više nisu važeći, dostatno je da ta pravna osoba poslovnim projekcijama pokaže da je mjerilo djelatnosti vjerodostojno.

Članak 29.

Dodjela ugovora povezanim društvima

1. Za potrebe ovog članka, „povezano društvo” znači bilo koje poduzeće čiji su godišnji financijski izvještaji konsolidirani s godišnjim financijskim izvještajima naručitelja u skladu sa zahtjevima Direktive 2013/34/EU.

2. U slučaju subjekata koji ne podliježu Direktivi 2013/34/EU, „povezano društvo” znači svako društvo koje:

(a) može izravno ili neizravno biti podložno prevladavajućem utjecaju naručitelja; ili

(b) može imati prevladavajući utjecaj na naručitelja;

(c) zajedno s naručiteljem pod prevladavajućim je utjecajem drugog društva na osnovi vlasništva, financijskog sudjelovanja ili pravila po kojima su ta društva uređena.

Za potrebe ovog stavka, „prevladavajući utjecaj” ima isto značenje kao u članku 4. stavku 2. drugom podstavku.

3. Neovisno o članku 28. i pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti iz stavka 4. ovog članka, ova se Direktiva ne primjenjuje na ugovore:

(a) koje naručitelj dodjeljuje povezanom društvu; ili

(b) koje dodjeljuje zajednički pothvat, koji je osnovalo isključivo više naručitelja u svrhu obavljanja djelatnosti opisane u člancima od 8. do 14., za društvo koje je povezano s jednim od tih naručitelja.

4. Stavak 3. primjenjuje se na:

(a) ugovore o uslugama, pod uvjetom da najmanje 80 % prosječnog ukupnog prometa povezanog društva tijekom prethodne tri godine, uzimajući u obzir sve usluge koje ono pruža, potječe od pružanja usluga naručitelju ili drugim društvima s kojima je povezano;

(b) ugovore o nabavi robe, pod uvjetom da najmanje 80 % prosječnog ukupnog prometa povezanog društva uzimajući u obzir svu robu koju ono pruža, tijekom prethodne tri godine potječe od pružanja robe naručitelju ili drugim društvima s kojima je povezano;

(c) ugovore o radovima, pod uvjetom da najmanje 80 % prosječnog ukupnog prometa povezanog društva uzimajući u obzir sve radove koje ono pruža, tijekom prethodne tri godine potječe od pružanja radova naručitelju ili drugim društvima s kojima je povezano.

5. Ako, zbog datuma kada je povezano društvo osnovano ili počelo obavljati djelatnosti, ne postoje podaci o prometu za prethodne tri godine, dovoljno je da to društvo pokaže da je promet iz stavka 4. točaka (a), (b) ili (c) vjerojatan, pogotovo putem poslovnih projekcija.

6. Ako više od jednog društva povezanih s naručiteljem s kojim čine ekonomsku skupinu pruža iste ili slične usluge, robu ili radove, postoci se izračunavaju uzimajući u obzir ukupni promet koji potječe od pružanja usluga, isporuke robe ili izvođenja radova tih povezanih društva.

Članak 30.

Dodjela ugovora zajedničkom pothvatu ili naručitelju koji je sastavni dio zajedničkog pothvata

Neovisno o članku 28. i pod uvjetom da je zajednički pothvat osnovan s ciljem obavljanja dotične djelatnosti tijekom razdoblja od najmanje tri godine i da akt kojim je zajednički pothvat osnovan uvjetuje da naručitelji od kojih se on sastoji budu u njegovu sastavu najmanje isto toliko vremena, ova se Direktiva ne primjenjuje na ugovore:

(a) koje dodjeljuje zajednički pothvat, koji je osnovalo isključivo više naručitelja u svrhu obavljanja djelatnosti u smislu članka od 8. do 14., s jednim od tih naručitelja, ili

(b) koje dodjeljuje naručitelj zajedničkom pothvatu čiji je on sastavni dio.

Članak 31.

Komunikacija podataka

Naručitelji dostavljaju Komisiji, ako se to od njih zatraži, sljedeće informacije u vezi s primjenom članka 29. stavaka 2., 3. i članka 30.:

- (a) nazive dotičnih društava ili zajedničkih pothvata;
- (b) vrstu i vrijednost ugovora koji su posrijedi;
- (c) dokaz koji Komisija smatra nužnim da je odnos između društva ili zajedničkog pothvata kojima se dodjeljuju ugovori i naručitelja u skladu sa zahtjevima članaka 29. ili 30.

Pododjeljak 4.

Posebne situacije

Članak 32.

Usluge istraživanja i razvoja

Ova se Direktiva primjenjuje samo na ugovore o uslugama za usluge istraživanja i razvoja koji su obuhvaćeni CPV oznakama 73000000-2 do 73120000-9, 73300000-5, 73420000-2 i 73430000-5 pod uvjetom da su ispunjena oba sljedeća uvjeta:

- (a) korist ima isključivo naručitelj za svoju uporabu u obavljanju svojih poslova; i
- (b) naručitelj je u potpunosti platio pruženu mu uslugu.

Članak 33.

Ugovori podložni posebnim dogovorima

1. Ne dovodeći u pitanje članak 34. ove Direktive, Republika Austrija i Savezna Republika Njemačka dužne su osigurati, putem uvjeta za ovlaštenje ili drugih odgovarajućih mjera, da svaki subjekt koji posluje u sektorima koji se spominju u Odluci Komisije ⁽¹⁾ 2002/205/EZ i Odluci Komisije 2004/73/EZ ⁽²⁾:

⁽¹⁾ Odluka Komisije 2002/205/EZ od 4. ožujka 2002. uslijed zahtjeva Austrije za primjenu posebnog režima predviđenog u članku 3. Direktive 93/38/EEZ (SL L 68, 12.3.2002., str. 31.).

⁽²⁾ Odluka Komisije 2004/73/EZ od 15. siječnja 2004. na zahtjev Njemačke za primjenu posebnog postupka utvrđenog člankom 3. Direktive 93/38/EEZ (SL L 16, 23.1.2004., str. 57.).

(a) poštuje načela zabrane diskriminacije i konkurentne nabave u odnosu na sklapanje ugovora o nabavi robe, ugovora o radovima i ugovora o uslugama, posebice vezano uz podatke koje subjekt stavlja na raspolaganje gospodarskim subjektima u pogledu svojih namjera u vezi s nabavom;

(b) Komisiji, pod uvjetima utvrđenima u Odluci Komisije 93/327/EEZ ⁽³⁾, priopćava informacije koji se odnose na ugovore koje dodjeljuje.

2. Ne dovodeći u pitanje članak 34., Ujedinjena Kraljevina dužna je osigurati putem uvjeta za ovlaštenje ili drugih odgovarajućih mjera da svaki subjekt koji posluje u sektorima koji se spominju u Odluci 97/367/EEZ primjenjuje ovaj članak stavak 1. točke (a) i (b) u vezi s ugovorima koji su dodijeljeni za obavljanje te djelatnosti u Sjevernoj Irskoj:

3. Stavci 1. i 2. ne primjenjuju se na ugovore dodijeljene u svrhu istraživanja nafte ili plina

Pododjeljak 5.

Djelatnosti izravno izložene tržišnom natjecanju i postupovne odredbe koje se na njih odnose

Članak 34.

Djelatnosti izravno izložene tržišnom natjecanju

1. Ugovori kojima se namjerava omogućiti obavljanje djelatnosti koja se spominje u člancima od 8. do 14. nisu predmet ove Direktive ako država članica ili naručitelji, nakon podnošenja zahtjeva u skladu s člankom 35., mogu dokazati da je djelatnost koja se obavlja u toj u državi članici izravno izložena natjecanju na tržištima kojima pristup nije ograničen; kao ni projektni natječaji koji se provode za obavljanje takve djelatnosti u tom geografskom području. Dotična djelatnost može sačinjavati dio većeg sektora ili se može izvršavati samo u određenim dijelovima dotične države članice. Procjena tržišnog natjecanja iz prve rečenice ovog stavka koja se provodi u okrilju informacija dostupnih Komisiji i u svrhu ove Direktive ne dovodi u pitanje primjenu zakona o tržišnom natjecanju. Takva procjena provodi se uzimajući u obzir tržište za dotične djelatnosti i zemljopisno referentno tržište u smislu stavka 2.

⁽³⁾ Odluka Komisije 93/327/EEZ od 13. svibnja 1993. o utvrđivanju uvjeta na temelju kojih naručitelji koji iskorištavaju geografska područja u svrhu istraživanja ili vađenja nafte, plina, ugljena ili ostalih krutih goriva moraju Komisiji dostaviti informacije o ugovorima koje dodjeljuju (SL L 129, 27.5.1993., str. 25.).

2. Za potrebe stavka 1. ovog članka o pitanju je li djelatnost izravno izložena tržišnom natjecanju odlučuje se na temelju kriterija koji su usklađeni s odredbama o tržišnom natjecanju UFEU-a. Oni mogu uključivati značajke dotičnih proizvoda ili usluga, postojanje alternativnih proizvoda ili usluga koje se smatraju zamjenjivima na strani ponude ili strani potražnje, cijene te stvarnu ili potencijalnu nazočnost više od jednog dobavljača proizvoda ili pružatelja usluga.

Zemljopisno mjerodavno tržište, na čijoj je osnovi procijenjena izloženost tržišnom natjecanju, predstavlja područje na kojemu dotični poduzetnici sudjeluju u ponudi i potražnji proizvoda ili usluga, na kojemu su uvjeti tržišnog natjecanja dovoljno homogeni i koje se može razlikovati od susjednih područja, posebno po tome što su uvjeti tržišnog natjecanja na tom području znatno drukčiji. Pri takvoj procjeni treba posebno uzeti u obzir narav i obilježja odgovarajućih proizvoda ili usluga, postojanje ulaznih prepreka ili sklonosti kupaca, značajne razlike u tržišnim udjelima poduzetnika između dotičnog područja i susjednih područja, kao i znatne razlike u cijenama.

3. Za potrebe stavka 1. ovog članka, smatra se da pristup tržištu nije ograničen ako je država članica provela i primijenila odredbe zakonodavstva Unije navedene u Prilogu III.

Ako se slobodan pristup određenom tržištu ne može pretpostaviti na temelju gornjeg podstavka, mora se pružiti dokaz da je pristup dotičnom tržištu slobodan de facto i de jure.

Članak 35.

Postupak za određivanje primjenjuje li se članak 34.

1. Ako država članica ili, ako zakonodavstvo dotične države članice to predviđa, naručitelj smatra da je, na temelju kriterija utvrđenih u članku 34. stavcima 2. i 3. određena djelatnost izravno izložena natjecanju na tržištima kojima pristup nije ograničen, može podnijeti zahtjev Komisiji da utvrdi da se ova Direktiva ne primjenjuje na dodjelu ugovora ili organizaciju projektnih natječaja za obavljanje te djelatnosti, ako je moguće zajedno sa stajalištem koje je usvojilo neovisno državno tijelo koje je nadležno za dotičnu djelatnost. Takvi se zahtjevi mogu ticati djelatnosti koje su dio većeg sektora ili koje se izvršavaju samo u određenim dijelovima dotične države članice. U zahtjevu dotična država članica ili naručitelj obavješćuju Komisiju o svim

važnim činjenicama, a posebno o svim zakonima, propisima, upravnim odredbama ili dogovorima koji se odnose na usklađenost s uvjetima utvrđenima u članku 34. stavku 1.

2. Osim ako je zahtjev koji dolazi od dobavljača popraćen obrazloženim i opravdanim stajalištem, donesen od strane neovisnog nacionalnog tijela koje je nadležno u odnosu na dotičnu djelatnost, koje temeljito analizira uvjete za moguću primjenjivost članka 34. stavka 1. na dotičnu djelatnost u skladu sa stavcima 2. i 3. tog članka, Komisija bez odlaganja obavješćuje dotičnu državu članicu. Dotična država članica u takvim slučajevima obavješćuje Komisiju o svim važnim činjenicama, a posebno o svim zakonima, propisima, upravnim odredbama ili dogovorima koji se odnose na usklađenost s uvjetima utvrđenima u članku 34. stavku 1.

3. Na zahtjev podnesen u skladu sa stavkom 1. ovog članka Komisija može provedbenim aktima donesenima tijekom razdoblja utvrđenih u Prilogu IV. utvrditi je li djelatnost iz članaka od 8. do 14. izravno izložena tržišnom natjecanju na temelju kriterija utvrđenih u članku 34. Ti se provedbeni akti donose u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 105. stavka 2.

Ugovori kojima je namjena omogućavanje izvršenja dotične djelatnosti i projektnih natječaja provedenih za obavljanje takve djelatnosti prestaju biti predmetom ove Direktive u bilo kojem od sljedećih slučajeva:

(a) Komisija je donijela provedbeni akt koji uspostavlja primjenjivost članka 34. stavka 1. u razdoblju navedenom u Prilogu IV.;

(b) nije donijela provedbeni akt u razdoblju navedenom u Prilogu IV.

4. Nakon podnošenja zahtjeva dotična država članica ili naručitelj, mogu uz suglasnost Komisije, značajno izmijeniti svoj zahtjev, posebno s obzirom na dotične djelatnosti ili geografsko područje. U tom slučaju, primjenjuje se novo razdoblje za donošenje provedbenog akta koje se računa u skladu s Prilogom IV. stavkom 1., osim ako su Komisija i države članice ili naručitelj koji je podnio zahtjev dogovorili kraće razdoblje.

5. Ako je neka djelatnost u određenoj državi članici već predmetom postupka iz stavaka 1., 2. i 4., daljnji zahtjevi u vezi s istom djelatnošću u istoj državi članici prije isteka roka započetog u odnosu na prvi zahtjev ne smatraju se novim postupcima i s njima se postupa u kontekstu prvoga zahtjeva.

6. Komisija donosi provedbene akte kojima se utvrđuju detaljna pravila za primjenu stavaka od 1. do 5. Taj provedbeni akt uključuje barem pravila koja se odnose na:

- (a) objavljivanje u *Službenom listu Europske unije*, u informativne svrhe, datuma kada počinje i završava razdoblje utvrđeno u stavku 1. Priloga IV. uključujući svako produljenje ili suspenziju tih razdoblja, kako je određeno u tom Prilogu;
- (b) objavljivanje o mogućoj primjenjivosti članka 34. stavka 1. u skladu s točkom (b) drugog podstavka stavka 3. ovog članka;
- (c) provedbene odredbe o obliku, sadržaju i drugim pojednostima zahtjeva u skladu sa stavkom 1. ovog članka;

Ti se provedbeni akti donose u skladu sa savjetodavnim postupkom iz članka 105. stavka 2.

POGLAVLJE IV.

Opća načela

Članak 36.

Načela nabave

1. Naručitelji s gospodarskim subjektima postupaju jednako i bez diskriminacije te djeluju na transparentan i razmjernan način.

Koncept nabave nije osmišljen s namjerom da je se isključi iz područja primjene ove Direktive ili da se umjetno suzi nadmetanje. Smatra se da se nadmetanje prijetvorno sužava kada je koncept nabave osmišljen s namjerom da se određenim gospodarskim subjektima neopravdano da prednost ili ih se stavi u nepovoljan položaj.

2. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi osigurale da u provođenju javnih ugovora gospodarski subjekti udovoljavaju primjenjivim obvezama u području prava okoliša, socijalnog i radnog prava određenog pravom Unije, nacionalnim pravom, kolektivnim ugovorima ili odredbama međunarodnog prava okoliša, socijalnog i radnog prava popisanim u Prilogu XIV.

Članak 37.

Gospodarski subjekti

1. Gospodarski subjekti koji, sukladno pravu države članice u kojoj imaju poslovni nastan, imaju pravo pružati odgovarajuće

usluge, ne smiju se odbijati iz razloga što bi, sukladno zakonu države članice u kojoj se ugovor dodjeljuje, morali biti ili fizičke ili pravne osobe.

Međutim, u slučaju ugovora o uslugama i radovima, kao i ugovora o nabavi robe koji dodatno obuhvaćaju usluge ili poslove postavljanja i instalacije, od pravnih se osoba može tražiti da u ponudi ili zahtjevu za sudjelovanje naznače imena i odgovarajuće stručne kvalifikacije osoblja koje će biti odgovorno za izvršavanje dotičnog ugovora.

2. Skupine gospodarskih subjekata, uključujući privremena udruženja, mogu sudjelovati u postupcima nabave. Naručitelji od njih ne smiju zahtijevati da imaju određeni pravni oblik za podnošenje ponude ili zahtjeva za sudjelovanje.

Ako je potrebno, naručitelji mogu u dokumentaciji za nabavu razjasniti kako skupine gospodarskih subjekata trebaju ispuniti kriterije i zahtjeve za kvalifikacijski i kvalitativni odabir navedene u člancima od 77. do 81. ako je to opravdano objektivnim razlozima te ako je razmjerno. Države članice mogu uspostaviti standardne uvjete za to kako skupine gospodarskih subjekata trebaju ispuniti te zahtjeve.

Svaki uvjet za izvršenje ugovora od strane takvih skupina gospodarskih subjekata koji je različit od onih koji su nametnuti pojedinačnim sudionicima također mora biti opravdan objektivnim razlozima i mora biti proporcionalan.

3. Neovisno o stavku 2., naručitelj može zahtijevati od skupina gospodarskih subjekata može se, međutim, zahtijevati da zauzmu određeni pravni oblik nakon što im se dodijeli ugovor, u mjeri u kojoj je takva promjena potrebna za zadovoljavajuće izvršavanje ugovora.

Članak 38.

Rezervirani ugovori

1. Države članice mogu rezervirati pravo sudjelovanja u postupcima nabave zaštićenim radionicama i gospodarskim subjektima čiji je osnovni cilj društvena i profesionalna integracija osoba s invaliditetom i osoba u nepovoljnom položaju ili mogu za takve ugovore omogućiti izvršenje u kontekstu programa zaštićenih zaposlenja, ako najmanje 30 % zaposlenika u ovim radionicama, gospodarskim subjektima ili programima predstavljaju radnici koji su osobe s invaliditetom ili osobe u nepovoljnom položaju.

2. Poziv na nadmetanje mora upućivati na ovaj članak.

formate datoteka koji nisu široko dostupni ili ih ne podržavaju općenito dostupne aplikacije;

Članak 39.

Povjerljivost

1. Osim ako je ovom Direktivom ili nacionalnim pravom drukčije određeno, a kojima naručitelj podliježe, naročito zakonodavstvu koje se odnosi na pristup informacijama, i ne dovodeći u pitanje obveze koje se odnose na oglašavanje dodijeljenih ugovora i informacije natjecateljima i ponuditeljima navedene u člancima 70. i 75., naručitelj ne otkriva informacije koje su mu prosljedili gospodarski subjekti, a označene su kao povjerljive, uključujući tehničke ili trgovinske tajne i povjerljive aspekte ponuda, ali ne ograničavajući se na njih.

2. Naručitelji mogu nametnuti gospodarskim subjektima zahtjeve s ciljem zaštite povjerljive naravi podataka koje naručitelji objavljuju tijekom postupka nabave uključujući podatke koji se objavljuju u vezi s operacijom kvalifikacijskog sustava, je li to predmet objave ili ne o postojanju kvalifikacijskog sustava kao sredstva za poziv na nadmetanje.

Članak 40.

Pravila koja se primjenjuju na komunikaciju

1. Države članice dužne su osigurati da se sva komunikacija i razmjena informacija iz ove Direktive, posebno elektroničko podnošenje, provodi elektroničkim sredstvima komunikacije u skladu sa zahtjevima iz ovog članka. Alati i uređaji koji se koriste u komunikaciji elektroničkim sredstvima, kao i njihova tehnička obilježja, moraju biti bez diskriminacije, općenito dostupna i interoperabilna s proizvodima ICT-a u općoj uporabi i ne smiju ograničavati pristup postupku nabave gospodarskim subjektima.

Bez obzira na prvi podstavak, naručitelji ne smiju biti obvezani zahtijevati elektroničke načine komunikacije u postupku podnošenja u sljedećim slučajevima:

(a) zbog specijalizirane prirode nabave, korištenje elektroničkih načina komunikacije zahtijevalo bi posebne alate, opremu ili

(b) za aplikacije koje podržavaju formate datoteka prikladne za opis ponuda koriste se formati datoteka koji se ne mogu obraditi bilo kojom drugom otvorenom ili široko dostupnom aplikacijom ili za njih vrijedi sustav zaštite vlasničke licence te ih naručitelj ne može preuzimati niti ih koristiti na daljinu;

(c) korištenje sredstava elektroničke komunikacije zahtijevalo bi specijaliziranu uredsku opremu koja nije široko dostupna naručiteljima;

(d) dokumentacija o nabavi zahtijeva podnošenje fizičkih ili umanjenih maketa koje se ne mogu prenositi elektroničkim sredstvima.

U pogledu komunikacije za koju se u skladu s drugim podstavkom ne koriste elektronička sredstva komunikacije, komunikacija se odvija putem pošte ili druge odgovarajuće kurirske službe ili kombiniranjem pošte ili druge odgovarajuće kurirske službe i elektroničkih sredstava.

Neovisno o prvom podstavku ovog stavka, naručitelji nisu obvezni zahtijevati elektronička sredstva komunikacije u postupku podnošenja u onoj mjeri u kojoj je potrebno korištenje drugih sredstava komunikacije osim elektroničkih ili zbog povrede sigurnosti elektroničkih sredstava komunikacije ili zbog zaštite osobito osjetljivih informacija koje zahtijevaju tako visoku razinu zaštite koja ne može biti u dovoljnoj mjeri osigurana elektroničkim sredstvima i uređajima koji su ili široko dostupni gospodarskim subjektima ili im mogu postati dostupni na drugi način u smislu stavka 5.

Odgovornost je naručitelja koji zahtijevaju za proces podnošenja, u skladu s drugim podstavkom ovog stavka, sredstva komunikacije koja nisu elektronička, da navedu u pojedinačnom izvješću iz članka 100. razloge za ovaj zahtjev. Prema potrebi, naručitelji u pojedinačnom izvješću navode razloge zbog kojih se korištenje sredstava komunikacije koja nisu elektronička sredstva smatra nužnim u primjeni četvrtog podstavka ovog stavka.

2. Neovisno o stavku 1., usmena komunikacija može se odvijati u pogledu komunikacije koja se ne tiče ključnih elemenata postupka nabave pod uvjetom da je usmena komunikacija u zadovoljavajućoj mjeri dokumentirana. Za tu svrhu, ključni elementi postupka nabave uključuju dokumentaciju o nabavi, zahtjeve za sudjelovanje, potvrde interesa i ponude. Posebno je važno da usmena komunikacija s ponuditeljima koja bi mogla znatno utjecati na sadržaj i ocjenjivanje ponuda bude u dovoljnoj mjeri i na prikladan način dokumentirana, primjerice stvaranjem pisanih bilješki, audiosnimki ili sažetaka glavnih elemenata te komunikacije.

3. Naručitelji tijekom svake komunikacije, razmjene i pohranjivanja informacija moraju osigurati da se sačuva cjelovitost podataka te povjerljivost ponuda i zahtjeva za sudjelovanje. Oni razmatraju sadržaj ponuda i zahtjeva za sudjelovanje tek nakon isteka vremenskog roka za njihovo podnošenje.

4. Za ugovore o javnim radovima i projektne natječaje, države članice mogu zahtijevati korištenje posebnih elektroničkih alata, poput virtualnih prikaza modela zgrade ili slično. U tim slučajevima naručitelji omogućuju alternativne načine pristupa kako je navedeno u stavku 5. do trenutka kada ti alati postanu široko dostupni u smislu stavka 1. prvog podstavka druge rečenice.

5. Naručitelji mogu, prema potrebi, zahtijevati korištenje alata i uređaja koji nisu široko dostupni, pod uvjetom da naručitelji ponude alternativna sredstva pristupa.

Smatra se da naručitelji nude prikladna alternativna sredstva pristupa u bilo kojoj od sljedećih situacija, ako:

(a) omogućće neograničen, potpun i besplatan izravni pristup elektroničkim putem tim alatima i uređajima od datuma objave obavijesti u skladu s Prilogom IX. ili od datuma kad je poslan poziv za potvrdu interesa. U tekstu obavijesti ili poziva na potvrdu interesa navodi se internetska adresa na kojoj su dostupni ti alati i uređaji;

(b) osiguraju da ponuditelji koji nemaju pristup dotičnim alatima i uređajima, ili koji nemaju mogućnost da ih u zadanom vremenskom roku pribave, pod uvjetom da za pomanjkanje pristupa nije odgovoran dotični ponuditelj, mogu pristupiti postupku nabave korištenjem privremenih tokena besplatno dostupnih putem interneta; ili

(c) podrže alternativni kanal za elektroničko podnošenje ponuda.

6. Pored zahtjeva utvrđenih u Prilogu V., sljedeća se pravila primjenjuju na alate i uređaje za elektronički prijenos i zaprimanje ponuda i na uređaje za elektroničko zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje:

(a) podaci u vezi sa specifikacijama koji su potrebni za elektroničko podnošenje ponuda i zahtjeva za sudjelovanje, uključujući enkripciju i vremenski žig, moraju biti dostupni zainteresiranim stranama;

(b) države članice ili naručitelji koji djeluju u skladu s globalnim okvirom koji su utvrdile dotične države članice, specificiraju razinu sigurnosti koja se zahtijeva za elektronička sredstva komunikacije koja se koriste u različitim fazama specifičnog postupka nabave; ta je razina razmjerna dotičnim rizicima;

(c) ako države članice ili naručitelji koji djeluju u skladu s globalnim okvirom koji su utvrdile dotične države članice zaključče da je razina rizika, procijenjena prema točki (b) ovog stavka tolika da se zahtijevaju napredni elektronički potpisi određeni u Direktivi 1999/93/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, naručitelji prihvaćaju napredne elektroničke potpise podržane od strane kvalificiranog certifikata, uzimajući u obzir jesu li ti certifikati dani od strane pružatelja usluga certificiranja koji je na pouzdanom popisu utvrđenom u Odluci Komisije 2009/767/EZ ⁽²⁾, sastavljeni s uređajem za sigurnosno potpisivanje ili bez njega, koja mora biti u skladu sa sljedećim uvjetima:

⁽¹⁾ Direktiva 1999/93/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 1999. o okviru Zajednice za elektroničke potpise (SL L 13, 19.1.2000., str. 12.).

⁽²⁾ Odluka Komisije 2009/767/EZ od 16. listopada 2009. o utvrđivanju mjera kojima se olakšava uporaba postupaka elektroničkim putem preko „jedinstvenih kontaktnih točaka” u skladu s Direktivom 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 274, 20.10.2009., str. 36.).

i. naručitelji moraju utvrditi traženi napredni format potpisa na osnovi formata utvrđenih u Odluci Komisije 2011/130/EU ⁽¹⁾ te provesti mjere potrebne za tehničku obradu tih oblika; ako se koristi drugačiji format elektroničkog potpisa, elektronički potpis ili elektronički prijenosnik dokumenta uključuje podatke o postojećim mogućnostima validiranja koji su u nadležnosti države članice. Mogućnosti validiranja omogućuju naručiteljima validiranje elektroničkog potpisa zaprimljenog putem interneta, besplatno i na način koji je razumljiv i govornicima kojima to nije materinji jezik, kao napredni elektronički potpis podržan kvalificiranim certifikatom. Države članice dostavljaju Komisiji podatke o dobavljačima usluga za validiranje, a Komisija te podatke objavljuje na internetu;

ii. ako je ponuda potpisana uz potporu kvalificiranog certifikata uključenog na pouzdan popis, naručitelji ne smiju primjenjivati dodatne zahtjeve koji bi mogli spriječiti ponuditelje da koriste ove potpise.

U pogledu dokumenata korištenih u kontekstu postupka nabave koje je potpisalo nadležno tijelo države članice ili drugo tijelo nadležno za izdavanje, nadležno tijelo ili subjekt za izdavanje mogu utvrditi traženi napredni oblik potpisa u skladu sa zahtjevima iz članka 1. stavka 2. Odluke 2011/130/EU. Oni uvode nužne mjere kako bi mogli tehnički obrađivati te oblike uključujući informacije koje su potrebne za obradu potpisa u dotičnom dokumentu. Takvi dokumenti moraju sadržavati u elektroničkom potpisu ili u elektroničkom prijenosniku dokumenta informacije o postojećim mogućnostima validiranja koje omogućavaju validiranje zaprimljenih elektroničkih potpisa internetom, besplatno i na način koji je razumljiv i govornicima kojima to nije materinji jezik.

7. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 103. za izmjenu tehničkih detalja i obilježja navedenih u Prilogu V. radi vođenja računa o tehničkom razvoju.

Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 103. za izmjenu popisa navedenog u ovom članku stavku 1. drugom podstavku točkama od (a) do (d), kada zbog tehničkog razvoja postanu neprimjerene stalne iznimke od korištenja elektroničkih sredstava komunikacije ili, iznimno, kada se zbog tehničkog razvoja trebaju dodati nova izuzeća.

⁽¹⁾ Odluka Komisije 2011/130/EU od 25. veljače 2011. o utvrđivanju minimalnih uvjeta za prekograničnu obradu dokumenata koje su elektronički potpisala nadležna tijela u okviru Direktive 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 53, 26.2.2011., str. 66.).

Kako bi se osigurala interoperabilnost tehničkih formata, kao i normi obrade i slanja poruka, posebno u prekograničnom kontekstu, Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 103. da utvrdi obvezno korištenje takvih specifičnih tehničkih normi, posebice s obzirom na korištenje elektroničkog podnošenja, elektroničkih kataloga i sredstava elektroničke ovjere, samo ako su tehničke norme temeljito ispitane i njihova je korisnost u praksi dokazana. Prije nego odluči da korištenje bilo koje tehničke norme postaje obvezujuće, Komisija također pažljivo razmatra troškove koji bi time mogli nastati, pogotovo u pogledu prilagodbi postojećim rješenjima e-nabave, uključujući infrastrukturu, procese ili programsku opremu.

Članak 41.

Nomenklature

1. Pri svakom upućivanju na nomenklature u kontekstu javne nabave koristi se „Jedinstveni rječnik javne nabave (CPV)” kako je određeno Uredbom (EZ) br. 2195/2002

2. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 103. da prilagodi CPV oznake navedene u ovoj Direktivi kad se god izmjene u nomenklaturi CPV-a moraju odraziti u ovoj Direktivi i ne podrazumijevaju promjenu područja primjene ove Direktive.

Članak 42.

Sukobi interesa

Države članice osiguravaju da javni naručitelji poduzmu prikladne mjere da učinkovito spriječe, prepoznaju i uklone sukobe interesa koji proizlaze iz provedbe postupka nabave kako bi se izbjeglo bilo kakvo narušavanje tržišnog natjecanja te se osiguralo jednako postupanje sa svim gospodarskim subjektima.

Koncept sukoba interesa obuhvaća barem one situacije kada članovi osoblja javnog naručitelja ili pružatelj usluga nabave koji djeluje u ime javnog naručitelja koji su uključeni u provedbu postupka nabave ili mogu utjecati na ishod tog postupka imaju, izravno ili neizravno, financijski, gospodarski ili bilo koji drugi osobni interes koji bi se mogao smatrati štetnim za njihovu nepristranost i neovisnost u kontekstu postupka nabave.

GLAVA II.

PRAVILA O UGOVORIMA

POGLAVLJE I.

Postupci

Članak 43.

Uvjeti povezani s GPA-om i drugim međunarodnim sporazumima

U mjeri u kojoj su obuhvaćeni prilogima 3., 4. i 5. te Općim napomenama u Dodatku I. Europske unije GPA-u te drugih međunarodnih sporazuma koji su obvezujući, za Uniju, naručitelji u smislu članka 4. stavka 1. točke (a) ne smiju nepovoljnije postupati s radovima, robom, uslugama i gospodarskim subjektima potpisnika tih sporazuma u odnosu na radove, robu, usluge i gospodarske subjekte Unije.

Članak 44.

Odabir postupaka

1. Prilikom dodjele javnih ugovora o robi, radovima ili uslugama naručitelji primjenjuju postupke prilagođene kako bi bili usklađeni s ovom Direktivom pod uvjetom da je poziv na nadmetanje objavljen u skladu s ovom Direktivom, ne dovodeći u pitanje članak 47.

2. Države članice omogućuju da naručitelji mogu prijaviti otvorene ili ograničene postupke ili pregovaračke postupke s prethodnim pozivom na nadmetanje kako je uređeno ovom Direktivom.

3. Države članice omogućuju naručiteljima mogućnost primjene natjecateljskih dijaloga i partnerstva za inovacije u skladu s ovom Direktivom.

4. Za poziv na nadmetanje može se koristiti neko od sljedećih sredstava:

(a) periodična indikativna obavijest u skladu s člankom 67. ako je ugovor dodijeljen u ograničenom ili pregovaračkom postupku;

(b) obavijest o postojanju kvalifikacijskog sustava u skladu s člankom 68. ako je ugovor dodijeljen putem ograničenog ili pregovaračkog postupka ili natjecateljskog dijaloga ili partnerstva za inovacije.

(c) putem obavijesti o nadmetanju u skladu s člankom 69.;

U slučaju iz točke (a) ovog stavka, gospodarski subjekti koji su izrazili svoj interes nakon objave periodične indikativne obavijesti potom se pozivaju da potvrde svoj interes u pisanom obliku u „pozivu na potvrdu interesa” u skladu s člankom 74.

5. U posebnim slučajevima i okolnostima koje se izričito navode u članku 50. države članice mogu omogućiti da naručitelji smiju primijeniti pregovarački postupak bez prethodnog poziva na nadmetanje. Države članice omogućuju primjenu ovog postupka isključivo u slučajevima iz članka 50.

Članak 45.

Otvoreni postupak

1. U otvorenim postupcima svi zainteresirani gospodarski subjekti mogu dostaviti ponudu kao odgovor na poziv na nadmetanje

Minimalni rok za zaprimanje ponuda jest 35 dana od datuma slanja obavijesti o nadmetanju.

Ponudi se prilažu informacije za kvalitativni odabir koje zahtijeva naručitelj.

2. Ako su naručitelji objavili periodičnu indikativnu obavijest koja sama po sebi služila kao sredstvo poziva na nadmetanje, minimalni rok za zaprimanje ponuda, kako je utvrđeno u drugom podstavku stavka 1. ovog članka, može se skratiti na 15 dana pod uvjetom da su svi sljedeći uvjeti ispunjeni:

(a) periodična indikativna obavijest sadržavala je, pored informacija koje su zahtijevane u odjeljku I. dijela A. Priloga VI., sve informacije koje su zahtijevane u odjeljku II. dijela A Priloga VI., u mjeri u kojoj su te informacije bile dostupne u trenutku objave periodične indikativne obavijesti;

(b) periodična indikativna obavijest poslana je na objavu u razdoblju između 35 dana i 12 mjeseci prije datuma slanja obavijesti o nadmetanju.

3. Ako hitna situacija propisno opravdana od strane naručitelja čini nepraktičnim vremenski rok određen u drugom podstavku stavka 1., naručitelj može utvrditi vremenski rok koji nije kraći od 15 dana od datuma slanja obavijesti o nadmetanju.

4. Naručitelj može za pet dana skratiti vremenski rok za zaprimanje ponuda utvrđen u drugom podstavku stavka 1. ovog članka ako je prihvaćeno da ponude mogu biti dostavljene elektroničkim sredstvima u skladu s prvim podstavkom članka 40. stavka 4. i člankom 40. stavcima 5. i 6.

Članak 46.**Ograničeni postupak**

1. U ograničenim postupcima bilo koji gospodarski subjekt može podnijeti zahtjev za sudjelovanje kao odgovor na poziv o nadmetanju pružajući informacije za kvalitativni odabir koji zahtijeva naručitelj.

Minimalni rok za zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje koji vrijedi kao opće pravilo ne može biti kraći od 30 dana od datuma slanja obavijesti o nadmetanju i ni u kojem slučaju ne može biti kraći od 15 dana.

2. Samo oni gospodarski subjekti koje naručitelj pozove da to učine nakon svoje procjene dobivenih informacija mogu dostaviti ponudu. Naručitelji mogu ograničiti broj sposobnih natjecatelja koje pozivaju na sudjelovanje u postupku u skladu s člankom 78. stavkom 2.

Rok za zaprimanje ponuda može se odrediti uzajamnim sporazumom između naručitelja i odabranih natjecatelja, pod uvjetom da svi odabrani natjecatelji imaju jednako vrijeme za pripremu i dostavu svojih ponuda.

Ako ne postoji sporazum o vremenskom ograničenju za zaprimanje ponuda, rok za zaprimanje ponuda je najmanje deset dana od datuma slanja poziva za dostavu ponuda.

Članak 47.**Pregovarački postupak s prethodnim pozivom na nadmetanje**

1. Tijekom pregovaračkih postupaka s prethodnim pozivom na nadmetanje bilo koji gospodarski subjekt može podnijeti zahtjev za sudjelovanje kao odgovor na poziv na nadmetanje pružajući informacije za kvalitativni odabir koji zahtijeva naručitelj.

Minimalni rok za zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje koji vrijedi kao opće pravilo ne može biti kraći od 30 dana od dana slanja obavijesti o nadmetanju ili ako se kao sredstvo poziva na nadmetanje koristila periodična indikativna obavijest, od dana slanja poziva na potvrdu interesa i ni u kojem slučaju ne može biti kraći od 15 dana.

2. Samo oni gospodarski subjekti koje naručitelj pozove nakon svoje procjene dobivenih informacija mogu sudjelovati u pregovorima. Naručitelji mogu ograničiti broj sposobnih

natjecatelja koje pozivaju na sudjelovanje u postupku u skladu s člankom 78. stavkom 2.

Rok za zaprimanje ponuda može se odrediti uzajamnim sporazumom između naručitelja i odabranih natjecatelja, pod uvjetom da oni svi imaju jednako vrijeme za pripremu i dostavu svojih ponuda.

Ako ne postoji sporazum o vremenskom ograničenju za zaprimanje ponuda, rok za zaprimanje ponuda je najmanje deset dana od datuma slanja poziva za dostavu ponuda.

Članak 48.**Natjecateljski dijalog**

1. Tijekom natjecateljskih dijaloga bilo koji gospodarski subjekt može podnijeti zahtjev za sudjelovanje kao odgovor na poziv o nadmetanju u skladu s člankom 44. stavkom 4. točkama (b) i (c) pružajući informacije za kvalitativni odabir koji zahtijeva naručitelj.

Minimalni rok za zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje u pravilu ne može biti kraći od 30 dana od dana slanja obavijesti o nadmetanju ili ako se kao sredstvo poziva na nadmetanje koristila periodična indikativna obavijest, od dana slanja poziva na potvrdu interesa i ni u kojem slučaju ne može biti kraći od 15 dana.

Samo oni gospodarski subjekti koje naručitelj pozove slijedom svoje procjene dobivenih informacija može sudjelovati u dijalogu. Naručitelji mogu ograničiti broj sposobnih natjecatelja koje pozivaju na sudjelovanje u postupku u skladu s člankom 78. stavkom 2. Ugovor se dodjeljuje isključivo na temelju kriterija za odabir ponude koja predstavlja najbolji omjer između cijene i kvalitete u skladu s člankom 82. stavkom 2.

2. Naručitelji u pozivu na nadmetanje moraju utvrditi i odrediti svoje potrebe i zahtjeve, koje definiraju u tom pozivu i/ili u opisnoj dokumentaciji. Istodobno i u istoj dokumentaciji utvrđuju i određuju odabrane kriterije za dodjelu kao i indikativni vremenski okvir.

3. Naručitelji s natjecateljima odabranima u skladu s važećim odredbama iz članaka od 76. do 81. započinju dijalog s ciljem pronalazjenja i određivanja sredstava koja najbolje udovoljavaju njihovim potrebama. Tijekom tog dijaloga mogu razmotriti sve aspekte nabave s odabranim natjecateljima.

Tijekom dijaloga naručitelji moraju osigurati jednako postupanje sa svim sudionicima. Posebice ne smiju davati informacije na diskriminirajući način kojim bi se moglo pogodovati pojedinim sudionicima u odnosu na druge.

U skladu s člankom 39. naručitelji ne smiju drugim sudionicima otkriti ponuđena rješenja ili druge povjerljive podatke koje im je priopćio natjecatelj ili ponuditelj koji sudjeluje u dijalogu bez njegove suglasnosti. Takva suglasnost ne može vrijediti kao opće odbijanje pristupa informacijama nego se odnosi na namjeravano prosljeđivanje određenih informacija.

4. Natjecateljski se dijalozi mogu odvijati u uzastopnim fazama kako bi se smanjio broj rješenja o kojima se raspravlja tijekom faze dijaloga primjenjujući kriterije za dodjelu utvrđene u pozivu na nadmetanje ili opisnoj dokumentaciji. U pozivu na nadmetanje ili opisnoj dokumentaciji naručitelj navodi hoće li koristiti tu mogućnost.

5. Naručitelj nastavlja dijalog sve dok ne prepozna rješenje ili rješenja koja mogu zadovoljiti njegove potrebe.

6. Nakon što objave da je dijalog završen i nakon što o tome obavijeste preostale sudionike, naručitelji moraju od njih tražiti da dostave svoje konačne ponude na temelju jednog ili više rješenja predstavljenih ili pobliže objašnjenih tijekom dijaloga. Te ponude sadrže sve potrebne elemente nužne za izvršenje projekta.

Te se ponude na zahtjev naručitelja mogu razjasniti, precizirati i prilagoditi. Međutim, takvo razjašnjenje, preciziranje, prilagodba ili dodatna informacija ne mogu uključivati promjene osnovnih odredbi ponude ili nabave, uključujući potrebe i zahtjeve utvrđene u pozivu na nadmetanje ili u opisnoj dokumentaciji, ako bi varijacija tih odredbi, potreba i zahtjevi vjerojatno mogle dovesti do narušavanja tržišnog natjecanja ili koje bi mogle imati diskriminirajući učinak.

7. Naručitelji ocjenjuju zaprimljene ponude na temelju kriterija za dodjelu navedenih u pozivu na nadmetanje ili opisnoj dokumentaciji.

Na zahtjev naručitelja, pregovori s ponuditeljem koji je utvrđen kao onaj koji je podnio ponudu koja predstavlja najbolji omjer između cijene i kvalitete u skladu s člankom 82. stavkom 2. mogu se voditi za potvrdu financijskih obveza ili drugih uvjeta ugovora okončavajući uvjete ugovora pod uvjetom da ti pregovori nisu vodili materijalnim izmjenama osnovnih aspekata

ponude ili javne nabave, uključujući potrebe i zahtjeve utvrđene u obavijesti o nadmetanju ili u opisnoj dokumentaciji i ne narušavaju tržišno natjecanje niti uzrokuju diskriminaciju.

8. Naručitelji mogu predvidjeti nagrade ili isplate za sudionike u dijalogu.

Članak 49.

Partnerstvo za inovacije

1. U partnerstvima za inovacije bilo koji gospodarski subjekt može podnijeti zahtjev za sudjelovanje kao odgovor na poziv na nadmetanje u skladu s člankom 44. stavkom 4. točkama (b) i (c) pružajući informacije za kvalitativni odabir koji zahtijeva naručitelj.

U dokumentaciji o nabavi naručitelj određuje potrebu za inovativnim proizvodom, uslugom ili radovima koji se ne mogu ostvariti kupovinom proizvoda, usluga ili radova već dostupnih na tržištu. Navodi koji elementi iz opisa određuju minimalne zahtjeve koje sve ponude trebaju zadovoljiti. Pokazatelji su dovoljno točni kako bi gospodarskim subjektima omogućili prepoznati prirodu i opseg javne nabave kako bi odlučili hoće li podnijeti zahtjev za sudjelovanje u postupku.

Naručitelj može odlučiti uspostaviti partnerstvo za inovacije s jednim ili više partnera provodeći odvojene aktivnosti istraživanja i razvoja.

Minimalni rok za zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje koji vrijedi kao opće pravilo ne može biti kraći od 30 dana od dana slanja obavijesti o nadmetanju i ni u kojem slučaju ne može biti kraći od 15 dana. Samo oni gospodarski subjekti koje naručitelj pozove slijedom svoje procjene dobivenih informacija mogu sudjelovati u postupku. Naručitelji mogu ograničiti broj odgovarajućih kandidata koje pozivaju na sudjelovanje u postupku u skladu s člankom 78. stavkom 2. Ugovori se dodjeljuju isključivo na temelju kriterija ponude koja predstavlja najbolji omjer između cijene i kvalitete u skladu s člankom 82. stavkom 2.

2. Partnerstvo za inovacije teži razvoju inovativnog proizvoda, usluge ili radova i naknadnoj kupnji te robe, usluga ili radova, pod uvjetom da su u skladu s razinama izvedbe i maksimalnim troškovima dogovorenima između naručitelja i sudionika.

Partnerstvo za inovacije strukturirano je u uzastopnim fazama poštujući redoslijed koraka u procesu istraživanja i inovacija koji mogu uključiti proizvodnju robe, pružanje usluga ili dovršenje radova. Partnerstvo za inovacije utvrđuje privremene ciljeve koje partneri trebaju dosegnuti kao i plaćanje naknade u odgovarajućim obrocima.

Na osnovi tih ciljeva naručitelj može odlučiti nakon svake faze raskinuti partnerstvo za inovacije ili, u slučaju partnerstva za inovacije s nekoliko partnera, smanjiti broj partnera raskidanjem pojedinačnih ugovora, pod uvjetom da je naručitelj u dokumentaciji o nabavi naveo te mogućnosti, kao i uvjete za njihovo korištenje.

3. Osim ako je drukčije predviđeno ovim člankom, naručitelji pregovaraju s ponuditeljima o prvotnim i svim naknadnim ponudama koje su podnijeli, osim za konačne ponude, kako bi poboljšali njihov sadržaj.

Minimalni zahtjevi i kriteriji za dodjelu ne podliježu pregovorima.

4. Za vrijeme pregovora, naručitelji moraju osigurati jednako postupanje prema svim ponuditeljima. Stoga ne smiju pružati informacije na diskriminirajući način kojim bi se moglo pogodovati pojedinim ponuditeljima na štetu drugih. Oni obavještavaju sve ponuditelje čije ponude nisu isključene u skladu sa stavkom 5. točkom (b) u pisanom obliku o svim izmjenama tehničkih specifikacija ili druge dokumentacije o nabavi, osim onih koje predstavljaju minimalne zahtjeve. Nakon tih izmjena, naručitelji omogućuju dovoljno vremena ponuditeljima za izmjenu i ponovno podnošenje izmijenjenih ponuda, prema potrebi.

U skladu s člankom 39. naručitelji ne smiju drugim sudionicima otkriti povjerljive podatke koje im je priopćio natjecatelj ili ponuditelj koji sudjeluje u pregovorima bez njegove suglasnosti. Takva suglasnost ne može vrijediti kao opće odbijanje pristupa informacijama nego se odnosi na namjeravano prosljeđivanje određenih informacija.

5. Pregovori tijekom postupaka partnerstva za inovacije mogu se voditi u fazama kako bi se smanjio broj ponuda o kojima treba pregovarati primjenjujući kriterije za dodjelu navedene u obavijesti o nadmetanju, u pozivu na potvrdu interesa ili u dokumentaciji o nabavi. U obavijesti o nadmetanju, pozivu na potvrdu interesa ili u dokumentaciji o nabavi naručitelj navodi hoće li koristiti tu mogućnost.

6. Naručitelji pri odabiru natjecatelja posebno primjenjuju kriterije koji se odnose na sposobnost natjecatelja u području istraživanja i razvoja te razvoju i provedbi inovativnih rješenja.

Samo oni gospodarski subjekti koje naručitelj pozove slijedom svoje procjene zatraženih informacija mogu dostaviti istraživačke i inovacijske projekte kojima je cilj udovoljiti potrebama koje je naveo naručitelj, a koje postojeća rješenja ne zadovoljavaju.

Naručitelj u dokumentaciji o nabavi navodi sporazume koji se primjenjuju na prava intelektualnog vlasništva. U slučaju partnerstva za inovacije s nekoliko partnera, naručitelj ostalim partnerima ne smije, u skladu s člankom 39., otkriti ponuđena rješenja ili bilo koje druge povjerljive podatke koje im je priopćio partner u okviru partnerstva bez suglasnosti tog partnera. Takva suglasnost ne može vrijediti kao opće odbijanje pristupa informacijama nego se odnosi na namjeravano prosljeđivanje određenih informacija.

7. Naručitelj osigurava da struktura partnerstva, a posebno trajanje i vrijednost različitih faza odražavaju razinu inovacije ponuđenog rješenja kao i tijek aktivnosti istraživanja i razvoja koje su potrebne za razvoj inovativnog rješenja koje još nije dostupno na tržištu. Procijenjena vrijednost kupljene robe, usluga ili radova ne smije biti nerazmjerna u odnosu na ulaganje u njihov razvoj.

Članak 50.

Korištenje pregovaračkog postupka bez prethodnog poziva na nadmetanje

Naručitelji mogu koristiti postupak bez prethodnog poziva na nadmetanje u sljedećim slučajevima:

(a) ako nije dostavljena nijedna ponuda, nijedna odgovarajuća ponuda, nijedan zahtjev za sudjelovanje ili nijedan odgovarajući zahtjev za sudjelovanje kao odgovor na postupak s prethodnim pozivom na nadmetanje, pod uvjetom da početni uvjeti ugovora nisu bitno promijenjeni;

Smatra se da ponuda nije odgovarajuća ako nije relevantna za ugovor i ako bez većih izmjena očito ne može odgovoriti na potrebe i zahtjeve naručitelja navedene u dokumentaciji o nabavi. Zahtjev za sudjelovanje smatra se neodgovarajućim ako se dotični gospodarski subjekt isključuje ili može isključiti u skladu s člankom 78. stavkom 1. ili člankom 80. stavkom 1. i ako ne odgovara kriterijima za odabir koje je utvrdio naručitelj u skladu s člankom 78. ili 80.;

(b) ako ugovor postoji isključivo u svrhu istraživanja, eksperimenta, ispitivanja ili razvoja, a ne u svrhu osiguranja profita ili pokrića troškova istraživanja i razvoja, i ako dodjela takvog ugovora ne dovodi u pitanje konkurentnu dodjelu daljnjih ugovora kojima su to ciljevi;

(c) ako radove, robu ili usluge može isporučiti samo određeni gospodarski subjekt iz bilo kojeg od sljedećih razloga:

i. cilj nabave jest stvaranje ili stjecanje jedinstvenog umjetničkog djela ili umjetničke izvedbe;

ii. iz tehničkih razloga nema tržišnog natjecanja;

iii. zbog zaštite ekskluzivnih prava, uključujući prava intelektualnog vlasništva.

Izuzeća utvrđena u točkama ii. i iii. primjenjuju se samo ako ne postoji razumna alternativa ili zamjena, a nepostojanje nadmetanja nije rezultat umjetnog sužavanja parametara nabave;

(d) u mjeri u kojoj je to nužno potrebno kada se, iz razloga iznimne žurnosti izazvane događajima koje naručitelji ne mogu predvidjeti, nije moguće pridržavati rokova propisanih za otvorene postupke, ograničene postupke i pregovaračke postupke s prethodnim pozivom na nadmetanje. Okolnosti na koje se poziva za opravdanje iznimne žurnosti se ni u kojem slučaju ne dovode u vezu s naručiteljem;

(e) u slučaju ugovora o nabavi robe za dodatne isporuke od strane prvobitnog dobavljača koje su namijenjene ili kao djelomična zamjena robe ili instalacija, ili kao proširenje postojeće robe ili instalacija, ako bi promjena dobavljača obvezivala naručitelja da nabavi robu koja ima drukčija tehnička svojstva, a što bi imalo za posljedicu neusklađenost ili nerazmjerne tehničke poteškoće u radu i održavanju.

(f) za nove radove ili usluge koje se sastoje od ponavljanja sličnih radova i usluga koji se dodjeljuju gospodarskom subjektu s kojim su isti naručitelji sklopili raniji ugovor, pod uvjetom da su takvi radovi ili usluge u skladu s osnovnim projektom za koji je bio dodijeljen prvi ugovor u postupku u skladu s člankom 44. stavkom 1.

U osnovnom projektu navode se opseg mogućih dodatnih radova ili usluga te uvjeti pod kojima se dodjeljuju. Čim je prvi projekt stavljen na nadmetanje, naručitelji moraju objaviti mogućnost korištenja ovog postupka te uzeti u obzir cjelokupnu procijenjenu vrijednost naknadnih radova ili usluga uz primjenu članka 15. i 16.

(g) za robu koja kotira i kupuje se na burzi robe;

(h) za prigodne kupnje kada je robu moguće nabaviti koristeći posebno povoljnu priliku koja je dostupna samo u vrlo kratkom vremenu po cijeni znatno nižoj od uobičajenih tržišnih cijena;

(i) za kupnju robe ili usluga po posebno povoljnim uvjetima, bilo od dobavljača koji je trajno obustavio poslovne djelatnosti, ili od stečajnog upravitelja u okviru postupka nesolventnosti, nagodbe s vjerovnicima ili sličnog postupka prema nacionalnim zakonima ili propisima;

(j) ako dotični ugovor o uslugama prati projektni natječaj koji se provodi u skladu s ovom Direktivom i dodjeljuje se, sukladno pravilima predviđenima u projektnom natječaju, pobjedniku ili pobjednicima tog natječaja; u posljednjem slučaju, svi se pobjednici pozivaju na pregovaranje.

POGLAVLJE II.

Tehnike i instrumenti za elektroničku i zbirnu nabavu

Članak 51.

Okvirni sporazumi

1. Naručitelji mogu sklopiti okvirne sporazume pod uvjetom da primjenjuju postupke predviđene ovom Direktivom.

Okvirni sporazum znači sporazum između jednog ili više naručitelja i jednog ili više gospodarskih subjekata, a čija je svrha utvrđivanje uvjeta pod kojima se dodjeljuju ugovori tijekom određenog razdoblja, posebno u pogledu cijene i, po potrebi, predviđenih količina.

Trajanje okvirnog sporazuma ne može biti dulje od osam godina, osim u iznimnim valjano opravdanim slučajevima posebno vezanima uz predmet okvirnog sporazuma.

2. Ugovori koji se temelje na okvirnom sporazumu dodjeljuju se na temelju nepristranih pravila i kriterija koji mogu uključiti ponovnu provedbu nadmetanja među onim gospodarskim subjektima koji su potpisnici okvirnog sporazuma, kako je sklopljen. Ta pravila i ti kriteriji navode se u dokumentaciji o nabavi za okvirni sporazum.

Objektivna pravila i kriteriji na koje se upućuje u prvom podstavku osiguravaju jednako postupanje prema gospodarskim subjektima koji su stranke sporazuma. Ako je uključena ponovna provedba nadmetanja, naručitelji određuju rok koji je dovoljno dug da omogući podnošenje ponuda za svaki posebni ugovor te svaki ugovor dodjeljuju ponuditelju koji je podnio najbolju ponudu na osnovi kriterija za dodjelu koji su navedeni u specifikacijama okvirnog sporazuma.

Naručitelji ne smiju okvirni sporazum primjenjivati nepravilno ili na način kojim bi onemogućavali, ograničavali ili narušavali tržišno natjecanje.

Članak 52.

Dinamički sustavi nabave

1. Naručitelji mogu koristiti dinamički sustav nabave za uobičajene nabave čija svojstva, s obzirom na to da su općenito dostupne na tržištu, ispunjavaju zahtjeve naručitelja. Dinamičkim sustavom nabave upravlja se kao potpuno elektroničkim procesom i on je tijekom cijelog razdoblja trajanja sustava nabave otvoren za sve gospodarske subjekte koji ispunjavaju kriterije za odabir. Može se podijeliti u kategorije proizvoda, radova ili usluga koji su na osnovi značajki predviđene nabave objektivno svrstani u okvir dotične kategorije. Te se značajke mogu odnositi na najveći dozvoljeni opseg naknadnih posebnih ugovora ili na posebna geografska područja u kojima će se naknadni posebni ugovori izvršavati.

2. Kako bi nabavljali u okviru dinamičkog sustava nabave, naručitelji slijede pravila ograničenog postupka. Svi natjecatelji koji udovoljavaju kriterijima za odabir imaju pristup sustavu; broj natjecatelja koji imaju pristup sustavu nije ograničen u skladu s člankom 78. stavkom 2. Ako su naručitelji podijelili sustav u kategorije proizvoda, radova ili usluga u skladu sa stavkom 1. ovog članka, oni utvrđuju mjerodavne kriterije za odabir za svaku kategoriju.

Neovisno o članku 46. primjenjuju se sljedeći rokovi:

(a) minimalni rok za zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje koji vrijedi kao opće pravilo ne može biti kraći od 30 dana od

dana slanja obavijesti o nadmetanju ili ako se kao sredstvo poziva na nadmetanje koristila periodična indikativna obavijest, od dana slanja poziva na potvrdu interesa i ni u kojem slučaju ne može biti kraći od 15 dana. Nikoiji se dodatni rokovi za zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje ne primjenjuju nakon slanja poziva na dostavu ponuda za prvu posebnu nabavu u okviru dinamičkog sustava nabave.

(b) minimalni rok za zaprimanje ponuda je 10 dana od datuma slanja poziva na dostavu ponuda. Primjenjuje se članak 46. stavak 2. podstavci (2) i (3).

3. Sva komunikacija u okviru dinamičkog sustava nabave provodi se isključivo elektroničkim sredstvima u skladu s člankom 40. stavcima 1., 3., 5. i 6.

4. Za potrebe dodjele ugovora u okviru dinamičkog sustava nabave, naručitelji:

(a) objavljuju poziv na nadmetanje u kojem mora biti jasno navedeno da se radi o dinamičkom sustavu nabave;

(b) navode u dokumentaciji o nabavi barem prirodu i procijenjenu količinu predviđenih nabava kao i sve potrebne podatke u vezi s dinamičnim sustavom nabave, uključujući način na koji dinamički sustav nabave funkcionira, korištenu elektroničku opremu te tehničke priključke i specifikacije

(c) navode bilo kakvu razdiobu u kategorije proizvoda, radova ili usluga i značajke koje ih određuju;

(d) nude tijekom cijelog trajanja sustava neograničen, potpun i izravan pristup dokumentaciji o nabavi u skladu s člankom 73.

5. Naručitelji tijekom čitavog razdoblja trajanja dinamičkog sustava nabave svakom gospodarskom subjektu moraju dati mogućnost dostave zahtjeva za sudjelovanjem u sustavu prema uvjetima iz stavka 2. Naručitelji zaključuju svoju procjenu takvih zahtjeva u skladu s kriterijima za odabir u roku od 10 radnih dana računajući od dana njihova zaprimanja. Taj se rok može produžiti na 15 radnih dana u pojedinačnim slučajevima ako je to opravdano, posebno radi potrebe proučavanja dodatne dokumentacije ili da se na neki drugi način provjeri jesu li ispunjeni kriteriji za odabir.

Neovisno o prvom podstavku, dokle god se ne pošalje poziv na dostavu ponuda za prvu posebnu nabavu u okviru dinamičkog sustava nabave, naručitelji mogu produljiti razdoblje procjene pod uvjetom da nije izdan nijedan poziv na dostavu ponude tijekom produljenog razdoblja za procjenu. Naručitelji u dokumentaciji o nabavi navode za koliko namjeravaju produljiti to razdoblje.

Naručitelji što je prije moguće obavješćuju dotični gospodarski subjekt ima li pristup dinamičkom sustavu nabave ili ne.

6. Naručitelji pozivaju sve sudionike koji imaju pristup sustavu da dostave ponudu za svaku posebnu nabavu u okviru dinamičkog sustava nabave, u skladu s člankom 74. Ako je dinamički sustav nabave podijeljen u kategorije radova, proizvoda ili usluga, naručitelji pozivaju sve sudionike koji su prihvaćeni u odgovarajuću kategoriju u okviru određene nabave da podnesu ponudu.

Oni dodjeljuju ugovor ponuditelju koji je dostavio najbolju ponudu na temelju kriterija za dodjelu koji su navedeni u obavijesti o nadmetanju za uspostavljanje dinamičkog sustava nabave, u pozivu na potvrdu interesa ili u pozivu na podnošenje ponuda, ako se kao sredstvo poziva na nadmetanje koristila obavijest o postojanju kvalifikacijskog sustava. Ti se kriteriji mogu, prema potrebi, točnije odrediti u pozivu na dostavu ponuda.

7. Naručitelji koji, u skladu s člankom 80. primjenjuju osnove za isključenje i kriterije za odabir predviđene Direktivom 2014/24/EU, mogu u bilo kojem trenutku tijekom razdoblja trajanja dinamičkog sustava nabave zahtijevati od sudionika koji imaju pristup sustavu da podnesu obnovljenu i ažuriranu osobnu izjavu kako je utvrđeno u članku 59. stavku 1. te Direktive u roku od pet radnih dana od datuma kad je taj zahtjev prosljeđen.

Stavci od 2. do 4. članka 59. primjenjuju se tijekom cijelog razdoblja trajanja dinamičkog sustava nabave.

8. Naručitelji navode razdoblje trajanja dinamičkog sustava nabave u pozivu na nadmetanje. Obavješćuju Komisiju o bilo kojoj promjeni u razdoblju trajanja, koristeći sljedeće standardne obrasce:

(a) ako je razdoblje trajanja promijenjeno bez okončanja sustava, koristi se obrazac koji se prvotno koristio za poziv na nadmetanje za dinamički sustav nabave;

(b) ako je sustav okončan, koristi se obavijest o dodjeli ugovora iz članka 70.

9. Nikakvi troškovi ne smiju se zaračunavati prije ili tijekom razdoblja trajanja dinamičkog sustava nabave gospodarskim subjektima koji su zainteresirani za dinamički sustav nabave ili u njemu sudjeluju.

Članak 53.

Elektroničke dražbe

1. Naručitelji mogu koristiti elektroničke dražbe, u kojima predstavljaju nove cijene, izmijenjene naniže, i/ili nove vrijednosti koje se tiču određenih elemenata ponuda.

U tu svrhu naručitelji oblikuju elektroničku dražbu kao elektronički proces koji se ponavlja, koji se odvija nakon početne potpune procjene ponuda i omogućava njihovo rangiranje koristeći automatske metode procjene.

Određeni ugovori o uslugama i određeni ugovori o radovima čiji je predmet intelektualni rad, poput projektiranja radova, koji se ne mogu se rangirati pomoću automatskih metoda procjene, nisu predmetom elektroničkih dražbi.

2. U otvorenim ili ograničenim postupcima ili pregovaračkim postupcima s prethodnim pozivom na nadmetanje, naručitelji mogu odlučiti da dodjeli ugovora prethodi elektronička dražba ako se sadržaj dokumentacije o nabavi, a posebno tehničke specifikacije mogu precizno utvrditi.

U istim okolnostima, elektroničku je dražbu moguće održati pri ponovnoj provedbi nadmetanja među strankama okvirnog sporazuma iz članka 51. stavka 2. kao i prilikom provedbe nadmetanja za dodjelu ugovora u okviru dinamičkog sustava nabave iz članka 52.

3. Elektronička dražba temelji se na jednom od sljedećih elemenata ponude:

(a) isključivo na cijenama kada se ugovor dodjeljuje samo na temelju cijene,

(b) na cijenama i/ili na novim vrijednostima značajki ponuda navedenih u dokumentaciji o nabavi ako se odabire na temelju najboljeg omjera između cijene i kvalitete ili ponuda s najnižom cijenom utemeljena na pristupu isplativosti.

4. Naručitelji koji odluče zadržati elektroničku dražbu moraju tu činjenicu navesti u obavijesti o nadmetanju, u pozivu na potvrdu interesa ili, ako je korištena obavijest o postojanju kvalifikacijskog sustava kao sredstvo poziva na nadmetanje, u pozivu na dostavu ponuda. Dokumentacija o nabavi uključuje barem informacije iz Priloga VII.

5. Prije početka elektroničke dražbe, naručitelji provode potpunu početnu ocjenu ponuda u skladu s kriterijem, odnosno kriterijima za odabir ponude i ponderu koji im je pridat.

Ponuda se smatra prihvatljivom ako ju je podnio ponuditelj koji nije bio isključen u skladu s člankom 78. stavkom 1. ili člankom 80. stavkom 1. i koji ispunjava kriterije za odabir utvrđene sukladno člancima 78. i 80. te čija je ponuda u skladu s tehničkim specifikacijama bez da je nepravilna ili neprihvatljiva ili neodgovarajuća.

Posebno se ponude koje nisu u skladu s dokumentacijom o nabavi, koje su primljene nakon roka za predaju, kada postoji dokaz za tajni sporazum ili korupciju ili za koje su javni naručitelji ustanovili da su izuzetno niske vrijednosti smatraju nepravilnim ponudama. Posebno se ponude koje su podnijeli ponuditelji koji nemaju tražene kvalifikacije te ponude čija vrijednost prelazi proračun javnog naručitelja koji je utvrđen i zabilježen prije početka postupka nabave smatraju neprihvatljivima.

Smatra se da ponuda nije odgovarajuća ako nije relevantna za ugovor i ako bez većih izmjena očito ne može odgovoriti na potrebe i zahtjeve javnog naručitelja navedene u dokumentaciji o nabavi. Zahtjev za sudjelovanje smatra se neodgovarajućim ako se dotični gospodarski subjekt isključuje ili može isključiti u skladu s člankom 78. stavkom 1. ili člankom 80. stavkom 1. ili ako ne odgovara kriterijima za odabir koje je utvrdio javni naručitelj u skladu s člancima 78. ili 80.

Svi ponuditelji koji su podnijeli prihvatljive ponude pozivaju se istodobno elektroničkim sredstvima na sudjelovanje u elektroničkim dražbama, na određeni datum i u određeno vrijeme, koristeći poveznice u skladu s uputama utvrđenima u pozivu. Elektronička se dražba može provesti u više uzastopnih faza. Elektronička dražba smije započeti najranije dva radna dana nakon datuma slanja poziva.

6. Uz poziv se prilaže rezultat potpune ocjene odgovarajućeg ponuditelja, koja je provedena u skladu s ponderom predviđenim u članku 82. stavku 5. prvom podstavku.

Poziv također sadrži matematičku formulu za korištenje tijekom elektroničke dražbe kako bi se odredile automatske promjene u rangiranju na temelju ponuđenih novih cijena i/ili novih vrijednosti. Osim ako je ekonomski najpovoljnija ponuda identificirana isključivo na temelju cijene, u tu se formulu ugrađuje ponder svih kriterija utvrđenih radi određivanja ekonomski najpovoljnije ponude, kako je navedeno u obavijesti koja se koristi kao sredstvo pozivanja na nadmetanje ili u dokumentaciji o nabavi. Međutim, u tu se svrhu svi rasponi unaprijed umanjuju na određenu vrijednost.

Ako su dopuštene varijante, za svaku se varijantu određuje posebna formula.

7. Tijekom svake faze elektroničke dražbe naručitelji moraju odmah dostaviti svim ponuditeljima dovoljno podataka kako bi im omogućili uvid u njihov relativni poredak u svakom trenutku. Oni mogu dostavljati i druge podatke u vezi s drugim dostavljenim cijenama ili vrijednostima, pod uvjetom da je to navedeno u specifikacijama. Oni također mogu u svakom trenutku objaviti broj sudionika u toj fazi dražbe. Međutim, ni u kom slučaju ne smiju otkriti identitet ponuditelja tijekom bilo koje faze elektroničke dražbe.

8. Naručitelji zatvaraju elektroničku dražbu na jedan ili više sljedećih načina:

(a) na prethodno određeni datum i u prethodno određeno vrijeme;

(b) kada prestanu dobivati nove cijene ili nove vrijednosti koje ispunjavaju uvjete u pogledu minimalnih razlika, pod uvjetom da su prethodno naveli vrijeme koje mora proteći nakon zaprimanja posljednje ponude prije nego što će zatvoriti elektroničku dražbu; ili

(c) ako je ostvaren prethodno određeni broj faza dražbe.

Ako naručitelji namjeravaju zatvoriti elektroničku dražbu u skladu s prvim podstavkom točkom (c), moguće u kombinaciji s rješenjima navedenima u tom podstavku točki (b), u pozivu na sudjelovanje u dražbi navodi se raspored za svaku fazu dražbe.

9. Nakon zatvaranja elektroničke dražbe naručitelji dodjeljuju ugovor u skladu s člankom 82. na temelju rezultata elektroničke dražbe.

Članak 54.

Elektronički katalogi

1. Ako se zahtijeva korištenje elektroničkih sredstava komunikacije, naručitelji mogu zahtijevati da se ponude predstave u obliku elektroničkog kataloga ili da sadrže elektronički katalog.

Države članice mogu zahtijevati obvezno korištenje elektroničkih kataloga za određene vrste nabave.

Uz ponude predstavljene u obliku elektroničkog kataloga mogu se priložiti i drugi dokumenti koji upotpunjuju ponudu.

2. Elektroničke kataloge sastavljaju natjecatelji ili ponuditelji kako bi mogli sudjelovati u određenom postupku nabave u skladu s tehničkim specifikacijama i oblikom koji propisuje naručitelj.

Nadalje, elektronički katalogi moraju biti u skladu sa zahtjevima koji se primjenjuju na alate za elektroničku komunikaciju kao i u skladu sa svim drugim dodatnim zahtjevima koje određuje naručitelj u skladu s člankom 40.

3. Ako je predstavljanje ponuda u obliku elektroničkih kataloga prihvaćena ili se zahtijeva, naručitelji:

(a) navode u obavijesti o nadmetanju, u pozivu na potvrdu interesa ili ako je sredstvo poziva na nadmetanje obavijest o postojanju kvalifikacijskog sustava, u pozivu na dostavu ponuda ili u pozivu na pregovore mogu li se ponude podnijeti za jednu, više ili za sve grupe.

(b) navode u dokumentaciji o nabavi sve potrebne informacije u skladu s člankom 40. stavkom 6. u vezi s oblikom, elektroničkom opremom koja se koristi te tehničkim priključcima i specifikacijama za katalog.

4. Ako je okvirni sporazum sklopljen s više gospodarskih subjekata slijedom podnošenja ponuda u obliku elektroničkih kataloga, naručitelji mogu odrediti da se ponovno provede nadmetanje za posebne ugovore na osnovi ažuriranih kataloga. U takvim slučajevima naručitelji koriste neku od sljedećih metoda:

(a) pozivaju ponuditelje da ponovo podnesu svoje elektroničke kataloge, prilagođene zahtjevima tog ugovora; ili

(b) obavještavaju ponuditelje da iz elektroničkih kataloga koji su već podneseni namjeravaju prikupiti informacije potrebne za sastavljanje ponuda prilagođenih zahtjevima tog ugovora, pod uvjetom da je korištenje te metode najavljeno u dokumentaciji o nabavi za okvirni sporazum.

5. Ako naručitelji ponovno provedu nadmetanje za posebne ugovore u skladu sa stavkom 4. točkom (b), priopćuju ponuditeljima datum i vrijeme kada namjeravaju prikupiti informacije potrebne za sastavljanje ponuda prilagođene zahtjevima tog posebnog ugovora, a ponuditeljima pružaju mogućnost da odbiju takvo prikupljanje informacija.

Naručitelji trebaju predvidjeti prikladno razdoblje između trenutka obavještavanja i stvarnog prikupljanja informacija.

Prije dodjele ugovora, naručitelji predstavljaju prikupljene informacije dotičnom ponuditelju s ciljem da im na taj način pruže mogućnost da ospore ili potvrde da ponuda sastavljena na taj način ne sadrži materijalne pogreške.

6. Naručitelji mogu dodijeliti ugovore koji se temelje na dinamičkom sustavu nabave zahtijevajući da ponude za posebne ugovore treba predstaviti u obliku elektroničkog kataloga.

Naručitelji mogu isto tako dodijeliti ugovore koji se temelje na dinamičkom sustavu nabave u skladu sa stavkom 4. točkom (b) i stavkom 5. pod uvjetom da se uz zahtjev za sudjelovanje u dinamičkom sustavu nabave priloži elektronički katalog u skladu s tehničkim specifikacijama i u obliku koji je utvrdio naručitelj. Kandidati mogu naknadno dopuniti taj katalog, nakon što budu obaviješteni o namjeri naručitelja o sastavljanju ponuda prema postupku navedenom u stavku 4. točki (b).

Članak 55.

Središnje aktivnosti nabave i središnja tijela za nabavu

1. Države članice mogu predvidjeti da naručitelji mogu nabaviti radove, robu i/ili usluge od središnjeg tijela za nabavu koje nudi središnje aktivnosti nabave iz članka 2. stavka 10 točke (a).

Države članice mogu isto tako predvidjeti da naručitelji mogu pribaviti radove, robu i usluge na osnovi ugovora koji je dodijelilo središnje tijelo za nabavu, koristeći dinamički sustav nabave kojim upravlja središnje tijelo za nabavu ili na osnovi okvirnog sporazuma koji je sklopilo središnje tijelo za nabavu nudeći središnje aktivnosti nabave iz članka 2. stavka 10. točke (b). Ako dinamički sustav nabave kojim upravlja središnje tijelo za nabavu mogu koristiti drugi naručitelji, to mora biti spomenuto u pozivu na nadmetanje kojim se uspostavlja taj dinamički sustav nabave.

U vezi s prvim i drugim podstavkom, države članice mogu utvrditi da neke nabave treba provoditi pomoću središnjih tijela za nabavu ili jednog ili više posebnih središnjih tijela za nabavu.

2. Naručitelj ispunjava svoje obveze u skladu s ovom Direktivom ako nabavlja robu ili usluge od središnjeg tijela za nabavu koje nudi središnju aktivnost nabave iz članka 2. stavka 10 točke (a).

Nadalje, naručitelj isto tako ispunjava svoje obveze u skladu s ovom Direktivom ako nabavlja radove, robu ili usluge na osnovi ugovora koje je dodijelilo središnje tijelo za nabavu, koristeći dinamički sustav nabave kojim upravlja središnje tijelo za nabavu ili na osnovi okvirnog sporazuma koji je sklopilo središnje tijelo za nabavu nudeći središnje aktivnosti nabave iz članka 2. stavka 10. točke (b).

Međutim, dotični naručitelj odgovoran je za ispunjenje obveza u skladu s ovom Direktivom za one dijelove koje sam provodi kao što su:

- (a) dodjela ugovora u okviru dinamičkog sustava nabave kojim upravlja središnje tijelo za nabavu; ili
- (b) provedba ponovnog nadmetanja u okviru okvirnog sporazuma koji je sklopilo središnje tijelo za nabavu;

3. Sve postupke nabave koje provodi središnje tijelo za nabavu provode se elektroničkim sredstvima komunikacije, u skladu sa zahtjevima utvrđenima u članku 40.

4. Naručitelji mogu dodijeliti ugovor o uslugama za izvršavanje središnjih aktivnosti nabave središnjem tijelu za nabavu, bez primjene postupaka predviđenih ovom Direktivom.

Takvi ugovori o uslugama također mogu obuhvaćati izvršavanje pomoćnih aktivnosti nabave.

lanak 56.

Povremena zajednička nabava

1. Dva ili više naručitelja mogu se dogovoriti o zajedničkoj provedbi određenih nabava.

2. Ako se postupak nabave u cijelosti provodi zajednički u ime i za račun svih dotičnih naručitelja, oni su zajedno odgovorni za ispunjenje svojih obveza u skladu s ovom Direktivom. To vrijedi i u slučajevima ako jedan naručitelj sam vodi postupak nabave, pri čemu djeluje u svoje ime i u ime drugih dotičnih naručitelja.

Ako se postupak nabave provodi u cijelosti zajednički u ime svih dotičnih naručitelja, zajedno su odgovorni za ispunjenje samo onih dijelova koje izvode zajedno. Svaki naručitelj ima isključivu odgovornost za ispunjenje svojih obveza u skladu s ovom Direktivom za one dijelove koje provodi u svoje ime.

Članak 57.

Nabave koje uključuju naručitelje iz različitih država članica

1. Ne dovodeći u pitanje članke od 28. do 31. naručitelji iz različitih država članica mogu djelovati zajedno tijekom dodjele ugovora koristeći jedno od sredstava određenih u ovom članku.

Naručitelji ne koriste sredstva iz ovog članka za potrebe izbjegavanja primjene obveznih odredbi javnog prava, u skladu s pravom Unije, koje se na njih primjenjuje u njihovim državama članicama.

2. Država članica svojim naručiteljima ne brani korištenje aktivnosti središnje nabave koje nude središnja tijela za nabavu smještena u drugoj državi članici.

U vezi s aktivnostima središnje nabave koje nudi središnje tijelo za nabavu koje nije smješteno u istoj državi članici kao naručitelj, države članice mogu, međutim, odlučiti da njihovi naručitelji mogu koristiti samo aktivnosti središnje nabave koje su utvrđene u članku 2. stavku 10. točki (a) ili točki (b).

3. Središnje tijelo za nabavu smješteno u drugoj državi članici provodi aktivnosti središnje nabave, u skladu s nacionalnim odredbama države članice u kojoj je smješteno središnje tijelo za nabavu.

Nacionalne odredbe države članice u kojoj je smješteno središnje tijelo za nabavu primjenjuju se i na sljedeće:

(a) dodjelu ugovora u okviru dinamičkog sustava nabave;

(b) provedbu ponovnog nadmetanja u okviru okvirnog sporazuma;

4. Nekoliko naručitelja iz različitih država članica mogu zajedno dodijeliti ugovor, sklopiti okvirni sporazum ili upravljati dinamičkim sustavom nabave. Isto tako mogu dodijeliti ugovore koji se temelje na okvirnom sporazumu ili dinamičkom sustavu nabave. Osim ako su nužni elementi regulirani međunarodnim sporazumom sklopljenim između dotičnih država članica, sudjelujući naručitelji sklapaju sporazum u kojem se određuje sljedeće:

(a) odgovornosti stranaka i mjerodavne nacionalne odredbe koje iz njih proizlaze;

(b) unutarnja organizacija postupka nabave, uključujući upravljanje postupkom, raspodjelu radova, robe ili usluga koje se obavljaju te sklapanje ugovora.

Naručitelj koji sudjeluje ispunjava svoje obveze u skladu s ovom Direktivom ako radove, robu ili usluge nabavlja od naručitelja koji je odgovoran za postupak nabave. Pri utvrđivanju odgovornosti i mjerodavnog nacionalnog prava kako je navedeno u točki (a), sudjelujući naručitelji mogu određene ovlasti raspodijeliti među sobom te utvrditi relevantne primjenjive nacionalne odredbe nacionalnog prava bilo koje od svojih država članica. Raspodjela ovlasti i primjenjivo nacionalno pravo navode se u dokumentaciji o nabavi za zajedničku dodjelu ugovora.

5. Ako je nekoliko naručitelja iz različitih država članica osnovalo zajednički subjekt, uključujući Europsku grupaciju za teritorijalnu suradnju u okviru Uredbe (EZ) br. 1082/2006 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ ili druge subjekte utvrđene u okviru prava Unije, sudjelujući se naručitelji, odlukom nadležnog tijela zajedničkog subjekta, usuglašavaju o primjenjivim nacionalnim pravilima nabave jedne od sljedećih država članica:

(a) nacionalne odredbe države članice u kojoj je sjedište zajedničkog subjekta;

(b) nacionalne odredbe države članice u kojoj zajednički subjekt obavlja svoje djelatnosti.

Sporazum naveden u prvom podstavku može se ili primijeniti na neodređeno razdoblje, ako je to utvrđeno u osnivačkom aktu zajedničkog subjekta, ili ograničiti na određeno vremensko razdoblje, neke oblike ugovora ili na dodjelu jednog ili više pojedinačnih ugovora.

POGLAVLJE III.

Provedba postupka

Odjeljak 1.

Priprema

Članak 58.

Prethodna provjera tržišta

Prije pokretanja postupka nabave, naručitelji mogu provesti provjeru tržišta u svrhu pripreme nabave i informiranja gospodarskih subjekata o njihovim planovima i zahtjevima u vezi s nabavom.

U tu svrhu naručitelji mogu na primjer tražiti ili prihvatiti savjete neovisnih stručnjaka ili nadležnih tijela ili sudionika na tržištu. Taj savjet može se koristiti u planiranju i provedbi postupka nabave, pod uvjetom da ti savjeti ne dovode do narušavanja tržišnog natjecanja te da ne krše načela zabrane diskriminacije i transparentnosti.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 1082/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o Europskoj grupaciji za teritorijalnu suradnju (EGTS) (SL L 210, 31.7.2006., str. 19.).

Članak 59.**Prethodno sudjelovanje natjecatelja ili ponuditelja**

Ako se natjecatelj ili ponuditelj ili poduzeće koji je u vezi s natjecateljem ili ponuditeljem savjetovalo s naručiteljem, bilo u smislu članka 58. ili ne, ili je na neki drugi način uključeno u pripremu postupka nabave, naručitelj poduzima odgovarajuće mjere kako bi osigurao da sudjelovanje tog natjecatelja ili ponuditelja ne naruši tržišno natjecanje.

Takve mjere uključuju priopćavanje važnih informacija drugim natjecateljima i ponuditeljima koje se razmjenjuju u kontekstu ili rezultatu sudjelovanja natjecatelja ili ponuditelja u pripremi postupka nabave i utvrđivanje prikladnih rokova za zaprimanje ponuda. Taj natjecatelj ili ponuditelj može biti isključen iz postupka samo ako nema drugog načina da se osigura obvezno poštovanje načela jednakog postupanja.

Prije bilo kakvog isključenja, natjecateljima ili ponuditeljima pruža se mogućnost da dokažu da njihovo sudjelovanje u pripremi postupka nabave ne može narušiti tržišno natjecanje. Poduzete se mjere dokumentiraju u pojedinačnom izvješću kako se to traži u članku 94.

Članak 60.**Tehničke specifikacije**

1. Tehničke specifikacije kako su definirane u točki 1. Priloga VIII. navode se u dokumentaciji o nabavi. Tehničkim specifikacijama utvrđuju se značajke koje se traže za radove, usluge ili robu.

Te se značajke mogu odnositi i na određen proces ili metodu proizvodnje ili izvedbe zatraženih radova, nabave robe ili pružanja usluga ili na određeni proces neke druge faze njihova životnog vijeka čak i ako ti čimbenici nisu sastavni dio njihova materijalnog sadržaja pod uvjetom da su povezani s predmetom ugovora i razmjerni njegovoj vrijednosti i ciljevima.

Tehničke specifikacije mogu također odrediti hoće li biti potreban prijenos prava intelektualnog vlasništva.

Za sve nabave koje namjeravaju koristiti fizičke osobe, bez obzira jesu li namijenjene široj javnosti ili osoblju naručitelja,

pri izradi tehničkih specifikacija, osim u valjano opravdanim slučajevima, uzimaju se u obzir kriteriji dostupnosti osobama s invaliditetom ili se specifikacije osmišljavaju na načelu dostupnosti za sve korisnike.

Ako su obvezni zahtjevi dostupnosti usvojeni pravnim aktima Unije, tehničke specifikacije vezane uz kriterije dostupnosti osobama s invaliditetom ili izvedbu prilagođenu svim korisnicima moraju se pozivati na njih.

2. Tehničke specifikacije moraju omogućiti jednak pristup postupku nabave gospodarskim subjektima i ne smiju imati učinak stvaranja neopravdanih prepreka tržišnom natjecanju pri javnoj nabavi.

3. Ne dovodeći u pitanje obvezna nacionalna tehnička pravila, u mjeri u kojoj su usklađena s pravom Unije, tehničke se specifikacije formuliraju na sljedeće načine:

- (a) u smislu izvedbenih ili funkcionalnih zahtjeva, uključujući okolišne značajke, pod uvjetom da su ti parametri dovoljno precizni kako bi ponuditelji mogli odrediti predmet ugovora, a naručiteljima omogućiti dodjelu ugovora;
- (b) upućivanjem na tehničke specifikacije i prema redoslijedu prioriteta, na nacionalne norme kojima su prihvaćene europske norme, europske tehničke ocjene, zajedničke tehničke specifikacije, međunarodne norme, druge tehničke referentne sustave koje su utvrdila europska normizacijska tijela ili -ako oni ne postoje - nacionalne norme, nacionalna tehnička odobrenja ili nacionalne tehničke specifikacije koje se odnose na projektiranje, izračun i izvođenje radova te uporabu proizvoda; uz svako upućivanje treba navesti riječi „ili jednakovrijedan“;
- (c) u smislu izvedbenih ili funkcionalnih zahtjeva iz točke (a), s upućivanjem na tehničke specifikacije spomenute u točki (b) kao sredstvom pretpostavke sukladnosti s takvim izvedbenim ili funkcionalnim zahtjevima;
- (d) upućivanjem na tehničke specifikacije navedene u točki (b) za određene značajke te upućivanjem na izvedbene ili funkcionalne zahtjeve iz točke (a) za druge značajke.

4. Osim ako je to opravdano predmetom ugovora, tehničke specifikacije ne smiju upućivati na određenu marku ili izvor, ili određeni proces s obilježjima proizvoda ili usluga koje pruža određeni gospodarski subjekt, ili na zaštitne znakove, patente, vrstu ili određeno podrijetlo ili proizvodnju ako bi to imalo učinak pogodovanja ili isključivanja određenih poduzeća ili određenih proizvoda. Takvo je upućivanje dopušteno samo u iznimnim slučajevima kada nije moguć dovoljno precizan i razumljiv opis predmeta ugovora sukladno stavku 3. Uz takvu uputu treba navesti riječi „ili jednakovrijedan”.

5. Ako naručitelj koristi opciju upućivanja na tehničke specifikacije spomenute u stavku 3. točki (b), ne smije odbiti ponudu zbog toga što ponudeni radovi, roba ili usluge nisu u skladu s tehničkim specifikacijama na koje je uputio, ako ponuditelj u svojoj ponudi na zadovoljavajući način naručitelju dokaže, bilo kojim prikladnim sredstvom, uključujući sredstva dokazivanja iz članka 62., da rješenja koja predlaže na jednakovrijedan način zadovoljavaju zahtjeve definirane tehničkim specifikacijama.

6. Ako naručitelj koristi mogućnost iz stavka 3. točke (a) za određivanje tehničkih specifikacija u obliku izvedbenih ili funkcionalnih zahtjeva, ne smije odbiti ponudu za radove, robu ili usluge koji odgovaraju nacionalnoj normi kojom se prihvaća europska norma, europsko tehničko odobrenje, zajednička tehnička specifikacija, međunarodna norma ili tehnički referentni sustav koje je utvrdilo europsko normizacijsko tijelo, ako se te specifikacije odnose na izvedbene ili funkcionalne zahtjeve koje je on propisao.

U svojoj ponudi ponuditelj mora na zadovoljavajući način naručitelju na bilo koji prikladan način, uključujući i one iz članka 62, dokazati da radovi, roba ili usluge koji odgovaraju normi udovoljavaju izvedbenim ili funkcionalnim zahtjevima naručitelja.

Članak 61.

Oznake

1. Ako naručitelji namjeravaju nabaviti radove, robu ili usluge s posebnim okolišnim, društvenim ili drugim značajkama, oni mogu u tehničkim specifikacijama, kriterijima za dodjelu ili uvjetima za izvršenje ugovora zahtijevati određene oznake kao dokaz da radovi, roba ili usluge odgovaraju

traženim obilježjima, pod uvjetom da su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- (a) zahtjevi za oznaku tiču se samo kriterija koji su povezani s predmetom ugovora i prikladni su za utvrđivanje značajki radova, robe ili usluga koji su predmet ugovora;
- (b) zahtjevi za oznaku temelje se na kriterijima koji se mogu objektivno provjeriti i koji nisu diskriminirajući;
- (c) oznake su utvrđene u otvorenom i transparentnom postupku u kojem mogu sudjelovati sve relevantne zainteresirane strane kao što su državna tijela, potrošači, socijalni partneri, proizvođači, distributeri i nevladine organizacije;
- (d) oznake su dostupne svim zainteresiranim stranama;
- (e) zahtjeve za oznaku određuje treća strana nad kojom gospodarski subjekt koji zahtijeva dodjelu oznake ne može vršiti odlučujući utjecaj.

Ako naručitelji ne zahtijevaju da radovi, roba ili usluge udovoljavaju svim zahtjevima za oznaku, navode one zahtjeve za oznaku koji su potrebni.

Naručitelji koji zahtijevaju posebnu oznaku prihvaćaju svaku oznaku koja potvrđuje da radovi, roba ili usluge udovoljavaju zahtjevima za jednakovrijednu oznaku.

Ako gospodarski subjekt evidentno nije mogao pribaviti određenu oznaku koju je naručitelj naveo ili jednakovrijednu oznaku u okviru određenih rokova iz razloga koji se ne mogu pripisati gospodarskom subjektu, naručitelj prihvaća druge prikladne načine za dokazivanje, koji mogu uključivati tehničku dokumentaciju proizvođača, pod uvjetom da dotični gospodarski subjekt dokaže da radovi, roba ili usluge koje on treba pružiti ispunjavaju zahtjeve za određenu oznaku ili određeni zahtjev koji je naveo naručitelj.

2. Ako oznaka ispunjava sve uvjete iz stavka 1. točaka (b), (c), (d) i (e), i osim toga utvrđuje zahtjeve koji nisu povezani s predmetom ugovora, naručitelji ne zahtijevaju oznaku kao takvu nego mogu odrediti tehničke specifikacije upućivanjem na detaljne specifikacije te oznake, ili prema potrebi, njihove dijelove koji su povezani s predmetom ugovora i koji su prikladni za određivanje značajki tog predmeta.

Članak 62.**Izvešća o testiranju, certifikaciji i drugi načini dokazivanja**

1. Naručitelji mogu zahtijevati da gospodarski subjekt podnesu izvješće o ispitivanju od strane tijela za procjenu usklađenosti ili potvrdu koju izdaje takvo tijelo kao način dokazivanja usklađenosti sa zahtjevima ili kriterijima utvrđenima u tehničkim specifikacijama, kriterijima za dodjelu ili uvjetima za izvršenje ugovora.

Ako naručitelji zahtijevaju podnošenje potvrda koje sastavlja posebno tijelo za procjenu usklađenosti, oni prihvaćaju potvrde i drugih jednakovrijednih tijela za procjenu usklađenosti.

Za potrebe ovog stavka, tijelo za procjenu usklađenosti jest tijelo koje provodi aktivnosti procjene usklađenosti, uključujući kalibriranje, testiranje, certificiranje i inspekciju akreditirane u skladu s Uredbom (EZ) br. 765/2008 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.

2. Naručitelji prihvaćaju druge prikladne načine za dokazivanje osim onih iz stavka 1., poput tehničke dokumentacije proizvođača ako dotični gospodarski subjekt nije imao pristup potvdama ili izvješćima o testiranju iz stavka 1., ili nije u mogućnosti da ih dobije u zadanom vremenskom roku, pod uvjetom da za nedostatak pristupa nije odgovoran dotični gospodarski subjekt i pod uvjetom da gospodarski subjekt time dokaže da radovi, roba ili usluge udovoljavaju zahtjevima ili kriterijima navedenim u tehničkim specifikacijama, kriterijima dodjele ili uvjetima za izvršenje ugovora.

3. Države članice dužne su, na zahtjev, staviti na raspolaganje ostalim državama članicama sve podatke vezane uz dokaze i dokumente koji su dostavljeni u skladu s člankom 60. stavkom 6., člankom 61. i stavcima 1. i 2. ovog članka. Nadležna tijela države članice u kojoj gospodarski subjekt ima poslovni nastan dostavljaju te podatke u skladu s člankom 102.

Članak 63.**Komunikacija tehničkih specifikacija**

1. Naručitelji na zahtjev stavljaju na raspolaganje gospodarskim subjektima koji su zainteresirani za dobivanje ugovora

⁽¹⁾ Uredba (EZ) BR. 765/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. srpnja 2008. o utvrđivanju zahtjeva za akreditaciju i za nadzor tržišta u odnosu na stavljanje proizvoda na tržište i o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 339/93 (SL L 218, 13.8.2008., str. 30.).

tehničke specifikacije koje redovito koriste za svoje ugovore o nabavi robe, ugovore o radovima ili ugovore o uslugama, ili tehničke specifikacije koje namjeravaju primijeniti na ugovore za koje periodična indikativna obavijest predstavlja poziv na nadmetanje. Ove su specifikacije dostupne elektroničkim sredstvima uz neograničen, izravan i besplatan pristup.

Međutim, tehničke specifikacije mogu se proslijediti drugim sredstvima osim elektroničkog sredstva ako se neograničen, izravan i besplatan pristup elektroničkim sredstvima do određenih dokumenata za nabavu ne može ponuditi iz nekog razloga navedenog u članku 40. stavku 1. drugom podstavku ili ako se neograničen, izravan i besplatan pristup elektroničkim sredstvima do određenih dokumenata za nabavu ne može ponuditi jer naručitelji namjeravaju primijeniti članak 39. stavak 2.

2. Ako se tehničke specifikacije temelje na dokumentaciji koja je elektroničkim sredstvima uz neograničen, izravan i besplatan pristup dostupna zainteresiranim gospodarskim subjektima, dovoljno je navesti upućivanje na tu dokumentaciju.

Članak 64.**Varijante**

1. Naručitelji mogu ponuditeljima dopustiti ili od njih zahtijevati podnošenje varijanti koje ispunjavaju minimalne zahtjeve koje navode naručitelji.

U dokumentaciji o nabavi naručitelji navode dopuštaju li ili zahtijevaju varijante i, ako da, navode minimalne zahtjeve koje varijante trebaju ispuniti te bilo koje posebne zahtjeve za njihovo podnošenje, posebno ako se varijante mogu podnijeti isključivo u slučaju kad je podnesena i ponuda koja nije varijanta. Ako se dopuštaju ili zahtijevaju varijante, oni isto tako osiguravaju da se odabrani kriteriji za dodjelu mogu primijeniti na varijante koje ispunjavaju ove minimalne uvjete te na ponude koje zadovoljavaju, a koje nisu varijante.

2. U postupcima dodjele ugovora o nabavi robe ili usluga, naručitelji koji su odobrili ili zahtijevali varijante, ne smiju odbiti varijantu samo zbog toga što bi, bude li uspješna, dovela do ugovora o uslugama, a ne do ugovora o nabavi robe, ili do ugovora o nabavi robe, a ne do ugovora o uslugama.

Članak 65.**Razdioba ugovora u grupe**

1. Naručitelji mogu odlučiti dodijeliti ugovor u obliku odvojenih grupa te mogu odrediti veličinu i predmet takvih grupa.

U obavijesti o nadmetanju, u pozivu na potvrdu interesa ili ako je sredstvo poziva na nadmetanje obavijest o postojanju kvalifikacijskog sustava, u pozivu na dostavu ponuda ili u pozivu na pregovore, naručitelji navode mogu li se ponude podnijeti za jednu grupu, za više njih ili za sve grupe.

2. Naručitelji mogu, čak i ako se ponude mogu podnijeti za nekoliko grupa ili sve, ograničiti broj grupa koje se mogu dodijeliti jednom ponuditelju, pod uvjetom da je maksimalan broj grupa po ponuditelju naveden u obavijesti o nadmetanju ili u pozivu na potvrdu interesa, u pozivu na podnošenje ponuda ili u pozivu na pregovore. U dokumentaciji o nabavi naručitelji navode objektivne i nediskriminirajuće kriterije ili pravila koja namjeravaju primijeniti kako bi odredili koje će grupe biti dodijeljene ako primjena kriterija za dodjelu vodi tome da se jednom ponuditelju dodijeli više grupa od najvećeg mogućeg broja.

3. Države članice mogu odlučiti da, ako je više od jedne grupe dodijeljeno istom ponuditelju, naručitelji mogu dodijeliti ugovor kombinirajući nekoliko ili sve grupe ako su u obavijesti o nadmetanju ili u pozivu na potvrdu interesa, pozivu na dostavu ponuda ili pozivu na pregovore naznačili da rezerviraju mogućnost da tako učine i ako naznače grupe ili skupine grupa koje se mogu kombinirati.

4. Države članice mogu nametnuti obveznu dodjelu ugovora u obliku odvojenih grupa pod uvjetima koji se trebaju odrediti u skladu s njihovim nacionalnim pravom te uzimajući u obzir pravo Unije. Primjenjuje se stavak 1. drugi podstavak te, po potrebi, stavak 3..

Članak 66.**Određivanje rokova**

1. Prilikom određivanja rokova za zahtjeve za sudjelovanje i zaprimanje ponuda, naručitelji moraju posebno uzeti u obzir složenost ugovora i vrijeme potrebno za izradu ponuda, ne dovodeći u pitanje minimalne rokove utvrđene člancima od 45. do 49.

2. Ako se ponude mogu sastaviti tek nakon obilaska lokacije ili inspekcije na licu mjesta dokumenata koji potvrđuju dokumentaciju o nabavi, rok za zaprimanje ponuda, koji je dulji nego minimalni rok utvrđen u člancima od 45. do 49., utvrđuje se tako da svi gospodarski subjekti kojih se to tiče mogu upoznati sa svim informacijama potrebnima za sastavljanje ponude.

3. Naručitelji produžuju rok za zaprimanje ponuda tako da svi gospodarski subjekti kojih se to tiče mogu biti upoznati sa svim informacijama potrebnima za sastavljanje ponuda u sljedećim slučajevima:

(a) ako, iz bilo kojeg razloga, dodatne informacije, iako pravodobno zatražene od strane gospodarskog subjekta, nisu stavljene na raspolaganje najkasnije šest dana prije roka određenog za zaprimanje ponuda. U slučaju ubrzanog otvorenog postupka kako stoji u članku 45. stavku 3., to razdoblje traje četiri dana;

(b) ako su unijete znatne izmjene u dokumentaciju o nabavi.

Produljenje roka razmjerno je važnosti informacije ili izmjene.

Ako dodatne informacije nisu bile pravovremeno zatražene ili ako je njihova važnost s obzirom na pripremu prilagođenih ponuda zanemariva, od naručitelja ne zahtijeva se produljenje rokova.

Odjeljak 2.**Objavljivanje i transparentnost****Članak 67.****Periodične indikativne obavijesti**

1. Naručitelji mogu obznaniti svoje namjere planiranih nabava objavom periodične indikativne obavijesti. Te obavijesti sadrže podatke određene u Prilogu VI. dijelu A odjeljku I. Objavljuje ih ili Ured za publikacije Europske unije ili naručitelji na svojim profilima kupca u skladu s Prilogom IX. točkom 2. podtočkom (b). Ako su periodičnu indikativnu obavijest objavili naručitelji na svom profilu kupca, oni šalju obavijest o objavi periodične indikativne obavijesti na svom profilu kupca Uredu za publikacije Europske unije u skladu s Prilogom IX. točkom 3. Te obavijesti sadrže podatke određene u Prilogu VI. dijelu B.

2. Ako se poziv na nadmetanje provodi periodičnom indikativnom obaviješću za ograničene postupke i pregovaračke postupke s prethodnim pozivom na nadmetanje, obavijest mora ispunjavati sljedeće zahtjeve:

- (a) da se posebno odnosi na robu, radove ili usluge koji će biti predmet ugovora koji se treba dodijeliti;
- (b) da se u njoj navodi da će se ugovor dodijeliti u ograničenom ili u pregovaračkom postupku bez daljnje objave poziva na nadmetanje i njome se pozivaju zainteresirani gospodarski subjekti da iskažu svoj interes;
- (c) da sadrži, osim informacija određenih u Prilogu VI. dijelu A odjeljku I., informacije određene u Prilogu VI. dijelu A odjeljku II.;
- (d) da je poslana na objavljivanje u razdoblju između 35 dana i 12 mjeseci prije dana slanja poziva na potvrdu interesa.

Te se obavijesti ne objavljuju na profilu kupca. Međutim, dodatna objava na nacionalnoj razini u skladu s člankom 72., ako postoji, može se objaviti na profilu kupca.

Razdoblje obuhvaćeno prethodnom indikativnom obaviješću može trajati najviše 12 mjeseci od dana slanja obavijesti na objavu. Međutim, u slučaju ugovora za društvene i druge posebne usluge, periodična indikativna obavijest iz članka 92. stavka 1. točke (b) može obuhvatiti razdoblje dulje od 12 mjeseci.

Članak 68.

Obavijesti o postojanju kvalifikacijskog sustava

1. Ako naručitelji odluče uspostaviti kvalifikacijski sustav u skladu s člankom 77., taj sustav mora biti predmetom obavijesti iz Priloga X. u kojoj se navodi svrha sustava kvalifikacije i način na koji se može pristupiti pravilima u vezi s njegovim djelovanjem.

2. Naručitelji navode razdoblje trajanja kvalifikacijskog sustava u obavijesti o postojanju sustava. Obavješćuju Ured za publikacije Europske unije o bilo kojoj promjeni u razdoblju trajanja, koristeći sljedeće normirane obrasce:

(a) ako je razdoblje trajanja promijenjeno bez okončanja sustava, koristi se obrazac koji se prvotno koristio za obavijesti o postojanju kvalifikacijskih sustava;

(b) ako je sustav okončan, koristi se obavijest o dodjeli ugovora iz članka 70.

Članak 69.

Obavijesti o nadmetanju

Obavijesti o nadmetanju koriste se kao načini pozivanja na nadmetanje za sve postupke. Obavijesti o nadmetanju sadrže informacije navedene u Prilogu VI. i objavljuju se u skladu s člankom 71.

Članak 70.

Obavijest o dodjeli ugovora

1. Najkasnije 30 dana nakon sklapanja ugovora ili okvirnog sporazuma koje slijedi odluci o dodjeli ili sklapanju, naručitelji šalju obavijest o dodjeli ugovora koja sadrži ishod postupka nabave.

Takva obavijest sadrži informacije određene u Prilogu XII. i objavljuje se u skladu s člankom 71.

2. Ako se poziv na nadmetanje za dotični ugovor sastavlja u obliku periodične indikativne obavijesti, a naručitelj odluči da neće dodjeljivati daljnje ugovore tijekom razdoblja koje obuhvaća periodična indikativna obavijest, obavijest o dodjeli ugovora sadrži posebnu naznaku o tome.

U slučaju okvirnih sporazuma sklopljenih u skladu s člankom 51., naručitelji nisu obvezni slati obavijest o ishodu postupka nabave za svaki ugovor utemeljen na tom sporazumu. Države članice mogu odlučiti da naručitelji grupiraju obavijesti o rezultatima postupka nabave za ugovore koji se temelje na okvirnom sporazumu na tromjesečnoj osnovi. U tom slučaju naručitelji šalju grupirane obavijesti u roku 30 dana od završetka svakog tromjesečja.

Naručitelji šalju obavijest o dodjeli ugovora na temelju dinamičkog sustava nabave u roku od 30 dana nakon dodjele svakog ugovora. Oni, međutim, mogu grupirati takve obavijesti tromjesečno. U tom slučaju šalju grupirane obavijesti u roku 30 dana od završetka svakog tromjesečja.

3. Podaci pruženi u skladu s Prilogom XII. i namijenjeni za objavu objavljuju se u skladu s Prilogom IX. Određeni podaci o dodjeli ugovora ili sklapanju okvirnog sporazuma mogu se ne objaviti ako bi otkrivanje tih podataka ometalo provedbu zakona ili inače bilo protivno javnom interesu, štetilo legitimnim komercijalnim interesima određenog gospodarskog subjekta, javnog ili privatnog, ili ako bi to moglo štetiti poštenom tržišnom natjecanju između gospodarskih subjekata.

Kad se radi o ugovorima o uslugama istraživanja i razvoja („usluge istraživanja i razvoja”) podaci o naravi i količini usluga mogu se ograničiti na:

- (a) naznaku „usluge istraživanja i razvoja” ako je ugovor dodijeljen tijekom pregovaračkog postupka bez poziva na nadmetanje u skladu s člankom 50. točkom (b);
- (b) podatke barem toliko precizne kao oni koji su naznačeni u obavijesti koja se koristila kao sredstvo poziva na nadmetanje.

4. Podaci navedeni u skladu s Prilogom XII. i označeni kao podaci koji nisu namijenjeni za objavljivanje objavljuju se samo u pojednostavljenom obliku i u skladu s Prilogom IX. u statističke svrhe.

Članak 71.

Oblik i način objave obavijesti

1. Obavijesti iz članaka od 67. do 70. obuhvaćaju informacije određene u Prilozima VI. Dijelu A, VI. Dijelu B, X., XI. i XII. te u obliku normiranih obrazaca, uključujući normirane obrasce za ispravke.

Komisija utvrđuje te normirane obrasce provedbenim aktima. Ti se provedbeni akti donose sukladno savjetodavnom postupku iz članka 105.

2. Obavijesti iz članaka od 67. do 70. izrađuju se, prenose elektroničkim sredstvima Uredu za publikacije Europske unije i objavljuju u skladu s Prilogom IX. Obavijesti se objavljuju najkasnije pet dana nakon što su poslone. Troškove Ureda za publikacije Europske unije za objavljivanje takvih obavijesti snosi Unija.

3. Obavijesti iz članaka od 67. do 70. objavljuju se u cijelosti na službenom jeziku odnosno na službenim jezicima institucija Unije koje odabere naručitelj. Ta jezična verzija ili te jezične

verzije predstavljaju jedini vjerodostojan tekst odnosno vjerodostojne tekstove. Sažetak važnih elemenata svake obavijesti objavljuje se na ostalim službenim jezicima institucija Unije.

4. Ured za publikacije Europske unije osigurava da se cjeloviti tekst i sažetak periodične indikativne obavijesti iz članka 67. stavka 2., pozivi na nadmetanje kojima se uspostavlja dinamički sustav nabave iz članka 52. stavka 4. točke (a) i obavijesti o postojanju kvalifikacijskog sustava koji se koriste kao sredstva pozivanja na nadmetanje u skladu s člankom 44. stavkom 4. točkom (b) i dalje objavljuju.

(a) u slučaju periodičnih indikativnih obavijesti, za razdoblje od 12 mjeseci ili do zaprimanja obavijesti o dodjeli ugovora kako je utvrđeno člankom 70. stavkom 2. u kojem se navodi da se neće dodjeljivati daljnji ugovori tijekom razdoblja od 12 mjeseci koji su obuhvaćeni ovim pozivom na nadmetanje. Međutim, u slučaju ugovora za društvene i druge posebne usluge, periodična indikativna obavijest iz članka 92. stavka 1. točke (b) i dalje se objavljuje, sve dok ne prestane njezino izvorno navedeno razdoblje trajanja ili do zaprimanja obavijesti o dodjeli ugovora iz članka 70. u kojoj se navodi da se neće dodjeljivati daljnji ugovori tijekom razdoblja koje je obuhvaćeno pozivom na nadmetanje;

(b) u slučaju poziva na nadmetanje kojim se uspostavlja dinamički sustav nabave, za razdoblje trajanja dinamičkog sustava nabave;

(c) u slučaju obavijesti o postojanju kvalifikacijskog sustava, za razdoblje njegova trajanja.

5. Naručitelji trebaju biti u mogućnosti pružiti dokaz o datumima slanja obavijesti.

Ured za publikacije Europske unije naručitelju daje potvrdu o zaprimanju objave i o objavi poslanih podataka, navodeći datum te objave. Takva potvrda predstavlja dokaz o objavi.

6. Naručitelji mogu objaviti obavijesti o ugovorima o radovima, robi ili uslugama koji ne podliježu zahtjevima za objavu utvrđenima u ovoj Direktivi pod uvjetom da su ove obavijesti poslone Uredu za publikacije Europske unije elektroničkim sredstvima u skladu s oblikom i postupkom za prijenos koji je naznačen u Prilogu IX.

Članak 72.

Objava na nacionalnoj razini

1. Obavijesti iz članaka od 67. do 70. i njihov sadržaj ne objavljuju se na nacionalnoj razini prije objave na temelju članka 71. Međutim, objava se u svakom slučaju može provesti na nacionalnoj razini ako se naručitelje nije izvijestilo o objavi unutar 48 sati nakon potvrde primitka obavijesti u skladu s člankom 71.

2. Obavijesti objavljene na nacionalnoj razini sadrže samo podatke iz obavijesti koje se šalju Uredu za publikacije Europske unije ili se objavljuju na profilu kupca, a u njima se obvezno navodi datum slanja obavijesti Uredu za publikacije Europske unije ili datum njezine objave na profilu kupca.

3. Periodične indikativne obavijesti ne smiju se objaviti na profilu kupca prije slanja obavijesti Uredu za publikacije Europske unije o njihovoj objavi u tom obliku; u njima se navodi datum toga slanja.

Članak 73.

Elektronička dostupnost dokumentacije o nabavi

1. Naručitelji elektroničkim sredstvima omogućavaju neograničen, neposredan i besplatan pristup dokumentaciji o nabavi od datuma objave obavijesti u skladu s člankom 71. ili od datuma kad je poziv na potvrdu interesa bio poslan.

Ako je sredstvo poziva na nadmetanje obavijest o postojanju kvalifikacijskog sustava, takav se pristup može ponuditi što je prije moguće, a najkasnije kad su poslani pozivi na dostavu ponuda ili pozivi na pregovaranje. U tekstu obavijesti ili u ovim pozivima navodi se internetska adresa na kojoj je dokumentacija o nabavi dostupna.

Ako se neograničen, neposredan i besplatan pristup elektroničkim sredstvima do određenih dokumenata za nabavu ne može ponuditi iz nekog razloga navedenog u članku 40. stavku 1. drugom podstavku, naručitelji mogu naznačiti u obavijesti ili pozivu na potvrdu interesa da se dotična dokumentacija o nabavi prosljeđuju drugim sredstvima, a ne elektroničkim, u skladu sa stavkom 2. ovog članka. U tom slučaju rok za podnošenje ponuda produžuje se za pet dana, osim u slučajevima kad postoji hitna situacija propisno opravdana iz članaka 45. stavka 3. i ako je rok utvrđen uzajamnim sporazumom u skladu s člankom 46. stavkom 2. drugim podstavkom ili člankom 47. stavkom 2. drugim podstavkom.

Ako se neograničen, neposredan i besplatan pristup elektroničkim sredstvima do određene dokumentacije o nabavi ne može ponuditi jer naručitelji namjeravaju primijeniti članak 39. stavak 2., naznačit će u obavijesti ili u pozivu na potvrdu interesa ili ako je sredstvo pozivna na nadmetanje obavijest o postojanju kvalifikacijskog sustava, naznačit će u dokumentaciji o nadmetanju koje mjere zahtijevaju u svrhu zaštite povjerljive naravi podataka te kako se može pristupiti dotičnim dokumentima. U tom slučaju rok za podnošenje ponuda produžuje se za pet dana, osim u slučajevima kad postoji hitna situacija propisno opravdana iz članaka 45. stavka 3. i ako je rok utvrđen uzajamnim sporazumom u skladu s člankom 46. stavkom 2. drugim podstavkom ili člankom 47. stavkom 2. drugim podstavkom.

2. Pod uvjetom da je to pravodobno zatraženo, naručitelji stavljaju na raspolaganje svim ponuditeljima koji sudjeluju u postupku nabave dodatne informacije u vezi sa specifikacijama i sve popratne dokumente najkasnije šest dana prije roka određenog za zaprimanje ponuda. U slučaju ubrzanog otvorenog postupka iz članka 45. stavka 3., to razdoblje traje četiri dana.

Članak 74.

Pozivi kandidatima

1. U ograničenim postupcima, natjecateljskim postupcima dijaloga, partnerstvima za inovacije i pregovaračkim postupcima s prethodnim pozivom na nadmetanje, naručitelji istodobno i u pisanom obliku pozivaju odabrane natjecatelje da dostave svoje ponude, na sudjelovanje u dijalogu ili ih pozivaju na pregovaranje.

Ako se koristi periodična indikativna obavijest kao poziv na nadmetanje u skladu s člankom 44. stavkom 4. točkom (a), naručitelji istodobno i u pisanom obliku pozivaju gospodarske subjekte koji su izrazili svoj interes da potvrde svoj daljnji interes.

2. U pozivima iz stavka 1. ovog članka navodi se elektronička adresa na kojoj je dokumentacija o nabavi izravno dostupna elektroničkim sredstvima. Pozivima se prilaže dokumentacija o nabavi, ako ti dokumenti nisu bili podložni neograničenom, izravnom i besplatnom pristupu iz razloga navedenih u članku 73. stavku 1. trećem ili četvrtom podstavku i ako nisu već na neki drugi način bili dostupni. Osim toga, pozivi iz stavka 1. ovog članka uključuju informacije iz Priloga XIII.

Članak 75.

Obavješćivanje podnositelja zahtjeva za kvalifikaciju, natjecatelje i ponuditelje

1. Naručitelji moraju u najkraćem mogućem roku obavijestiti svakog natjecatelja i ponuditelja o odlukama donesenim u vezi sa sklapanjem okvirnog sporazuma, dodjelom ugovora ili prihvaćanju u dinamički sustav nabave, uključujući razloge za eventualnu odluku da se ne sklopi okvirni sporazum ili da se ne dodijeli ugovor za koji je postojao poziv na nadmetanje, ili da se ponovno pokrene postupak, ili da se ne uvede dinamički sustav nabave.

2. Na zahtjev natjecatelja ili ponuditelja naručitelji, što je prije moguće, a u svakom slučaju u roku od 15 dana od primitka pisanog zahtjeva, obavješćuju:

- (a) svakog neuspješnog natjecatelja o razlozima za odbijanje njegova zahtjeva za sudjelovanje;
- (b) svakog neuspješnog ponuditelja o razlozima odbijanja njegove ponude, uključujući, za slučajeve iz članka 60. stavaka 5. i 6., razloge za njihovu odluku da ne postoji jednakovrijednost ili odluku o tome da radovi, roba ili usluge ne ispunjavaju izvedbene ili funkcionalne zahtjeve;
- (c) svakog ponuditelja koji je dostavio prihvatljivu ponudu o svojstvima i relativnim prednostima odabrane ponude, kao i o nazivu uspješnog ponuditelja ili strana okvirnog sporazuma,
- (d) svakog ponuditelja koji je dostavio prihvatljivu ponudu o tijeku pregovora i dijaloga i njihovu napretku s ponuditeljima.

3. Naručitelji mogu odlučiti uskratiti određene informacije iz stavaka 1. i 2. u vezi dodjele ugovora, sklapanja okvirnog sporazuma ili prihvaćanja u dinamički sustav nabave ako bi otkrivanje takvih informacija ometalo provedbu zakona ili inače bilo protivno javnom interesu, štetilo legitimnim komercijalnim interesima određenoga gospodarskog subjekta, javnog ili privatnog ili ako bi to moglo štetiti poštenom tržišnom natjecanju između gospodarskih subjekata.

4. Naručitelji koji uspostave i vode sustav kvalifikacija obavijestit će podnositelje zahtjeva o svojoj odluci o kvalifikaciji u roku od šest mjeseci.

Ako će donošenje odluke trajati duže od četiri mjeseca od podnošenja zahtjeva, naručitelj obavješćuje podnositelja zahtjeva u roku od dva mjeseca od podnošenja zahtjeva o razlozima koji opravdavaju to duže razdoblje kao i o datumu do kojega će se njegov zahtjev prihvatiti ili odbiti.

5. Podnositelje zahtjeva čija se kvalifikacija odbije, obavješćuje se u najkraćem mogućem roku o odbijanju i razlozima zatu odluku, a najkasnije 15 dana od dana donošenja odluke. Ti se razlozi temelje na kriterijima za kvalifikaciju iz članka 77. stavka 2.

6. Naručitelji koji uspostave i vode sustav kvalifikacija mogu okončati kvalifikaciju nekog gospodarskog subjekta samo iz razloga koji se temelje na kriterijima za kvalifikaciju iz članka 77. stavka 2. O eventualnoj namjeri okončanja kvalifikacije treba obavijestiti gospodarskog subjekta najmanje 15 dana prije dana kada bi se kvalifikacija trebala okončati, zajedno s razlogom ili razlozima koji opravdavaju predloženu radnju.

Odjeljak 3.

Odabir sudionika i dodjela ugovora

Članak 76.

Opća načela

1. U svrhu odabira sudionika u svojim postupcima nabave primjenjuju se sva sljedeća pravila:

- (a) naručitelji, nakon što su utvrdili pravila i kriterije za isključenje ponuditelja ili natjecatelja u skladu s člankom 78. stavkom 1. ili člankom 80. stavkom 1., isključuju gospodarske subjekte koje su prepoznali u skladu s tim pravilima i koji ispunjavaju te kriterije;
- (b) oni odabiru ponuditelje i natjecatelje u skladu s objektivnim pravilima i kriterijima utvrđenim sukladno člancima 78. i 80.;
- (c) u ograničenim postupcima, pregovaračkim postupcima s pozivom na nadmetanje, natjecateljskim dijalogima i partnerstvima za inovacije, oni će, prema potrebi i u skladu s člankom 78. stavkom 2., smanjiti broj natjecatelja odabranih sukladno točkama (a) i (b) ovog stavka.

2. Kada se poziv na nadmetanje objavljuje u putem obavijesti o uspostavljanju kvalifikacijskog sustava i u svrhu odabira sudionika u postupcima nabave za određene ugovore koji su predmet poziva na nadmetanje, naručitelji:

- (a) kvalificiraju gospodarske subjekte u skladu s člankom 77.;
- (b) na takve kvalificirane gospodarske subjekte primjenjuju odredbe stavka 1. koje su relevantne za ograničene ili pregovaračke postupke, natjecateljske dijaloge ili partnerstva za inovacije.

3. Kada odabiru sudionike za ograničeni ili pregovarački postupak, natjecateljski dijalog ili partnerstvo za inovacije, pri donošenju svoje odluke o kvalifikaciji ili prilikom ažuriranja kriterija i pravila naručitelji ne smiju:

(a) određenim gospodarskim subjektima nametati administrativne, tehničke ili financijske uvjete koji se ne bi nametnuli drugima;

(b) tražiti testove ili dokaze kojima bi se podvostručili objektivni dokazi koji su već na raspolaganju.

4. Ako je informacija ili dokumentacija koju je trebao podnijeti gospodarski subjekt nepotpuna ili se pokaže nepotpunom, ako je pogrešna ili ako nedostaju određeni dokumenti, naručitelji mogu, osim ako je drugačije predviđeno, mjerodavnim nacionalnim pravom provodeći ovu Direktivu, zahtijevati od dotičnih gospodarskih subjekata da podnesu, dopune, razjasne ili upotpune nužne informacije ili dokumentaciju u odgovarajućem roku, pod uvjetom da su ti zahtjevi u potpunom skladu s načelima jednakog postupanja i transparentnosti.

5. Naručitelji su dužni provjeriti udovoljavaju li ponude koje su dostavili odabrani ponuditelji pravilima i zahtjevima koji se primjenjuju na ponude te dodijeliti ugovor na temelju kriterija utvrđenih u člancima 82. i 84., uzimajući u obzir članak 64.

6. Naručitelji mogu odlučiti da neće dodijeliti ugovor ponuditelju koji je podnio najbolju ponudu ako utvrde da ta ponuda nije u skladu s primjenjivim obvezama iz članka 36. stavka 2.

7. U otvorenim postupcima naručitelji mogu odlučiti proučiti ponude prije provjere prikladnosti ponuditelja, ako se poštuju relevantne odredbe članaka od 76. do 84., uključujući pravilo da se ugovor ne dodjeljuje ponuditelju koji se trebao isključiti u skladu s člankom 80. ili onome koji ne ispunjava kriterije za odabir koje je naručitelj utvrdio u skladu s člankom 78. stavkom 1. i člankom 80.

Države članice mogu isključiti primjenu postupka iz prvog podstavka ili ograničiti njegovu primjenu na određene vrste nabave ili posebne okolnosti.

8. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 103. u svrhu izmjene popisa iz Priloga XIV., ako je potrebno, za dodavanje novih međunarodnih sporazuma koje

su ratificirale sve države članice ili ako sve države članice nisu više ratificirale navedene postojeće međunarodne sporazume ili su oni izmijenjeni na neki drugi način, na primjer s obzirom na njihovo područje primjene, sadržaj ili naziv.

Pododjeljak 1.

Kvalifikacija i kvalitativni odabir

Članak 77.

Kvalifikacijski sustavi

1. Naručitelji koji to žele mogu uspostaviti i voditi sustav kvalifikacija gospodarskih subjekata.

Naručitelji koji uspostave ili vode sustav kvalifikacija dužni su osigurati da gospodarski subjekti u svako vrijeme mogu tražiti kvalifikaciju.

2. Sustav iz stavka 1. može uključivati različite faze kvalifikacije.

Naručitelji uspostavljaju objektivna pravila i kriterije za isključenje i odabir gospodarskih subjekata koji traže kvalifikaciju i objektivne kriterije i pravila za rad kvalifikacijskog sustava koji obuhvaćaju pitanja kao što su upis u sustav, periodično ažuriranje kvalifikacija, ako postoje, te trajanje sustava.

Ako ti kriteriji i pravila uključuju tehničke specifikacije, primjenjuju se članci od 60. do 62. Ti se kriteriji i pravila mogu, prema potrebi, ažurirati.

3. Kriteriji i pravila iz stavka 2. stavljaju se na raspolaganje gospodarskim subjektima na njihov zahtjev. O tim ažuriranim kriterijima i pravilima obavješćuju se zainteresirani gospodarski subjekti.

Ako naručitelj smatra da kvalifikacijski sustav određenih drugih subjekata ili tijela ispunjava njegove uvjete, on dostavlja zainteresiranim gospodarskim subjektima nazive tih drugih subjekata ili tijela.

4. Potrebno je voditi pisanu evidenciju kvalificiranih gospodarskih subjekata; ona se može podijeliti na kategorije prema tipu ugovora za koji vrijedi kvalifikacija.

5. Ako se poziv na nadmetanje objavljuje putem obavijesti o postojanju sustava kvalifikacija, određeni ugovori za radove, robu ili usluge koji su obuhvaćeni kvalifikacijskim sustavom dodjeljuju se putem ograničenih i pregovaračkih postupaka u kojima se svi ponuditelji i sudionici odabiru između natjecatelja koji su već kvalificirani u skladu s takvim sustavom.

6. Svi troškovi koji se zaračunavaju u vezi sa zahtjevom za kvalifikaciju ili s ažuriranjem ili očuvanjem već dobivene kvalifikacije u skladu sa sustavom bit će razmjerni nastalim troškovima.

Članak 78.

Kriteriji za kvalitativni odabir

1. Naručitelji mogu utvrditi objektivna pravila i kriterije za isključenje i za odabir ponuditelja ili natjecatelja; Ta pravila i ti kriteriji moraju biti dostupni zainteresiranim gospodarskim subjektima.

2. Ako naručitelji trebaju osigurati odgovarajuću ravnotežu između određenih značajki postupka nabave i resursa koji su potrebni za provođenje, oni mogu u ograničenim ili pregovaračkim postupcima, natjecateljskim dijalozima ili partnerstvima za inovacije uspostaviti objektivna pravila i kriterije koji odražavaju tu potrebu i omogućuju naručitelju da smanji broj natjecatelja koji će se pozvati da dostave ponudu ili na pregovore. Međutim, pri određivanju broja odabranih natjecatelja treba uzeti u obzir potrebu za osiguranjem odgovarajućeg tržišnog natjecanja.

Članak 79.

Oslanjanje na sposobnosti drugih subjekata

1. Ako objektivna pravila i kriteriji za isključenje i odabir gospodarskih subjekata koji traže kvalifikaciju u kvalifikacijskom sustavu uključuju zahtjeve koji se odnose na gospodarsku i financijsku sposobnost gospodarskog subjekta ili na njegovu tehničku i stručnu sposobnost, gospodarski subjekt može se, prema potrebi, oslanjati na sposobnosti drugih subjekata, bez obzira na pravnu prirodu njegove veze s tim subjektima. S obzirom na kriterije koji su vezani uz obrazovne i stručne kvalifikacije pružatelja usluga ili na izvođača radova ili upravljačkog osoblja poduzeća ili uz relevantno stručno iskustvo, gospodarski subjekti mogu se, međutim, osloniti samo na sposobnosti drugih subjekata ako će oni obaviti radove ili pružiti usluge kod kojih se traže te sposobnosti. Ako se gospodarski subjekt želi osloniti na sposobnosti drugih subjekata,

mora dokazati naručitelju da će mu ti resursi biti na raspolaganju tijekom cijelog razdoblja valjanosti kvalifikacijskog sustava, na primjer, dostavljanjem obveze tih subjekata u tu svrhu.

Ako su, u skladu s člankom 80. ove direktive, naručitelji naveli kriterije za isključenje ili odabir predviđene Direktivom 2014/24/EU, naručitelji moraju, u skladu s člankom 80. stavkom 3. ove direktive, provjeriti ispunjavaju li drugi subjekti, na čije sposobnosti se namjerava osloniti određeni gospodarski subjekt, relevantne kriterije za odabir odnosno postoje li osnove za isključenje koje su naveli naručitelji, u skladu s člankom 57. Direktive 2014/24/EU. Naručitelj zahtijeva da gospodarski subjekt zamijeni subjekt za koji postoji obvezujuća osnova za isključenje na koju se naručitelj pozvao. Naručitelj može zahtijevati ili država članica može zahtijevati od njega da zahtijeva da gospodarski subjekt zamijeni subjekt za koji postoji neobvezujuća osnova za isključenje na koju se naručitelj pozvao.

Ako se gospodarski subjekt oslanja na sposobnosti drugih subjekata vezano uz kriterije koji se odnose na ekonomsku i financijsku sposobnost, naručitelj može zahtijevati da taj gospodarski subjekt i ti subjekti budu zajednički odgovorni za izvršenje ugovora.

Pod istim uvjetima, skupina gospodarskih subjekata iz članka 37. stavka 2. može se osloniti na sposobnost sudionika iz skupine ili drugih subjekata.

2. Ako objektivna pravila i kriteriji za isključenje i odabir natjecatelja i ponuditelja u otvorenim, ograničenim ili pregovaračkim postupcima, u natjecateljskim dijalozima ili partnerstvima za inovacije uključuju zahtjeve koji se odnose na gospodarsku i financijsku sposobnost gospodarskog subjekta ili na njegovu tehničku i stručnu sposobnost, gospodarski subjekt može se, prema potrebi i za određeni ugovor, oslanjati na sposobnosti drugih subjekata, bez obzira na pravnu prirodu njegove veze s tim subjektima. S obzirom na kriterije koji su vezani uz obrazovne i stručne kvalifikacije pružatelja usluga ili na izvođača radova ili upravljačkog osoblja poduzeća ili uz relevantno stručno iskustvo, gospodarski subjekti mogu se, međutim, osloniti samo na sposobnosti drugih subjekata ako će oni obaviti radove ili pružiti usluge kod kojih se traže te sposobnosti. Ako se gospodarski subjekt želi osloniti na sposobnosti drugih subjekata, mora dokazati naručitelju da će mu potrebni resursi biti na raspolaganju, na primjer, dostavljanjem obveze tih subjekata u tu svrhu.

Ako su, u skladu s člankom 80. ove Direktive, naručitelji naveli kriterije za isključenje ili odabir predviđene Direktivom 2014/24/EU, naručitelji moraju, u skladu s člankom 80. stavkom 3. ove direktive, provjeriti ispunjavaju li drugi subjekti, na čije sposobnosti se namjerava osloniti određeni gospodarski subjekt, relevantne kriterije za odabir ili postoje li osnove za isključenje na koje su se naručitelji pozvali, u skladu s člankom 57. Direktive 2014/24/EU. Naručitelj zahtijeva da gospodarski subjekt zamijeni subjekt koji ne zadovoljava relevantni kriterij za odabir ili za koji postoji obvezujuća osnova za isključenje na koju se naručitelj pozvao. Naručitelj može zahtijevati ili država članica može zahtijevati od njega da zahtijeva da gospodarski subjekt zamijeni subjekt za koji postoji neobvezujuća osnova za isključenje na koje se naručitelj pozvao.

Ako se gospodarski subjekt oslanja na sposobnosti drugih subjekata vezano uz kriterije koji se odnose na ekonomsku i financijsku sposobnost, naručitelj može zahtijevati da taj gospodarski subjekt i ti subjekti budu zajednički odgovorni za izvršenje ugovora.

Pod istim uvjetima, skupina gospodarskih subjekata navedena u članku 37. može se osloniti na sposobnost sudionika iz skupine ili drugih subjekata.

3. U slučaju ugovora o radovima, ugovora o uslugama i poslovima postavljanja ili ugradnje u kontekstu ugovora o nabavi robe, naručitelji mogu zahtijevati da određene kritične poslove obavlja izravno sam ponuditelj, ili ako tu ponudu dostavlja skupina gospodarskih subjekata iz članka 37. stavka 2., sudionik iz te skupine.

Članak 80.

Primjena osnova za isključenje i kriterija za odabir predviđenih Direktivom 2014/24/EU

1. Objektivna pravila i kriteriji za isključenje i odabir gospodarskih subjekata koji zahtijevaju kvalifikaciju u kvalifikacijskom sustavu i objektivna pravila za isključenje te odabir natjecatelja i ponuda u otvorenim, ograničenim ili pregovaračkim postupcima, u natjecateljskim dijalozima ili partnerstvima za inovacije mogu obuhvaćati osnove za isključenje iz članka 57. Direktive 2014/24/EU prema uvjetima koji su tamo navedeni.

Ako je naručitelj javni naručitelj, ti kriteriji i pravila uključuju osnove za isključenje iz članka 57. stavaka 1. i 2. Direktive 2014/24/EU prema uvjetima navedenima u tom članku.

Ako to traže države članice, ti kriteriji i pravila dodatno obuhvaćaju osnove za isključenje iz članka 57. stavka 4. Direktive 2014/24/EU prema uvjetima navedenima u tom članku.

2. Kriteriji i pravila iz stavka 1. ovog članka mogu obuhvaćati kriterije za odabir navedene u članku 58. Direktive 2014/24/EU prema uvjetima koji su tamo navedeni, osobito što se tiče ograničenja uvjeta koji se tiču godišnjih prometa, kako je predviđeno u stavku 3. drugom podstavku tog članka.

3. Za potrebe primjene stavaka 1. i 2. ovog članka, primjenjuju se članci od 59. do 61. Direktive 2014/24/EU.

Članak 81.

Norme osiguravanja kvalitete i norme upravljanja okolišem

1. Ako zahtijevaju prilaganje potvrda koje su izdala neovisna tijela, a koje potvrđuju sukladnost gospodarskog subjekta s određenim normama osiguranja kvalitete, uključujući one o dostupnosti za osobe s invaliditetom, naručitelji se pozivaju na sustave osiguranja kvalitete koji se temelje na relevantnim serijama europskih normi koje su potvrdila akreditirana tijela. Moraju priznati jednakovrijedne potvrde tijela osnovanih u drugim državama članicama. Također moraju prihvatiti dokaze o jednakovrijednim mjerama osiguranja kvalitete ako dotični gospodarski subjekt nije mogao ishoditi takve potvrde u relevantnom roku iz razloga koji se ne mogu pripisati tom gospodarskom subjektu, pod uvjetom da gospodarski subjekt dokaže da su predložene mjere osiguranja kvalitete usklađene s potrebnim normama osiguranja kvalitete.

2. Ako naručitelji zahtijevaju prilaganje potvrda koje izdaju neovisna tijela, a kojima se potvrđuje sukladnost gospodarskog subjekta s određenim sustavima ili normama za upravljanje okolišem, oni se pozivaju na sustav upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja Unije (EMAS) ili na druge sustave upravljanja okolišem koji se priznaju u skladu s člankom 45. Uredbe (EZ) br. 1221/2009 ili na norme upravljanja okolišem koje se temelje na odgovarajućim europskim ili međunarodnim normama akreditiranih tijela. Moraju priznati jednakovrijedne potvrde tijela utemeljenih u drugim državama članicama.

Ako gospodarski subjekt evidentno nije imao pristup takvim potvdama, ili ih nije mogao pribaviti u relevantnom roku iz razloga koji se ne mogu pripisati tom gospodarskom subjektu, naručitelj mora prihvatiti druge dokaze o mjerama upravljanja okolišem ako dotični gospodarski subjekt dokaže da su te mjere jednakovrijedne onima u okviru primjenjivog sustava ili standarda upravljanja okolišem.

3. Države članice dužne su, na zahtjev, staviti na raspolaganje ostalim državama članicama sve podatke vezane uz dokumente koji su dostavljeni kao dokaz o sukladnosti s standardima kvalitete i okoliša iz stavaka 1. i 2.

Pododjeljak 2.

Dodjela ugovora

Članak 82.

Kriteriji za dodjelu ugovora

1. Ne dovodeći u pitanje nacionalne zakone i druge propise o cijeni određene robe ili naknadi za određene usluge, naručitelji dodjelu ugovora temelje na ekonomski najpovoljnijoj ponudi.

2. Ekonomski najpovoljnija ponuda sa stajališta naručitelja utvrđuje se na temelju cijene ili troška, primjenom pristupa isplativosti, kao što je trošak životnog vijeka, u skladu s člankom 83. te može uključivati najbolji omjer između cijene i kvalitete, koji se ocjenjuje na temelju kriterija, uključujući kvalitativne, okolišne i/ili socijalne aspekte, povezanih s predmetom dotičnog ugovora. Ti kriteriji mogu obuhvaćati, na primjer:

- (a) kvalitetu, uključujući tehničku vrijednost, estetske i funkcionalne značajke, dostupnost, rješenje za sve korisnike, društvene, okolišne i inovativne značajke, trgovanje i uvjete trgovanja;
- (b) organizaciju, kvalifikacije i iskustvo osoblja angažiranog na izvršenju određenog ugovora, ako kvaliteta angažiranog osoblja može značajno utjecati na razinu uspješnosti izvršenja ugovora; ili
- (c) uslugu nakon prodaje i tehničku pomoć, uvjete isporuke poput datuma isporuke, postupka isporuke i roka isporuke ili roka izvršenja, obveze u odnosu na dijelove i sigurnost opskrbe.

Element troška može biti i u obliku fiksne cijene ili troška na temelju čega se gospodarski subjekti natječu samo po kriterijima kvalitete.

Države članice mogu odrediti da naručitelji ne smiju koristiti samo cijenu ili samo trošak kao jedini kriterij za dodjelu ili mogu ograničiti njihovu primjenu na određene kategorije naručitelja ili određene vrste ugovora.

3. Smatra se da su kriteriji za odabir ponude povezani s predmetom javnog ugovora ako se odnose na radove, robu ili usluge koje se pružaju u okviru tog ugovora u bilo kojem aspektu i u bilo kojoj fazi njihovog životnog vijeka, uključujući čimbenike obuhvaćene u:

- (a) određenom postupku proizvodnje, nabave ili trgovine tim radovima, robom ili uslugama; ili
- (b) određenom postupku za neku drugu fazu njihova životnog vijeka,

i onda kada takvi čimbenici nisu dio njihovog materijalnog sadržaja.

4. Kriteriji za odabir ponude ne smiju naručitelju omogućiti neograničenu slobodu izbora. Oni moraju osigurati mogućnost učinkovitog nadmetanja te moraju biti popraćeni specifikacijama kojima se omogućuje učinkovita provjera informacija koje su pružili ponuditelji da bi se procijenilo u kojoj mjeri ponude udovoljavaju kriterijima za odabir ponuda. U slučaju dvojbe, naručitelji moraju učinkovito provjeriti točnost podataka i dokaza koje su dostavili ponuditelji.

5. Naručitelj mora navesti u dokumentaciji o nabavi relativni ponder koji dodjeljuje svakom kriteriju koji je odabran u svrhu određivanja ekonomski najpovoljnije ponude, osim kada se on utvrđuje samo na temelju cijene.

Ti se ponderi mogu izraziti određivanjem raspona s odgovarajućom maksimalnom razlikom.

Ako ponderiranje nije moguće zbog objektivnih razloga, naručitelj navodi kriterije od najvažnijeg prema manje važnom.

Članak 83.

Trošak životnog vijeka

1. Trošak životnog vijeka obuhvaća, do relevantnog stupnja, dio sljedećih troškova ili sve sljedeće troškove tijekom životnog vijeka proizvoda, usluge ili radova

(a) troškove koje snosi naručitelj ili drugi korisnici kao što su:

i. troškovi nabave;

ii. troškovi uporabe kao što je potrošnja energije i drugih resursa;

iii. troškovi održavanja;

iv. troškovi kraja životnog vijeka kao što su troškovi prikupljanja i recikliranja;

(b) troškove pripisane okolišnim vanjskim učincima povezanim s proizvodom, uslugom ili radovima tijekom njihova životnog vijeka, ako se može odrediti i provjeriti njihova novčana vrijednost, takvi troškovi mogu uključivati troškove emisije stakleničnih plinova i emisije drugih zagađivača te ostale troškove radi ublažavanja klimatskih promjena.

2. Ako naručitelji procjenjuju troškove korištenjem pristupa troškova životnog vijeka, u dokumentaciji o nabavi moraju navesti podatke koje ponuditelji trebaju dostaviti i metodu koju će naručitelj koristiti za određivanje troškova životnog vijeka na temelju tih podataka.

Metoda koja se koristi za procjenu troškova pripisanih okolišnim vanjskim učincima mora ispuniti sve sljedeće uvjete:

(a) temelji se na kriterijima koji se mogu objektivno provjeriti i koji nisu diskriminirajući. Posebice, ako nije utvrđena za višekratnu ili trajnu uporabu, ne smije neopravdano davati prednost ili stavljati u nepovoljniji položaj određene gospodarske subjekte;

(b) dostupna je svim zainteresiranim stranama

(c) tražene podatke mogu, uz razumno nastojanje, dostaviti prosječno pažljivi gospodarski subjekti, uključujući gospodarske subjekte iz trećih zemalja koji su stranka GPA-a ili drugih međunarodnih sporazuma koji obvezuju Uniju.

3. Kada je zakonodavnim aktom Unije zajednička metoda za izračun troškova životnog vijeka postala obvezna, ta se zajednička metoda primjenjuje na procjenu troškova životnog vijeka.

Popis takvih zakonodavnih akata i, prema potrebi, delegiranih akata koji ih nadopunjuju nalazi se u Prilogu XV.

Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 103. u vezi s ažuriranjem tog popisa, ako je ažuriranje popisa potrebno zbog donošenja novog zakonodavstva kojim se zajednička metoda određuje kao obvezna ili se radi o stavljanju izvan snage ili izmjenama postojećeg zakonodavstva.

Članak 84.

Izuzetno niske ponude

1. Naručitelji zahtijevaju od gospodarskih subjekata da objasne cijenu ili trošak predložene u ponudi ako se čini da su ponude izuzetno niske s obzirom na radove, robu ili usluge.

2. Objašnjenja iz stavka 1. mogu se pogotovo odnositi na:

(a) ekonomičnost proizvodnog procesa, usluga koje se pružaju ili načina gradnje;

(b) odabrana tehnička rješenja ili bilo koje izuzetno povoljne uvjete dostupne ponuditelju za isporuku proizvoda, usluga ili radova;

(c) izvornost robe, usluga ili radova koje nudi ponuditelj;

(d) usklađenost s obvezama iz članka 36. stavka 2.;

(e) usklađenost s obvezama iz članka 88.;

(f) mogućnost da ponuditelj dobije državnu potporu.

3. Naručitelj procjenjuje dostavljene podatke kroz savjetovanje s ponuditeljem.

Naručitelj može odbiti ponudu samo ako dostavljeni dokazi na zadovoljavajući način ne objašnjavaju nisku predloženu razinu cijene ili troškova, uzimajući u obzir elemente iz stavka 2. Naručitelji su dužni odbiti ponudu ako utvrde da je ponuda izuzetno niska jer ne udovoljava primjenjivim obvezama iz članka 36. stavka 2.

4. Ako naručitelj utvrdi da je ponuda izuzetno niska zato što je ponuditelj primio državnu potporu, ponuda smije biti odbijena samo na temelju toga tek nakon savjetovanja s ponuditeljem, ako on nije u mogućnosti dokazati, u dostatnom roku određenom od strane naručitelja, da je dotična potpora usklađena s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. UFEU-a. Ako naručitelj u tim okolnostima odbije ponudu, on o tome obavještuje Komisiju.

5. Države članice dužne su, na zahtjev, pružiti drugim državama članicama putem administrativne suradnje sve podatke kojima raspolažu kao što su zakoni, propisi, kolektivni ugovori koji se općenito primjenjuju ili nacionalne tehničke norme koje se odnose na dostavljene dokaze i dokumente vezano uz podatke iz stavka 2.

Odjeljak 4.

Ponude koje obuhvaćaju proizvode podrijetlom iz trećih zemalja i odnosi s tim zemljama

Članak 85.

Ponude koje obuhvaćaju proizvode podrijetlom iz trećih zemalja

1. Ovaj se članak primjenjuje na ponude koje obuhvaćaju proizvode podrijetlom iz trećih zemalja s kojima Unija nije sklopila, na višestranj ili dvostranoj osnovi, sporazum kojim se poduzećima iz Unije osigurava usporediv i stvaran pristup tržištima tih trećih zemalja. Ovaj članak ne smije dovesti u pitanje obveze Unije ili njezinih država članica u odnosu na treće zemlje.

2. Svaka ponuda dostavljena u svrhu sklapanja ugovora o nabavi robe može se odbiti ako je udio proizvoda podrijetlom iz trećih zemalja, kako je određeno u skladu s Uredbom (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, veći od 50 % ukupne vrijednosti proizvoda koji su obuhvaćeni ponudom.

Za potrebe ovog članka, softver koji se koristi u telekomunikacijskoj mrežnoj opremi smatra se proizvodom.

3. Podložno drugom podstavku ovog stavka, ako su dvije ili više ponuda jednake u svjetlu kriterija za odabir ponude koji su određeni u članku 82., prednost se daje onim ponudama koje se ne mogu odbiti sukladno stavku 2. ovog članka. Cijene tih

ponuda smatraju se jednakima u smislu ovog članka ako razlika u cijeni nije veća od 3 %.

Međutim, ponuda neće imati prednost pred drugom ponudom sukladno gornjoj točki ako bi njezino prihvaćanje obvezivalo naručitelja da nabavi opremu s tehničkim svojstvima drukčijima od svojstava postojeće opreme, što bi dovelo do neusklađenosti, tehničkih poteškoća u radu i pri održavanju ili nerazmjernih troškova.

4. Za potrebe ovog članka, one treće zemlje na koje je proširena pogodnost primjene ove Direktive na temelju Odluke Vijeća u skladu sa stavkom 1., ne uzimaju se u obzir za određivanje udjela proizvoda podrijetlom iz trećih zemalja, a koji se spominje u stavku 2.

5. Do 31. prosinca 2015., a nakon toga svake godine, Komisija dostavlja Vijeću godišnji izvještaj o napretku učinjenom u višestranim ili dvostranim pregovorima u pogledu pristupa za poduzeća Unije tržištima trećih zemalja u područjima obuhvaćenim ovom Direktivom, o svim rezultatima koji mogu biti postignuti tim pregovorima i o provedbi svih sklopljenih sporazuma u praksi.

Članak 86.

Odnosi s trećim zemljama u vezi s ugovorima o radovima, nabavi robe i uslugama

1. Države članice obavještavaju Komisiju o svim općim poteškoćama, pravnim ili činjeničnim, s kojima se susreću i o kojima ih izvještavaju njihova poduzeća, a do kojih dolazi prilikom pribavljanja ugovora o uslugama u trećim zemljama.

2. Komisija izvješćuje Vijeće do 18. travnja 2019., a nakon toga periodično, o otvaranju ugovora o uslugama u trećim zemljama i o napretku u pregovorima s tim zemljama o ovom predmetu, posebno u okviru Svjetske trgovinske organizacije (WTO).

3. Komisija nastoji, stupanjem u kontakt s dotičnom trećom zemljom, popraviti svaku situaciju za koju utvrdi, na temelju izvještaja iz stavka 2. ili drugih informacija, da, u kontekstu sklapanja ugovora o uslugama, treća zemlja:

(a) ne pruža poduzećima Unije stvaran pristup usporediv s onim koji Unija pruža poduzećima iz te zemlje;

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. listopada 2013. o Carinskom zakoniku Unije (SL L 269, 10.10.2013., str. 1.).

- (b) ne pruža poduzećima Unije nacionalni tretman ili iste konkurentne mogućnosti koje su na raspolaganju nacionalnim poduzećima; ili
- (c) pruža poduzećima drugih trećih zemalja povoljniji tretman nego onaj koji imaju poduzeća Unije.

4. Države članice obavještavaju Komisiju o svim poteškoćama, pravnim ili činjeničnim, s kojima se susreću i o kojima izvještavaju njihova poduzeća, a do kojih dolazi zbog nepridržavanja odredaba međunarodnog radnog prava koje su navedene u Prilogu XIV. ako su ta poduzeća pokušala osigurati dobivanje ugovora u trećim zemljama.

5. U okolnostima iz stavaka 3. i 4. Komisija u svakom trenutku može predložiti da Vijeće donese provedbeni akt o obustavljanju ili ograničavanju dodjele ugovora o uslugama s niže navedenim poduzećima tijekom razdoblja koje bi se utvrdilo u tom provedbenom aktu:

- (a) poduzećima koja se ravnaju prema pravu dotične treće zemlje;
- (b) poduzećima povezanim s poduzećima navedenima u točki (a) i koja imaju registrirano sjedište u Uniji, ali nemaju izravnu i stvarnu vezu s gospodarstvom države članice;
- (c) poduzećima koja dostavljaju ponude čiji su predmet usluge podrijetlom iz dotične treće zemlje.

Vijeće u najkraćem mogućem roku odlučuje kvalificiranom većinom.

Komisija može predložiti te mjere na vlastitu inicijativu ili na zahtjev države članice.

6. Ovaj članak ne smije dovesti u pitanje obveze Zajednice u odnosu na treće zemlje koje proizlaze iz međunarodnih sporazuma o javnoj nabavi, posebno u okviru Svjetske trgovinske organizacije.

POGLAVLJE IV.

Izvršenje ugovora

Članak 87.

Uvjeti za izvršenje ugovora

Naručitelji mogu odrediti posebne uvjete vezane uz izvršenje ugovora, pod uvjetom da su oni povezani s predmetom ugovora u smislu članka 82. stavka 3. i navedeni u pozivu na nadmetanje ili dokumentaciji o nabavi. Ti uvjeti mogu uključivati gospodarske, okolišne, društvene aspekte ili one povezane s inovacijama i zaposlenošću.

Članak 88.

Podugovaranje

1. Poštovanje obveza iz članka 36. stavka 2. od strane podugovaratelja osigurava se odgovarajućom mjerom nadležnih nacionalnih tijela koja djeluju u okviru svoje odgovornosti i nadležnosti.

2. U dokumentaciji o nabavi naručitelj može zahtijevati, ili država članica može od njega tražiti da zahtijeva, da ponuditelj u svojoj ponudi navede dio ugovora koji namjerava dati u podugovor trećim stranama i sve predložene podizvođače.

3. Države članice mogu odrediti da, na zahtjev podugovaratelja i ako to dozvoljava priroda ugovora, naručitelj prenese dospjela plaćanja izravno na podugovaratelja za usluge, robu ili radove koje izvodi za gospodarski subjekt kojemu je dodijeljen ugovor (glavni ugovaratelj). Te mjere mogu uključivati odgovarajuće mehanizme koji glavnom ugovaratelju omogućuju ulaganje prigovora na nedospjela plaćanja. Aranžmani koji se odnose na način plaćanja navode se u dokumentaciji o nabavi.

4. Stavci od 1. do 3. ne dovode u pitanje odgovornost glavnog ugovaratelja.

5. U slučaju ugovora o radovima i s obzirom na usluge koje se pružaju u prostoru pod izravnim nadzorom naručitelja, nakon dodjele ugovora i najkasnije nakon što započne izvršenje ugovora, naručitelj zahtijeva od glavnog ugovaratelja da naznači naručitelju ime, podatke za kontakt i zakonske predstavnike podugovaratelja uključenih u te radove ili usluge ako je to poznato u tom trenutku. Naručitelj od glavnog izvođača traži da obavijesti naručitelja o svim promjenama u tim podacima za vrijeme trajanja ugovora, kao i o podacima koji se traže za sve nove podugovaratelje koje on naknadno uključi u te radove ili usluge.

Neovisno o prvom podstavku, države članice mogu propisati obvezu dostavljanja traženih podataka izravno glavnom ugovaratelju.

Ako je to potrebno za potrebe ovog članka stavka 6. točke (b), uz tražene podatke mogu biti priložene osobne izjave podugovaratelja, kao što je navedeno u članku 80 stavku 3. Provedbene mjere sukladno stavku 8. ovog članka mogu određivati da podugovaratelji koji se uključe nakon dodjele ugovora dostavljaju potvrde i druge popratne dokumente umjesto osobne izjave.

Prvi se podstavak ne primjenjuje na dobavljače.

Naručitelji mogu proširiti ili od njih države članice mogu zahtijevati da prošire obveze navedene u prvom podstavku na primjerice:

- (a) ugovore o nabavi robe, na ugovore o uslugama osim onih koji se odnose na usluge koje se pružaju u prostorijama pod izravnim nadzorom naručitelja ili na dobavljače uključene u ugovore o radovima ili uslugama;
- (b) podugovaratelje podugovarateljâ glavnog ugovaratelja ili na subjekte koji se nalaze niže u podugovarateljskom lancu.

6. S ciljem izbjegavanja kršenja obveza iz članka 36. stavka 2., moguće je poduzeti odgovarajuće mjere, kao što su:

- (a) Ako nacionalno pravo države članice predviđa mehanizam zajedničke odgovornosti između podugovaratelja i glavnog ugovaratelja, dotična država članica osigurava primjenu mjerodavnih pravila u skladu s uvjetima iz članka 36. stavka 2.
- (b) Javni naručitelji mogu, u skladu s člankom 80. stavkom 3. ove Direktive, provjeriti ili od njih države članice mogu zatražiti da provjere postoji li osnova za isključenje podugovaratelja u skladu s člankom 57. Direktive 2014/24/EU koja zamjenjuje. U takvim slučajevima, javni naručitelj zahtijeva da gospodarski subjekt zamijeni podugovaratelja za kojega je provjera pokazala da postoji obvezujuća osnova za isključenje. Javni naručitelj može zatražiti ili od njega država članica može zatražiti da gospodarski subjekt zamijeni podugovaratelja za kojega je provjera pokazala da postoji neobvezujuća osnova za isključenje.

7. Države članice mogu propisati stroža pravila o odgovornosti u okviru nacionalnog prava ili na nižoj razini u okviru nacionalnog prava o izravnim plaćanjima podugovarateljima, na primjer određivanjem izravnih plaćanja podugovarateljima, a da oni ne moraju sami zatražiti takva izravna plaćanja.

8. Države članice koje odluče propisati mjere u skladu sa stavicama 3., 5. ili 6., prema zakonu i drugim propisima te uzimajući u obzir pravo Unije, određuju provedbene uvjete za te mjere. Pri tome države članice mogu ograničiti njihovu

primjenjivost, na primjer u odnosu na određene vrste ugovora, određene kategorije naručitelja ili gospodarskih subjekata ili na određene iznose.

Članak 89.

Izmjena ugovora tijekom njihova trajanja

1. Ugovore i okvirne sporazume moguće je mijenjati bez novog postupka nabave u skladu s ovom Direktivom u svim sljedećim slučajevima:

- (a) ako su izmjene, bez obzira na njihovu novčanu vrijednost, predviđene u prvotnoj dokumentaciji o nabavi putem jasnih, preciznih i nedvosmislenih revizijskih klauzula, koje mogu uključivati klauzule o izmjeni cijene, ili opcija. U tim klauzulama navodi se opseg i priroda mogućih izmjena ili opcija kao i uvjeti u kojima se mogu upotrijebiti. Njima se ne smiju predviđati izmjene ili mogućnosti koje bi izmijenile ukupnu prirodu ugovora ili okvirnog sporazuma;

- (b) za dodatne radove, usluge ili robu koju isporučuje početni ugovaratelj, bez obzira na njihovu vrijednost, koji su postali potrebni i nisu bili uključeni u prvotnu nabavu, ako promjena ugovaratelja:

- i. ne može se izvršiti iz gospodarskih ili tehničkih razloga poput zahtjeva zamjenjivosti ili interoperabilnosti s postojećom opremom, softverom, uslugama ili instalacijama nabavljenima u okviru prvotne nabave; i

- ii. prouzročila bi značajne poteškoće ili znatno udvostručavanje troškova za naručitelja.

- (c) ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- i. do potrebe za izmjenom došlo je zbog okolnosti koje revni naručitelj nije mogao predvidjeti;

- ii. izmjenom se ne mijenja cjelokupna priroda ugovora;

- (d) ako novi ugovaratelj zamjenjuje onoga kojemu je naručitelj prvotno dodijelio ugovor uslijed:

- i. nedvosmislene revizijske klauzule ili opcije u skladu s točkom (a);

- ii. općeg ili djelomičnog nasljeđivanja prvotnog ugovaratelja, nakon restrukturiranja poduzeća, uključujući preuzimanje, spajanje, stjecanje ili insolventnost, od strane drugog gospodarskog subjekta koji ispunjava prvotno utvrđene kriterije za kvalitativni odabir, pod uvjetom da to ne znači druge značajne izmjene ugovora te da nema za cilj zaobilaženje primjene ove Direktive; ili
- iii. u slučaju da sam naručitelj preuzme obveze glavnog ugovaratelja prema svojim podugovarateljima, ako je takva mogućnost predviđena u nacionalnom zakonodavstvu u skladu s člankom 88.;
- (e) ako izmjene, bez obzira na njihovu vrijednost, nisu značajne u smislu stavka 4.

Naručitelji koji su izmijenili ugovor u slučajevima navedenima u točkama (b) i (c) ovog stavka objavljuju obavijest o tome u *Službenom listu Europske unije*. Takva obavijest sadrži informacije navedene u Prilogu XVI. i objavljuju se u skladu s člankom 71.;

2. Nadalje, bez bilo kakve potrebe za provjerom jesu li ispunjeni uvjeti iz stavka 4. točaka od (a) do (d), ugovore je jednako moguće izmijeniti bez potrebe za novim postupkom nabave u skladu s ovom Direktivom, ako je vrijednost izmjene manja od sljedećih vrijednosti:

- i. od pragova iz članka 15.; i
- ii. od 10 % prvotne vrijednosti ugovora za ugovore o uslugama i nabavi robe i 15 % prvotne vrijednosti ugovora za ugovore o radovima.

Međutim, izmjena ne smije mijenjati cjelokupnu prirodu ugovora ili okvirnog sporazuma. Ako je učinjeno nekoliko uzastopnih izmjena, vrijednost se procjenjuje na temelju neto kumulativne vrijednosti uzastopnih izmjena.

3. U svrhu izračuna cijene iz stavka 2. ažurirana je cijena referentna vrijednost kada ugovor uključuje klauzulu o indeksaciji.

4. Izmjena ugovora ili okvirnog sporazuma tijekom njegova trajanja smatra se značajnom u smislu stavka 1. točke (e), ako njome ugovor ili okvirni sporazum postaju značajno različiti po svojoj naravi od prvotno zaključenog. U svakom slučaju, ne

dovodeći u pitanje stavke 1. i 2., izmjena se smatra značajnom ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:

- (a) izmjenom se unose uvjeti koji bi, da su bili dio prvotnog postupka nabave, dopustili prihvaćanje drugih natjecatelja od onih koji su prvotno odabrani ili prihvaćanje ponude različite od one koja je izvorno prihvaćena ili privlačenje dodatnih sudionika u postupak nabave;
- (b) izmjenom se mijenja gospodarska ravnoteža ugovora ili okvirnog sporazuma u korist ugovaratelja na način koji nije predviđen izvornim ugovorom ili okvirnim sporazumom;
- (c) izmjenom se značajno povećava opseg ugovora ili okvirnog sporazuma;
- (d) ako novi ugovaratelj zamijeni onoga kojemu je prvotno naručitelj dodijelio ugovor, osim u slučajevima navedenima u stavku 1. točki (d).

5. Novi postupak nabave zahtijeva se u skladu s ovom Direktivom za druge izmjene odredaba ugovora ili okvirnog sporazuma za vrijeme njegova trajanja, osim onih navedenih u stavcima 1. i 2.

Članak 90.

Raskid ugovora

Države članice dužne su osigurati da naručitelji mogu, barem u sljedećim okolnostima i pod uvjetima koji su određeni primjenjivim nacionalnim pravom, raskinuti ugovor o radovima, robi ili uslugama tijekom njegova trajanja ako:

- (a) ugovor je značajno izmijenjen, što bi zahtijevalo novi postupak nabave na temelju članka 89.;
- (b) u vrijeme dodjele ugovora ugovaratelj je bio u jednoj od situacija iz članka 57. stavka 1. Direktive 2014/24/EU te je stoga trebao biti isključen iz postupka nabave u skladu s člankom 80. stavkom 1. ove Direktive;
- (c) ugovor se nije trebao dodijeliti ugovaratelju u svjetlu ozbiljne povrede obveza prema Ugovorima i ovoj Direktivi, a koju je proglasio Sud Europske unije u postupku prema članku 258. UFEU-a.

GLAVA III.

POSEBNI REŽIMI NABAVE

POGLAVLJE I.

Društvene i druge posebne usluge

Članak 91.

Dodjela ugovora za društvene i druge posebne usluge

Ugovori za društvene i druge posebne usluge navedene u Prilogu XVII. dodjeljuju se u skladu s ovim poglavljem ako je vrijednost ugovora jednaka ili veća od praga navedenog u članku 15. točki (c).

Članak 92.

Objava obavijesti

1. Naručitelji koji namjeravaju dodijeliti ugovor za usluge iz članka 91. obznanjuju svoju namjeru na bilo koji od sljedećih načina:

- (a) putem obavijesti o nadmetanju; ili
- (b) putem periodične indikativne obavijesti koja se stalno objavljuje. Periodična indikativna obavijest posebno se odnosi na vrste usluga koje će biti predmet ugovora koji će se dodijeliti. Njome se mora navesti da će se ugovori dodijeliti bez daljnje objave i pozvati zainteresirane gospodarske subjekte da iskažu svoj interes u pisanom obliku; ili
- (c) Putem obavijesti o postojanju kvalifikacijskog sustava koja se stalno objavljuje.

Međutim, prvi podstavak ne primjenjuje se ako se mogao koristiti pregovarački postupak bez prethodnog poziva na nadmetanje, u skladu članka 50. za dodjelu ugovora o uslugama.

2. Naručitelji koji su dodijelili ugovor za usluge iz članka 91. obznanjuju rezultate putem obavijesti o dodjeli ugovora. Oni, međutim, mogu grupirati takve obavijesti tromjesečno. U tom slučaju šalju grupirane obavijesti u roku od 30 dana od završetka svakog kvartala.

3. Obavijesti iz stavaka 1. i 2. ovog članka sadrže podatke iz Priloga XVIII. odnosno u dijelovima A, B, C ili D, u skladu sa standardnim obrascima obavijesti. Komisija utvrđuje standardne obrasce provedbenim aktima. Ti se provedbeni akti donose sukladno savjetodavnom postupku iz članka 105.

4. Obavijest iz ovog članka objavljuje se u skladu s člankom 71.

Članak 93.

Načela dodjele ugovora

1. Države članice predviđaju nacionalna pravila za dodjelu ugovora koja podliježu ovom poglavlju kako bi se osiguralo da su naručitelji usklađeni s načelima transparentnosti i jednakog postupanja prema gospodarskim subjektima. Države članice imaju slobodu odrediti postupovna pravila koja će se primjenjivati ako ta pravila omogućuju naručiteljima da uzmu u obzir posebnosti dotičnih usluga.

2. Države članice dužne su osigurati da naručitelji mogu uzeti u obzir potrebu za osiguranjem kvalitete, neprekidnosti, dostupnosti, pristupačnosti, raspoloživosti i sveobuhvatnosti usluga, posebne potrebe različitih kategorija korisnika, uključujući skupine u nepovoljnom položaju i ranjive skupine, sudjelovanje i osnaživanje korisnika te inovativnost. Države članice također mogu predvidjeti da se pružatelj usluga bira na temelju ponude koja predstavlja najbolji omjer između cijene i kvalitete, uzimajući u obzir kriterije kvalitete i održivosti za društvene usluge.

Članak 94.

Rezervirani ugovori za određene usluge

1. Države članice mogu odrediti da naručitelji mogu za organizacije rezervirati pravo sudjelovanja u postupcima za dodjelu javnih ugovora isključivo za one zdravstvene, društvene i kulturne usluge iz članka 91., koje su obuhvaćene CPV oznakama 75121000-0, 75122000-7, 75123000-4, 79622000-0, 79624000-4, 79625000-1, 80110000-8, 80300000-7, 80420000-4, 80430000-7, 80511000-9, 80520000-5, 80590000-6, od 85000000-9 do 85323000-9, 92500000-6, 92600000-7, 98133000-4, 98133110-8.

2. Organizacija iz stavka 1. ispunjava sve sljedeće uvjete:

- (a) njezin je cilj ispunjavanje misije javnih usluga, povezane s pružanjem usluga iz stavka 1.;
- (b) dobit se ponovno ulaže kako bi se ostvario cilj organizacije. Ako se dobit raspodjeljuje ili preraspodjeljuje, to bi se trebalo temeljiti na načelu sudjelovanja;

(c) upravljačke ili vlasničke strukture organizacije koja izvršava ugovor temelje se na vlasništvu zaposlenika ili načelima sudjelovanja ili zahtijevaju aktivno sudjelovanje zaposlenika, korisnika ili zainteresiranih strana; i

(d) dotični javni naručitelj nije dodijelio organizaciji ugovor za dotične usluge u skladu s ovim člankom tijekom protekle tri godine.

3. Najdulje trajanje ugovora je tri godine.

4. Poziv na nadmetanje mora upućivati na ovaj članak.

5. Neovisno o članku 108., Komisija ocjenjuje učinke ovog članka i izvješća Europskom parlamentu i Vijeću do 18. travnja 2019.

POGLAVLJE II.

Pravila kojima se uređuju projektni natječaji

Članak 95.

Područje primjene

1. Ovo poglavlje primjenjuje se na projektne natječaje koji su organizirani kao dio postupka nabave za ugovor o uslugama ako je procijenjena vrijednost ugovora, bez PDV-a, uključujući sve moguće nagrade ili plaćanja sudionicima, jednaka ili veća od iznosa koji je utvrđen u članku 15. točki (a).

2. Ovo se poglavlje primjenjuje na sve projektne natječaje u kojima je ukupni iznos natječajnih nagrada i isplata sudionicima, uključujući procijenjenu neto vrijednost ugovora o uslugama bez PDV-a koji bi se kasnije mogao sklopiti u skladu s člankom 50. točkom (k) ako naručitelj ne isključuje takvu nagradu u obavijesti o natječaju, jednak ili veći od iznosa koji je utvrđen u članku 15. točki (a).

Članak 96.

Obavijesti

1. Naručitelji koji namjeravaju organizirati projektni natječaj objavljuju poziv na nadmetanje putem poziva na projektni natječaj. Ako naručitelji namjeravaju dodijeliti naknadni ugovor o uslugama prema članku 50. točki (i), moraju to navesti u obavijesti o projektном natječaju.

Naručitelji koji su održali projektni natječaj objavljuju rezultate putem obavijesti.

2. Poziv na nadmetanje mora sadržavati podatke utvrđene u Prilogu XIX., a obavijest o rezultatima projektног natječaja mora sadržavati podatke utvrđene u Prilogu XX. u obliku standardnih obrazaca. Komisija uspostavlja standardne obrasce putem provedbenih akata. Ti se provedbeni akti donose sukladno savjetodavnom postupku iz članka 105.

Obavijest o rezultatima projektног natječaja prosljeđuje se Uredu za publikacije Europske unije u roku od 30 dana od zaključenja projektног natječaja.

Ako bi otkrivanje podataka o rezultatima projektног natječaja ometalo provedbu zakona bilo protivno javnom interesu, štetilo opravdanim tržišnim interesima određenog gospodarskog subjekta, bilo javnog ili privatnog ili ako bi to moglo štetiti poštenom tržišnom natjecanju između gospodarskih subjekata, takvi se podaci mogu ne objaviti.

3. Članak 71. stavci od 2. do 6. primjenjuju se i na obavijesti koje se odnose na projektne natječaje.

Članak 97.

Pravila o organiziranju projektних natječaja, odabiru sudionika i ocjenjivačkog suda

1. Prilikom organiziranja projektних natječaja, naručitelji primjenjuju postupke koji su prilagođeni glavi I. i ovom poglavlju.

2. Pristup sudionika projektним natječajima ne smije se ograđivati:

(a) upućivanjem na područje ili dio područja države članice;

(b) tako da se, prema pravu države članice u kojoj se organizira projektni natječaj, od njih zahtijeva da budu ili fizičke ili pravne osobe.

3. Kada su projektni natječaji ograničeni na određeni broj sudionika, naručitelji utvrđuju jasne i nediskriminirajuće uvjete odabira. U svakom slučaju, broj natjecatelja koji su pozvani na sudjelovanje mora biti dovoljan da se osigura istinsko tržišno natjecanje.

4. Ocjenjivački sud mora se sastojati isključivo od fizičkih osoba koje su neovisne od sudionicima u projektном natječaju. Ako se od sudionika u projektном natječaju zahtijeva određena stručna kvalifikacija, najmanje trećina članova ocjenjivačkog suda mora imati tu kvalifikaciju ili jednakovrijednu kvalifikaciju.

Članak 98.

Odluke ocjenjivačkog suda

1. Ocjenjivački sud mora biti samostalan u svojim odlukama ili mišljenjima.
2. Planove i projekte koje su dostavili natjecatelji ocjenjivački sud dužan je razmatrati anonimno i isključivo na temelju kriterija navedenih u obavijesti o projektnom natječaju.
3. Ocjenjivački sud dužan je bilježiti svoje rangiranje projekata u izvješću koje potpisuju njegovi članovi i koje je izrađeno prema odlikama svakog projekta, uključujući svoje napomene i sve točke koje je potrebno pojasniti.
4. Anonimnost se mora poštovati sve dok ocjenjivački sud ne donese svoje mišljenje ili odluku.
5. Natjecatelji se mogu pozvati, ako je potrebno, da odgovore na pitanja koja je ocjenjivački sud zabilježio u zapisniku kako bi se pojasnili bilo koji aspekti projekata.
6. O dijalogu između članova ocjenjivačkog suda i natjecatelja sastavlja se potpuni zapisnik.

GLAVA IV.

UPRAVLJANJE

Članak 99.

Provedba

1. Kako bi se učinkovito osigurala točna i učinkovita provedba, države članice moraju osigurati da barem zadatke koji su navedeni u ovom članku obavljaju jedno ili više tijela ili struktura. One će obavijestiti Komisiju o svim tijelima ili strukturama nadležnima za te zadatke.
2. Države članice dužne su osigurati nadzor nad primjenom pravila o javnoj nabavi.

Ako nadzorna tijela ili strukture uoče, na vlastitu inicijativu ili po zaprimanju informacija, određena kršenja ili systemske probleme, ovlaštena su obavijestiti o tim problemima nacionalna revizorska tijela, sudove ili druga odgovarajuća tijela ili struktura kao što su javni pravobranitelji, nacionalni parlamenti ili njihovi odbori.

3. Rezultati aktivnosti nadzora u skladu sa stavkom 2. dostupni su javnosti putem odgovarajućih sredstava obavješćivanja. Ti su rezultati također dostupni Komisiji. Na primjer, mogu biti uključeni u izvješća o nadzoru iz drugog podstavka ovog stavka.

Do 18. travnja 2017., a nakon toga svake tri godine, države članice dostavljaju Komisiji izvješće o nadzoru koje obuhvaća, kada je to primjenjivo, podatke o najučestalijim uzrocima pogrešne primjene ili pravne nesigurnosti, uključujući moguće strukturne ili opetovane probleme u primjeni pravila, o razini sudjelovanja malih i srednjih poduzeća u javnoj nabavi te o sprečavanju, utvrđivanju i odgovarajućem izvještavanju o slučajevima prijave u nabavi, o korupciji, sukobu interesa i drugim ozbiljnim nepravilnostima.

Komisija može, ne češće od svake treće godine, zahtijevati od država članica da dostave podatke o praktičnoj provedbi nacionalnih strateških politika nabave.

Za potrebe ovog stavka, „MSP-ovi” smatraju se onima definiranim u Preporuci Komisije 2003/361/EZ ⁽¹⁾.

Na temelju zaprimljenih podataka sukladno ovom stavku Komisija redovito izdaje izvješće o provedbi i najboljim praksama nacionalnih politika nabave na unutarnjem tržištu.

4. Države članice osiguravaju sljedeće:

- (a) informacije i smjernice za tumačenje i primjenu prava Unije za javnu nabavu dostupne su bez naknade kako bi pomogle javnim naručiteljima i gospodarskim subjektima, posebice malim i srednjim poduzećima, u pravilnoj primjeni pravila Unije za javnu nabavu; i

- (b) pomoć je dostupna javnim naručiteljima s obzirom na planiranje i provođenje postupaka nabave.

5. Države članice, ne dovodeći u pitanje opće postupke i radne metode koje je za svoju komunikaciju i kontakte s državama članicama uspostavila Komisija, određuju referentno mjesto za suradnju s Komisijom na području primjene zakonodavstva o javnoj nabavi.

⁽¹⁾ Preporuka Komisije od 6. svibnja 2003. o definiciji mikropoduzeća, malih i srednjih poduzeća, (SL L 124 od 20.5.2003., str. 36.).

6. Javni naručitelji dužni su, barem tijekom trajanja ugovora, čuvati primjerke svih sklopljenih ugovora čija je vrijednost jednaka ili veća od:

- (a) 1 000 000 EUR u slučaju ugovora o nabavi robe ili ugovora o uslugama;
- (b) 10 000 000 EUR u slučaju ugovora o radovima.

Javni naručitelji su dužni omogućiti pristup tim ugovorima; međutim, pristup određenim dokumentima ili podacima može se uskratiti u mjeri i uz uvjete predviđene mjerodavnim pravilima Unije ili nacionalnim pravilima o pristupu dokumentima i zaštiti podataka.

Članak 100.

Pojedinačna izvješća o postupcima za dodjelu ugovora

1. Naručitelji su dužni čuvati odgovarajuće podatke o svakom ugovoru ili okvirnom sporazumu koji su obuhvaćeni ovom Direktivom i svaki put kada se uspostavlja dinamički sustav nabave. Ti podaci moraju biti dovoljni da naručitelji kasnije mogu opravdati svoje odluke u vezi s:

- (a) kvalifikacijom i odabirom gospodarskih subjekata te o dodjeli ugovora;
- (b) korištenjem pregovaračkih postupaka bez poziva na nadmetanje na temelju članka 50.;
- (c) neprimjenjivanjem glave II. poglavlja od II. do IV. na temelju odstupanja iz glave I. poglavlja II. i III.
- (d) prema potrebi, razlozima zbog kojih su za elektroničko podnošenje korištena sredstva komunikacije različita od elektroničkih sredstava.

Ako obavijest o dodjeli ugovora sastavljenog u skladu s člankom 70. ili člankom 92. stavkom 2. sadrži podatke koji se zahtijevaju u ovom stavku, naručitelji mogu uputiti na tu obavijest.

2. Naručitelji dokumentiraju tijekom svih postupaka nabave, bez obzira na to provode li se ti postupci elektroničkim putem ili ne. U tu svrhu, dužni su osigurati da čuvaju dostatnu dokumentaciju za opravdanje odluka donesenih u svim fazama postupka

nabave, kao što je dokumentacija o komunikaciji s gospodarskim subjektima i internim raspravama, pripremi dokumentacije o nabavi, o dijalogu i pregovorima ako ih je bilo, odabiru i dodjeli ugovora. Dokumentacija se čuva barem tri godine od dana dodjele ugovora.

3. O podacima ili dokumentaciji ili njihovim glavnim elementima obavješćuju se Komisija ili nacionalna tijela ili strukture iz članka 99., na njihov zahtjev.

Članak 101.

Nacionalno izvještavanje i statistički podaci

1. Komisija provjerava kvalitetu i cjelovitost podataka koji se mogu izdvojiti iz obavijesti iz članaka od 67. do 71. te članaka 92. i 96., koje se objavljuju u skladu s Prilogom IX.

Ako kvaliteta i cjelovitost podataka iz prvog podstavka ovog stavka nije u skladu s obvezama iz članka 67. stavka 1., članka 68. stavka 1., članka 69., članka 70. stavka 1., članka 92. stavka 3. i članka 96. stavka 2., Komisija zahtijeva dodatne informacije od dotične države članice. Dotična država članica dužna je u razumnom roku dostaviti nedostatne statističke podatke koje zahtijeva Komisija.

2. Do 18. travnja 2017., a nakon toga svake tri godine države članice prosljeđuju Komisiji statističko izvješće o nabavi koje bi bilo obuhvaćeno ovom Direktivom ako bi njezina vrijednost premašila relevantni prag utvrđen u članku 15., uz navođenje procjene zbrojene ukupne vrijednosti takve nabave tijekom dotičnog razdoblja. Ta procjena može se osobito temeljiti na podacima koji su dostupni prema nacionalnim zahtjevima za objavu ili prema procjenama zasnovanim na uzorcima.

To se izvješće može uključiti u izvješće iz članka 99. stavka 3.

Članak 102.

Administrativna suradnja

1. Države članice međusobno se pomažu i uvode mjere za učinkovitu suradnju kako bi se osigurala razmjena podataka o pitanjima iz članaka 62., 81. i 84. One osiguravaju povjerljivost podataka koje razmjenjuju.

2. Nadležna tijela svih dotičnih država članica razmjenjuju podatke u skladu sa pravilima o zaštiti osobnih podataka iz Direktive 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ i Direktive 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾.

3. Kako bi se ispitala prikladnost korištenja Informacijskog sustava unutarnjeg tržišta (IMI), uspostavljenog Uredbom (EU) br. 1024/2012 u svrhu razmjene podataka obuhvaćenih ovom Direktivom, pokrenut će se pilot-projekt do 18. travnja 2015.

GLAVA V.

DELEGIRANE OVLAŠTI, PROVEDBENE OVLAŠTI I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 103.

Izvršavanje ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenim u ovom članku.

2. Ovlast donošenja delegiranih akata iz članaka 4, 17., 40., 41., 76. i 83. dodjeljuje se Komisiji na neodređeno razdoblje od 17. travnja 2014.

3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članaka 4, 17., 40., 41., 76. i 83. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv proizvodi učinke dan nakon objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.

4. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.

5. Delegirani akt donesen na temelju članaka 4, 17., 40., 41., 76. i 83. stupa na snagu samo ako Europski parlament ili Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne ulože nikakav prigovor ili

⁽¹⁾ Direktiva 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka (SL L 281, 23.11.1995., str. 31.).

⁽²⁾ Direktiva 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektroničkih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama) (SL L 201, 31.7.2002., str. 37.).

ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće izvjestili Komisiju da neće uložiti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 104.

Žurni postupak

1. Delegirani akti doneseni na temelju ovog članka odmah stupaju na snagu i primjenjuju se ako nije uložena nikakav prigovor u skladu sa stavkom 2. U priopćenju Europskom parlamentu i Vijeću o delegiranom aktu navode se razlozi za primjenu hitnog postupka.

2. Europski parlament ili Vijeće mogu uložiti prigovor na neki delegirani akt u skladu s postupkom iz članka 103. stavka 5. U takvom slučaju, Komisija dotični akt stavlja izvan snage odmah nakon što je Europski parlament ili Vijeće obavijeste o svojoj odluci o ulaganju prigovora.

Članak 105.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže Savjetodavni odbor za javnu nabavu osnovan Odlukom Vijeća 71/306/EEZ ⁽³⁾. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 4. Uredbe (EU) br. 182/2011.

3. Kod upućivanja na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 106.

Prenošenje i prijelazne odredbe

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom do 18. travnja 2016. One Komisiji bez odlaganja dostavljaju tekst navedenih odredaba.

⁽³⁾ Odluka Vijeća 71/306/EEZ od 26. srpnja 1971. o osnivanju Savjetodavnog odbora za ugovore o javnim radovima (SL L 185, 16.8.1971., str. 15.).

2. Neovisno o stavku 1. ovog članka, države članice mogu odgoditi primjenu članka 40. stavka 1. do 18. listopada 2018., osim gdje je obvezno korištenje elektroničkih sredstava u skladu s člancima 52., 53., 54., člankom 55. stavkom 3., člankom 71. stavkom 2. ili člankom 73.

Neovisno o stavku 1 ovog članka., države članice mogu odgoditi primjenu članka 40. stavka 1. za središnja tijela za nabavu u skladu s člankom 55. stavkom 3. do 18. travnja 2017.

Ako država članica odluči odgoditi primjenu članka 40. stavka 1., ta država članica predviđa da naručitelji za svu komunikaciju i razmjenu informacija mogu odabrati između sljedećih sredstava komunikacije:

- (a) elektroničkim sredstva u skladu s člankom 40.;
- (b) poštom ili putem druge odgovarajuće kurirske službe;
- (c) telefaksom;
- (d) kombinacijom tih sredstava.

3. Pri donošenju mjera iz stavaka 1. i 2., države članice pozivaju se na ovu Direktivu ili pozivanje na nju navode u njihovoj službenoj objavi. Načine tog upućivanja određuju države članice.

Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 107.

Stavljanje izvan snage

Direktiva 2004/17/EZ stavlja se izvan snage s učinkom od 18. travnja 2016.

Upućivanja na opozvanu Direktivu tumače se kao upućivanja na ovu Direktivu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom navedenom u Prilogu XXI.

Članak 108.

Pregled

Komisija pregledava gospodarske učinke na unutarnje tržište, osobito u vezi s čimbenicima kao što su prekogranična dodjela ugovora i transakcijski troškovi, a koji su posljedica primjene pragova koji su utvrđeni člankom 15., i o njima izvješćuje Europski parlament i Vijeće do 18. travnja 2019.

Komisija, ako je to moguće i primjereno, razmatra predlaganje povećanja iznosa pragova koji se primjenjuju prema GPA-u tijekom sljedećeg kruga pregovora. U slučaju bilo kakve promjene iznosa pragova koji se primjenjuju prema GPA-u, izvješće prema potrebi prati zakonodavni prijedlog kojim se mijenjaju pragovi određeni u ovoj Direktivi.

Članak 109.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u Službenom listu Europske unije.

Članak 110.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 26. veljače 2014.

Za Europski parlament

Predsjednik

M. SCHULZ

Za Vijeće

Predsjednik

D. KOURKOULAS

PRILOG I.

POPIS DJELATNOSTI NAVEDENIH U ČLANKU 2. TOČKI 2 PODTOČKI (A)

Ako postoji bilo kakva razlika u tumačenju između CPV-a i NACE-a, vrijedi nomenklatura CPV-a.

NACE (*)					CPV oznaka
ODJELJAK F			GRADNJA		
Odjeljak	Skupina	Razred	Predmet	Bilješke	
45			Gradnja	Ovaj odjeljak obuhvaća: gradnju novih zgrada i pogona, obnovu i uobičajene popravke	45000000
	45.1		Priprema gradilišta		45100000
		45.11	Rušenje i razbijanje zgrada; zemljani radovi	Ovaj razred obuhvaća — rušenje zgrada i drugih konstrukcija, — čišćenje gradilišta, — zemljane radove: iskopi, odlaganje, poravnavanje i izravnavanje gradilišta, kopanje jarka, uklanjanje stijena, miniranje itd. — priprema terena za kopanje rude: — uklanjanje viška materijala i ostalo uređenje i priprema zemljišta i terena bogatih mineralima. Ovaj razred također obuhvaća: — drenažu gradilišta. — drenažu poljoprivrednog ili šumskog zemljišta.	45110000
		45.12	Pokusno bušenje i sondiranje	Ovaj razred obuhvaća — pokusno bušenje, pokusno sondiranje i uzimanje uzorka izvađenog geološkim bušenjem za građevinske, geofizičke, geološke ili slične svrhe. Ovaj razred ne obuhvaća: — bušenje proizvodnih bušotina nafte ili plina, vidjeti 11.20. — bušenje izvora vode, vidjeti 45.25, — izgradnju okana, vidjeti 45.25, — istraživanje naftnih i plinskih polja, geofizička, geološka i seizmička mjerenja, vidjeti 74.20.	45120000

NACE (1)					CPV oznaka
ODJELJAK F			GRADNJA		
Odjeljak	Skupina	Razred	Predmet	Bilješke	
	45.2		Izgradnja kompletnih građevinskih objekata ili njihovih dijelova; niskogradnja		45200000
		45.21	Opća visokogradnja i niskogradnja	<p>Ovaj razred obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — gradnju svih vrsta građevina niskogradnje, — mostove, uključujući i one za autoceste na stupovima, vijadukte, tunele i podzemne željeznice — cjevovode na velike udaljenosti, komunikacijske i energetske vodove, — gradske cjevovode, gradske komunikacijske i energetske vodove — prateću urbanu infrastrukturu, — sklapanje i postavljanje montažnih konstrukcija na licu mjesta. <p>Ovaj razred ne obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — uslužne aktivnosti povezane sa crpljenjem nafte i plina, vidjeti 11.20, — postavljanje gotovih montažnih konstrukcije iz nebetonskih dijelova koje je izradio izvoditelj, vidjeti odjeljke 20., 26. i 28., — građevinske radove na, osim na izgradnji zgrada, stadionima, bazenima, sportskim dvoranama, teniskim igralištima, igralištima za golf i drugim sportskim objektima, vidjeti 45.23, — instalaterske radove na građevinama, vidjeti 45.3, — završne građevinske radove, vidjeti 45.4, — djelatnosti arhitekture i inženjeringa, vidjeti 74.20, — upravljanje građevinskim projektima, vidjeti 74.20. 	<p>45210000</p> <p>Osim:</p> <ul style="list-style-type: none"> — 45213316 45220000 45231000 45232000
		45.22	Krovovezački i krovopokrivački radovi	<p>Ovaj razred obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — krovovezačke radove, — krovopokrivačke radove, — hidroizolaciju. 	45261000

NACE (!)					CPV oznaka
ODJELJAK F			GRADNJA		
Odjeljak	Skupina	Razred	Predmet	Bilješke	
		45.23	Izgradnja autocesta, cesta, uzletišta i sportskih objekata	<p>Ovaj razred obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — izgradnju autocesta, ulica, cesta, ostalih kolnih i pješačkih putova, — izgradnju pruga, — izgradnju uzletno-sletnih staza, — građevinske radove na, osim na izgradnji zgrada, stadionima, bazenima, sportskim dvoranama, teniskim igralištima, igralištima za golf i drugim sportskim objektima, — ličenje oznaka na cestovnim površinama i parkiralištima. <p>Ovaj razred ne obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — pripremne zemljane radove, vidjeti 45.11 	<p>45212212 i DA03</p> <p>45230000</p> <p>osim:</p> <ul style="list-style-type: none"> — 45231000 — 45232000 — 45234115
		45.24	Izgradnja hidrograđevinskih objekata	<p>Ovaj razred obuhvaća</p> <ul style="list-style-type: none"> — izgradnju: — vodnih putova, pristaništa i riječnih građevina, turističkih pristaništa (marina), prevodnica itd., — brana i nasipa, — jaružarenje, — podvodne radove. 	45240000
		45.25	Ostali građevinski radovi koji obuhvaćaju posebne zanate	<p>Ovaj razred obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — građevinske djelatnosti specijalizirane za jednu značajku zajedničku za različite vrste konstrukcija koje zahtijevaju specijalizirane vještine ili opremu, — izgradnju temelja, uključujući zabijanje pilona, — bušenje i izgradnju izvora vode, kopanje okana, — postavljanje čeličnih elemenata koje ne izrađuje sam izvođač, — savijanje čelika, — zidanje ciglom i kamenom, 	<p>45250000</p> <p>45262000</p>

NACE (*)					CPV oznaka
ODJELJAK F			GRADNJA		
Odjeljak	Skupina	Razred	Predmet	Bilješke	
				<ul style="list-style-type: none"> — podizanje i rastavljanje skela i radnih platformi, uključujući najam skela i radnih platformi, — gradnju dimnjaka i industrijskih peći. <p>Ovaj razred ne obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — najam skela bez postavljanja i rastavljanja, vidjeti 71.32 	
	45.3		Građevinske instalacije		45300000
		45.31	Električno ožičenje i elektromontažni radovi	<p>Ovaj razred obuhvaća:</p> <p>ugradnju u zgrade i druge projekte izgradnje:</p> <ul style="list-style-type: none"> — električnog ožičenja i elektromontažne radove, — sustava telekomunikacija, — sustava električnoga grijanja, — radijskih i televizijskih kućnih antena, — požarnih alarma, — protuprovalnih alarmnih sustava, — dizala i pokretnih stepenica, — gromobrana itd. 	<p>45213316</p> <p>45310000</p> <p>Osim:</p> <p>– 45316000</p>
		45.32	Izolacijski radovi	<p>Ovaj razred obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ugradnju u zgrade i druge projekte izgradnje toplinske izolacije, zvučne izolacije i izolacije protiv vibracija. <p>Ovaj razred ne obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — hidroizolaciju, vidjeti 45.22. 	45320000
		45.33	Vodoinstalacijski radovi	<p>Ovaj razred obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ugradnju u zgrade i druge projekte izgradnje: — vodoinstalacije i sanitarne opreme, — plinske opreme, — opreme i vodova za grijanje, ventilaciju, hlađenje ili klimatizaciju — sustava raspršivača. 	45330000

NACE (!)					CPV oznaka
ODJELJAK F			GRADNJA		
Odjeljak	Skupina	Razred	Predmet	Bilješke	
				Ovaj razred ne obuhvaća: — ugradnju sustava električnoga grijanja, vidjeti 45.31.	
		45.34	Ostale građevinske instalacije	Ovaj razred obuhvaća: — ugradnju rasvjetnih i signalizacijskih sustava za ceste, pruge, uzletišta i luke, — ugradnju naprava i opreme koja nije drugdje opisana u zgrade ili druge projekte izgradnje	45234115 45316000 45340000
	45.4		Završni građevinski radovi		45400000
		45.41	Žbukanje	Ovaj razred obuhvaća: — nanošenje u zgradama ili drugim projektima izgradnje unutarnje i vanjske žbuke ili zidarskoga gipsa, uključujući srodne podloge za žbuku.	45410000
		45.42	Ugradnja stolarije	Ovaj razred obuhvaća: — ugradnju vrata, prozora, okvira za vrata i prozore, ugradbenih kuhinja, stuba, opreme za trgovine i slično, koje nije izradio sam izvoditelj, od drva ili drugih materijala, — unutarnje završne radove kao što su stropovi, drvene zidne obloge, pomične pregrade itd. Ovaj razred ne obuhvaća: — postavljanje parketa i drugih drvenih podnih obloga, vidjeti 45.43.	45420000
		45.43	Oblaganje podova i zidova	Ovaj razred obuhvaća: — polaganje, postavljanje, vješanje ili ugradnju u zgrade ili druge projekte izgradnje: — zidnih ili podnih pločica od keramike, betona ili rezanog kamena, — parketa i drugih podnih obloga, tepiha i linoleuma, — uključujući gumene ili plastične, — podne ili zidne teraco, mramorne, granitne obloge ili obloge od škrljevca, — zidnih tapeta.	45430000

NACE (1)					CPV oznaka
ODJELJAK F			GRADNJA		
Odjeljak	Skupina	Razred	Predmet	Bilješke	
		45.44	Ličenje i ostakljivanje	<p>Ovaj razred obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — vanjsko i unutarnje ličenje zgrada, — ličenje objekata niskogradnje, — ugradnju stakla, ogledala itd. <p>Ovaj razred ne obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ugradnju prozora, vidjeti 45.42, 	45440000
		45.45	Ostali završni građevinski radovi	<p>Ovaj razred obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — postavljanje privatnih bazena, — čišćenje parom, pjeskarenje i slične djelatnosti na vanjskim dijelovima zgrada, — ostale završne građevinske radove koji nisu drugdje opisani <p>Ovaj razred ne obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — čišćenje unutarnjeg dijela zgrade i drugih konstrukcija, vidjeti 74.70. 	45212212 i DA04 45450000
	45.5		Najam građevinske opreme ili opreme za rušenje s rukovateljem		45500000
		45.50	Najam građevinske opreme ili opreme za rušenje s rukovateljem	<p>Ovaj razred ne obuhvaća:</p> <ul style="list-style-type: none"> — najam građevinskih strojeva i opreme, te strojeva i opreme za rušenje bez rukovatelja, vidjeti 71.32. 	45500000

(1) Uredba Vijeća (EEZ) br. 3037/90 od 9. listopada 1990. (SL L 293, 24.10.1990., str. 1.)

PRILOG II.

POPIS PRAVNIH AKATA UNIJE IZ ČLANKA 4. STAVKA 3.

Prava koja su dodijeljena putem postupka za koji je osigurana odgovarajuća objava u javnosti i kada je dodjela tih prava dodijeljena na temelju objektivnih kriterija ne smatraju se „posebnim ili isključivim pravima” u smislu članka 4. ove Direktive. Niže se navode postupci, kojima se osigurava odgovarajuća prethodna transparentnost, za izdavanje odobrenja na temelju drugih pravnih akata Unije koji ne predstavljaju „posebna ili isključiva prava” u smislu članka 4. ove Direktive:

- (a) izdavanje odobrenja za rad na postrojenjima za prirodni plin u skladu s postupcima utvrđenim u članku 4. Direktive 2009/73/EZ;
- (b) odobrenje ili poziv na nadmetanje za izgradnju novih postrojenja za proizvodnju električne energije u skladu s Direktivom 2009/72/EZ;
- (c) izdavanje odobrenja o poštanskoj usluzi koja nije ili ne smije biti rezervirana, u skladu s postupcima utvrđenima u članku 9. Direktive 97/67/EZ;
- (d) postupak za izdavanje odobrenja za nastavak aktivnosti na iskorištavanju ugljikovodika u skladu s Direktivom 94/22/EZ;
- (e) ugovori o javnim uslugama u smislu Uredbe (EZ) br. 1370/2007 o uslugama javnog prijevoza putnika autobusom, tramvajem, željeznicom ili podzemnom željeznicom koji su dodijeljeni na temelju konkurentnog postupka nadmetanja u skladu s njezinim člankom 5. stavkom 3., ako je njegovo trajanje sukladno članku 4. stavku 3. ili 4. te Uredbe.

PRILOG III.

POPIS PRAVNIH AKATA UNIJE IZ ČLANKA 34. STAVKA 3.

A. Prijenos ili distribucija plina ili toplinske energije

Direktiva 2009/73/EZ

B. Proizvodnja, prijenos ili distribucija električne energije

Direktiva 2009/72/EZ

C. Proizvodnja, prijevoz ili distribucija pitke vode

[Nema unosa]

D. Naručitelji u području željezničkih usluga

Željeznički prijevoz tereta

Direktiva 2012/34/EU

Međunarodni željeznički prijevoz putnika

Direktiva 2012/34/EU

Željeznički prijevoz putnika u domaćem prometu

[Nema unosa]

E. Naručitelji u području usluga gradske željeznice, tramvaja, trolejbusa ili autobusa

[Nema unosa]

F. Naručitelji u području poštanskih usluga

Direktiva 97/67/EZ

G. Vađenje nafte ili plina

Direktiva 94/22/EZ

H. Istraživanje i vađenje ugljena i drugih krutih goriva

[Nema unosa]

I. Naručitelji u području morskih ili riječnih luka ili druge terminalne opreme

[Nema unosa]

J. Naručitelji u području instalacija zračne luke

[Nema unosa]

PRILOG IV.

ROKOVI ZA DONOŠENJE PROVEDBENIH AKATA IZ ČLANKA 35.

1. Provedbeni akti iz stavka 35. donose se u sljedećim razdobljima:

- (a) 90 radnih dana ako se slobodan pristup određenom tržištu pretpostavlja na temelju prvog podstavka članka 34. stavka 3.;
- (b) 130 radnih dana za slučajeve koji nisu navedeni u točki (a).

Razdoblja utvrđena u točkama (a) i (b) ovog stavka produljuju se za 15 radnih dana ako zahtjev nije popraćen obrazloženim i utemeljenim stajalištem, koje je donijelo neovisno državno tijelo nadležno za dotičnu djelatnost, koje temeljito analizira uvjete za moguću primjenjivost članka 34. stavka 1. na dotičnu djelatnost u skladu s člankom 34. stavcima 2. i 3.

Ti rokovi počinju prvog radnog dana sljedećeg dana od datuma kada je Komisija primila zahtjev iz članka 35. stavka 1. ili ako informacije koje se trebaju priložiti uz zahtjev nisu potpune, sljedećeg radnog dana nakon zaprimanja potpunih informacija.

Komisija može produljiti razdoblja utvrđena u prvom podstavku uz suglasnost država članica ili naručitelja koji su podnijeli zahtjev.

2. Komisija može zahtijevati od dotične države članice ili od naručitelja ili neovisnog nacionalnog tijela iz stavka 1. ili bilo kojeg drugog nadležnog nacionalnog tijela da pruži sve potrebne informacije ili dopuni odnosno pojašni informacije pružene u odgovarajućem roku. U slučaju kašnjenja ili nepotpunih odgovora, razdoblja utvrđena u stavku 1. prvom podstavku ukidaju se na razdoblje između isteka roka utvrđenog u zahtjevu za informacije i zaprimanja potpunih i točnih informacija.

PRILOG V.

ZAHTJEVI VEZANI UZ ALATE I UREĐAJE ZA ELEKTRONIČKO ZAPRIMANJE PONUDA, ZAHTJEVA ZA SUDJELOVANJE, ZAHTJEVA ZA KVALIFIKACIJU, KAO I PLANOVA I PROJEKATA U NATJEČAJIMA

Alati i uređaji za elektroničko zaprimanje ponuda, zahtjeva za sudjelovanje, zahtjeva za kvalifikaciju, kao i planova i projekata u natječajima moraju jamčiti, putem tehničkih sredstava i odgovarajućih postupaka, najmanje da:

- (a) se precizno mogu odrediti točno vrijeme i datum zaprimanja ponuda, zahtjeva za sudjelovanje, zahtjeva za kvalifikaciju, kao i dostave planova i projekata;
 - (b) se može razumno osigurati da, prije određenih rokova, nitko nema pristup podacima koji se prenose u skladu s tim zahtjevima;
 - (c) samo ovlaštene osobe mogu odrediti ili izmijeniti datume za otvaranje zaprimljenih podataka;
 - (d) u različitim fazama postupka kvalifikacije, nabave ili natječaja pristup svim dostavljenim podacima, ili njihovim dijelovima, mora biti moguć samo ovlaštenim osobama;
 - (e) samo ovlaštene osobe mogu dati pristup prenesenim podacima i to samo nakon propisanog datuma;
 - (f) podaci zaprimljeni i otvoreni u skladu s tim zahtjevima moraju ostati dostupni samo osobama koje su ovlaštene da s njima budu upoznate,
 - (g) se, ako su zabrane pristupa ili uvjeti iz točaka od (b) do (f) prekršeni ili je došlo do pokušaja kršenja, može razumno osigurati da se prekršaji ili pokušaji mogu jasno otkriti.
-

PRILOG VI.

DIO A

PODACI KOJE TREBA SADRŽAVATI PERIODIČNA INDIKATIVNA OBAVIJEST

(iz članka 67.)

I. Podaci koje treba navesti u svim slučajevima

1. Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa naručitelja te, ako je različita, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
2. Glavna djelatnost.
3. (a) Za ugovore o nabavi robe: narav i količina ili vrijednost usluga, ili proizvoda koji će se isporučivati (CPV oznake).
- (b) Za ugovore o radovima: vrsta i opseg usluga koje će se pružati, opća svojstva posla ili grupa uputom na posao (CPV oznake).
- (c) Za ugovore o uslugama: ukupna planirana nabava u svakoj od planiranih kategorija usluga (CPV oznake).
4. Datum slanja obavijesti ili slanja obavijesti o objavi te obavijesti na profilu kupca.
5. Svi drugi relevantni podaci.

II. Dodatni podaci koje treba dostaviti ako se obavijest koristi kao sredstvo pozivanja na nadmetanje ili se njome omogućuje određivanje kraćih rokova za zaprimanje ponuda (članak 67. stavak 2.)

6. Navod o tome da zainteresirani gospodarski subjekti trebaju naručitelju izraziti svoj interes za ugovor ili ugovore.
7. Adresa e-pošte ili internetska adresa na kojoj će biti dostupna dokumentacija o specifikacijama nabave, uz neograničen, izravan i besplatan pristup.

Ako neograničen, izravan i besplatan pristup nije moguć iz razloga navedenih u članku 73. stavku 1. trećem i četvrtom podstavku, podatak o tome na koji način je moguće pristupiti dokumentaciji o nabavi.
8. Prema potrebi, navesti je li ugovor rezerviran za zaštićene radionice ili je njegovo izvršenje rezervirano u kontekstu programa zaštićenih zaposlenja.
9. Rok za zaprimanje zahtjeva za poziv na dostavu ponuda ili na pregovore.
10. Vrsta i količina proizvoda koje treba isporučiti ili opća narav posla ili kategorija usluge i opis, uz navođenje jesu li predviđeni okvirni sporazumi, uključujući sve mogućnosti za daljnje nabave i procijenjeno vrijeme koje je na raspolaganju za izvršavanje tih mogućnosti, kao i broj eventualnih obnova. U slučaju ugovora koji se ponavljaju, također procijenjeno vrijeme objave daljnjih poziva na nadmetanje. Navod radi li se o kupnji, uzimanju u najam, zakup ili kupnji na otplatu, ili bilo kakvoj kombinaciji navedenog.
11. NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju ugovora o radovima ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili izvedbe u slučaju ugovora o robi i uslugama; ako je ugovor razdijeljen u grupe, ti podaci moraju se navesti zasebno za svaku grupu.
12. Rokovi za isporuku ili završetak ili trajanje ugovora o uslugama i, ako je moguće, datum početka.
13. Adresa na koju zainteresirana poduzeća šalju svoj iskaz interesa u pisanom obliku.
14. Rok za zaprimanje iskaza interesa.
15. Jezik ili jezici na kojem, odnosno na kojima, se izrađuju zahtjevi za sudjelovanje ili ponude.
16. Ekonomski i tehnički uvjeti te financijska i tehnička jamstva koja se traže od dobavljača.

17. (a) Procijenjeni datum za pokretanje postupaka nabave za ugovor ili ugovore (ako je poznat);
(b) Vrsta postupka nabave (ograničeni postupci s dinamičkim sustavom nabave ili bez njega ili pregovarački postupci).
18. Prema potrebi, posebni uvjeti za izvršenje ugovora.
19. Prema potrebi, naznaka o:
 - (a) zahtijevanju/prihvatanju elektroničkog podnošenja ponuda ili zahtjeva za sudjelovanje,
 - (b) uporabi elektroničkog naručivanja,
 - (c) uporabi izdavanja elektroničkog računa,
 - (d) prihvatanju elektroničkog plaćanja.
20. Naziv i adresa tijela nadležnog za žalbe i, prema potrebi, postupke mirenja. Precizni podaci o rokovima za ulaganje žalbi ili, ako je potrebno, ime, adresa, broj telefona, broj telefaksa i e-mail adresa službe od koje se ovi podaci mogu dobiti.
21. Ako su poznati, kriteriji iz članka 82. koji će se koristiti za odabir. Osim ako je ekonomski najpovoljnija ponuda identificirana isključivo na temelju cijene, kriteriji koji predstavljaju ekonomski najpovoljniju ponudu, kao i njihovi ponderi ili, ako je prikladno, redosljed važnosti tih kriterija navode se ako se oni ne pojavljuju u specifikacijama ili se neće navesti u pozivu na potvrdu interesa iz članka 67. stavka 2. točke (b), u pozivu na dostavu ponuda ili u pozivu na pregovaranje.

DIO B

PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI OBAVIJESTI O OBJAVI PERIODIČNE INDIKATIVNE OBAVIJESTI NA PROFILU KUPCA, A KOJA SE NE KORISTI KAO SREDSTVO POZIVANJA NA NADMETANJE

(iz članka 67. stavka 1.)

1. Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa naručitelja te, ako je različita, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
2. Glavna djelatnost.
3. CPV oznake.
4. Internetska adresa „profila kupca” (URL).
5. Datum slanja obavijesti o objavi prethodne informacijske obavijesti na profilu kupca.

—

PRILOG VII.

PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI DOKUMENTACIJA O NABAVI POVEZANA S ELEKTRONIČKIM DRAŽBAMA (ČLANAK 53. STAVAK 4.)

Ako su naručitelji odlučili održati elektroničku dražbu, dokumentacija o nabavi mora sadržavati barem sljedeće podatke:

- (a) značajke čije će vrijednosti biti predmetom elektroničke dražbe, pod uvjetom da se takve značajke mogu kvantitativno odrediti te izraziti u brojkama ili postocima;
 - (b) bilo koja ograničenja za vrijednosti koja se mogu podnijeti, s obzirom na to da proizlaze iz specifikacija koje se odnose na predmet ugovora;
 - (c) podatke koji će se staviti na raspolaganje ponuditeljima tijekom elektroničke dražbe i, prema potrebi, kada će im oni biti stavljeni na raspolaganje;
 - (d) odgovarajuće informacije o procesu elektroničke dražbe;
 - (e) uvjete pod kojima će se ponuditelji moći natjecati te posebno minimalne razlike koje će se, prema potrebi, tražiti tijekom natjecanja;
 - (f) odgovarajuće podatke koji se odnose na elektroničku opremu koja će se koristiti te rješenja i tehničke specifikacije za spajanje.
-

PRILOG VIII.

DEFINICIJA ODREĐENIH TEHNIČKIH SPECIFIKACIJA

Za potrebe ove Direktive:

1. „tehnička specifikacija” znači jedno od sljedećeg:
 - (a) u slučaju ugovora o nabavi robe ili uslugama, specifikacija u dokumentaciji kojom se određuju tražene značajke proizvoda ili usluge, poput razina kvalitete, razina utjecaja na okoliš i klimu, rješenja za sve zahtjeve (uključujući pristup za osobe s invaliditetom) i ocjene sukladnosti, izvedbe, uporabljivosti proizvoda, sigurnosti ili dimenzija, uključujući zahtjeve koji su bitni za proizvod u pogledu naziva pod kojim se proizvod prodaje, nazivlje, simbole, ispitivanje i ispitne metode, pakiranje, obilježavanje i označivanje, korisničke upute, proizvodne procese i metode u bilo kojoj fazi životnog vijeka robe ili usluge te postupke ocjene sukladnosti;
 - (b) u slučaju ugovora o radovima, ukupnost tehničkih odredaba sadržanih posebno u dokumentaciji o nabavi kojima se definiraju tražene karakteristike materijala, proizvoda ili isporuke, čime se omogućava opis materijala, proizvoda ili isporuke na takav način da ispunjavaju svrhu za koju ih je naručitelj namijenio; te karakteristike uključuju razine utjecaja na okoliš i klimu, rješenja za sve zahtjeve (uključujući pristup za osobe s invaliditetom) i ocjenu sukladnosti, izvedbu, sigurnost ili dimenzije, uključujući postupke koji se odnose na osiguranje kvalitete, nazivlje, simbole, ispitivanje i ispitne metode, pakiranje, obilježavanje i označivanje te proizvodne procese i metode u svakoj fazi životnog vijeka radova; te karakteristike također uključuju pravila koja se odnose na uvjete projektiranja i proračuna troškova, ispitivanja, pregleda i prihvaćanja radova te na metode i tehnike građenja te sve druge tehničke uvjete koje naručitelj može odrediti prema općim ili posebnim propisima za završene radove i za materijale ili dijelove koje oni uključuju,
2. „norma” znači tehnička specifikacija koju je donijelo priznato normizacijsko tijelo za višekratnu ili trajnu primjenu, čije zadovoljenje nije obvezno i koje je jedno od sljedećeg:
 - i. „međunarodna norma” znači norma koju je donijela neka međunarodna organizacija za normizaciju i učinila dostupnom javnosti,
 - ii. „europska norma” znači norma koju je donijela neka europska organizacija za normizaciju i učinila dostupnom javnosti,
 - iii. „nacionalna norma” znači norma koju je donijela nacionalna organizacija za normizaciju i učinila dostupnom javnosti;
3. „Europska tehnička ocjena” znači dokumentirana ocjena izvedbe građevnog proizvoda, s obzirom na njegove ključne značajke, u skladu s europskim dokumentom za ocjenjivanje, kako je definiran u članku 2. točki 12. Uredbe (EU) br. 305/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾;
4. „zajednička tehnička specifikacija” znači tehnička specifikacija u području IKT-a utvrđena u skladu s člancima 13. i 14. Uredbe (EU) 1025/2012;
5. „tehnička referenca” znači svaki proizvod koji su izradila europska tijela za normizaciju, različit od europskih norma, u skladu s postupcima prilagođenima razvoju tržišnih potreba.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 305/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2011. o utvrđivanju usklađenih uvjeta za stavljanje na tržište građevnih proizvoda (SL L 88, 4.4.2011., str. 5.).

PRILOG IX.

OBILJEŽJA OBJAVE**1. Objava obavijesti**

Obavijesti navedene u člancima 67., 68., 69., 70., 92. i 96. naručitelji šalju Uredu za publikacije Europske unije, a one se objavljuju u skladu sa sljedećim pravilima:

- (a) Obavijesti iz članka 67., 68., 69., 70., 92. i 96. objavljuje Ured za publikacije Europske unije ili naručitelji ako je periodična indikativna obavijest objavljena na profilu kupca u skladu s člankom 67. stavkom 1.

Nadalje, naručitelji mogu te informacije objavljivati na internetu na „profilu kupca”, kako je navedeno u stavku 2. točki (b) niže;

- (b) Ured za publikacije Europske unije dostavlja naručitelju potvrdu iz članka 71. stavka 5. drugog podstavka.

2. Objavljivanje dopunskih ili dodatnih podataka

- (a) Osim ako je drukčije predviđeno u članku 73. stavku 1. trećem i četvrtom podstavku, naručitelji objavljuju cjelokupnu dokumentaciju o nabavi na internetu;

- (b) Profil kupca može sadržavati periodične indikativne obavijesti iz članka 67. stavka 1., informacije o pozivima na dostavu ponuda koji su u tijeku, planiranim nabavama, sklopljenim ugovorima, poništenim postupcima i sve korisne opće informacije, poput mjesta za kontakt, broja telefona i telefaksa, poštanske adrese i adrese e-pošte. Profil kupca može obuhvaćati periodične indikativne obavijesti koje se koriste kao sredstvo poziva na nadmetanje, što se objavljuje na nacionalnoj razini u skladu s člankom 72.

3. Format i postupci za elektronički prijenos obavijesti

Format i postupci za elektronički prijenos obavijesti koje je odredila Komisija dostupni su na internetskoj adresi „<http://simap.eu.int>”.

PRILOG X.

PODACI KOJE TREBA SADRŽAVATI OBAVIJEST O POSTOJANJU KVALIFIKACIJSKOG SUSTAVA

(iz članka 44. stavka 4. točke (b) i članka 68.)

1. Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa naručitelja te, ako je različita, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
 2. Glavna djelatnost.
 3. Prema potrebi, navesti je li ugovor rezerviran za zaštićene radionice ili je njegovo izvršenje rezervirano u kontekstu programa zaštićenih zaposlenja.
 4. Svrha kvalifikacijskog sustava (opis proizvoda, usluga ili radova, ili njihovih kategorija, koji će se nabavljati putem tog sustava – CPV oznake). NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju ugovora o radovima ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili izvedbe u slučaju ugovora o robi i uslugama.
 5. Uvjeti koje trebaju ispuniti gospodarski subjekti da bi se kvalificirali u skladu sa sustavom i načini prema kojima će se svaki od tih uvjeta provjeravati. U slučajevima kada je opis tih uvjeta i načina provjere opsežan i temelji se na dokumentima koji su dostupni zainteresiranim gospodarskim subjektima, bit će dovoljan sažetak glavnih uvjeta i načina te upućivanja na te dokumente.
 6. Razdoblje valjanosti kvalifikacijskog sustava i formalnosti za njegovu obnovu.
 7. Naznaka služi li obavijest kao poziv na nadmetanje.
 8. Adresa na kojoj se mogu dobiti dodatne informacije i dokumentacija o kvalifikacijskom sustavu (ako je različita od adrese navedene pod točkom 1.).
 9. Naziv i adresa tijela nadležnog za žalbe i, prema potrebi, postupke mirenja. Precizni podaci o rokovima za ulaganje žalbi ili, ako je potrebno, ime, adresa, broj telefona, broj telefaksa i adresa e-pošte službe od koje se mogu dobiti ovi podaci.
 10. Ako su poznati, kriteriji iz članka 82. koji će se koristiti za dodjelu ugovora. Osim ako je ekonomski najpovoljnija ponuda identificirana isključivo na temelju cijene, kriteriji koji predstavljaju ekonomski najpovoljniju ponudu, kao i njihovi ponderi ili, prema potrebi, redosljed važnosti tih kriterija navode se ako se oni ne pojavljuju u specifikacijama ili se neće navesti u pozivu na dostavu ponuda ili u pozivu na pregovaranje.
 11. Prema potrebi, naznaka o:
 - (a) zahtijevanju/prihvaćanju elektroničkog podnošenja ponuda ili zahtjeva za sudjelovanje,
 - (b) uporabi elektroničkog naručivanja,
 - (c) uporabi izdavanja elektroničkog računa,
 - (d) prihvaćanju elektroničkog plaćanja.
 12. Svi drugi relevantni podaci.
-

PRILOG XI.

PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI OBAVIJESTI O NADMETANJU

(iz članka 69.)

A. OTVORENI POSTUPCI

1. Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa naručitelja te, ako je različita, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
2. Glavna djelatnost.
3. Prema potrebi, navesti je li ugovor rezerviran za zaštićene radionice ili je njegovo izvršenje rezervirano u kontekstu programa zaštićenih zaposlenja.
4. Vrsta ugovora (roba, radovi ili usluge, prema potrebi navesti radi li se o okvirnom sporazumu ili dinamičkom sustavu nabave), opis (CPV oznake). Prema potrebi navesti traže li se ponude u svrhu kupnje, uzimanja u najam, zakup ili kupnje na otplatu ili bilo kakve kombinacije navedenog.
5. NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju ugovora o radovima ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili izvedbe u slučaju ugovora o robi i uslugama.
6. Za robu i radove:
 - (a) vrsta i količina proizvoda koje treba isporučiti (CPV oznake), uključujući sve mogućnosti za daljnje nabave i, ako je moguće, procijenjeno vrijeme koje je na raspolaganju za izvršavanje tih mogućnosti, kao i broj eventualnih obnova. U slučaju ugovora koji se ponavljaju, također, ako je moguće, procjena kada će se objaviti sljedeći pozivi na nadmetanje za proizvode koje treba nabaviti ili vrsta i opseg usluga koje će se pružati i opća narav posla (CPV oznake);
 - (b) navod mogu li dobavljači dostaviti ponudu za dio proizvoda i/ili sve tražene proizvode.

Ako su, kod ugovora o radovima, radovi ili ugovor podijeljeni u nekoliko grupa, redoslijed veličine različitih grupa i mogućnost podnošenja ponude za jednu, nekoliko ili za sve grupe;
 - (c) Za ugovore o radovima: podaci o svrsi radova ili ugovora ako ugovor uključuje i izradu projekata.
7. Za usluge:
 - (a) Vrsta i količina proizvoda koje treba isporučiti, uključujući sve mogućnosti za daljnje nabave i, ako je moguće, procijenjeno vrijeme koje je na raspolaganju za izvršavanje tih mogućnosti, kao i broj eventualnih obnova. U slučaju ugovora koji se ponavljaju, također, ako je moguće, procjena kada će se objaviti sljedeći pozivi na nadmetanje za usluge koje će se obavljati;
 - (b) Navod je li obavljanje usluge rezervirano prema zakonu ili drugom propisu za određenu struku;
 - (c) Uputa na zakon ili druge propise;
 - (d) Navod trebaju li pravne osobe navesti imena i stručne kvalifikacije osoblja koje će biti odgovorno za obavljanje usluge;
 - (e) Navod mogu li pružatelji usluge dostaviti ponudu za dio predmetnih usluga.
8. Ako je poznato, navesti postoji li dopuštenje za dostavu varijanti.
9. Rokovi za isporuku ili završetak ili trajanje ugovora o uslugama i, ako je moguće, datum početka.
10. Adresa e-pošte ili internetska adresa na kojoj će biti dostupna dokumentacija o nabavi, uz neograničen, izravan i besplatan pristup

Ako neograničen, izravan i besplatan pristup nije moguć iz razloga navedenih u članku 73. stavku 1. trećem i četvrtom podstavku, podatak o tome na koji način je moguće pristupiti dokumentaciji o nabavi.
11. (a) Krajnji datum za zaprimanje ponuda ili indikativnih ponuda ako se uspostavlja dinamički sustav nabave;
 - (b) Adresa na koju se šalju;
 - (c) Jezik ili jezici na kojima se sastavljaju.

12. (a) Prema potrebi, osobe koje imaju ovlaštenje biti nazočne pri otvaranju ponuda;

(b) Datum, vrijeme i mjesto otvaranja ponuda.
13. Prema potrebi, eventualno potrebni polozi i jamstva.
14. Glavni uvjeti u vezi s financiranjem i plaćanjem i/ili upućivanja na odredbe koje sadrže te uvjete.
15. Prema potrebi, pravni oblik koji će u slučaju udruživanja poprimiti skupina gospodarskih subjekata kojoj je ugovor dodijeljen.
16. Minimalni ekonomski i tehnički uvjeti koji se traže od gospodarskog subjekta kojemu je ugovor dodijeljen.
17. Razdoblje tijekom kojega je ponuditelj vezan svojom ponudom.
18. Prema potrebi, posebni uvjeti za izvršenje ugovora.
19. Kriteriji iz članka 82. koji će se koristiti za dodjelu ugovora. Osim ako je ekonomski najpovoljnija ponuda identificirana isključivo na temelju cijene, kriteriji koji predstavljaju ekonomski najpovoljniju ponudu, kao i njihovi ponderi ili, prema potrebi, redoslijed važnosti tih kriterija navode se ako se oni ne pojavljuju u specifikacijama.
20. Prema potrebi, datum(i) i upućivanje odnosno upućivanja na objave periodične informativne obavijesti u *Službenom listu Europske unije* ili obavijesti o objavi te obavijesti na profilu kupca na koji se ugovor odnosi.
21. Naziv i adresa tijela nadležnog za žalbe i, prema potrebi, postupke mirenja. Precizni podaci o rokovima za ulaganje žalbi ili, ako je potrebno, ime, adresa, broj telefona, broj telefaksa i adresa e-pošte službe od koje se mogu dobiti ovi podaci.
22. Datum kada je naručitelj poslao poziv.
23. Svi drugi relevantni podaci.

B. OGRANIČENI POSTUPCI

1. Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa naručitelja te, ako je različita, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
2. Glavna djelatnost.
3. Kada je to primjereno, navesti je li ugovor rezerviran za zaštićene radionice ili je njegovo izvršenje rezervirano u kontekstu programa zaštićenih zaposlenja.
4. Vrsta ugovora (roba, radovi ili usluge; prema potrebi, navesti radi li se o okvirnom sporazumu); opis (CPV oznake). Prema potrebi navesti traže li se ponude u svrhu kupnje, uzimanja u najam, zakup ili kupnje na otplatu ili bilo kakve kombinacije navedenog.
5. NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju ugovora o radovima ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili izvedbe u slučaju ugovora o robi i uslugama.
6. Za robu i radove:
 - (a) Vrsta i količina proizvoda koje treba isporučiti (CPV oznake), uključujući sve mogućnosti za daljnje nabave i, ako je moguće, procijenjeno vrijeme koje je na raspolaganju za izvršavanje tih mogućnosti, kao i broj eventualnih obnova. U slučaju ugovora koji se ponavljaju, također, ako je moguće, procjena kada će se objaviti sljedeći pozivi na nadmetanje za proizvode koje treba nabaviti ili vrsta i opseg usluga koje će se pružati i opća narav posla (CPV oznake);
 - (b) Navod mogu li dobavljači dostaviti ponudu za dio proizvoda i/ili sve tražene proizvode.

Ako su, kod ugovora o radovima, radovi ili ugovor podijeljeni u nekoliko grupa, redoslijed veličine različitih grupa i mogućnost podnošenja ponude za jednu, nekoliko ili za sve grupe;
 - (c) Podaci o svrsi radova ili ugovora ako ugovor uključuje i izradu projekata.

7. Za usluge:
- Vrsta i količina proizvoda koje treba isporučiti, uključujući sve mogućnosti za daljnje nabave i, ako je moguće, procijenjeno vrijeme koje je na raspolaganju za izvršavanje tih mogućnosti, kao i broj eventualnih obnova. U slučaju ugovora koji se ponavljaju, također, ako je moguće, procjena kada će se objaviti sljedeći pozivi na nadmetanje za usluge koje će se nabavljati;
 - Navod je li obavljanje usluge rezervirano prema zakonu ili drugom propisu za određenu struku;
 - Uputa na zakon ili drugi propis;
 - Navod trebaju li pravne osobe navesti imena i stručne kvalifikacije osoblja koje će biti odgovorno za obavljanje usluge;
 - Navod mogu li pružatelji usluge dostaviti ponudu za dio predmetnih usluga.
8. Ako je poznato, navesti postoji li dopuštenje za dostavu varijanti.
9. Rokovi za isporuku ili završetak ili trajanje ugovora i, ako je moguće, datum početka.
10. Prema potrebi, pravni oblik koji će u slučaju udruživanja poprimiti skupina gospodarskih subjekata kojoj je ugovor dodijeljen.
11. (a) Krajnji datum za zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje;
- Adresa na koju se šalju;
 - Jezik ili jezici na kojima se sastavljaju.
12. Krajnji datum za slanje poziva na dostavu ponuda.
13. Prema potrebi, eventualno potrebni polozi i jamstva.
14. Glavni uvjeti u vezi s financiranjem i plaćanjem i/ili upućivanja na odredbe koje sadrže te uvjete.
15. Podaci o stanju gospodarskog subjekta te minimalni ekonomski i tehnički uvjeti koji se od njega traže.
16. Kriteriji iz članka 82. koji će se koristiti za dodjelu ugovora. Osim ako je ekonomski najpovoljnija ponuda identificirana isključivo na temelju cijene, kriteriji koji predstavljaju ekonomski najpovoljniju ponudu, kao i njihovi ponderi ili, prema potrebi, redoslijed važnosti tih kriterija navode se ako se oni ne pojavljuju u specifikacijama ili se neće navesti u pozivu na dostavu ponuda.
17. Prema potrebi, posebni uvjeti za izvršenje ugovora.
18. Prema potrebi, datum(i) i upućivanje odnosno upućivanja na objavu periodične informativne obavijesti u *Službenom listu Europske unije* ili obavijesti o objavi te obavijesti na profilu kupca na koji se ugovor odnosi.
19. Naziv i adresa tijela nadležnog za žalbe i, prema potrebi, postupke mirenja. Precizni podaci o rokovima za ulaganje žalbi ili, ako je potrebno, ime, adresa, broj telefona, broj telefaksa i e-mail adresa službe od koje se ovi podaci mogu dobiti.
20. Datum kada su naručitelji poslali poziv.
21. Svi drugi relevantni podaci.
- C. PREGOVARAČKI POSTUPCI
- Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa naručitelja te, ako je različita, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
 - Glavna djelatnost.
 - Kada je to primjereno, navesti je li ugovor rezerviran za zaštićene radionice ili je njegovo izvršenje rezervirano u kontekstu programa zaštićenih zaposlenja.
 - Vrsta ugovora (roba, radovi ili usluge; prema potrebi, navesti radi li se o okvirnom sporazumu); opis (CPV oznake). Prema potrebi navesti traže li se ponude u svrhu kupnje, uzimanja u najam, zakup ili kupnje na otplatu ili bilo kakve kombinacije navedenog.
 - NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju ugovora o radovima ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili izvedbe u slučaju ugovora o robi i uslugama.

6. Za robu i radove:
 - (a) Vrsta i količina proizvoda koje treba isporučiti (CPV oznake), uključujući sve mogućnosti za daljnje nabave i, ako je moguće, procijenjeno vrijeme koje je na raspolaganju za izvršavanje tih mogućnosti, kao i broj eventualnih obnova. U slučaju ugovora koji se ponavljaju, također, ako je moguće, procjena kada će se objaviti sljedeći pozivi na nadmetanje za proizvode koje treba nabaviti ili vrsta i opseg usluga koje će se pružati i opća narav posla (CPV oznake);
 - (b) Navod mogu li dobavljači dostaviti ponudu za dio proizvoda i/ili sve tražene proizvode.

Ako su, kod ugovora o radovima, radovi ili ugovor podijeljeni u nekoliko grupa, redosljed veličine različitih grupa i mogućnost podnošenja ponude za jednu, nekoliko ili za sve grupe;
 - (c) Za ugovore o radovima: podaci o svrsi radova ili ugovora ako ugovor uključuje i izradu projekata.
7. Za usluge:
 - (a) Vrsta i količina usluga koje će se isporučiti, uključujući sve mogućnosti za daljnje nabave i, ako je moguće, procijenjeno vrijeme koje je na raspolaganju za izvršavanje tih mogućnosti, kao i broj eventualnih obnova. U slučaju ugovora koji se ponavljaju, također, ako je moguće, procjena kada će se objaviti sljedeći pozivi na nadmetanje za usluge koje će se nabavljati;
 - (b) Navod je li obavljanje usluge rezervirano prema zakonu ili drugom propisu za određenu struku;
 - (c) Uputa na zakon ili drugi propis;
 - (d) Navod trebaju li pravne osobe navesti imena i stručne kvalifikacije osoblja koje će biti odgovorno za obavljanje usluge;
 - (e) Navod mogu li pružatelji usluge dostaviti ponudu za dio predmetnih usluga.
8. Kada je to poznato, navesti postoji li dopuštenje za dostavu varijanti.
9. Rokovi za isporuku ili završetak ili trajanje ugovora i, ako je moguće, datum početka.
10. Prema potrebi, pravni oblik koji će u slučaju udruživanja poprimiti skupina gospodarskih subjekata kojoj je ugovor dodijeljen.
11. (a) Krajnji datum za zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje;
 - (b) Adresa na koju se šalju;
 - (c) Jezik ili jezici na kojima se sastavljaju.
12. Prema potrebi, eventualno potrebni polozi i jamstva.
13. Glavni uvjeti u vezi s financiranjem i plaćanjem i/ili upućivanja na odredbe koje sadrže te uvjete.
14. Podaci o stanju gospodarskog subjekta te minimalni ekonomski i tehnički uvjeti koji se od njega traže.
15. Kriteriji iz članka 82. koji će se koristiti za dodjelu ugovora. Osim ako je ekonomski najpovoljnija ponuda identificirana isključivo na temelju cijene, kriteriji koji predstavljaju ekonomski najpovoljniju ponudu, kao i njihovi ponderi ili, prema potrebi, redosljed važnosti tih kriterija navode se ako se oni ne pojavljuju u specifikacijama ili se neće navesti u pozivu na pregovaranje.
16. Prema potrebi, imena i adrese gospodarskih subjekata koje je već odabrao naručitelj.
17. Prema potrebi, posebni uvjeti za izvršenje ugovora.
18. Prema potrebi, datumi i upućivanje odnosno upućivanja na objavu periodične informativne obavijesti u *Službenom listu Europske unije* ili obavijesti o objavi te obavijesti na profilu kupca na koji se ugovor odnosi.
19. Naziv i adresa tijela nadležnog za žalbe i, prema potrebi, postupke mirenja. Precizni podaci o rokovima za ulaganje žalbi ili, ako je potrebno, ime, adresa, broj telefona, broj telefaksa i e-mail adresa službe od koje se ovi podaci mogu dobiti.
20. Datum kada je naručitelj poslao poziv.
21. Svi drugi relevantni podaci.

PRILOG XII.

PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI OBAVIJESTI O DODJELI UGOVORA

(iz članka 70.)

I. Podaci za objavljivanje u *Službenom listu Europske unije* ⁽¹⁾

1. Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa naručitelja te, ako je različita, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
2. Glavna djelatnost.
3. Vrsta ugovora (roba, radovi ili usluge i CPV oznake; prema potrebi, navesti radi li se o okvirnom sporazumu).
4. Barem kratki navod o vrsti i količini proizvoda, radova ili usluga koje se isporučuju, odnosno pružaju.
5. (a) Oblik poziva na nadmetanje (obavijest o uspostavljanju sustava kvalifikacije; periodična obavijest; poziv na dostavu ponuda);

(b) Datum(i) i upućivanje odnosno upućivanja na objavljivanje obavijesti u *Službenom listu Europske unije*;

(c) U slučaju ugovora koji su dodijeljeni bez prethodnog poziva na nadmetanje, navod o relevantnoj odredbi članka 50.
6. Postupak nabave (otvoreni, ograničeni ili pregovarački).
7. Broj primljenih ponuda, uz navođenje
 - (a) broja ponuda gospodarskih subjekata koji su MSP-ovi,
 - (b) broja ponuda iz inozemstva,
 - (c) broj ponuda zaprimljenih elektroničkim putem.U slučaju više dodijeljenih ugovora (grupe, više okvirnih sporazuma), te se informacije daju za svaku dodjelu.
8. Datum sklapanja jednog ugovora odnosno više ugovora ili okvirnog sporazuma odnosno okvirnih sporazuma nakon donošenja odluke o njegovoj/njihovoj dodjeli ili sklapanju.
9. Cijena plaćena za prigodne kupnje iz članka 50. točke (h).
10. Za svaki dodijeljeni ugovor, adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa uspješnog ili uspješnih ponuditelja, uključujući:
 - (a) podatak o tome je li uspješni ponuditelj MSP,
 - (b) podatak o tome je li ugovor dodijeljen konzorciju.
11. Navesti, prema potrebi, je li ugovor bio ili će možda biti, dan podizvođačima radova.
12. Plaćena cijena ili cijene najviših i najnižih ponuda uzetih u obzir pri odabiru ponude.
13. Naziv i adresa tijela nadležnog za žalbe i, prema potrebi, postupci mirenja. Precizni podaci o rokovima za ulaganje žalbi ili, ako je potrebno, ime, adresa, broj telefona, broj telefaksa i adresa e-pošte službe od koje se ovi podaci mogu dobiti.
14. Neobvezni podaci:
 - vrijednost i dio ugovora koji jest ili će možda biti dan u podizvođenje trećim stranama,
 - kriteriji za dodjelu.

(1) Podaci u naslovima 6., 9. i 11. smatraju se podacima koji nisu namijenjeni objavljivanju ako tijelo koje dodjeljuje ugovor smatra da bi njihovo objavljivanje štetilo osjetljivim tržišnim interesima.

II. Podaci koji nisu namijenjeni za objavu

15. Broj dodijeljenih ugovora (ako je dodjela ugovora podijeljena na nekoliko dobavljača).
 16. Vrijednost svakog dodijeljenog ugovora.
 17. Zemlja podrijetla proizvoda ili usluge (podrijetlo iz Zajednice ili izvan Zajednice; ako se radi o podrijetlu izvan Zajednice, prikaz po trećim zemljama).
 18. Koji su kriteriji odabira ponude korišteni?
 19. Je li ugovor dodijeljen ponuditelju koji je dostavio varijantu u skladu s člankom 64. stavkom 1.?
 20. Jesu li bilo kakve ponude isključene s obrazloženjem da su izuzetno niske u skladu s člankom 84.?
 21. Datum kada je naručitelj poslao obavijest.
-

PRILOG XIII.

SADRŽAJ POZIVA NA DOSTAVU PONUDE, NA SUDJELOVANJE U DIJALOGU, NA PREGOVORE ILI NA POTVRDU INTERESA PREDVIĐENIH ČLANKOM 74.

1. Poziv na dostavu ponude, na sudjelovanje u dijalogu ili na pregovore, predviđen člankom 74. mora sadržavati najmanje:
 - (a) krajnji rok za zaprimanje ponuda, adresu na koju se one trebaju poslati i jezik, odnosno jezike na kojima trebaju biti sastavljene;

Međutim, u slučaju ugovora dodijeljenih uz korištenje natjecateljskog dijaloga ili partnerstva za inovacije, ove informacije ne pojavljuju se u pozivu na pregovore, ali se navode u pozivu na dostavu ponude.
 - (b) u slučaju natjecateljskog dijaloga, datum i adresu početka konzultacija i jezik ili jezike koji se koriste;
 - (c) upućivanje na bilo koji objavljeni poziv na nadmetanje;
 - (d) naznaku o bilo kojim dokumentima koje je potrebno priložiti;
 - (e) kriterije za odabir ponude, ako nisu navedeni u obavijesti o uspostavljanju kvalifikacijskog sustava koji se koristi kao sredstvo pozivanja na nadmetanje;
 - (f) relativni ponder kriterija za odabir ponude ili, ako je prikladno, redosljed važnosti tih kriterija ako ta informacija nije navedena u pozivu na nadmetanje, obavijesti o uspostavljanju kvalifikacijskog sustava ili specifikacijama.
2. Kada se poziv na nadmetanje objavljuje putem periodične indikativne obavijesti, naručitelji će nakon toga pozvati sve natjecatelje da potvrde svoj interes na temelju detaljnih podataka o predmetnom ugovoru prije početka odabira ponuditelja ili sudionika u pregovaračkom postupku.

Ovaj poziv mora uključivati najmanje sljedeće podatke:

- (a) vrstu i količinu, uključujući sve mogućnosti u odnosu na dopunske ugovore i, ako je moguće, procijenjeno vrijeme koje je na raspolaganju za izvršenje tih mogućnosti za ugovore koji se obnavljaju, vrstu i količinu i, ako je moguće, procijenjene datume objave budućih obavijesti o nadmetanju za radove, robu i usluge koji se trebaju oglasiti za dostavu ponuda;
- (b) vrstu postupka: ograničeni ili pregovarački;
- (c) prema potrebi, datum početka ili završetka isporuke robe, izvođenja radova ili pružanja usluga;
- (d) ako nije moguće osigurati elektronički pristup, adresu i konačni rok za dostavu zahtjeva za dokumentaciju o nabavi i jezik ili jezike na kojem odnosno kojima ona mora biti sastavljena;
- (e) adresu naručitelja;
- (f) ekonomske i tehničke uvjete, financijska jamstva i podatke koje zahtijevaju gospodarski subjekti;
- (g) oblik ugovora koji je predmet poziva na dostavu ponuda: kupnja, leasing, najam, zakup, kupnja na otplatu ili bilo kakva kombinacija navedenog; i
- (h) kriterije za odabir ponude i njihove pondere ili, prema potrebi, redosljed važnosti tih kriterija, ako ova informacija nije navedena u indikativnoj obavijesti ili specifikacijama ili u pozivu na dostavu ponuda ili u pozivu na pregovaranje.

PRILOG XIV.

**POPIS MEĐUNARODNIH DRUŠTVENIH KONVENCIJA I KONVENCIJA O OKOLIŠU IZ ČLANKA 36.
STAVKA 2.**

- Konvencija 87. MOR-a o slobodi udruživanja i zaštiti prava na organiziranje;
 - Konvencija 98. MOR-a o pravu na organiziranje i kolektivno pregovaranje;
 - Konvencija 29. MOR-a o prisilnom radu;
 - Konvencija 105. MOR-a o ukidanju prisilnog rada;
 - Konvencija 138. MOR-a o minimalnoj dobi;
 - Konvencija 111. MOR-a o diskriminaciji u odnosu na zaposlenje i zanimanje;
 - Konvencija 100. MOR-a o jednakosti plaća;
 - Konvencija 182. MOR-a o najgorim oblicima dječjeg rada;
 - Bečka konvencija o zaštiti ozonskog omotača i Montrealski protokol o tvarima koje oštećuju ozonski omotač;
 - Baselska konvencija o nadzoru prekograničnog prometa opasnog otpada i njegovu odlaganju (Baselska konvencija);
 - Stockholmska konvencija o postojećim organskim onečišćujućim tvarima (Stockholmska POPs konvencija);
 - Konvencija o postupku prethodnog pristanka na određene opasne kemikalije i pesticide u međunarodnoj trgovini (UNEP/FAO) (PIC konvencija), Rotterdam, 10. rujna 1998., i njezina tri regionalna protokola.
-

PRILOG XV.

POPIS PRAVNIH AKATA UNIJE IZ ČLANKA 83. STAVKA 3.

Direktiva 2009/33/EZ Europskog parlamenta i Vijeća

PRILOG XVI.

PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI OBAVIJESTI O IZMJENAMA UGOVORA TIJEKOM NJEGOVA TRAJANJA

(iz članka 89. stavka 1.)

1. Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa naručitelja te, ako je različita, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
 2. Glavna djelatnost.
 3. CPV oznake;
 4. NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju ugovora o radovima ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili izvedbe u slučaju ugovora o robi i uslugama;
 5. Opis nabave prije i poslije izmjene: priroda i raspon radova, priroda i količina ili vrijednost robe, vrstu i raspon usluga.
 6. Prema potrebi, povećanje cijene prouzročeno uvođenjem izmjene.
 7. Opis okolnosti uslijed kojih je bilo potrebno uvesti izmjenu.
 8. Datum odluke o dodjeli ugovora.
 9. Prema potrebi, adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa novog gospodarskog subjekta ili novih gospodarskih subjekata.
 10. Podatak o tome je li ugovor povezan s projektom i/ili programom koji se financira iz fondova Unije.
 11. Naziv i adresa tijela nadležnog za postupke pravne zaštite i, prema potrebi, postupke mirenja. Detaljni podaci o rokovima za postupke pravne zaštite ili, prema potrebi, naziv, adresa, telefonski broj, broj telefaksa i adresa e-pošte službe u kojoj se ti podaci mogu dobiti.
-

PRILOG XVII.

USLUGE IZ ČLANKA 91.

CPV oznaka	Opis
75200000-8; 75231200-6; 75231240-8; 79611000-0; 79622000-0 [usluge pribavljanja osoba za pomoć u kućanstvu]; 79624000-4 [usluge pribavljanja osoblja za medicinsku njegu] i 79625000-1 [usluge pribavljanja medicinskog osoblja] od 85000000-9 do 85323000-9; 98133100-5, 98133000-4; 98200000-5 i 98500000-8 [privatna kućanstva sa zaposlenim osobljem] i od 98513000-2 do 98514000-9 [usluge posredovanja za radnu snagu za kućanstva, usluge agencijskog osoblja za kućanstva, usluge uredskog osoblja za kućanstva, osoblje za rad na određeno vrijeme za kućanstva, usluge pomoći u kući i kućanske usluge]	Zdravstvene, društvene i povezane usluge
85321000-5 i 85322000-2, 75000000-6 [usluge uprave, obrane i socijalnog osiguranja], 75121000-0, 75122000-7, 75124000-1; od 79995000-5 do 79995200-7; od 80000000-4 usluge obrazovanja i stručnog osposobljavanja do 80660000-8; od 92000000-1 do 92700000-8 79950000-8 [usluge organiziranja izložbi, sajмова i kongresa], 79951000-5 [usluge organiziranja seminara], 79952000-2 [usluge organiziranja raznih događanja], 79952100-3 [usluge organiziranja kulturnih događanja], 79953000-9 [usluge organiziranja festivala], 79954000-6 [usluge organiziranja proslava], 79955000-3 [usluge organiziranja modnih revija], 79956000-0 [usluge organiziranja sajмова i izložbi]	Administrativne, društvene, obrazovne, zdravstvene usluge i usluge vezane uz kulturu
75300000-9	Usluge obveznog socijalnog osiguranja ⁽¹⁾
75310000-2, 75311000-9, 75312000-6, 75313000-3, 75313100-4, 75314000-0, 75320000-5, 75330000-8, 75340000-1	Usluge u vezi naknada
98000000-3, 98120000-0; 98132000-7; 98133110-8 i 98130000-3	Druge usluge zajednice, društvene i osobne usluge, uključujući usluge sindikata, političkih organizacija, udruženja mladih i druge usluge članskih udruga
98131000-0	Vjerske usluge
55100000-1 do 55410000-7; 55521000-8 do 55521200-0 [55521000-8 usluge dostavljanja pripremljene hrane u privatna kućanstva, 55521100-9 usluge redovnog dovoženja hrane, 55521200-0 usluge dostave hrane] 55510000-8 [usluge menze], 55511000- 5 [usluge menze i druge usluge restorana sa samoposluživanjem zatvorenog tipa], 55512000- 2 [usluge vođenja menze], 55523100- 3 [usluge školskih obroka], 55520000-1[usluge dostavljanja pripremljene hrane], 55522000- 5 [usluge dostavljanja pripremljene hrane za prijevozna poduzeća], 55523000- 2 [usluge dostavljanja pripremljene hrane za ostala poduzeća ili ustanove], 55524000- 9 [usluge dostavljanja pripremljene hrane u škole]	Hotelijerske i ugostiteljske usluge
79100000-5 do 79140000-7; 75231100-5;	Pravne usluge, u mjeri u kojoj one nisu isključene u skladu s člankom 21. točkom (c)
75100000-7 do 75120000-3; 75123000-4; 75125000-8 do 75131000-3	Druge administrativne usluge i državne usluge
75200000-8 do 75231000-4	Pružanje usluga za zajednicu

CPV oznaka	Opis
75231210-9 do75231230-5; 75240000-0 do75252000-7; 794300000-7; 98113100-9	Zatvorske usluge, usluge javne sigurnosti i spasilačke usluge u mjeri u kojoj one nisu isključene u skladu s člankom 21. točkom (b)
79700000-1 do 79721000-4 [istražiteljske usluge i usluge u području sigurnosti, usluge u području sigurnosti, usluge nadzora alarmnih uređaja, čuvarske službe, usluge nadzora, usluge sustava praćenja, usluge potrage za bjeguncima, usluge patrolnih službi, usluge izdavanja identifikacijskih znački, istražiteljske usluge i usluge detektivskih agencija] 79722000-1 [grafološke usluge], 79723000-8 [usluge analize otpada]	Istražiteljske usluge i usluge u području sigurnosti
98900000-2 [usluge koje pružaju ekstrateritorijalne organizacije i tijela] i 98910000-5 [usluge koje su svojstvene međunarodnim organizacijama i tijelima]	Međunarodne usluge
64000000-6 [poštanske i telekomunikacijske usluge], 64100000-7 [poštanske i kurirske usluge], 64110000-0 [poštanske usluge], 64111000-7 [poštanske usluge vezane uz dnevni tisak i časopise], 64112000-4 [poštanske usluge vezane uz pisma], 64113000-1 [poštanske usluge vezane uz pakete], 64114000-8 [poštanske šalterske usluge], 64115000-5 [iznajmljivanje poštanskog sandučića], 64116000-2 [usluge podizanja na pošti], 64122000-7 [unutarnje uredske poštanske i dostavljачke usluge]	Poštanske usluge
50116510-9 [usluge protektiranja guma], 71550000-8 [kovačke usluge]	Razne usluge

(¹) Te usluge nisu obuhvaćene ovom Direktivom ako radi o negospodarskim uslugama od općeg interesa. Države članice slobodne su organizirati pružanje usluga obveznog socijalnog osiguranja ili drugih usluga kao usluga od općeg interesa ili kao negospodarskih usluga od općeg interesa.

PRILOG XVIII.

PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI OBAVIJESTI O UGOVORIMA ZA DRUŠTVENE I POSEBNE DRUGE USLUGE

(iz članka 92.)

Dio A Obavijest o nadmetanju

1. Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa naručitelja te, ako je različita, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
2. Glavna djelatnost.
3. Opis usluga ili njihovih kategorija i prema potrebi sporednih radova i robe koja se nabavlja, uključujući navod potrebnih količina ili vrijednosti, CPV oznake.
4. NUTS kod za glavno mjesto izvedbe usluga.
5. Ako je to primjereno, navesti je li ugovor rezerviran za zaštićene radionice ili je njegovo izvršenje rezervirano u kontekstu programa zaštićenih zaposlenja.
6. Glavni uvjeti koje moraju ispuniti gospodarski subjekti u pogledu njihova sudjelovanja ili, prema potrebi, adresa e-pošte na kojoj se mogu dobiti precizne informacije.
7. Rok ili rokovi za stupanje u kontakt s naručiteljem u pogledu sudjelovanja.
8. Svi drugi relevantni podaci.

Dio B Periodična indikativna obavijest

1. Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, adresa e-pošte i internetska adresa naručitelja.
2. Kratak opis ugovora, uključujući CPV oznake.
3. U mjeri u kojoj je to poznato:
 - (a) NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju radova ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili izvedbe u slučaju robe ili usluga,
 - (b) rok za isporuku robe, izvođenje radova ili pružanje usluga te trajanje ugovora,
 - (c) uvjeti za sudjelovanje, uključujući:

prema potrebi, podatak o tome je li ugovor ograničen na zaštićene radionice ili je njegovo izvršenje ograničeno na okvir programa zaštićenih radnih mjesta,

prema potrebi, podatak o tome je li izvršenje usluge zakonom, drugim propisom ili upravnom odredbom rezervirano za određenu struku,
 - (d) kratak opis glavnih značajki postupka dodjele ugovora koji će se primjenjivati.
4. Upućivanje na činjenicu da se zainteresirani gospodarski subjekti savjetuju s naručiteljem koji ih interesira u pogledu ugovora i rokova za primanje iskaza interesa i adrese na koju se šalju iskazi interesa.

Dio C Obavijest o postojanju kvalifikacijskog sustava

1. Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, adresa e-pošte i internetska adresa naručitelja.
2. Kratak opis ugovora, uključujući CPV oznake.

3. U mjeri u kojoj je to poznato:
 - (a) NUTS kod za glavno mjesto izvođenja radova u slučaju radova ili NUTS kod za glavno mjesto isporuke ili izvedbe u slučaju robe ili usluga,
 - (b) rok za isporuku robe, izvođenje radova ili pružanje usluga te trajanje ugovora,
 - (c) uvjeti za sudjelovanje, uključujući:
 - prema potrebi, podatak o tome je li ugovor ograničen na zaštićene radionice ili je njegovo izvršenje ograničeno na okvir programa zaštićenih radnih mjesta,
 - prema potrebi, podatak o tome je li izvršenje usluge zakonom, drugim propisom ili upravnom odredbom rezervirano za određenu struku,
 - (d) kratak opis glavnih značajki postupka dodjele ugovora koji će se primjenjivati.
4. Upućivanje na činjenicu da se zainteresirani gospodarski subjekti savjetuju s naručiteljem koji ih interesira u pogledu ugovora i rokova za primanje iskaza interesa i adrese na koju se šalju iskazi interesa.
5. Razdoblje valjanosti kvalifikacijskog sustava i formalnosti za njegovu obnovu.

Dio D Obavijest o dodjeli ugovora

1. Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa naručitelja te, ako je različita, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
 2. Glavna djelatnost.
 3. Barem kratki navod o vrsti i količini usluga i, prema potrebi, pruženim sporednim radovima i robi.
 4. Upućivanje na objavu obavijesti u *Službenom listu Europske unije*.
 5. Broj primljenih ponuda.
 6. Naziv i adresa odabranog gospodarskog subjekta ili odabranih gospodarskih subjekata.
 7. Svi drugi relevantni podaci.
-

PRILOG XIX.

PODACI KOJE TREBA SADRŽAVATI OBAVIJEST O PROJEKTNOM NATJEČAJU

(iz članka 96. stavka 1.)

1. Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa naručitelja te, ako je različita, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
 2. Glavna djelatnost.
 3. Opis projekta (CPV oznake).
 4. Vrsta natječaja: otvoreni ili ograničeni.
 5. U slučaju otvorenih natječaja: krajnji datum za zaprimanje projekata.
 6. U slučaju ograničenih natječaja:
 - (a) predviđeni broj sudionika ili raspon;
 - (b) prema potrebi, imena već odabranih sudionika;
 - (c) uvjeti za odabir sudionika;
 - (d) krajnji datum za zaprimanje zahtjeva za sudjelovanje.
 7. Prema potrebi, navod je li sudjelovanje rezervirano za određenu struku.
 8. Kriteriji koji će se primjenjivati za ocjenu projekata.
 9. Prema potrebi, imena odabranih članova ocjenjivačkog suda.
 10. Navod je li odluka ocjenjivačkog suda obvezujuća za javnog naručitelja.
 11. Prema potrebi, broj i vrijednost nagrada.
 12. Prema potrebi, podaci o plaćanjima svim sudionicima.
 13. Navod hoće li se s pobjednicima sklapati dodatni ugovori nakon natječaja.
 14. Naziv i adresa tijela nadležnog za žalbe i, prema potrebi, postupci mirenja. Precizni podaci o rokovima za ulaganje žalbi ili, ako je potrebno, ime, adresa, broj telefona, broj telefaksa i adresa e-pošte službe od koje se ovi podaci mogu dobiti.
 15. Datum slanja obavijesti.
 16. Svi drugi relevantni podaci.
-

PRILOG XX.

PODACI KOJE TREBAJU SADRŽAVATI REZULTATI OBAVIJESTI O PROJEKTNOM NATJEČAJU

(iz članka 96. stavka 1.)

1. Naziv, identifikacijski broj (ako je predviđen u nacionalnom zakonodavstvu), adresa, uključujući NUTS kod, telefonski broj, broj telefaksa, adresa e-pošte i internetska adresa naručitelja te, ako je različita, adresa e-pošte i internetska adresa službe u kojoj se mogu dobiti dodatne informacije.
 2. Glavna djelatnost.
 3. Opis projekta (CPV oznake).
 4. Ukupni broj sudionika.
 5. Broj inozemnih sudionika.
 6. Pobjednik odnosno pobjednici natječaja.
 7. Prema potrebi, nagrada odnosno nagrade.
 8. Ostali podaci.
 9. Upućivanje na poziv na projektni natječaj.
 10. Naziv i adresa tijela nadležnog za žalbe i, prema potrebi, postupci mirenja. Precizni podaci o rokovima za ulaganje žalbi ili, ako je potrebno, ime, adresa, broj telefona, broj telefaksa i adresa e-pošte službe od koje se ovi podaci mogu dobiti.
 11. Datum slanja obavijesti.
-

PRILOG XXI.

KORELACIJSKA TABLICA

Ova Direktiva	Direktiva 2004/17/EZ
Članak 1.	—
Članak 2. prva rečenica	Članak 1. stavak 1.
Članak 2. točka 1.	Članak 1. stavak 2. točka (a)
Članak 2. točka 2.	Članak 1. stavak 2. točka (b) prva rečenica
Članak 2. točka 3.	Članak 1. stavak 2. točka (b) druga rečenica
Članak 2. točka 4.	Članak 1. stavak 2. točka (c)
Članak 2. točka 5.	Članak 1. stavak 2. točka (d) prvi podstavak
Članak 2. točka 6.	Članak 1. stavak 7. prvi i drugi podstavak
Članak 2. točka 7.	Članak 1. stavak 7. treći podstavak
Članak 2. točka 8.	Članak 1. stavak 7. treći podstavak
Članak 2. točka 9.	Članak 34. stavak 1.
Članak 2. točka 10.	Članak 1. stavak 8.
Članak 2. točka 11.	—
Članak 2. točka 12.	Članak 1. stavak 8.
Članak 2. točka 13.	—
Članak 2. točka 14.	Članak 1. stavak 11.
Članak 2. točka 15.	Članak 1. stavak 12.
Članak 2. točka 16.	—
Članak 2. točka 17.	Članak 1. stavak 10.
Članak 2. točka 18.	—
Članak 2. točka 19.	—
Članak 2. točka 20.	—
Članak 3. stavak 1.	Članak 2. stavak 1. točka (a) prvi podstavak
Članak 3. stavak 2.	—
Članak 3. stavak 3.	—
Članak 3. stavak 4.	Članak 2. stavak 1. točka (a) drugi podstavak
Članak 4. stavak 1.	Članak 2. stavak 2.
Članak 4. stavak 2.	Članak 2. stavak 1. točka (b)
Članak 4. stavak 3.	Članak 2. stavak 3.
Članak 4. stavak 3. drugi i treći podstavak	—
Članak 4. stavak 4.	—
Članak 5. stavak 1.	—
Članak 5. stavak 1.a prvi podstavak	—

Ova Direktiva	Direktiva 2004/17/EZ
Članak 5. stavak 1.a drugi podstavak	Članak 1. stavak 2. točka (d) drugi i treći podstavak
Članak 5. stavak 1.b	—
Članak 5. stavak 2. prvi i drugi podstavak	—
Članak 5. stavak 2. treći podstavak	—
Članak 5. stavak 5.	—
Članak 6. stavak 1. prvi i drugi podstavak	—
Članak 6. stavak 1. treći podstavak	Članak 9. stavak 1. drugi podstavak
Članak 6. stavak 2.	Članak 9. stavak 1. prvi podstavak
Članak 6. stavak 3. točka (a)	Članak 9. stavak 2.
Članak 6. stavak 3. točka (b)	—
Članak 6. stavak 3. točka (c)	Članak 9. stavak 3.
Članak 7.	Članak 3. stavak 1. i stavak 3. članak 4. stavak 1.; članak 7. točka (a)
Članak 8.	Članak 3. stavci 1. i 2.
Članak 9. stavak 1.	Članak 3. stavak 3.
Članak 9. stavak 2.	Članak 3. stavak 4.
Članak 10.	Članak 4.
Članak 11.	Članak 5. stavak 1.
—	Članak 5. stavak 2.
Članak 12.	Članak 7. točka (b)
Članak 13. stavak 1.	Članak 6. stavak 1. i stavak 2.c in fine
Članak 13. stavak 2. točka (a)	Članak 6. stavak 2. točka (a)
Članak 13. stavak 2. točka (b)	Članak 6. stavak 2. točka (b)
Članak 13. stavak 2. točka (c) podtočke i. i ii.	Članak 6. stavak 2. točka (c) prva i treća alineja
—	Članak 6. stavak 2. točka (c) druga, četvrta, peta i šesta alineja
Članak 14. točka (a)	Članak 7. točka (a)
Članak 14. točka (b)	Članak 7. točka (a)
—	Članak 8.
—	Prilog I. — X.
Članak 15.	Članci 16. i 61.
Članak 16. stavak 1.	Članak 17. stavak 1.; članak 17. stavak 8.
Članak 16. stavak 2.	—
Članak 16. stavak 3.	Članak 17. stavak 2.; članak 17. stavak 8.
Članak 16. stavak 4.	—
Članak 16. stavak 5.	Članak 17. stavak 3.
Članak 16. stavak 6.	—

Ova Direktiva	Direktiva 2004/17/EZ
Članak 16. stavak 7.	Članak 17. stavci 4. i 5.
Članak 16. stavak 8.	Članak 17. stavak 6. točka (a) prvi i drugi podstavak
Članak 16. stavak 9.	Članak 17. stavak 6. točka (b) prvi i drugi podstavak
Članak 16. stavak 10.	Članak 17. stavak 6. točka (a) treći podstavak i stavak 6. točka (b) treći podstavak
Članak 16. stavak 11.	Članak 17. stavak 7.
Članak 16. stavak 12.	Članak 17. stavak 9.
Članak 16. stavak 13.	Članak 17. stavak 10.
Članak 16. stavak 14.	Članak 17. stavak 11.
Članak 17.	Članak 69.
Članak 18. stavak 1.	Članak 19. stavak 1.
Članak 18. stavak 2.	Članak 19. stavak 2.
Članak 19. stavak 1.	Članak 20. stavak 1.; članak 62. točka 1.
Članak 19. stavak 2.	Članak 20. stavak 2.
Članak 20.	Članak 22.; članak 62. točka 1.
Članak 21. točka (a)	Članak 24. točka (a)
Članak 21. točka (b)	Članak 24. točka (b)
Članak 21. točka (c)	—
Članak 21. točka (d)	Članak 24. točka (c)
Članak 21. točka (e)	—
Članak 21. točka (f)	Članak 24. točka (d)
Članak 21. točka (g)	—
Članak 21. točka (h)	—
Članak 21. točka (i)	—
Članak 22.	Članak 25.
Članak 23.	Članak 26.
Članak 24. stavak 1.	Članak 22.a
Članak 24. stavak 2.	Članak 21.; članak 62. točka 1
Članak 24. stavak 3.	Članak 21.; članak 62. točka 1
Članak 25.	—
Članak 26.	—
Članak 27. stavak 1.	Članak 22.a in fine; članak 12. Direktive 2009/81/EZ
Članak 27. stavak 2.	—
Članak 28.	—
Članak 29. stavak 1.	Članak 23. stavak 1
Članak 29. stavak 2.	Članak 23. stavak 1.
Članak 29. stavak 3.	Članak 23. stavak 2.

Ova Direktiva	Direktiva 2004/17/EZ
Članak 29. stavak 4.	Članak 23. stavak 3. točke (a) do (c)
Članak 29. stavak 5.	Članak 23. stavak 3. drugi podstavak
Članak 29. stavak 6.	Članak 23. stavak 3. treći podstavak
Članak 30.	Članak 23. stavak 4.
Članak 31.	Članak 23. stavak 5.
Članak 32.	Članak 24. točka (e)
Članak 33. stavci 1. i 2.	Članak 27.
Članak 33. stavak 3.	—
Članak 34. stavak 1. prva i druga rečenica	Članak 30. stavak 1.; članak 62. točka 2.
Članak 34. stavak 1. treća rečenica	—
Članak 34. stavak 1. četvrta rečenica	Članak 30. stavak 2. uvodna izjava 41.
Članak 34. stavak 2. prvi podstavak	Članak 30. stavak 2.
Članak 34. stavak 2. drugi podstavak	—
Članak 34. stavak 3.	Članak 30. stavak 3.
Članak 35. stavak 1.	Članak 30. stavak 4. prvi podstavak; stavak 5. prvi i drugi podstavak
Članak 35. stavak 2.	Članak 30. stavak 5. prvi i drugi podstavak
Članak 35. stavak 3.	Članak 30. stavak 4. drugi podstavak; stavak 5. četvrti podstavak; članak 62. točka 2.
—	Članak 30. stavak 4. treći podstavak
Članak 35. stavak 4.	—
Članak 35. stavak 5.	Članak 30. stavak 6. drugi podstavak
Članak 35. stavak 6.	Članak 30. stavak 6. treći i četvrti podstavak
Članak 36. stavak 1.	Članak 10.
Članak 36. stavak 2.	—
Članak 37.	Članak 11.
Članak 38. stavak 1.	Članak 28. prva podstavak
Članak 38. stavak 2.	Članak 28. druga podstavak
Članak 39.	Članak 13.
Članak 40. stavak 1.	Članak 48. stavci 1. 2. i 4.; članak 64. stavak 1.
Članak 40. stavak 2.	—
Članak 40. stavak 3.	Članak 48. stavak 3.; članak 64. stavak 2.
Članak 40. stavak 4.	—
Članak 40. stavak 5.	—
Članak 40. stavak 6.	Članak 48. stavci 5. i 6.; članak 64. stavak 3.
Članak 40. stavak 7. prvi podstavak	Članak 70. stavak 2. točka (f) i drugi podstavak

Ova Direktiva	Direktiva 2004/17/EZ
Članak 40. stavak 7. drugi i treći podstavak	
Članak 41. stavak 1.	Članak 1. stavak 13.
Članak 41. stavak 2.	Članak 70. stavak 2. točke (c) i (d); članak 70. stavak 2. drugi podstavak
Članak 42.	—
Članak 43.	Članak 12.
Članak 44. stavak 1.	Članak 40. stavci 1. i 2.
Članak 44. stavak 2.	Članak 40. stavak 2.
Članak 44. stavak 3.	—
Članak 44. stavak 4.	Članak 42. stavak 1. i stavak 3. točka (b)
Članak 44. stavak 5.	početak članka 40. stavka 3.
Članak 45. stavak 1. prvi podstavak	Članak 1. stavak 9. točka (a)
Članak 45. stavak 1. drugi i treći podstavak	Članak 45. stavak 2.
Članak 45. stavak 2.	Članak 45. stavak 4.
Članak 45. stavak 3.	—
Članak 45. stavak 4.	—
Članak 46.	Članak 1. stavak 9. točka (b); članak 45. stavak 3.
Članak 47.	Članak 1. stavak 9. točka (c); članak 45. stavak 3.
Članak 48.	—
Članak 49.	—
Članak 50. točka (a)	Članak 40. stavak 3. točka (a)
Članak 50. točka (b)	Članak 40. stavak 3. točka (b)
Članak 50. točka (c)	Članak 40. stavak 3. točka (c)
Članak 50. točka (d)	Članak 40. stavak 3. točka (d)
Članak 50. točka (e)	Članak 40. stavak 3. točka (e)
Članak 50. točka (f)	Članak 40. stavak 3. točka (g)
Članak 50. točka (g)	Članak 40. stavak 3. točka (h)
Članak 50. točka (h)	Članak 40. stavak 3. točka (j)
Članak 50. točka (i)	Članak 40. stavak 3. točka (k)
Članak 50. točka (j)	Članak 40. stavak 3. točka (l)
Članak 51. stavak 1. prvi i drugi podstavak	Članak 14. stavak 1.; članak 1. stavak 4.
Članak 51. stavak 1. treći podstavak	—
Članak 51. stavak 2. prvi i drugi podstavak	—
Članak 51. stavak 2. treći podstavak	Članak 14. stavak 4.
Članak 52. stavak 1.	Članak 1. stavak 5.; članak 15. stavak 1.

Ova Direktiva	Direktiva 2004/17/EZ
Članak 52. stavak 2.	Članak 15. stavak 2.
Članak 52. stavak 3.	Članak 15. stavak 2. zadnja rečenica
Članak 52. stavak 4.	Članak 15. stavak 3.
Članak 52. stavak 5.	Članak 15. stavak 4.
Članak 52. stavak 6.	Članak 15. stavak 6.
Članak 52. stavak 7.	—
Članak 52. stavak 8.	—
Članak 52. stavak 9.	Članak 15. stavak 7. treći podstavak
Članak 53. stavak 1. prvi podstavak	Članak 1. stavak 6.; članak 56. stavak 1.
Članak 53. stavak 1. drugi i treći podstavak	Članak 1. stavak 6.
Članak 53. stavak 3.	Članak 56. stavak 2.
Članak 53. stavak 3.	Članak 56. stavak 2. treći podstavak
Članak 53. stavak 4.	Članak 56. stavak 3.
Članak 53. stavak 5.	Članak 56. stavak 4.
Članak 53. stavak 6.	Članak 56. stavak 5.
Članak 53. stavak 7.	Članak 56. stavak 6.
Članak 53. stavak 8.	Članak 56. stavak 7.
Članak 53. stavak 9.	Članak 56. stavak 8.
Članak 54.	—
Članak 55. stavak 1.	Članak 29. stavak 1.
Članak 55. stavak 2.	Članak 29. stavak 2.
Članak 55. stavak 3.	—
Članak 55. stavak 4.	Članak 29. stavak 2.
Članak 56.	—
Članak 57.	—
Članak 58.	uvodna izjava 15.
Članak 59.	—
Članak 60. stavak 1.	Članak 34. stavak 1.
Članak 60. stavak 2.	Članak 34. stavak 2.
Članak 60. stavak 3.	Članak 34. stavak 3.
Članak 60. stavak 4.	Članak 34. stavak 8.
Članak 60. stavak 5.	Članak 34. stavak 4.
Članak 60. stavak 6.	Članak 34. stavak 5.
Članak 61. stavak 1.	Članak 34. stavak 6.

Ova Direktiva	Direktiva 2004/17/EZ
Članak 61. stavak 2.	Članak 34. stavak 6.
Članak 62. stavak 1.	Članak 34. stavak 4. drugi podstavak; stavak 5. drugi i treći podstavak; stavak 6. drugi podstavak; stavak 7.
Članak 62. stavak 2.	Članak 34. stavak 4. prvi podstavak; stavak 5. prvi podstavak; stavak 6. prvi podstavak
Članak 62. stavak 3.	—
Članak 63.	Članak 35.
Članak 64. stavak 1.	Članak 36. stavak 1.
Članak 64. stavak 2.	Članak 36. stavak 2.
Članak 65.	—
Članak 66. stavak 1.	Članak 45. stavak 1.
Članak 66. stavak 2.	Članak 45. stavak 9.
—	Članak 45. stavak 10.
Članak 66. stavak 3.	Članak 45. stavak 9.
Članak 67. stavak 1.	Članak 41. stavci 1. i 2.
Članak 67. stavak 2.	Članak 42. stavak 3.; članak 44. stavak 1.
Članak 68.	Članak 41. stavak 3.
Članak 69.	Članak 42. stavak 1. prvi podstavak točka (c); članak 44. stavak 1.
Članak 70. stavak 1.	Članak 43. stavak 1.; članak 44. stavak 1
Članak 70. stavak 2.	Članak 43. stavak 1. drugi i treći podstavak
Članak 70. stavak 3.	Članak 43. stavci 2. i 3.
Članak 70. stavak 4.	Članak 43. stavak 5.
Članak 71. stavak 1.	Članak 44. stavak 1.; članak 70. stavak 1. točka (b)
Članak 71. stavak 2. prva rečenica	Članak 44. stavci 2. i 3.
Članak 71. stavak 2. druga i treća rečenica	Članak 44. stavak 4. drugi podstavak
Članak 71. stavak 3.	Članak 44. stavak 4. prvi podstavak
Članak 71. stavak 4.	—
Članak 71. stavak 5. prvi podstavak	Članak 44. stavci 6. i 7.
Članak 71. stavak 5. drugi podstavak	Članak 44. stavak 7.
Članak 71. stavak 6.	Članak 44. stavak 8.
Članak 72. stavak 1.	Članak 44. stavak 5. prvi podstavak
Članak 72. stavci 2. i 3.	Članak 44. stavak 5. drugi i treći podstavak
Članak 73. stavak 1.	Članak 45. stavak 6.
Članak 73. stavak 2.	Članak 46. stavak 2.

Ova Direktiva	Direktiva 2004/17/EZ
Članak 74. stavak 1.	Članak 47. stavak 1. prva rečenica i stavak 5. prvi podstavak
Članak 74. stavak 2.	Članak 47. stavak 1. druga rečenica i stavak 5. drugi podstavak
Članak 75. stavak 1.	Članak 49. stavak 1.
Članak 75. stavak 2.	Članak 49. stavak 2. prvi i drugi podstavak
Članak 75. stavak 3.	Članak 49. stavak 2. treći podstavak
Članak 75. stavci 4. 5. i 6.	Članak 49. stavci 3. 4. i 5.
Članak 76. stavak 1.	Članak 51. stavak 1
Članak 76. stavak 2.	Članak 51. stavak 2.
Članak 76. stavak 3.	Članak 52. stavak 1.
Članak 76. stavak 4.	—
Članak 76. stavak 5.	Članak 51. stavak 3.
Članak 76. stavak 6.	—
Članak 76. stavak 7.	—
Članak 76. stavak 8.	—
Članak 77. stavak 1.	Članak 53. stavak 1.
Članak 77. stavak 2.	Članak 53. stavak 2.
Članak 77. stavak 3.	Članak 53. stavak 6.
Članak 77. stavak 4.	Članak 53. stavak 7.
Članak 77. stavak 5.	Članak 53. stavak 9.
Članak 77. stavak 6.	—
Članak 78. stavak 1.	Članak 54. stavci 1. i 2.
Članak 78. stavak 2.	Članak 54. stavak 3.
Članak 79. stavak 1.	Članak 53. stavci 4. i 5.
Članak 79. stavak 2.	Članak 54. stavci 5. i 6.
Članak 79. stavak 3.	—
Članak 80. stavak 1.	Članak 53. stavak 3.; članak 54. stavak 4.
Članak 80. stavak 2.	—
Članak 80. stavak 3.	Članak 53. stavak 3.; članak 54. stavak 4.
Članak 81. stavak 1.	Članak 52. stavak 2.
Članak 81. stavak 2.	Članak 52. stavak 3.
Članak 81. stavak 3.	—
Članak 82. stavak 1.	Članak 55. stavak 1.
Članak 82. stavak 2.	Članak 55. stavak 1.
Članak 82. stavak 3.	—
Članak 82. stavak 4.	uvodna izjava 1.; uvodna izjava 55. treći stavak

Ova Direktiva	Direktiva 2004/17/EZ
Članak 82. stavak 5.	Članak 55. stavak 2.
Članak 83.	—
Članak 84. stavak 1.	Članak 57. stavak 1. prvi podstavak
Članak 84. stavak 2. točka (a)	Članak 57. stavak 1. drugi podstavak točka (a)
Članak 84. stavak 2. točka (b)	Članak 57. stavak 1. drugi podstavak točka (b)
Članak 84. stavak 2. točka (c)	Članak 57. stavak 1. drugi podstavak točka (c)
Članak 84. stavak 2. točka (d)	Članak 57. stavak 1. drugi podstavak točka (d)
Članak 84. stavak 2. točka (e)	—
Članak 84. stavak 2. točka (f)	Članak 57. stavak 1. drugi podstavak točka (e)
Članak 84. stavak 3. prvi podstavak	Članak 57.. stavak 2
Članak 84. stavak 3. drugi podstavak	—
Članak 84. stavak 4.	Članak 57.. stavak 3
Članak 84. stavak 5.	—
Članak 85. stavci 1., 2., 3., 4. i članak 86.	Članak 58. stavci 1. — 4.; članak 59.
Članak 85. stavak 5.	Članak 58. stavak 5.
Članak 87.	Članak 38.
Članak 88. stavak 1.	Članak 37. prva rečenica
Članak 88. stavak 2.	Članak 37. prva rečenica
Članak 88. stavak 3.	Članak 37. druga rečenica
Članak 88. stavak 4.	Članak 37. druga rečenica
Članak 88. stavci 5. – 8.	—
Članak 89.	—
Članak 90.	—
Članak 91.	—
Članak 92.	—
Članak 93.	—
Članak 94.	—
Članak 95.	Članak 61.
Članak 96. stavak 1.	Članak 63. stavak 1. prvi podstavak
Članak 96. stavak 2. prvi podstavak	Članak 63. stavak 1. prvi podstavak;
Članak 96. stavak 2. drugi i treći podstavak	Članak 63. stavak 1. drugi podstavak prva i druga rečenica
Članak 96. stavak 3.	Članak 63. stavak 2.
Članak 97. stavak 1.	Članak 65. stavak 1.
Članak 97. stavak 2.	Članak 60. stavak 2.
Članak 97. stavci 3. i 4.	Članak 65. stavci 2. i 3.
Članak 98.	Članak 66.

Ova Direktiva	Direktiva 2004/17/EZ
Članak 99. stavak 1.	Članak 72. prvi podstavak
Članak 99. stavci 12. – 6.	—
Članak 100.	Članak 50.
Članak 101.	—
Članak 102.	—
Članak 103.	Članak 68. stavci 3. i 4.
Članak 104.	Članak 68. stavak 5.
Članak 105. stavci 1. i 2.	Članak 68. stavci 1. i 2.
Članak 105. stavak 3.	—
Članak 106. stavak 1.	Članak 71. stavak 1. prvi podstavak
Članak 106. stavak 2.	Članak 71. stavak 2.
Članak 106. stavak 3.	Članak 71. stavak 1. treći podstavak
Članak 107.	Članak 73.
Članak 108.	—
Članak 109.	Članak 74.
Članak 110.	Članak 75.
—	Prilozi I. do X.
Prilog I. (osim prve rečenice)	Prilog XII. (osim bilješke 1)
prva rečenica Priloga I.	Bilješka 1. u Prilogu XII.
Prilog II.	—
Prilog III. točke A, B, C, E, F, G, H, I i J	Prilog XI.
Prilog III. točka D	—
Prilog IV. točka 1. prvi do treći podstavak	Članak 30. stavak 6. prvi podstavak
Prilog IV. točka 1. četvrti podstavak	—
Prilog IV. točka 2.	Članak 30. stavak 6. prvi podstavak druga rečenica
Prilog IV. točke (a) – (f)	Prilog XXIV. točke (b) – (h)
Prilog V. točka (g)	—
Prilog VI.	Prilog XV.
Prilog VII.	Članak 56. stavak 3. drugi podstavak točke (a) – (f)
Prilog VIII. osim točke 4.	Prilog XXI. osim točke 4.
Prilog VIII. točka 4.	Prilog XXI. točka 4.
Prilog IX.	Prilog XX.
Prilog X.	Prilog XIV.
Prilog XI.	Prilog XIII.
Prilog XII.	Prilog XVI.
Prilog XIII. točka 1.	Članak 47. stavak 4.

Ova Direktiva	Direktiva 2004/17/EZ
Prilog XIII. točka 2.	Članak 47. stavak 5.
Prilog XIV.	Prilog XXIII.
Prilog XV.	—
Prilog XVI.	Prilog XVI.
Prilog XVII.	Prilog XVII.
Prilog XVIII.	—
Prilog XIX.	Prilog XVIII.
Prilog XX.	Prilog XIX.
Prilog XXI.	Prilog XXVI.
—	Prilog XXII.
—	Prilog XXV.